KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

Åndalsnes, 3. juni 2019

Til medlemmene i kontrollutvalget

MØTEINNKALLING

MØTE NR.: **3/19**
TID: **11.6.2019 kl. 10:00**
STED: **Møterom 415, Rauma rådhus.**

SAKSLISTE:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 17/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 30. APRIL 2019
PS 18/19	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 19/19	RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT 1. TERTIAL 2019
PS 20/19	OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT «INNKJØP OG OFFENTLIGE ANSKAFFELSER I RAUMA KOMMUNE»
PS 21/19	GRUNNSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE - TILSYNSRAPPORT
PS 22/19	OPPFØLGINGSLISTE
PS 23/19	EVENTUELT

Dersom det er saker kontrollutvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i senere møte, kan dette gjøres under **Eventuelt**.

Eventuelle forfall meldes på tlf. 71 11 15 79, evt. mob. 91 37 11 12.
E-post: postmottak@kontrollutvalgromsdal.no

Innkallingen går som melding til varamedlemmer som innkalles etter behov.

Lars Ramstad (s)
leder

Jane Anita Aspen (s)
daglig leder

Kopi:
Ordfører
Rådmann
Møre og Romsdal Revisjon IKS

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	033 & 17
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	27.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 17/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 30. APRIL 2019

Sekretariatets innstilling

Protokollen fra møte 30. april 2019 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:
1. ……..
2. ……..

Saksopplysninger

Vedlagt følger protokollen fra forrige møte. Protokollen fra møte ble sendt ut til medlemmene etter møte, det fremkom ikke merknader til protokollen.

Protokoll fra forrige møte godkjennes formelt i møte, samtidig som det velges to medlemmer til å signere protokollen.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I RAUMA KOMMUNE

MØTEPROTOKOLL

Møte nr:	2/19
Møtedato:	30.4.2019
Tid:	Kl. 10.00 – kl.13.00
Møtested:	Møterom 415, Rauma rådhus
Sak nr:	10/19 – 16/19
Møteleder:	Lars Ramstad, leder (H)
	Knut Dagfinn Samset (Krf)
	Eirik Jenssen (Ap)
	Hilde Mjelva (Uavh.)
Forfall:	Torbjørn Ådne Bruaset (Sp)
Ikke møtt:	Ingen
Møtende vara:	Svanhild Karin Dahle (Sp)
Fra sekretariatet:	Jane Anita Aspen, daglig leder
Fra revisjonen:	Anne Oterhals, oppdragsansvarlig revisor (under sak 12/19-14/19)
Av øvrige møtte:	Liv Jorunn Horgheim, arkivleder (under OS 03/19)
	Bente Alnæs, prosjektleder avleveringsprosjektet (OS 03/19)
	Torbjørg Lillebø, avdelingsleder forvaltning (under OS 04/19)
	Mette Rye, økonomisjef (under sak 12/19 og 13/19)

Protokollen blir formelt godkjent i neste møte

Leder Lars Ramstad ønsket velkommen og ledet møtet.

Det fremkom ingen merknader til møteinnkallingen. Det ble fremmet forslag om to ekstra referatsaker RS 23/19 og RS 24/19.
Innkalling og sakliste ble godkjent med denne endringen.

TIL BEHANDLING:

UTV. SAKSNR.	TITTEL
PS 10/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 17. JANUAR 2019
PS 11/19	REFERAT OG ORIENTERINGER
PS 12/19	REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2018
PS 13/19	RAUMA KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2018
PS 14/19	VALG AV REVISJONSRORDNING. VALG AV REVISOR
PS 15/19	OPPFØLGINGSLISTE
PS 16/19	EVENTUELT

PS 10/19	GODKJENNING AV PROTOKOLL FRA MØTE 17. JANUAR 2019

Kontrollutvalgets vedtak

Protokollen fra møte 17. januar 2019 godkjennes.

Til å signere protokollen velges:
1. Knut Dagfinn Samset
2. Eirik Jenssen

Kontrollutvalgets behandling

Det foreslås at Knut Dagfinn og Eirik Jenssen velges til å underskrive protokollen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

Protokollen fra møte 17. januar 2019 godkjennes.

Disse velges til å underskrive protokollen:
1. …….
2. …….

PS 11/19	REFERAT OG ORIENTERINGER

Kontrollutvalgets vedtak

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Kontrollutvalgets behandling

Referatsaker:

RS 13/19 **Årsrapport for 2018** – Skatteoppkreveren i Rauma kommune.

RS 14/19 **Kontrollrapport 2018 vedrørende skatteoppkreverfunksjonen for Raumakommune** – brev fra Skatteetaten, Skatt Midt-Norge, datert 15.2.2019.

RS 15/19 **Kontrollutvalget – årsmelding for 2018,** saksprotokoll fra kommunestyremøte 19.2.2019, sak 11/19.

RS 16/19 **Protokoll fra representantskapsmøte i NIR nr. 1/2019**.

RS 17/19 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 1/2019**.

RS 18/19 **NIR – Årsberetning og årsregnskap 2018**.

RS 19/19 **Årsmelding for Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 2018**.

RS 20/19 **Protokoll fra styremøte i Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal 27.2.2019**
Utvalgsleder og sekretær orienterte om den prosessen som pågår med endring av vedtekter som følge av at samarbeidet berøres av kommunesammenslåinger.

RS 21/19 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 2/2019**.

RS 22/19 **Møre og Romsdal Revisjon IKS -Innkalling til møte i representantskapet 29.4.2019**
Sekretær gjorde utvalget spesielt oppmerksom på at Møre og Romsdal Revisjon IKS sin åpenhetsrapport ligger i dette dokumentet.

RS 23/19 **Protokoll fra representantskapsmøte i NIR nr. 2/2019**.

RS 24/19 **Møre og Romsdal Revisjon IKS -Protokoll fra representantskapets møte 29.4.2019**

Orienteringssaker:

OS 03/19 **Tilsyn arkivholdet i Rauma kommune**
Kontrollutvalget hadde bedt om en statusrapport.
Utvalget var invitert ned i lokalene i 1. etg. som nå blir brukt til midlertidig arkiv og arbeidslokaler for avlevering til Interkommunalt arkiv i Møre og Romsdal (IKA). Lokalene er avlåst og kun de som jobber med arkiv har lov til å oppholde seg der. Arkivansvarlig Liv Jorunn Horgheim orienterte utvalget. Med på orienteringen var også Bente Alnæs som er prosjektleder for avleveringsprosjektet.
Utvalget fikk se at mye materiale nå er pakket i arkivbokser og er snart klar til avlevering til IKA. De har nå ventet i snart 1 år på at IKA skal sende kommunen lister som skal fylles ut og klargjøres for avlevering til IKA. Arkivleder er også noe bekymret for kapasiteten hos IKA, særlig når kommunen etter avleveringen er avhengig av å hente ut dokumenter fra IKA ved innsynsbegjæringer.

Det er nå 4 personer (3 stillinger) som arbeider med arkivavleveringen i Rauma kommune.
Horgheim opplyser, som utvalget er informert om tidligere, at kommunen ikke har godkjente arkivlokaler. De klargjøre derfor for å avlevere arkivene til IKA. Fristen som riksarkivet har satt er juni 2019. Arkivleder tror ikke det er noe problem å få forlenget firsten, siden de kan vise til god fremgang i arbeidet. De har god dialog med riksarkivet. Horgheim tror kanskje de blir ferdig i løpet av 2020.

Ryddingen/gjennomgangen og systematiseringen som nå er gjort for å klargjøre arkivene til avlevering til IKA, har gjort at det er mye raskere å finne dokument i arkivet. Dette er nyttig for eksempel ved innsynsbegjæringer.

Arkivleder opplyser til utvalget at det er rimeligere å oppbevare papirarkiv enn digitale arkiv, da de elektroniske arkivene hele tiden må konverteres for at de skal være lesbare for fremtiden. Det er derfor viktig at en ikke arkiverer mer enn en må, når en går over til digitale arkiv.

Utvalgsleder spør hva som gjenstår for at en skal være i mål med det som ble påpekt i tilsynet med arkivholdet.
Arkivleder Liv Jorunn Horgheim sier at det ennå gjenstår en del arbeid.
I juni er de forhåpentligvis ferdig med det som har vært i kjelleren. Arkivene i institusjonene er også på plass. Det som gjenstår er bla. Raumahallen der det blant annet er arkiv for de tidligere kommunene (før 1964). Arkivene på skolene gjenstår også å gjennomgå.
Det er gjort mye arbeid med arkivplanene. Bl.a. er både bevarings og kassasjonsplan på plass. Arkivleder ønsker å få på plass felles rutiner for dokumentasjon og rutiner for arbeidsdeling mellom arkivtjenesten og enhetene.

Horgheim er nå i innspurten på sin Bachelorgrad innen arkiv.
Kontrollutvalget takket for en fin orientering og gir uttrykk for at de er imponert over det som så langt er kommet på plass.
Utvalget oppsummerer etter omvisningen: Det ser ut som suksessfaktorene i dette arbeidet er at en har fått på plass en formell arkivleder, kompetansen særlig til arkivleder og at det er satt av ressurser til avleveringsjobben utenom daglig drift.

OS 04/19 **Orientering om Plan og byggesaksbehandling**

Utvalget hadde bedt om status for plan og byggesaksbehandling i Rauma kommune.
Torbjørg Lillebø, avdelingsleder forvaltning, orienterte utvalget.
Innledningsvis så informerte utvalgsleder Lars Ramstad kort om bakgrunnen for utvalgets henvendelse.
Lillevik startet med å si litt om ressursene på byggesak. Siden juli 2018 har det bare vært avdelingsleder som har vært saksbehandler på byggesak. Det er nå lyst ut stilling, søknadsfrist 2. gangs utlysning går ut 2.5.2019.
Ressurser på plan er 50 % stilling til behandling av innkommende planer. Utarbeiding av nye planer må skje ved kjøp av tjenester.
Borgerundesøkelsen 2017 viste at resultatet for byggesak var svakt, men Lillevik viser til at Kommunebarometeret viste en formidabel forbedring.

Lillevik sier at det som skjedde i 2018 var at en saksbehandler sluttet på byggesak etter ferien.

En datafeil gjorde at elektroniske byggesøknader ikke kom til postmottak. Dette ble først oppdaget når det i løpet av sommeren begynte å dukke opp etterlysning av saker som kommunen ikke hadde mottatt. Feilen førte til at det høsten 2018 var en rekke saker som ikke kunne behandles innen fristen.

Ansettelses-stopp i kommunen førte til at saksbehandlerstillingen ble stående vakant.

Pga. kapasitet måtte saksbehandling av søknader prioriteres foran kundekontakt og tilgjengelighet. Dette ble kommunisert ut til publikum via media.

Arbeidet som i 2018 ble utført med digitalisering av hoveddelen av byggesaksarkivet, gir effektiviseringsgevinster nå pga. enklere tilgang til opplysninger og dokumenter. Nytt saksbehandlingssystem med e-byggesak vil gi ytterligere effektivisering av saksbehandlingen.

Byggesak har fortatt utfordringer med kapasitet, må bl.a. kutte ned på antall utførte tilsyn. Foreløpige KOSTRA. Sliter med 3 ukers fristene, men er nr. 7 i landet på 12 ukers fristen. Kommunen kommer også svakt ut på dispensasjoner. Skyldes i stor grad at kommunen har spredt bebyggelse og mangler reguleringsplaner for de mindre bygdene.
Torbjørg Lillebø sier at det jobbes kontinuerlig med forbedringer, med fokus på saksbehandling, rutiner og møte med innbyggerne. Håper å få på plass timebestilling med saksbehandler over nett. Innbygger får da en bedre og mer effektiv tjeneste.

Kontrollutvalget takket for orienteringen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 12/19	REGNSKAPSREVISJON. PRESENTASJON ÅRSOPPGJØR 2018

Kontrollutvalgets vedtak

Kontrollutvalget tar revisjonens rapport fra årsoppgjøret 2018 til orientering.

Kontrollutvalget ber revisjonen melde tilbake til kontrollutvalget om merknader og forslag til forbedringer blir fulgt opp av administrasjonen.

Kontrollutvalgets behandling

Oppdragsansvarlig revisor, Anne Oterhals, presenterte rapport fra årsoppgjøret 2018. Oterhals gav en oversikt over hva som er utført av arbeid, og funn knyttet til oppfølgingspunkter fra revisjonen 2017 og risikopunkter fra 2018 som det anbefales å følge opp.

Oppdragsansvarlig revisor, Anne Oterhals, svarte på spørsmål undervegs i presentasjonen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 13/19	RAUMA KOMMUNE. ÅRSREGNSKAP FOR 2018

Kontrollutvalgets uttalelse

Kontrollutvalget har i møte 30.4.2019, sak 13/19, behandlet Rauma kommunes årsregnskap for 2018.

Grunnlaget for behandlingen har vært kommunens årsrapport for 2018 inkludert regnskapet og revisors beretning datert 15. april 2019. I tillegg har revisor og rådmann/økonomisjef supplert utvalget med muntlig informasjon om aktuelle problemstillinger i møte.

Årsregnskapet inneholder de oppstillingene som lovkravene sier at regnskapet skal inneholde. Årsregnskapet og årsberetningen er helle ikke i år avlagt innen fristen 15.2 som følger av forskrift om årsregnskap og årsberetning. Regnskapet var avlagt først 8.3 og korrigert frem til 15.3. Revisor har likevel vært i stand til å utføre revisjon i samsvar med lov og forskrift innen fristen for å avgi revisjonsberetning 15.4.2019.

Rauma kommunes driftsregnskap for 2018 viser kr 455 380 212.- til fordeling til drift, og et regnskapsmessig mer/mindreforbruk på kr 0. Netto driftsresultat er positivt med kr 3 542 039.-. Netto driftsresultat er på 0,9 % og er under fylkesmannens måltall på 1,75 %.

Kommunen trenger et disposisjonsfond av en viss størrelse for å møte uforutsette utgifter og svikt i de frie inntektene. Det er en positiv utvikling på disposisjonsfondet som nå er på 1,8 % av brutto driftsinntekter, men det ligger fremdeles godt under fylkesmannens måltall på minimum 4 %.
Kommunen har også en relativ høg gjeld, og godt over fylkesmannens måltall på 50 %. Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter for kommunekonsern er på 96,4 %, som er litt ned fra 2017.

Helse og omsorg har i 2018 hatt store utfordringer med å holde budsjett, samlet fikk dette ansvarsområdet et merforbruk på 20,3 mill. kr. Men de andre tjenesteområdene har bidrat til at merforbruket på tjenestene samlet ble 16,1 mill. kr. Utvalget vil uttrykke bekymring for at merforbruket på helse og omsorg kan føre til dårligere tjenester på andre områder.

Det fremgår av årsregnskapet at det i 2018 er brukt 13,6 mill. kr. mindre til investeringer enn budsjettert. Ved vesentlige budsjettavvik er kravet i kommuneloven at det skal gjøres budsjettvedtak.

Etter revisjonens mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og god kommunal regnskapsskikk.

Etter utvalgets gjennomgang av årsrapport 2018 inkludert regnskap, samt revisors beretning, mener kontrollutvalget at årsregnskapet for 2018 gir et forsvarlig uttrykk for resultatet av Rauma kommunes virksomhet og for kommunen sin økonomiske stilling pr. 31.12.2018.

Kontrollutvalget anbefaler at kommunestyret godkjenner årsregnskapet for Rauma kommune for 2018 slik det er avlagt.

Kontrollutvalgets behandling

Økonomisjef Mette Rye var tilstede under kontrollutvalgets behandling av denne saken. Utvalgsleder innledet med at det kan konstateres at det i hovedsak er helse og omsorg og helse og velferd som har merforbruk, de andre tjenesteområdene har gjort en stor innsats for å komme i balanse eller mindreforbruk. Utvalget har særlig fulgt med utviklingen innen helse og omsorg.

Økonomisjefen svarte særskilt på to spørsmål som kontrollutvalget hadde oversendt rådmannen etter forrige møte, på bakgrunn av revisjonens interimrapport, og som nå også kommer frem i revisors gjennomgang etter årsoppgjøret. Dette gjelder:

Oppfølging av eldre fordringer fra NAV. Økonomisjefen opplyser HR-avdelingen får en lavere restanse (300 000,-) enn revisjonen (1 600 000,-). Det vil bli dialog om dette med revisjonen. Revisjonen sier at de vurderer at når det gjelder eldre fordringer, så kan det se ut som disse ikke er gjennomgått for den enkelte ansatte. Målet for HR-avd. er at restansene skal gjennomgås og «lukkes», og reelt tap føres innen 31.12.19. Rye opplyser at restanser nå følges opp månedlig, og dette er blitt mye enklere etter at det er innført digitale sykemeldinger. Det fungerer slik at når sykemeldingsperioden utløper, så må den sykemeldte og arbeidsgiver inn å bekrefte at opplysningene stemmer digitalt.

Det andre spørsmålet gjelder bankkontoer utenfor kommunens regnskap. Økonomisjefen opplyser at dersom dette eksisterer, så gjelder det i hovedsak skolesektoren. For eksempel melkekontoer o.l. Det er nå tatt tak i. Tjenesteområdeleder har tatt opp dette med rektorene, som nå er i gang med å kontakt bankene og få ryddet opp i dette. Økonomiavdelingen har også informert de tre bankene som har kontor på Åndalsnes om å sjekk om det er registrert kontoer på underorganisasjonsnummer.

Utvalgsleder Lars Ramstad gjennomgikk hovedpunktene i sekretariatets saksfremlegg.

Økonomisjef Mette Rye og oppdragsansvarlig revisor Anne Oterhals svarte på spørsmål fra utvalget undervegs i orienteringen.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling til uttalelse. (5 voterende)

PS 14/19	VALG AV REVISJONSORDNING. VALG AV REVISOR

Kontrollutvalgets vedtak

1. Rauma kommunestyret godkjenner at Rauma kommune fortsetter med revisjon i egenregi.

2. Rauma kommunestyre velger Møre og Romsdal Revisjon SA som revisor for Rauma kommune, forutsatt at selskapet blir stiftet.

3. Kontrollutvalget inngår og godkjenner oppdragsavtaler med Møre og Romsdal Revisjon SA.

Kontrollutvalgets behandling

Sekretær utdypet noen forhold fra saksfremlegget.

Utvalget var enig i at Møre og Romsdal Revisjon SA vil være det beste valget for Rauma kommune.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med sekretariatets innstilling. (5 voterende)

PS 15/19	OPPFØLGINGSLISTE

Kontrollutvalgets vedtak

I oppfølgingslisten gjøres det følgende endringer:

Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole
Tilsynet fra fylkesmannen førte til 11 pålegg om utbedringer. Fristen for Rauma kommune til å rette brudd på regelverket er satt til 1.12.2017. Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18. Kontrollutvalget ønsker å følge med på utviklingen, bl.a. ved årlig få fremlagt tilstandsrapport for grunnskolen.
30.04.19: Kontrollutvalget ønsker at skolesjefen er tilstede når kontrollutvalget får fremlagt den årlige tilstandsrapporten.

Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune
Tilsynet fra Arkivverket førte til 9 pålegg om utbedringer. Rauma kommune arbeider med å rette opp bruddene på regelverket. Kontrollutvalget vil følge med på arbeidet til det som Arkivverket har påpekt, er kommet på plass.
30.04.19: Kontrollutvalget fikk ny statusrapport og omvisning fra arkivleder Liv Jorunn Horgheim, jf. OS 03/19.

Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune»
Kontrollutvalget behandlet i møte 5.3.2018 sak 3/18 forvaltningsrevisjonsrapporten. Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret som behandlet saken i møte 22.3.2018 k-sak 27/18. Det var 9 anbefalinger som kommunestyret sluttet seg til. Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at arbeidet gjennomføres. Rådmannen har gitt kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene.
30.04.19: Sekretariatet mottok 29.04.19 statusrapport fra oppfølgingen av anbefalingene. Det blir forberedt sak til neste møte

Kontrollutvalgets behandling

I dette møtet var det lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet følgende sak på oppfølgingslisten:

- Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune

Kontrollutvalget gjennomgikk sakene på oppfølgingslisten. Det ble ikke foreslått oppføring av nye saker.

Kontrollutvalget fattet enstemmig vedtak i samsvar med omforent forslag fra utvalgets medlemmer. (5 voterende)

Sekretariatets innstilling:

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

PS 16/19	EVENTUELT

Referat fra NKRF`s kontrollutvalgskonferanse
Utvalgsleder som deltok på konferansen ga et kort resyme fra konferansen.

Statusrapport forvaltningsrevisjonsprosjekt
Siden rapporten er planlagt behandlet først i møte i september, så hadde kontrollutvalget bedt om statusrapport i de øvrige møtene på våren. Sekretær ga utvalget en kort status etter samtale med forvaltningsrevisor: Det er avholdt oppstartsmøte og innsamlet dokumentasjon. Det forberedes spørreundersøkelse til et utvalg. Det vil bli intervjuet både ansatte og ledere. Hovedarbeidet med rapporten vil bli utført i mai-juni.
Kontrollutvalget ønsker at forvaltningsrevisor gir utvalget en statusrapport i junimøte.

Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma
Utvalget gjennomgikk tiltaksplanen. Det ble ikke gjort noen endringer.

Referat fra KS Opplæring ny kommunelov
Utvalgsleder som deltok på opplæringen informerte utvalget kort.
Sekretær opplyste at det er mulig å se en slik opplæringsdag streamet på KS sin nettside.

Møtegodtgjørelse
Utvalgsleder opplyst at han siden i august 2018 har hatt dialog med administrasjonen pga for lite utbetalt møtegodtgjørelse. Dette skal nå fra april 2019 være på plass, men alle bør sjekke om de hadde fått det de skulle ha.
Sekretariatet sender nå 2 ganger i året administrasjonen (desember og juni) oversikt over hvilke møter medlemmene har deltatt på. Tidligere var det opplyst at administrasjonen brukte møteprotokollene, og at de bare skulle ha opplysninger om kurs/opplæring eller andre møter.

Utvalget uttrykker bekymring for om dette også kan gjelde andre politiske utvalg.

Lars Ramstad
leder

Eirik Jenssen
nestleder

Knut Dagfinn Samset
medlem

Hilde Mjelva
medlem

Svanhild Karin Dahle
varamedlem

Jane Anita Aspen
sekretær

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	033
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	31.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 18/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

REFERAT OG ORIENTERINGER

Sekretariatets innstilling

Referat- og orienteringssakene tas til orientering.

Saksopplysninger

Referatsaker:

RS 25/19 **Årsrapport 2018 for Rauma kommune,** saksprotokoll fra kommunestyremøte 23.5.2019, sak 34/19 (vedlagt).

RS 26/19 **Kontrollutvalget Rauma – Uttale om valg av revisjonsordning**, saksprotokoll fra kommunestyremøte 23.5.2019, sak 31/19 (vedlagt).

RS 27/19 **Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal sitt høringssvar til ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon**, datert 6.3.2019 (vedlagt)

RS 28/19 **Møre og Romsdal Revisjon IKS sitt høringssvar til ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon** (vedlagt)

RS 29/19 **Notat til kontrollutvalgene - tema: forvaltningsrevisjon/undersøkelse av kommunens byggesaksgebyr**, notat datert 26.4.2019 fra Møre og Romsdal Revisjon IKS (vedlagt).

RS 30/19 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 3/2019** (vedlagt).

RS 31/19 **Protokoll fra representantskapsmøte i NIR nr. 3/2019** (vedlagt).

RS 32/19 **Protokoll fra styremøte i NIR nr. 4/2019** (vedlagt).

RS 33/19 **Tilsyn – Rauma kommune - 864980902 – Botjenesten i Rauma** (6 pålegg), Arbeidstilsynet 28.4.2019 (Vedlagt)

Orienteringssaker:

RS 05/19 **Tilstandsrapport for grunnskolen i Rauma 2019,** rådmannens saksfremlegg og rapport (vedlagt)
Saken står på oppfølgingslisten. Kontrollutvalget ønsker at skolesjefen er tilstede når utvalget får fremlagt den årlige tilstandsrapporten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Arbeidsmiljøutvalget	06.05.2019	15/2019
Kommunestyret	23.05.2019	34/2019

Saksbehandler:	Arkiv: K1-210	Arkivsaknr:
Mette Rye	**Sakstype:** Politisk sak	19/889

Årsrapport 2018 for Rauma kommune

23.05.2019 Kommunestyret
KS - 34/2019 VEDTAK:

Kommunestyret godkjenner årsrapport 2018 med rekneskap 2018 for Rauma Kommune

Enstemmig vedtatt

Tidligere gjennomførte behandlinger:
06.05.2019 Arbeidsmiljøutvalget
AMU - 15/2019 VEDTAK:

AMU tar rådmannens innstilling til orientering.

Endringsforslag sak 15/2019 foreslått av Bakke, Trond:
AMU tar rådmannens innstilling til orientering.

Det i møte framsatte forslag ble enstemmig vedtatt.

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret godkjenner årsrapport 2018 med rekneskap 2018 for Rauma Kommune

RAUMA KOMMUNE

SAKSPAPIR

Utvalg, nemnd, styre, komité m.m:	Møtedato:	Saksnr:
Kommunestyret	23.05.2019	31/2019

Saksbehandler:	Arkiv: K2-H02, K3-&58	Arkivsaknr:
Toril Hovdenak	Sakstype: Politisk sak	19/1270

Kontrollutvalget Rauma - uttale om valg av revisorordning

23.05.2019 Kommunestyret
KS - 31/2019 VEDTAK:

1. Rauma kommunestyret godkjenner at Rauma kommune fortsetter med revisjon i egenregi.

2. Rauma kommunestyre velger Møre og Romsdal Revisjon SA som revisor for Rauma kommune, forutsatt at selskapet blir stiftet.

3. Kontrollutvalget inngår og godkjenner oppdragsavtaler med Møre og Romsdal Revisjon SA.

foreslått av :

Kontrollutvalgets innstilling
1. Rauma kommunestyret godkjenner at Rauma kommune fortsetter med revisjon i egenregi.

2. Rauma kommunestyre velger Møre og Romsdal Revisjon SA som revisor for Rauma kommune, forutsatt at selskapet blir stiftet.

3. Kontrollutvalget inngår og godkjenner oppdragsavtaler med Møre og Romsdal Revisjon SA.

Enstemmig vedtatt

Saksopplysninger:

Vedlegg:
VS: Kontrollutvalgeti Rauma - Oversending av sak til kommunestyret - 14/19 Valg av revisjonsordning. Valg av revisor
Innkalling med sakspapirer og sammenslåingsrapport

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal
Rådhusplassen 1
6413 Molde 6.3.2019

Til Forum for kontroll og tilsyn

Høringsuttalelse til ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift

Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal gjorde i styremøte 27.2.2019, sak 05/19, følgende vedtak:

> *Styret gir fullmakt til daglig leder, i samråd med styreleder, å utforme høringssvar til ny kontrollutvalgs- og revisjonsforskrift, samt veileder – kontrollutvalgets påse-ansvar overfor regnskapsrevisor.*

Styret støtter at det ikke gjentas i forskriften de forhold som er løftet inn i loven.

Styret vil understreke at det er viktig å beholde bestemmelsen om at revisor må levere en erklæring om uavhengighet til kontrollutvalget. Dette sikrer en del av kontrollutvalgets påse-ansvar. Men det er tilstrekkelig at det er daglig leder i revisjonsselskapet som leverer erklæringen, på vegne av alle revisors medarbeidere.

Vi støtter at det oppheves bestemmelsene som omtalt i kapittel 5.

Stig Holmstrøm (s)
styreleder Kontrollutvalgssekretariatet for Romsdal

HØRING NY FORSKRIFT

OM KONTROLLUTVALG OG REVISJON

INNLEDNING

Notatet gjelder forvaltningsrevisjon og selskapskontroll.

GENERELLE KOMMENTARER

Vi vil innledningsvis peke på at det er en fordel at bestemmelsene samles i en forskrift i stedet for to, slik som tidligere.

Det er positivt at kontrollutvalgets rolle i å fastsette hvordan eierskapskontroll skal rapporteres, blir fjernet. Det harmonerer godt med at eierskapskontrollen blir en revisjonsoppgave som reguleres av god kommunal revisjonsskikk.

I gjeldende forskrift om kontrollutvalg § 10 står følgende i merknad til bestemmelsen: «Kontrollutvalget står fritt med hensyn til hvem som skal utføre denne analysen. Det kan være kontrollutvalgets sekretariat, kommunens/fylkeskommunens revisor, eller andre».

Forslag til ny forskrift om kontrollutvalg og revisjon tydeliggjør ikke kontrollutvalgets og/eller revisors ansvar og oppgaver knyttet til helhetlig risiko og vesentlighetsvurdering (overordnet analyse). Heller ikke ny kommunelov er tydelig på dette. Vi mener at det er nødvendig at ansvaret for helhetlig risiko – og vesentlighetsvurdering tydeliggjøres, og at det går klart fram at denne oppgaven kan gjøres av både sekretariatet, revisjonen og andre, alt etter hva som kontrollutvalget finner hensiktsmessig.

Vi mener også på generelt grunnlag at forskriften i større grad bør avklare henholdsvis revisors og kontrollutvalgets ansvar og oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon på samme måte som kontrollutvalgets oppgaver ved regnskapsrevisjon defineres i forslag til forskrift § 3.

Lovens § 24-2 slår fast at revisor skal planlegge, gjennomføre, dokumentere og rapportere sitt arbeide i samsvar med lov og forskrift og god kommunal revisjonsskikk. Dette må tolkes som at det er revisors ansvar å utforme problemstillinger, revisjonskriterier, foreta valg av metode etc på en slik måte at forvaltningsrevisjon tilfredsstiller lovkrav og krav i henhold til god kommunal revisjonsskikk.

I loven defineres forvaltningsrevisjon inn under kontrollutvalgets virksomhet (§ 23-3). Vi mener at det kan være et behov for å fjerne enhver tvil om at planleggingen og gjennomføringen av forvaltningsrevisjon på en faglig forsvarlig måte er revisors ansvar. Hvis ikke det framgår eksplisitt, så ser vi en viss fare for kontrollutvalget og deres sekretariat påberoper seg myndighet til å instruere revisor i valg av revisjonskriterier, metoder og andre føringer som gjelder den faglige utførelsen av forvaltningsrevisjon.

KRAV TIL GJENNOMFØRING AV FORVALTNINGSREVISJON

Kravet til at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon er svekket eller utydeliggjort i ny lov og i forslaget til forskrift. Dette er uheldig, og er i dårlig harmoni med de føringene som gis for forvaltningsrevisjon i lovforarbeidene.

Å fjerne kravet om at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon er heller ikke i samsvar med kravet om at det skal utarbeides en plan for gjennomføring av forvaltningsrevisjon.

Vi mener at det i forskriften bør formuleres en plikt for kontrollutvalget til å påse at det gjennomføres forvaltningsrevisjon i samsvar med plan eller i et omfang som står i forhold til kommunens risikoforhold.

REVISJONSKRITERIER

Kravet til revisjonskriterier er tatt ut av regelverket.

Revisjonskriterier er et grunnleggende kjennetegn ved forvaltningsrevisjon, og det bør være lovregulert. Revisjonskriteriene bidrar til å sikre forvaltningsrevisjonen legitimitet, objektivitet og ikke minst vil beskrivelse av kilder og utledning av kriterier i rapporten være et viktig bidrag til læring. Praksisen for beskrivelse og utledning av revisjonskriterier varierer, selv om det i dag både er et lovkrav og et krav etter standarden. Kravet til revisjonskriterier kan fortsatt ivaretas innenfor standardverket for god kommunal revisjonsskikk, men det vil ha en helt annen tyngde enn om det er lovfestet.

Det kan argumenteres for at kravet til å etablere revisjonskriterier ivaretas av lovens henvisning til god kommunal revisjonsskikk. Etter vårt syn er dette i beste fall en svekkelse av kravet.

Vi mener derfor at kravet om revisjonskriterier ved forvaltningsrevisjon bør tas inn i forskriften på linje med reglene om revisors plikt til å sikre uttalerett for kommunedirektør m.fl.

KOMPETANSEKRAV

Krav om kompetanse for forvaltningsrevisor er i liten grad berørt. Dette mener vi er uheldig. Gjennom RSK 001 og God kommunal revisjonsskikk stilles det krav til faglig forsvarlighet. Et slikt krav bør ses i lys av krav som stilles til den som utfører forvaltningsrevisjon. Ser vi manglende kompetansekrav i sammenheng med intensjonen om at forvaltningsrevisjon skal være knyttet til læring, vil det være vanskelig å se bort fra at det bør stilles kompetansekrav også til forvaltningsrevisor. Et annet argument er at forvaltningsrevisjon i stor grad hviler på metodekompetanse, samtidig som det forutsettes at det skal kunne gjennomføres analyser og skriftlig presentasjon.

Vi mener derfor det vil være fornuftig å videreføre dagens krav på området.

Kvalitetskontroll oppfattes i stor grad å være overlatt til bransjen selv. NKRF gjennomfører i dag kvalitetskontroll hos sine medlemmer. Dette vil kunne bety at vi ikke kan si noe om kvalitet på forvaltningsrevisjon som er gjennomført av enheter som står utenfor NKRF.

Det er vår oppfatning at manglende lovbestemt krav til at det skal etableres revisjonskriterier, svekkelse av kravet til at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon og ikke obligatorisk kvalitetskontroll vil svekke forvaltningsrevisjon som kontrollform, totalt sett.

TIL PARAGRAFENE

Til § 1:

Det er positivt at departementet understreker at KU og forvaltningsrevisjon også favner politiske utvalgs myndighetsutøvelse, jf. s. 7 i høringsnotatet.

Til § 2:

Begrepet «kontrollarbeidet» er mer dekkende sammenlignet med begrepene i stedet for «kontroll- og tilsynsarbeidet» eller «–revisjonsarbeidet»

Til § 4:

Det er positivt at det tydeliggjøres at alle rapporter skal legges fram for kommunestyret. Vi er enig i at det har betydning for læring. Det bør kanskje åpnes tydelig for at kommunestyret kan fastsette i reglement eller liknende at rapportene kan behandles i hovedutvalg evt før de kommer til kommunestyret. Behandling i det aktuelle hovedutvalget i tillegg til behandlingen i kommunestyret, vil i mange tilfeller sikre en grundigere behandling av forvaltningsrevisjonsrapporten, og det vil ofte styrke læringseffekten.

Til § 5:

Oppfølging av kommunestyrets vedtak om rapportene er viktig. Ofte inneholder ikke vedtakene rapporteringskrav, uten at det er et bevisst valg. I slike tilfeller vil det ikke skje noen oppfølging av kommunestyrets vedtak. Det er derfor positivt at dette kommer inn som en lovbestemt plikt. Oppfølging kan skje på mange måter. Det er stor forskjell på den informasjonen kontrollutvalget får muntlig i et møte fra rådmann og den informasjonen de får gjennom en oppfølgingsrevisjon, og det er stor forskjell på hvilke ressurser som skal til for slik rapportering. Behovet vil også variere. Det er derfor ikke grunn til å regulere hva slags oppfølging som kreves. Men det bør være et krav om at det minimum skal rapporteres skriftlig til kontrollutvalget, slik at det er dokumentert for ettertiden hva som er rapportert.

At KU skal rapportere om sin oppfølging til kommunestyret bidrar til å styrke oppfølgingen, og sikre at den blir dokumentert og konkretisert.

Til § 6:

Innkalling til kommunens oppdragsansvarlige revisorer er en upraktisk formulering, som i mange tilfeller er vanskelig å gjennomføre når det gjelder oppdragsansvarlig for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Innen forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll kan det variere hvem som er

oppdragsansvarlig alt etter hvilke oppdrag som er eller skal i gang for den enkelte kommune. En alternativ formulering kan være at innkalling skal sendes til «kommunens valgte revisor».

Til § 8:

Det drøftes og fastslås revisjonsplikt for kommunenes og fylkeskommunens regnskap, uten at tilsvarende plikt for forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll defineres. Plikt til gjennomføring av forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll bør sidestilles med revisjonsplikt for regnskap. Se også egen kommentar ovenfor.

Det samme gjelder utdanningskrav. Paragrafen peker på kompetansekrav til oppdragsansvarlig for revisjon av årsregnskap uten at det stilles tilsvarende krav til oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor. Det er forståelig at det ikke kan stilles spesifikke utdanningskrav, men det er vår oppfatning at det kan stilles kvalitative krav om at oppdragsansvarlig forvaltningsrevisor må ha tilstrekkelig kompetanse å utføre forsvarlig revisjon i samsvar med gjeldende revisjonsmetodikk. Se også egen kommentar ovenfor.

Til § 9:

Vi finner grunn til å stille spørsmål om hva betydningen av at det skal utpekes oppdragsansvarlig for hvert oppdrag og betyr innenfor forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Ordlyden legger opp til unødig byråkratiserende regulering, særlig hvis uavhengigheten skal dokumenteres overfor kontrollutvalget for hvert oppdrag. Det bør avklares hva man mener med «et oppdrag». Ordlyden bør åpne for mer fleksible måter å organisere virksomheten på, eksempelvis at alle oppdrag skal ha en utpekt oppdragsansvarlig. Da kan den oppdragsansvarlige utpekes samlet for mange oppdrag.

Til § 12:

Det er positivt at overføringsregelen dekker alle revisjonsoppdrag, og ikke er knyttet til kommuneoppdragene alene.

Til § 13:

Det framgår av høringsnotatet at bestemmelsen bygger på kommuneloven § 23-5. De to bestemmelsene sett i sammenheng kan innebære at kommunedirektøren har uttalerett to ganger: først ved revisors utarbeidelse av rapporten, og deretter til sekretariatets saksframlegg for kontrollutvalget. En slik dobbel uttalerett kan virke forsinkende på saksgangen. Det bør derfor klargjøres at disse reglene ikke gir uttalerett i to omganger til samme sak.

Vi vil ellers peke på at høringsreglene ved eierskapskontroll etter sin ordlyd er lite fleksible. Regelen passer på en eierskapskontroll som er rettet mot eierskapsutøvelsen i ett selskap, og der det er en eierrepresentant, f.eks. ordfører. Eierskapskontroller utføres ikke alltid slik. For det første kan det være mange utøvere av kommunens eierfunksjon, enten ved at formannskapet er generalforsamling, eller ved at det er flere representanter som er valgt til eierorganet i et IKS. Det kan også være flere selskap som er omfattet av en eierskapskontroll. Videre har ofte kommunens administrasjon oppgaver knyttet til å utøve kommunens eierfunksjon, gjennom oppfølging av eierskapsmelding,

kontakt med selskapene, saksforberedelse av politisk behandling av eiersaker. Disse oppgavene er ofte definert i kommunens eierskapsmelding. I så fall er kommunedirektøren den naturlige høringspart, og ikke den aktuelle saksbehandler som utøver oppgaven.

Bestemmelsen handler om at revisor har plikt til å sende rapportutkast til uttalelse, og at uttalelsene skal framgå av rapporten. Dermed er dette en regulering av revisors arbeid. Systematisk hører denne bestemmelsen derfor naturlig hjemme i kapittel 3. Krav til revisor og revisors medarbeidere.

Til § 14:

Ingen kommentar

Til § 15:

Ingen kommentar

Til § 16 c:

Ingen kommentar

Til § 17:

Departementet ber særlig om en uttalelse til denne paragrafen. Ut fra ordningen i større interkommunale enheter, er bestemmelsen tungvint og uklar. Den henger dårlig sammen med kravet om å oppnevne en oppdragsansvarlig for hvert oppdrag, jf. ordlyden i § 9. Det framgår av forslaget at f.eks. daglig leder skal gi en egenvurdering til kontrollutvalget om revisjonens (selskapets?) uavhengighet. En slik overordnet vurdering må bli svært generell og ha liten verdi, og det kan stilles spørsmål om hvordan skal den formuleres. En slik vurdering kan kanskje passe for regnskapsrevisjon, der det settes sammen et team for året, men er utfordrende når det gjelder forvaltningsrevisjon og eierskapskontroll. Normalt vet en hvem som er oppdragsansvarlig, men ikke hvilke medarbeidere som skal delta i ulike oppdrag i løpet av året. Dermed kan ikke en slik erklæring være konkret og den kan ikke handle om faktisk uavhengighet. På denne måten har den liten verdi.

Vi kan peker på to alternative forslag:

Alt 1: Man kan i stedet gi en erklæring om at uavhengigheten vil bli vurdert og kan dokumenteres for hvert oppdrag, slik at kontrollutvalget kan etterspørre den dokumentasjonen som et ledd i sitt tilsyn med revisor.

Alt 2: Oppdragsansvarlig kan avgi egenvurdering av uavhengighet og en erklæring om at man vil sikre egen og medarbeideres uavhengighet i alle oppdrag. Denne vurderingen og erklæringen kan avgis årlig.

Til § 18 og 19:

Ingen kommentar.

MRR
Møre og Romsdal Revisjon IKS

NOTAT TIL KONTROLLUTVALGENE

Kristiansund, 26.04.2019

TEMA: FORVALTNINGSREVISJON/UNDERSØKELSE AV KOMMUNENS BYGGESAKSGEBYR.

Møre og Romsdal revisjon IKS har gjennomført forvaltningsrevisjonsprosjekt innen byggesaksbehandling i flere kommuner i løpet av vinteren og våren 2019. Dette er rapporter som har blant annet omhandlet de aktuelle kommunenes overholdelse av enkelte lovkrav vedrørende byggesaksbehandling og om kommunen har sikret sin byggesaksbehandling med nødvendige systemer og rutiner for en effektiv og god saksbehandling.

De gjennomførte forvaltningsrevisjonene har ikke omhandlet byggesaksgebyr. Det har vært mange oppslag om byggesaksgebyrer i mediene den siste tiden, der det er påvist store prisforskjeller mellom kommunene. Byggesaksgebyrene tilhører selvkostområdet i den enkelte kommune.

Våre erfaringer fra de gjennomførte forvaltningsrevisjonene tilsier at byggesaksgebyr bør være et interessant tema for kontrollutvalgene å se nærmere på. Vår tanke er at temaet byggesaksgebyr kan gjennomføres som enkeltstående prosjekt bestilt for den enkelte kommune, samtidig som temaet i tillegg egner seg godt som et sammenligningsprosjekt som kan gjennomføres for alle eller for noen kommuner i revisjonsdistriktet.

Vi ønsker å orientere kontrollutvalgene om at vi kan gjennomføre en mindre forvaltningsrevisjon eller en undersøkelse på dette området forutsatt at kontrollutvalgene foretar en bestilling innenfor temaet. En slik rapport vil blant annet inneholde en gjennomgang av det beregningsgrunnlaget som ligger til grunn for den enkelte kommunes gebyrfastsettelse innenfor byggesak, noe som vil gjøre det mulig å foreta en sammenligning kommunene mellom. Vi tror det vil være mulig å gjennomføre en slik undersøkelse på omtrent 100 timer som et foreløpig estimat.

Vi ønsker at kontrollutvalgene tar dette notatet opp til vurdering og foretar en eventuell bestilling.

Vennlig hilsen
Møre og Romsdal Revisjon IKS

Marianne Hopmark
Fagansvarlig forvaltningsrevisjon

Postadresse: Møre og Romsdal Revisjon IKS, Kaibakken 1, 6509 Kristiansund
Avd. Molde: Storgata 18, 6413 Molde - Avd. Surnadal: Bårdshaugvegen 1, 6650 Surnadal
e-post: post@mrrevisjon.no Organisasjonsnummer 917 802 149

PROTOKOLL
Møte i styret nr. 3 - 2019

NIR

Tidspunkt:
Mandag 13. mai 2019 kl. 10.00.

Sted:
NIR, Astrups gate 3, Kristiansund

Protokoll sendes:
Styrets medlemmer og varamedlemmer
Representantskapets leder
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalgene
Møre og Romsdal Revisjon IKS (NIRs revisor)
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:

04/19	**Utdeling fra fond**
05/19	**Revidert budsjett for 2019**

Medlemmer til stede:

Aure/Smøla:	Birger Træthaug
Averøy:	Svein Kongshaug
Halsa/Tingvoll:	Solvår Skogen Sæterbø
Kristiansund:	Maritta Ohrstrand
Oppdal:	Eli Dahle
Rauma:	David Grøvdal
Sunndal:	Eilif Lervik

Forfall:
Ingen.

I tillegg møtte:
Representantskapsleder Henrik Stensønes.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stokke og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Styret fattet følgende enstemmige

vedtak:

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKER TIL ORIENTERING

MØTER, KURS OG KONFERANSER

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Vernerunde gjennomført sammen med bedriftshelsetjenesten (KFBH), som også gjennomførte kartlegging av arbeidsplassen for den enkelte.

Møte med RIR og J.O. Moen Miljø AS for å avtale praktisk overgang når det gjelder avtaler i NIR som omfatter Rauma kommune.

Torbjørn har deltatt på møter i forbindelse med resertifisering som Miljøfyrtårn.

ANBUD UNDER ARBEID

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR har følgende anbud under arbeid:

Tittel	*Ansvarlig*	*Status*
Innsamling og behandling av EE-avfall (SeSammen)	TA	Frist for å levere tilbud var 3. mai. Tilbudene er under vurdering.
Tømming av slamavskillere og tette tanker (felles med HAMOS)	TA	Under utarbeidelse

BEMANNIGSSITUASJONEN

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR leier inn bemanning fra Kristiansund kommune i inntil 40 % stilling inntil videre.

INFORMASJONS- OG PROFILERINGSARBEID

Saksbehandler: Linn Stokke

Ordinær iRetur kommer i midten av juni. Tema er framtidens løsninger, bålbrenning, batterier mm.

Strandryddingen ser ut til å gå noe roligere for seg i år enn i fjor. Mange dyktige skoleklasser og lokale initiativ gjør at vi også i år forventer et godt resultat. Vi har budsjettert med noe større mengder enn i fjor.

SESAM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det foretas noen juridiske avklaringer om tildeling av enerett samtidig som det søkes etter det siste i forhold til teknologi.

Styret i SESAM planlegger møte i Kristiansund 6. juni. På agendaen står omvisning hos RePlast på Husøya og orientering om mulighetene for mindre lokale ettersorteringsanlegg.

NY RENOVASJONSORDNING I 2020

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR har vært i møter om samordning av innføring av matavfallsinnsamling og glass- og metall-innsamling i SeSammen fra og med Trondheim og sørover.

Det ventes på Avfall Norges prosjekt om felles symbol og farger for de ulike avfallstypene.

Tømmefrekvenser, dunkstørrelser, innkjøp av biler og informasjonsarbeid diskuteres. Det jobbes fram en felles tidslinje med kritiske datoer i forhold til avgjørelser.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Sakene tas til orientering.

SAKER TIL DRØFTING

REMIDT

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det ble gitt en bred gjennomgang av prosjektet i forrige styremøte, som ble videreført i dette møtet. Dokumenter som nærmer seg ferdigstillelse ble gjennomgått. Finansiering og organisering ble diskutert sammen med forberedelser til vedtaksfasen.

Styret ble enige om at siste rest av dokumenter samt sak og anbefaling overfor representantskapet behandles i styremøte 24. mai kl. 9-11 hos NIR. Det er mulig å delta på møtet via videokonferanse.

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Saken tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

04/19 UTDELING FRA FOND

Saksbehandler:	*Hilde Ø. Harstad*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

Representantskapet har i sak 11/14 anbefalt overfor eierne at NIR sine fond ikke overstiger 1 mill. kr. Etter at årsoppgjørsdisposisjoner er foretatt, er totalbeholdningen på fond som følger:

Totale fond pr. 31.12.18	1 605 774
Årsoppgjørsdisposisjoner, sak 04/19	137 952
Budsjettert bruk i driftsregnskapet for 2019	- 487 000
Saldo på fond	1 256 726

Den nåværende prosessen relatert til ReMidt og forberedelser forbundet med ny renovasjonsløsning medfører økte kostander. Det er viktig at NIR i denne fasen har midler til rådighet.

Med bakgrunn i dette, og med referanse til sak 03/19, foreslås det at det ikke gjennomføres noen utdeling til eierne i 2019.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Det foretas ingen utdeling fra fond til eierne i 2019.

05/19 REVIDERT BUDSJETT FOR 2019

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Ingen*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Nedenfor er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Punkt 1. Årsoppgjørsdisposisjoner
Årsregnskapet for 2018 fører til endringer i avsetninger som det ikke var budsjettert for. Det vises til vedtak i representantskapet, sak 05/19. Regnskapsmessig resultat i 2018 (jf. Note 15 i årsregnskapet) på 137 952 kr avsettes til disposisjonsfond.

Punkt 2. Driftsinntekter- og kostnader

Inntekter
2.1. Andre inntekter.
Det forventes lavere inntekter fra Avfallsforum Møre og Romsdal i 2019. Budsjettet reduseres med 30 000 kr, til totalt 450 000 kr, som er beløpet som forumet har budsjettert med for sekretariattjenester for inneværende år.

Avfallsbehandling
2.2 Diverse innkjøp og tjenester som faktureres NIR-kommunene.
I påvente av en avklaring angående ReMidt utsettes innføring av ny avfallsløsning i bl.a. Oppdal kommune til 2020. Kostnader forbundet med innkjøp av avfallsdunker vil derfor bli lavere enn tidligere budsjettert. Dette punktet vil ikke påvirke det regnskapsmessige resultatet.

Kostnader til drift av NIR
2.3. Lønns- og pensjonskostnader
Økt arbeidsmengde gjør at det er behov for økt bemanning tilsvarende 200 000 kr. Posten for møtehonorarer økes med 22 000 kr på grunn av større møtevirksomhet. Dette vil gi 31 000 kr i økt arbeidsgiveravgift. Til sammen økes posten med 253 000 kr.

2.4 Informasjonsarbeid
Kostnaden til informasjon reduseres med 225 000 kr. Det var satt av midler til informasjon om ny renovasjonsløsning i Oppdal, som nå først vil komme i 2020 (ref. punkt 2.2). Vi høster også fordeler av å være en del av SeSammen, ved at vi får mer informasjon for en lavere kostnad.
Generelt er behovet for informasjon fremdeles stort, men arbeidet blir noe nedprioritert til fordel for prosjekt ReMidt.
Et eventuelt vedtak om opprettelse av ReMidt vil medføre et økt informasjonsbehov, men kostnader relatert til dette vil først og fremst komme i 2020.

2.5 Årsavgifter og medlemskontingenter
Posten reduseres med 120 000 kr, blant annet på grunn av lavere medlemsavgift til Avfall Norge.

2.6 Prosjekter/innovasjon/aktiviteter
På grunn av den pågående prosessen rundt ReMidt og forberedelser til ny avfallsløsning må denne posten økes med 200 000 kr.

Oversikt over endringer av inntekts- og driftskostnader som vil få betydning for driftsresultatet:

Delpunkt 2.1	30 000 kr
Delpunkt 2.3	253 000 kr
Delpunkt 2.4	-225 000 kr
Delpunkt 2.5	-120 000 kr
Delpunkt 2.6	200 000 kr
	138 000 kr

Punkt 3. Bruk av fond
ReMidt-prosessen medfører økte kostnader på flere områder og det er behov for å tilføre nye midler til budsjettet. Finansiering av punkt 2 ovenfor gjøres ved bruk av disposisjonsfond, kr 138 000, i budsjett for 2019. Samlet bruk av fond dette regnskapsåret blir da 625 000 kr.

REVIDERT DRIFTSBUDSJETT FOR 2019

	Regnskap 2018	Økonomiplan 2019	Budsjett 2019	Rev.budsj. 2019	Pkt i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Årsavgift NIR-kommunene	6 575 000	6 745 000	6 745 000	6 745 000	
Andre inntekter	471 429	480 000	480 000	450 000	2.1
Strandryddeaksjonen HMNR		0	130 000	130 000	
Sum inntekter til drift av NIR	***7 046 429***	***7 225 000***	***7 355 000***	***7 325 000***	
Avfallsbehandling					
Salg og viderefakturering av avfall	19 266 704	19 535 000	19 715 000	19 715 000	
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kom.	1 545 333	2 300 000	4 600 000	3 500 000	2.2
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 812 037***	***21 835 000***	***24 315 000***	***23 215 000***	
Sum driftsinntekter	**27 858 466**	**29 060 000**	**31 670 000**	**30 540 000**	
Driftskostnader					**2**
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønns- og pensjonskostnader	4 219 897	4 280 000	4 467 000	4 720 000	2.3
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	60 000	60 000	65 000	65 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	843 165	675 000	690 000	690 000	
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser m.m.	383 358	410 000	525 000	525 000	
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	921 197	1 325 000	1 325 000	1 100 000	2.4
Årsavgifter/medlemskap	266 662	305 000	400 000	280 000	2.5
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	222 306	200 000	400 000	600 000	2.6
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***6 916 585***	***7 255 000***	***7 872 000***	***7 980 000***	
Avfallsbehandling					
Transport og behandling av avfall	19 264 944	19 535 000	19 715 000	19 715 000	
Div. innkjøp for videresalg.	1 562 098	2 300 000	4 600 000	3 500 000	2.2
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 827 042***	***21 835 000***	***24 315 000***	***23 215 000***	
Sum driftskostnader	**27 743 627**	**29 090 000**	**32 187 000**	**31 195 000**	
Brutto driftsresultat	**114 839**	**-30 000**	**-517 000**	**-655 000**	
Finansinntekter - og kostnader					
Renteinntekter og utbytte	42 969	60 000	60 000	60 000	
Ordinært resultat	**157 808**	**30 000**	**-457 000**	**-595 000**	
Bruk					
Mindreforbruk	605 774			137 952	**1**
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk			487 000	625 000	**3**
Sum bruk	**605 774**	**-**	**487 000**	**762 952**	
Avsetninger					
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-19 856	-30 000	-30 000	-30 000	
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-605 774			-137 952	**1**
Sum avsetninger	**-625 630**	**-30 000**	**-30 000**	**-167 952**	
Regnskapsmessig resultat	**137 952**	**-**	**-**	**-**	

* Økonomiplan for 2019 vedtatt av representantskapet i 2017.

Styret legger saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

v e d t a k :

Budsjettet for 2019 justeres i henhold til punktene 1-3 i saken.

Kristiansund den 13. mai 2019

Eilif Lervik
styreleder

Eli Dahle

David Grøvdal

Svein Kongshaug

Maritta Ohrstrand

Solvår Skogen Sæterbø

Birger Træthaug

PROTOKOLL

Møte i representantskapet nr. 3-2019

NIR

Tidspunkt: Fredag 24. mai 2019 kl. 12.00

Sted: Kranaskjæret, Vågen, Kristiansund

Protokoll sendes:

Representantskapets medlemmer og varamedlemmer
Styrets medlemmer
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalg
Kommunerevisjon
Ev. eierskapssekretariat
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:

05/19 Utdeling fra fond
06/19 Revidert budsjett for 2019
07/19 Opprettelse av nytt felles miljøselskap for Envina, HAMOS og NIR

Medlemmer til stede:

Aure kommune:	Iver Nordseth (1. vara)
Averøy kommune:	Jan Steinar Engeli Johansen (2. vara)
Halsa kommune:	-
Kristiansund kommune:	Steinar Betten (1. vara)
	Henrik Stensønes
Oppdal kommune:	Ingvill Dalseg
Rauma kommune:	Arne Hoem
Smøla kommune:	Ragnhild Rødahl (1. vara)
Sunndal kommune:	Janne Merete R. Seljebø
Tingvoll kommune:	Liv Solemdal

Forfall:

Erlend Vaag fra Aure, Ingrid Rangønes og Roald Røsand fra Averøy, Ola E. Rognskog, Ellbjørg Reiten og Tove Karin H. Lervik fra Halsa, Idar Anton Slatlem fra Kristiansund og Svein Roksvåg fra Smøla.

I tillegg møtte:

Styreleder Eilif Lervik.
Styremedlemmene Svein Kongshaug, Solvår Skogen Sæterbø, Maritta Ohrstrand og Eli Dahle.
Kommunalsjef Odd Eirik Hyldbakk, kommunalsjef Karl Kjetil Skuseth, og virksomhetsleder i Tingvoll Margrete Magerøy.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stokke og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

VALG AV REPRESENTANTER TIL Å UNDERSKRIVE PROTOKOLL

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Følgende personer ble, i tillegg til representantskapets leder, foreslått og valgt for underskrift av protokoll: Steinar Betten og Jan Steinar Engeli Johansen.

SAKER TIL ORIENTERING

BEMANNIGSSITUASJONEN

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR leier inn bemanning fra Kristiansund kommune i inntil 40 % stilling inntil videre.

OVERFØRING AV RAUMA KOMMUNE TIL RIR

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det har vært møte med RIR og J.O. Moen Miljø AS for å avtale praktisk overgang når det gjelder avtaler i NIR som omfatter Rauma kommune.

NY RENOVASJONSORDNING I 2020

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

NIR har vært i møter om samordning av innføring av matavfallsinnsamling og glass- og metall-innsamling i SeSammen fra og med Trondheim og sørover. Tømmefrekvenser, dunkstørrelser, innkjøp av biler og informasjonsarbeid diskuteres. Det jobbes fram en felles tidslinje med kritiske datoer i forhold til avgjørelser.

SESAM

Saksbehandler: Hilde Ødegaard Harstad

Det foretas noen juridiske avklaringer om tildeling av enerett samtidig som det søkes etter det siste i forhold til teknologi.

Styret i SESAM planlegger møte i Kristiansund i august. På agendaen står omvisning hos RePlast på Husøya og orientering om mulighetene for mindre lokale ettersorteringsanlegg.

INFORMASJONS- OG PROFILERINGSARBEID

Saksbehandler: Linn Stokke

Ordinær iRetur kommer i posten i midten av juni og rykende fersk utgave ble overlevert i møtet. Tema er framtidens løsninger, bålbrenning, batterier mm.

Strandryddingen ser ut til å gå noe roligere for seg i år enn i fjor. Mange dyktige skoleklasser og lokale initiativ gjør at vi også i år forventer et godt resultat. Vi har budsjettert med noe større mengder enn i fjor.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Sakene tas til orientering.

SAKER TIL BEHANDLING

05/19 UTDELING FRA FOND

Saksbehandler:	*Hilde Ø. Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 04/19*
Vedlegg:	*Ingen*

Representantskapet har i sak 11/14 anbefalt overfor eierne at NIR sine fond ikke overstiger 1 mill. kr. Etter at årsoppgjørsdisposisjoner er foretatt, er totalbeholdningen på fond som følger:

Totale fond pr. 31.12.18	1 605 774
Årsoppgjørsdisposisjoner, sak 04/19	137 952
Budsjettert bruk i driftsregnskapet for 2019	- 487 000
Saldo på fond	1 256 726

Den nåværende prosessen relatert til ReMidt og forberedelser forbundet med ny renovasjonsløsning medfører økte kostander. Det er viktig at NIR i denne fasen har midler til rådighet.

Med bakgrunn i dette, og med referanse til sak 03/19, foreslås det at det ikke gjennomføres noen utdeling til eierne i 2019.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Det foretas ingen utdeling fra fond til eierne i 2019.

06/19 REVIDERT BUDSJETT FOR 2019

Saksbehandler:	*Else Mari Strand*
Tidligere behandling:	*Styresak 05/19*
Vedlegg:	*Ingen*

Flere forhold gjør at årets budsjett må justeres. Nedenfor er endringene beskrevet før de er oppsummert i revidert budsjett til slutt i saken.

Punkt 1. Årsoppgjørsdisposisjoner
Årsregnskapet for 2018 fører til endringer i avsetninger som det ikke var budsjettert for. Det vises til vedtak i representantskapet, sak 05/19. Regnskapsmessig resultat i 2018 (jf. Note 15 i årsregnskapet) på 137 952 kr avsettes til disposisjonsfond.

Punkt 2. Driftsinntekter- og kostnader

Inntekter

2.1. Andre inntekter.

Det forventes lavere inntekter fra Avfallsforum Møre og Romsdal i 2019. Budsjettet reduseres med 30 000 kr, til totalt 450 000 kr, som er beløpet som forumet har budsjettert med for sekretariattjenester for inneværende år.

Avfallsbehandling

2.2 Diverse innkjøp og tjenester som faktureres NIR-kommunene.

I påvente av en avklaring angående ReMidt utsettes innføring av ny avfallsløsning i bl.a. Oppdal kommune til 2020. Kostnader forbundet med innkjøp av avfallsdunker vil derfor bli lavere enn tidligere budsjettert. Dette punktet vil ikke påvirke det regnskapsmessige resultatet.

Kostnader til drift av NIR

2.3. Lønns- og pensjonskostnader

Økt arbeidsmengde gjør at det er behov for økt bemanning tilsvarende 200 000 kr. Posten for møtehonorarer økes med 22 000 kr på grunn av større møtevirksomhet. Dette vil gi 31 000 kr i økt arbeidsgiveravgift. Til sammen økes posten med 253 000 kr.

2.4 Informasjonsarbeid

Kostnaden til informasjon reduseres med 225 000 kr. Det var satt av midler til informasjon om ny renovasjonsløsning i Oppdal, som nå først vil komme i 2020 (ref. punkt 2.2). Vi høster også fordeler av å være en del av SeSammen, ved at vi får mer informasjon for en lavere kostnad.
Generelt er behovet for informasjon fremdeles stort, men arbeidet blir noe nedprioritert til fordel for prosjekt ReMidt.
Et eventuelt vedtak om opprettelse av ReMidt vil medføre et økt informasjonsbehov, men kostnader relatert til dette vil først og fremst komme i 2020.

2.5 Årsavgifter og medlemskontingenter

Posten reduseres med 120 000 kr, blant annet på grunn av lavere medlemsavgift til Avfall Norge.

2.6 Prosjekter/innovasjon/aktiviteter

På grunn av den pågående prosessen rundt ReMidt og forberedelser til ny avfallsløsning må denne posten økes med 200 000 kr.

Oversikt over endringer av inntekts- og driftskostnader som vil få betydning for driftsresultatet:

Delpunkt 2.1	30 000 kr
Delpunkt 2.3	253 000 kr
Delpunkt 2.4	-225 000 kr
Delpunkt 2.5	-120 000 kr
Delpunkt 2.6	200 000 kr
	138 000 kr

Punkt 3. Bruk av fond

ReMidt-prosessen medfører økte kostnader på flere områder og det er behov for å tilføre nye midler til budsjettet. Finansiering av punkt 2 ovenfor gjøres ved bruk av disposisjonsfond, kr 138 000, i budsjett for 2019. Samlet bruk av fond dette regnskapsåret blir da 625 000 kr.

REVIDERT DRIFTSBUDSJETT FOR 2019

	Regnskap 2018	Økonomiplan 2019	Budsjett 2019	Rev.budsj. 2019	Pkt i saken
Driftsinntekter					
Inntekter til drift av NIR					
Årsavgift NIR-kommunene	6 575 000	6 745 000	6 745 000	6 745 000	
Andre inntekter	471 429	480 000	480 000	450 000	2.1
Strandryddeaksjonen HMNR		0	130 000	130 000	
Sum inntekter til drift av NIR	***7 046 429***	***7 225 000***	***7 355 000***	***7 325 000***	
Avfallsbehandling					
Salg og viderefakturering av avfall	19 266 704	19 535 000	19 715 000	19 715 000	
Diverse innkjøp og tjenester viderfakt. NIR-kom.	1 545 333	2 300 000	4 600 000	3 500 000	2.2
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 812 037***	***21 835 000***	***24 315 000***	***23 215 000***	
Sum driftsinntekter	**27 858 466**	**29 060 000**	**31 670 000**	**30 540 000**	
Driftskostnader					**2**
Kostnader relatert til drift av NIR					
Lønns- og pensjonskostnader	4 219 897	4 280 000	4 467 000	4 720 000	2.3
Revisjon, juridisk bistand, konsulenthonorar	60 000	60 000	65 000	65 000	
Kontorkostnader, husleie, lisenser, m.m.	843 165	675 000	690 000	690 000	
Fag-, styre- og repskapsmøter, konferanser m.m.	383 358	410 000	525 000	525 000	
Informasjonsarbeid på vegne av kommunene	921 197	1 325 000	1 325 000	1 100 000	2.4
Årsavgifter/medlemskap	266 662	305 000	400 000	280 000	2.5
Prosjekter/aktiviteter/innovasjon	222 306	200 000	400 000	600 000	2.6
Sum kostnader relatert til drift av NIR	***6 916 585***	***7 255 000***	***7 872 000***	***7 980 000***	
Avfallsbehandling					
Transport og behandling av avfall	19 264 944	19 535 000	19 715 000	19 715 000	
Div. innkjøp for videresalg.	1 562 098	2 300 000	4 600 000	3 500 000	2.2
Sum avfallsbehandling til fordeling kommuner	***20 827 042***	***21 835 000***	***24 315 000***	***23 215 000***	
Sum driftskostnader	**27 743 627**	**29 090 000**	**32 187 000**	**31 195 000**	
Brutto driftsresultat	**114 839**	**-30 000**	**-517 000**	**-655 000**	
Finansinntekter - og kostnader					
Renteinntekter og utbytte	42 969	60 000	60 000	60 000	
Ordinært resultat	**157 808**	**30 000**	**-457 000**	**-595 000**	
Bruk					
Mindreforbruk	605 774			137 952	**1**
Bruk av tidligere års regnskapsm. mindreforbruk			487 000	625 000	**3**
Sum bruk	**605 774**	**-**	**487 000**	**762 952**	
Avsetninger					
Overførsel fra drift til investering. KLP-innskudd	-19 856	-30 000	-30 000	-30 000	
Mindreforbruk overført til disposisjonsfond	-605 774			-137 952	**1**
Sum avsetninger	**-625 630**	**-30 000**	**-30 000**	**-167 952**	
Regnskapsmessig resultat	**137 952**	**-**	**-**	**-**	

* Økonomiplan for 2019 vedtatt av representantskapet i 2017.

Representantskapet fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Budsjettet for 2019 justeres i henhold til punktene 1-3 i saken.

06/19 ETABLERING AV MILJØSELSKAPET REMIDT IKS OG REMIDT NÆRING AS

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 15/17, 05/18 og 06/19, rep.skapsak 09/18*
Vedlegg:	*Se egen liste*

Saken var sendt ut med følgende vedlegg:

1. Felles saksframlegg til by- og kommunestyrer
2. Beslutningsunderlag
3. Selskapsavtale for ReMidt IKS
4. Retningslinjer for valgkomiteen i ReMidt IKS
5. Samarbeidsavtale mellom eierkommunene og ReMidt IKS
6. Høringsutkast til renovasjonsforskrift
7. Høringsutkast til slamforskrift
8. Vedtekter for ReMidt Næring AS
9. Aksjonæravtale for ReMidt Næring AS 9
10. Bakgrunn:
    a. Intensjonsavtalen mellom NIR, HAMOS og Envina
    b. Beslutningsplan
    c. Notat fra advokat Hanne S. Torkelsen – 29.03.19
    d. Logg – ansatteinvolvering
    e. Presentasjon fra eiermøter
    f. Avsjekk om skatteplikt
11. Foreløpig oppsummering av verdsetting
    a. Verdsetting Envina
    b. Verdsetting HAMOS
12. Referat fra drøftingsmøte med tillitsvalgte i NIR om mulig virksomhetsoverdragelse

I møtet ble det lagt fram mulige tilnærminger til riktig verdsetting og åpningsbalanse for de to selskapene.

Alle dokumenter ble gjennomgått for innspill og korrigeringer.

Med bakgrunn i forslag til saksfremlegg og øvrige dokumenter vedlagt saken fattet representantskapet følgende enstemmig

v e d t a k :

Representantskapet anbefaler overfor eierkommunene å slutte seg til etableringen av miljøselskapet ReMidt IKS og ReMidt Næring AS.

Representantskapet delegerer til styret å gjøre anbefaling overfor eierkommunene i forhold til endelig verdsetting og åpningsbalanse, og å fremme endelig saksframlegg og forslag til vedtak for kommunestyrene. Representantskapets medlemmer informeres om resultatet.

Kristiansund den 25. april 2019

Henrik Stensønes

Steinar Betten

Jan Steinar Engeli Johansen

PROTOKOLL
Møte i styret nr. 4 - 2019

NIR

Tidspunkt:
Fredag 24. mai 2019 kl. 10.00.

Sted:
Kranaskjæret, Vågen, Kristiansund

Protokoll sendes:
Styrets medlemmer og varamedlemmer
Representantskapets leder
Ordførere, rådmenn og tekniske sjefer (eller tilsvarende) i NIR-kommunene
Kontrollutvalgene
Møre og Romsdal Revisjon IKS (NIRs revisor)
Øvrige tilstedeværende på møtet

Saker til behandling:
06/19 Etablering av miljøselskapet ReMidt IKS og ReMidt Næring AS

Medlemmer til stede:

Aure/Smøla:	Birger Træthaug
Averøy:	Svein Kongshaug
Halsa/Tingvoll:	Solvår Skogen Sæterbø
Kristiansund:	Maritta Ohrstrand
Oppdal:	Eli Dahle
Rauma:	-
Sunndal:	Eilif Lervik

Forfall:
David Grøvdal fra Rauma.

I tillegg møtte:
Representantskapsleder Henrik Stensønes.
Else Mari Strand, Pål Harstad, Linn Stokke og Hilde Ødegaard Harstad fra administrasjonen.

GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE

Styret fattet følgende enstemmige

v e d t a k :

Innkalling og saksliste godkjennes.

SAKER TIL BEHANDLING

06/19 ETABLERING AV MILJØSELSKAPET REMIDT IKS OG REMIDT NÆRING AS

Saksbehandler:	*Hilde Ødegaard Harstad*
Tidligere behandling:	*Styresak 15/17 og 05/18, rep.skapsak 09/18*
Vedlegg:	*Se egen liste*

Saken var sendt ut med følgende vedlegg:

1. Felles saksframlegg til by- og kommunestyrer
2. Beslutningsunderlag
3. Selskapsavtale for ReMidt IKS
4. Retningslinjer for valgkomiteen i ReMidt IKS
5. Samarbeidsavtale mellom eierkommunene og ReMidt IKS
6. Høringsutkast til renovasjonsforskrift
7. Høringsutkast til slamforskrift
8. Vedtekter for ReMidt Næring AS
9. Aksjonæravtale for ReMidt Næring AS 9
10. Bakgrunn:
    a. Intensjonsavtalen mellom NIR, HAMOS og Envina
    b. Beslutningsplan
    c. Notat fra advokat Hanne S. Torkelsen – 29.03.19
    d. Logg – ansatteinvolvering
    e. Presentasjon fra eiermøter
    f. Avsjekk om skatteplikt
11. Foreløpig oppsummering av verdsetting
    a. Verdsetting Envina
    b. Verdsetting HAMOS
12. Referat fra drøftingsmøte med tillitsvalgte i NIR om mulig virksomhetsoverdragelse

I møtet ble det lagt fram mulige tilnærminger til riktig verdsetting og åpningsbalanse for de to selskapene.

Alle dokumenter ble gjennomgått for innspill og korrigeringer.

Med bakgrunn i forslag til saksfremlegg og øvrige dokumenter vedlagt saken, legger styret saken enstemmig fram for representantskapet med følgende forslag til

vedtak:

Representantskapet anbefaler overfor eierkommunene å slutte seg til etableringen av miljøselskapet ReMidt IKS og ReMidt Næring AS.

Representantskapet delegerer til styret å gjøre anbefaling overfor eierkommunene i forhold til verdsetting og åpningsbalanse, og å fremme endelig saksframlegg og forslag til vedtak for kommunestyrene.

Kristiansund den 24. mai 2019

Eilif Lervik
styreleder

Eli Dahle

Svein Kongshaug

Maritta Ohrstrand

Solvår Skogen Sæterbø

Birger Træthaug

Arbeidstilsynet

VÅR DATO
23.04.2019

VÅR REFERANSE
2019/5782

DERES REFERANSE

VÅR SAKSBEHANDLER
Mikael Hoem Brunsvik, tlf. 41284776

RAUMA KOMMUNE
Vollan 8A
6300 ÅNDALSNES

Orgnr 864980902

TILSYN - RAUMA KOMMUNE | 864980902

Vi viser til tilsyn med virksomheten. Oversikt over sted, tid og deltakere vil dere finne i tilsynsrapporten dere har mottatt tidligere.

Vedtak om pålegg

I brev med varsel om pålegg av 28.03.2019 fikk dere frist til 10.04.2019 for å komme med kommentarer. Vi har ikke mottatt kommentarer fra dere.

Arbeidstilsynet har hjemmel i arbeidsmiljølovens § 18-6 til å gi pålegg og sette vilkår. Vi gir følgende pålegg:

Pålegg - Verneombud - tid

Arbeidsgiver skal sørge for at verneombudet gis nødvendig tid til å utøve vernearbeidet på en forsvarlig måte.

Følgende forhold ligger til grunn:

Arbeidstilsynet fikk i tilsynet opplyst at nyvalgt verneombud har ansvar for alle boligene i botjenesten. Boligene ligger spredd geografisk og har egne personalgrupper.

Vi får opplyst at det er få arenaer der verneombud kan utøve sin rolle. Det er ingen systematikk i avholdelse av personalmøter i de ulike boligene. Verneombudet har ikke avsatt tid i sin turnus for å uttøve sin rolle. Det opplyses også at valgt verneombud har rollen som fagansvarlig i boligen hun arbeider i. Å være fagansavarlig ble i tilsynet omtalt som en krevende rolle. Det er per dags dato ikke avsatt noe tid i turnusen til å uttøve rollen som fagansvarlig.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven § 6-5 andre ledd.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- En skriftlig redegjørelse for hvordan verneombudet er sikret nødvendig tid til vernearbeidet

Om regelverket
Verneombudet skal ha nødvendig tid til å utføre vernearbeidet på en forsvarlig måte.

Hva som er nødvendig tid er i utgangspunktet opp til verneombudet å vurdere. Tidsbruken og tidspunktene bør diskuteres med nærmeste overordnede, slik at vernearbeidet kan koordineres med verneombudets ordinære oppgaver.

Det bør skilles mellom vernearbeid av mer rutinepreget art og vernearbeid i akutte situasjoner. Rutinepreget vernearbeid som for eksempel møtevirksomhet, administrativt arbeid mv., bør foregå til faste tider i den alminnelige arbeidstiden. Dersom det oppstår uforutsette situasjoner, for eksempel arbeidsulykker, må det gis rom for at verneombudet forlater arbeidsstedet umiddelbart.

Ved uenighet mellom arbeidsgiveren og verneombudet om hva som er nødvendig tid, kan spørsmålet legges frem for arbeidsmiljøutvalget.

Pålegg - Kompetanse - arbeidstaker som er satt til å lede andre

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere, har nødvendig kompetanse til å føre kontroll med at arbeidet blir utført på en helse- og sikkerhetsmessig forsvarlig måte.

Følgende forhold ligger til grunn:

Avdelingsleder ved botjenesten har fått videredelegert ansvaret for HMS fra rådmann, og helse og omsorgssjef. Under tilsynet kom det frem at oppfølgingen av avvik var mangelfull. Dette ble blant annet begrunnet med at avdelingsleder ikke følte seg kompentent til hvordan hun skulle håndtere og følge opp avvik.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-2 første ledd bokstav b og 2-3 tredje ledd.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver sikrer at arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere, har nødvendig HMS-kompetanse
- Oversikt over innholdet i tiltak for å sikre tilstrekkelig HMS-kompetanse

Om regelverket

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere (arbeidsleder), har tilstrekkelig kunnskap til å ivareta arbeidsmiljøet innenfor arbeidsleders ansvarsområde.

Arbeidstaker som har til oppgave å lede eller kontrollere andre arbeidstakere, har en selvstendig plikt til å ivareta hensynet til sikkerhet og helse under planlegging og utførelse av arbeid som hører inn under arbeidsleders ansvarsområde. Plikten gjelder i prinsippet alle ledere, uavhengig av hvor mange arbeidstakere de leder og hvilke risikoforhold som ligger innenfor den enkelte leders ansvarsområde.

Omfanget av kompetansetiltak for den enkelte arbeidsleders, må vurderes konkret på bakgrunn av ansvarsområdet, risiko og den enkelte arbeidsleders bakgrunn og erfaring.

Lederne bør ha kunnskap om minimum:

- Hvilke krav i arbeidsmiljøregelverket som er særlig relevant for virksomheten

- Hvilke faktorer som kan ha innvirkning på arbeidsmiljøet og arbeidstakernes fysiske og psykiske helse
- Hvordan det skal jobbes systematisk med HMS i virksomheten, og leders ansvar og oppgaver i dette arbeidet (eget internkontrollsystem)
- Verneombudets og arbeidsmiljøutvalgets funksjon og oppgaver og hvordan det i praksis skal samarbeides om arbeidsmiljøet
- Ansvar og muligheter for tilrettelegging for den enkelte arbeidstaker
- Oppfølging av sykmeldte arbeidstakere

Pålegg - Vold, trusler om vold og uheldige belastninger - kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan

Arbeidsgiver må forbedre virksomhetens kartlegging og risikovurdering ved arbeidssituasjoner som kan medføre at arbeidstaker blir utsatt for vold, trussel om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre. På denne bakgrunn skal arbeidsgiver utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen. Arbeidsgiver skal gjøre dette i samarbeid med verneombud/ansattes representant.

Følgende forhold ligger til grunn:

ROS-analyse og handlingsplan for vold og trusler ble gjennomført 30.01.2019, i et samarbeid mellom ledelse, vernetjeneste, ansatte og bedriftshelsetjeneste. ROS-analysen viser at vold og trussel om vold er aktuelt for botjenesten i Rauma. ROS-analysen har kartlagt og risikovurdert flere situasjoner der arbeidstakerne kan oppleve vold og trusler om vold. Arbeidstilsynet mener at ROS-analysen ikke synliggjør virksomhetens vurderinger av alle momenter som er opplistet i forskrift om utførelse av arbeid § 23 A-1.

Virksomheten må vurdere risikoen for vold og trusler for alle momenter, eksempelvis alenearbeid, bemanning, utforming av arbeidslokalene og tekniske løsninger.

Arbeidstilsynet mener at virksomheten også må vurdere effekten av iverksatte og planlagte forebyggende tiltak. ROS-analyse gjennomført 30.01.19, bygger på ROS-analyse fra 2017. En gjennomgang av begge ROS-analysene viser at flere av momentene vurdert i 2017 er like aktuelle i dag, uten at det har kommet nye forebyggende tiltak.

Eksempelvis: "Kommunikasjonsutfordringer med enkelte brukere kan føre til uønsket atferd, trusler og vold". Dette var et risikovurdert moment i 2017 og i 2019. Forslagene til rutine og tiltak er uforandret, til tross for at dette er noe som skjer "ukentlig" med potensiell "alvorlig" risiko.

"Enkelte medarbeidere oppdaterer seg ikke ved å lese rapport/journal". Dette skjer i følge ROS-analysen "ukentlig" med potensiell "alvorlig" risiko. Tiltak nedskrevet i 2017 står her uforandret.

Handlingsplan som er utarbeidet på bakgrunn av ROS-analyse bør også være mer konkret når det gjelder til hvem som har ansvaret for tiltakene og tidsfrist for utførelse av de ulike tiltakene.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-1 andre ledd bokstav c og 4-3 fjerde ledd, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 7-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) §§ 23A-1 og 23A-4.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- Kopi av kartlegging og risikovurdering av vold og trusler om vold som oppfyller minimumskrav i forskrift
- Kopi av kartlegging og risikovurdering av uheldige belastninger som følge av kontakt med andre
- Oversikt over gjennomførte tiltak og/eller plan med frist for gjennomføring av tiltak
- Beskrivelse av hvordan verneombud/ansattes representant har medvirket

Om regelverket

Arbeidsgiver skal kartlegge forhold ved arbeidet som kan medføre at arbeidstaker blir utsatt for vold, trussel om vold og uheldige belastninger som følge av kontakt med andre.

Ved planlegging, utforming og utførelse av arbeidet skal arbeidsgiver sørge for en vurdering av forhold som enkeltvis eller samlet kan være helseskadelige. På denne bakgrunn skal arbeidsgiver vurdere risiko, utarbeide planer og iverksette tiltak for å redusere risikoen.

Risikovurderingen skal gjentas regelmessig og dokumenteres i den form som er nødvendig på bakgrunn av virksomhetens art, aktivitet, risikoforhold og størrelse, samt oppbevares slik at opplysningene kan anvendes på et senere tidspunkt.

Arbeidsgiver skal gjøre dette i samarbeid med arbeidstakerne og deres tillitsvalgte.

Risikovurderingen av vold og trusler om vold skal særlig ta hensyn til følgende:

- Arbeidets organisering og tilrettelegging
- Hvor, når og i hvilke situasjoner arbeidstaker kan bli utsatt for vold og trussel om vold
- Arbeidstidens plassering og organisering
- Alenearbeid
- Bemanning
- Kompetanse
- Utforming av arbeidslokalene og tekniske løsninger
- Effekten av iverksatte og planlagte forebyggende tiltak

Det skal utarbeides oversikt over gjennomførte tiltak og/eller plan med frist for gjennomføring av tiltak.

Ved gjennomføring av tiltak for å forebygge vold og trusler om vold skal det særlig tas hensyn til utforming og tilrettelegging av arbeidsplassen, arbeidet som utføres, systematisk vedlikehold av relevant arbeidsutstyr med mere, for eksempel av alarmutstyr der dette brukes, muligheter for tilkalling av hjelp, bemanning, herunder bruk av alenearbeid.

Pålegg - Vold og trussel om vold - opplæring

Arbeidsgiver skal gi arbeidstakerne nødvendig opplæring og øvelse i forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner, samt i bruk av eventuelt sikkerhetsutstyr, slik at arbeidstakerne så langt det er mulig, er beskyttet mot vold og trussel om vold. Opplæringen og øvelsen skal gjentas og tilpasses vesentlige endringer i risikovurderingen og ellers når det er nødvendig.

Følgende forhold ligger til grunn:

Arbeidstilsynet oppfattet at det var lite systematikk i å tilby opplæring og øvelse i forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner. Opplæring og trening blir gitt til personal som arbeider med de mest utagerende brukerne. I tilsynet fikk vi opplyst at vold og trussel om vold er aktuelt i alle boligene i botjenesten, og at arbeidstakere føler seg utrygge på hvordan de skal håndtere vold- og trussel situasjoner.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-2 første ledd bokstav a og 4-3 fjerde ledd, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 8-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 23A-2.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- Skriftlig bekreftelse på at opplæring og øvelse er gitt, at opplæring og øvelser gjentas og tilpasses vesentlige endringer i risikovurderingen og ellers når det er nødvendig.
- Oversikt over innholdet i opplæring og øvelse
- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver sikrer fremtidig opplæring og øvelse

Om regelverket
Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Ved arbeid som kan medføre risiko for å bli utsatt for vold og trussel om vold skal det gis nødvendig opplæring og øvelse i forebygging og håndtering av vold- og trusselsituasjoner, samt bruk av eventuelt sikkerhetsutstyr.

Opplæring og øvelse skal gjentas når det er nødvendig og gis på et språk som arbeidstakerne forstår.

Pålegg - Vold og trussel om vold - informasjon

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne og deres representanter har fått nødvendig informasjon om risikofaktorer knyttet til vold og trussel om vold, iverksatte tiltak og rutiner for å forebygge, håndtere og følge opp vold- og trusselsituasjoner og rutine for varsling og rapportering av vold og trussel om vold.

Følgende forhold ligger til grunn:

I tilsynet kom det frem at kommunens overordnede rutiner for forebygging og håndtering av vold, trusler og trakassering, ikke var kjent for alle ansatte.

På bakgrunn av at virksomheten må forbedre kartlegging og risikovurdering av vold og trussel om vold, har arbeidsgiver ikke kunnet gi arbeidstakerne tilstrekkelig informasjon om aktuelle risikofaktorer og tiltak.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven §§ 3-2 første ledd bokstav a og 4-3 fjerde ledd, forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 9-1 og forskrift om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) § 23A-3.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- Beskrivelse av hvordan arbeidsgiver har sørget for at nødvendig informasjon er gitt

Om regelverket

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker gjøres kjent med ulykkes- og helsefarer som kan være forbundet med arbeidet, og at arbeidstaker får den opplæring, øvelse og instruksjon som er nødvendig.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakerne og deres representanter har fått nødvendig informasjon om risikofaktorer knyttet til vold og trussel om vold, iverksatte tiltak og rutiner for å forebygge, håndtere og følge opp vold- og trusselsituasjoner og rutine for varsling og rapportering av vold og trussel om vold.

Arbeidsgiver skal sørge for løpende informasjon om risikofaktorer knyttet til arbeidet og hvordan disse kan unngås.

Informasjon skal være utformet på en slik måte at den er forståelig for den enkelte arbeidstaker.

Pålegg - Bedriftshelsetjeneste - bistand til påleggsgjennomføring

Arbeidsgiver skal sørge for at bedriftshelsetjenesten bistår ved gjennomføring av pålegg som er gitt.

Følgende forhold ligger til grunn:

Virksomheten har fått pålegg om å kartlegge og risikovurdere vold og trussel om vold, da dette har vist seg å være relevante arbeidsmiljøbetingelser. Arbeidstilsynet ser det som nødvendig at virksomheten sørger for at bedriftshelsetjenesten bistår arbeidsgiver med påleggsgjennomføringen.

Det er brudd på arbeidsmiljøloven § 3-3 andre ledd og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 13-2.

For å vurdere om pålegget er oppfylt, må vi innen **28.06.2019** ha mottatt:

- Beskrivelse av hvordan bedriftshelsetjenesten har bistått arbeidsgiver ved gjennomføring av pålegget om kartlegging, risikovurdering, tiltak og plan, når det gjelder vold og trussel om vold.

Om regelverket

Bedriftshelsetjenesten skal bistå arbeidsgiver, arbeidstakerne, arbeidsmiljøutvalg og verneombud med å skape sunne og trygge arbeidsforhold.

Arbeidsgiver skal sørge for at bedriftshelsetjenesten bistår virksomheten ved:

- planlegging og gjennomføring av fysiske og organisatoriske endringer
- utarbeidelse og endring av retningslinjer
- kartlegging og risikovurdering
- fremme forslag til forebyggende tiltak
- overvåking og kontroll av arbeidstakernes helse
- individuell tilrettelegging informasjon og opplæring
- henvendelser fra arbeidstakere, verneombud og arbeidsmiljøutvalg

Hva skjer hvis dere ikke oppfyller pålegg innen fristen?

Hvis ikke pålegg er oppfylt innen fristen, kan vi ilegge dere tvangsmulkt, jf. arbeidsmiljøloven § 18-7. Tvangsmulkt vil si at dere må betale et fastsatt beløp for hver dag eller hver uke fram til dere har oppfylt pålegget, eller at dere må betale et engangsbeløp. Vi kan også helt eller delvis stanse virksomhetens aktiviteter inntil dere har oppfylt pålegget, jf. arbeidsmiljøloven § 18-8.

Dere kan klage

Dere kan klage på vedtak jf. forvaltningsloven § 28. Fristen for å klage er tre uker fra dere mottar vedtaket. For nærmere informasjon om klageinstans, fremgangsmåte ved klage og retten til å se sakens dokumenter, se www.arbeidstilsynet.no/klage.

Hva må dere gjøre?

Dere må sende oss en skriftlig tilbakemelding for hvert enkelt punkt innen fristen. Tilbakemeldingen skal undertegnes av arbeidsgiver eller en stedfortreder. Tilbakemeldingen kan også undertegnes av verneombudet eller en representant for de ansatte.

Gi informasjonen videre til verneombudet

Verneombudet skal gjøres kjent med vedtak fra Arbeidstilsynet. Vi ber derfor om at du som arbeidsgiver gir en kopi av dette brevet til verneombudet. Hvis virksomheten ikke har verneombud, gir du kopien til representanten for de ansatte.

Se arbeidsmiljøloven §§ 6-2 sjette ledd og 18-6 åttende ledd.

Kontakt oss

Dere finner mer informasjon om Arbeidstilsynet og om regelverket på www.arbeidstilsynet.no. Dere kan også kontakte oss på telefon 73 19 97 00. Dere kan svare på dette brevet og sende inn dokumentasjon til oss digitalt via eDialog, se www.arbeidstilsynet.no/post. Dersom dere har spørsmål til saken, kontakt saksbehandler. Husk å oppgi referansenummer 2019/5782.

Arbeidstilsynet

Med hilsen

Arbeidstilsynet

Harald Gran
tilsynsleder
(sign.)

Mikael Hoem Brunsvik
seniorinspektør
(sign.)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Arbeidstilsynet og har derfor ingen signatur.

Kopi til:
RAUMA KOMMUNE BOLIGER AVD NESBAKKEN, Vollan 8A, 6300 ÅNDALSNES
STAMINA HELSE AS AVD ÅNDALSNES, Postboks 4903 Nydalen, 0423 OSLO

Klikk her for å skrive inn tekst.

RAUMA KOMMUNE
SAKSPAPIR

Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr

Saksbehandler	Arkiv:	Arkivsaknr
Aina Øyen Henden	Objekt:	2019001405

Tilstandsrapport grunnskulen 2018 - sak

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret tar Tilstandsrapport for grunnskolen 2018 til orientering. Rapporten gir god oversikt over og innsikt i Raumaskolen.

2. Kommunestyret legger til grunn et økt fokus på elevenes læringsmiljø, og at skolene arbeider videre med planene de har for det forebyggende arbeidet mot mobbing. Det skal være nullvisjon på mobbing i Rauma.

3. Kommunestyret legger til grunn at Tilstandsrapporten legges fram for samarbeidsutvalget på den enkelte skole ved oppstart av nytt skoleår, og andre brukerutvalg.

Bakgrunn

Skoleeiers plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringa er en del av oppfølgingsansvaret knytta til det generelle systemkravet i opplæringslova § 13-10, 2 ledd.

Tilstandsrapporten skal som minimum inneholde opplysninger rundt

- læringsmiljø
- læringsresultat
- gjennomføring i videregående skole
- hvordan skoleeier ivaretar hensynet til § 13-10 i opplæringslova

Foreliggende tilstandsrapport bygger på sentral mal fra Utdanningsdirektoratet, men vi har i tillegg valgt å legge inn lokale indikatorer. Dette gjelder bl.a. PPT tettere på, tiltak i elevenes skolemiljø, dysleksivennlig skole, profesjonsutvikling, kompetanse m.m. Bakgrunn for at

rapporten er utvida på nevnte områder skyldes ønske om å gi et bredere bilde på aktiviteter i skolene i Rauma.

Rapporten inneholder ellers et omfattende datagrunnlag, data og opplysninger som i enkelte tilfeller kan berøre kravet om personvern, jf. § 13 i forvaltningslova og /eller personopplysninger etter personopplysningslova § 2 nr. 1. Dette gjelder primært datamateriale knytta til pkt. 2 i rapporten.

Rapporten skal framlegges og drøftes med fagorganisasjon (HTV Utdanningsforbundet) på kommunenivå. I tillegg er rapporten gjennomgått og drøfta i brukerrådet for tjenesteområdet den 28.05.19.

Faktagrunnlag

Læringsmiljø

Alle elever skal inkluderes og oppleve mestring. Elevene som gjennomfører elevundersøkelsen på 7. og 10. trinn responderer nokså likt sammenlignet med nasjonale tall. Begge trinn responderer likt på de fleste læringsmiljøindikatorer i undersøkelsen målt mot snittverdier for fylket og nasjonalt, det være seg faglig støtte og utfordringer, vurdering for trivsel, læring, mestring og medvirkning. Et positivt hopp i utdanning- og yrkesveledning, der Rauma scorer mye høyere enn andre. Ellers viser det seg at det ikke foreligger noen vesentlige avvik på resultatene i elevundersøkelsen.

Til tross for god trivsel ser vi med bekymring at man konstaterer fortsatt opplevd mobbing av et visst omfang på både 7. og 10. trinn. I snitt ligger det på 8-9%. Det er i perioden allerede iverksatt tiltak som skal sikre elevens rettigheter iht. 9 A i opplæringslova gjennom bl.a. revisjon av «Handlingsplan for elevenes psykososiale læringsmiljø» og «Helhetlig system for å sikre elevenes rettigheter etter § 9a». I tillegg er det lagt til rette for bruken av nettbaserte kartleggingsverktøy som skal kunne avdekke mobbing og elevtrivsel.

Skolene og de tilsette deltar i ulike program, der ansatte kurses i «elevenes skolemiljø». Høyskolen i Innlandet har et eget program, der det blir brukt av fellestid til foredrag og oppgaver. Kunnskapsnett Romsdal har SIM-team kursing, og der er det blant annet Erling Roland som bidrar med fagkunnskap i kursingen. PPT deltar i dette kursopplegget, og er da en naturlig del av skolenes innsatsteam mot mobbing.

Læringsresultater

Læringsresultater handler bl.a. om nasjonale prøver, standpunktskarakterer og eksamensresultat. Nasjonale prøver i både lesing og engelsk på barnetrinnet viser i perioden en økning i andelen elever som skårer tilsvarende prøveklasse 1.

Størst er økningen i engelsk, men det er også en endring i norsk. Her må en se på begynneropplæringen og hvilke metoder vil fungere best for et bedre resultat. PPT er inne og bidrar på systemnivå i dette arbeidet. Økt tilgang til digitale læremidler kan også gi en mer tilpasset opplæring for elevene, slik at læringsutbyttet kan øke i begynneropplæringen.

Andelen som skårer tilsvarende laveste meistringsnivå 1 og 2 på 8. trinn i lesing og engelsk er høyere enn snittverdier for fylket og nasjonalt. For 2018 er resultata langt svakere i disse to faga, og det er med bekymring vi registrerer at nærmere 35 % av elevene har så vidt store faglige utfordringer knytta til grunnleggende ferdigheter som lesing.

Nasjonal prøve på 8. trinn gjennomføres på høsten, og representerer i hovedsak grunnleggende kompetanse i basisfagene ervervet/utvikla gjennom barnetrinnet. Resultata er grundig drøfta i skolelederkollegiet, og vi fortsetter flere tiltak på 6. og 7. trinnet. Blant annet vil det innføres obligatoriske læringsstøttende prøver for bedre å kunne avdekke, analysere og følge opp læringsutbyttet. Grunnskolen har tilgang på en rekke verktøy som kan støtte skolen i arbeidet med tidlig innsats og tilpassa opplæring. Sentralt initierte obligatoriske kartleggingsprøver på småskoletrinnet gir verdifull kunnskaper om elevenes mestringsnivå og læringsutbytte. Det er laget en lokal plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing.

Kompetanse

Lærerkorpset i Rauma har god tilsettingskompetanse, men forskriftsendringer pr. 1.8.15 førte til at en rekke lærere som har hatt nødvendig formalkompetanse ved tilsetting, ikke lenger har undervisningskompetanse i fag som lesing, regning og engelsk. Dette betyr økt oppmerksomhet rundt kompetansebygging i egen organisasjon på både kort og på lengre sikt. Det er utvikla en strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, og det ble i 2017 iverksatt regional satsing på videreutdanning for å imøtekomme endringene i forskriften. Rauma kommune har hatt flere lærere på det regionale tilbudet i norsk, engelsk og matematikk, og tilbudet varer til våren 2020. Det ser ut til at vi i regionen begynner å bli mettet på behovet, og at de fleste nå har fått opp formalkompetansen på basisfagene. Ordningen blir evaluert til vinteren.

Rauma kommune har også foretatt rekruttering i det siste året, som har tilført god kompetanse inn i lærerstaben. Rauma kommune har og vil ha høy deltakelse på ordningen med videreutdanning fremover også, men fagbehovet kommer til å endre seg. Vi ser nå at utdanning med spesialundervisning og praktisk estetiske fag vil komme, samt digital kompetanse og programmering i skolen.

Konklusjon

Skolene i Rauma arbeider svært godt på mange områder. Det blir hvert skoleår viet stor oppmerksomhet læringsresultater generelt og nasjonale prøver spesielt. I tillegg blir læringsmiljøet satt under lupa, og da med et særskilt fokus retta på mobbing i skolen.

Rauma-skolen har de siste årene prestert like under – på eller over gjennomsnittet målt mot fylket og landet ellers, både på nasjonale prøver og elevundersøkelser. Når karakterene i 10.

klasse oppsummeres i grunnskolepoeng, ligger Rauma-skolen fortsatt på eller over gjennomsnittet. Dette betyr at det gjøres noe riktig i skolene våre. Vi kan likevel ikke hvile på våre laurbær, da slikt arbeid er ferskvare.

Elevundersøkelsen viser alt for høye forekomster av mobbing, og skolene har her satt i verk tiltak på systemnivå for å bedre det forebyggende arbeidet på skolene. Se beskrivelse fra Måndalen, Åndalsnes og Åfarnes skoler som eksempler.

Det har tidligere blitt pekt på at det er forskjeller mellom skoler, trinn og mellom kjønn. Skoleledergruppen arbeider derfor sammen i utviklingsarbeidet for å heve kvaliteten på opplæringen ute på alle skolene.

Følgende områder peker seg ut fremover som vi sammen må ha økt fokus på:

1) Grunnleggende ferdigheter, spesielt leseferdigheter
2) Godt skolemiljø for elevene, spesielt med fokus på mobbing
3) Tidlig innsats, spesielt ved hjelp av PPT tettere på
4) Tilpasset undervisning, spesielt ved hjelp av PPT tettere på
5) Digital læring og økt bruk av digitale læremidler
6) Profesjons- og skoleutvikling ved hjelp av bla. aksjonslæring eller kollegabasert veiledning.

Det er mange rammefaktorer som må inngå i dette samspillet skal vi klare å realisere forkusområdene våre. I tillegg til det å kunne ha evne og vilje til å satse på økt ressursinnsats mot grunnleggende ferdigheter, er det nødvendig med en større bevissthet rundt vår egen praksis. Hva fungerer, hvordan eleven lærer – og hva som ikke fungerer! I samarbeid med hverandre på alle nivå i Raumaskolen, skal vi få det til.

Hver enkelt skole må se på egen praksis i de ulike fokusområdene, og drive et aktivt utviklingsarbeid på dette fremover.

Vedlegg:

Tilstandsrapport for grunnskolen 2018 orig

Tilstandsrapport for grunnskolen 2018

20.05.2019

Tilstandsrapport for grunnskolen i Rauma 2019

Den årlige tilstandsrapporten inngår som en del av det ordinære plan-, budsjett- og rapporteringsarbeidet hos skoleeieren og har kvalitetsutvikling som siktemål. I rapporten er det derfor tatt med beskrivelser og vurderinger fra rektorene på ulike tema i utviklingsarbeidet på skolene.

Lovkravet

Det er fastsatt i opplæringsloven og privatskoleloven at skoleeiere plikter å utarbeide en årlig rapport om tilstanden i opplæringen. I St.meld. nr. 31 (2007-2008) fremgår det at det er viktig at styringsorganene i kommuner og fylkeskommuner har et bevisst og kunnskapsbasert forhold til kvaliteten på grunnopplæringen. Dette er nødvendig for å følge opp utviklingen av sektoren på en god måte.

Den årlige rapporten skal drøftes av skoleeieren, dvs. av kommunestyret, fylkestinget og den øverste ledelsen ved de private grunnskolene, jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd. Det er fastsatt i privatskoleloven § 5-2 andre ledd bokstav k at styret skal drøfte den årlige rapporten om tilstanden i disse skolene.

Disse har ansvar for å utarbeide den årlige tilstandsrapporten:

Kommuner

Fylkeskommuner

Private grunnskoler som er godkjent etter opplæringsloven § 2-12

Private skoler med rett til statstilskudd

Innhold i tilstandsrapporten

Tilstandsrapporten skal som et minimum omtale læringsresultater, frafall og læringsmiljø, men skoleeieren kan omtale andre resultater og bruke andre data ut fra lokale behov. Når det gjøres vurderinger av tilstanden, er det viktig å synliggjøre hvilke av skoleeierens og skolenes målsetninger som danner grunnlag for vurderingen.

Tilstandsrapporten skal inneholde vurderinger knyttet til opplæringen av barn, unge og voksne. De dataene som er tilgjengelige i Skoleporten, innholder ikke data om voksne. Skoleeieren skal derfor benytte andre kilder for datainnhenting på dette området.

Tidlig innsats er vesentlig for å bedre elevenes ferdigheter og faglige utvikling. Kartlegging av elevenes ferdighetsnivå må følges opp med tiltak for dem som har behov for ekstra opplæring fra første stund. Den spesialpedagogiske innsatsen er her sentral.

Kvalitetsvurderingssystemet

Tilstandsrapporten inngår i kvalitetsvurderingssystemet. Kvalitetsvurdering er å sammenstille informasjon og data som grunnlag for å drøfte kvaliteten på opplæringen internt på en skole eller i en kommune/fylkeskommune, og for å drøfte kvaliteten i større deler av eller i hele utdanningssektoren. Målet er kvalitetsutvikling og læring. Kvalitetsvurderingen er en prosess der dialogen om hva som er god kvalitet, står sentralt. Det er naturlig at det stilles spørsmål ved sammenhengen mellom kvalitet på opplæringen ved den enkelte skole og mellom skolene og resultatene i dialogen med skoleeieren.

Det generelle systemkravet

Skoleeieres plikt til å utarbeide årlige rapporter om tilstanden i grunnopplæringen er en del av oppfølgingsansvaret knyttet til det generelle systemkravet (internkontroll), jf. opplæringsloven § 13-10 andre ledd og privatskoleloven § 5-2 tredje ledd. Vær oppmerksom på at kravet til internkontroll omfatter alle plikter som skoleeieren har etter lov og forskrift. Det generelle systemkravet er derfor mer omfattende enn det tilstandsrapportens minimum skal dekke.

Personvern

Tall som lastes direkte inn fra Skoleporten, kan for små enheter inneholde indirekte identifiserbare opplysninger. Dette kan være taushetsbelagte opplysninger etter forvaltningsloven § 13 og/eller personopplysninger etter personopplysningsloven § 2 nr. 1. Tilsvarende kan også gjelde for lokale indikatorer. Disse opplysningene må behandles i tråd med bestemmelser i forvaltningsloven og/eller personopplysningsloven.

Merk: Denne versjonen av tilstandsrapporten er på bokmål. Uttrekk av innhold fra Skoleporten, som ikke finnes på begge målformer, kan likevel være på nynorsk.

Innhold

1. SAMMENDRAG 3
Elever og undervisningspersonale, lærertetthet, formalkompetanse og kompetansebehov 3
Læringsmiljø 3
Resultater 3
System for oppfølging 4
Konklusjon og aktuelle innsatsområder 4

2. HOVEDOMRÅDER OG INDIKATORER 5
2.1. Elever og undervisningspersonale 5
2.1.1. Antall elever og lærerårsverk 5
2.1.2. Lærertetthet 6
2.1.3. Profesjonsutvikling 7
2.2. Læringsmiljø 8
2.2.1. Elevundersøkelsen 8
2.2.1.1. Eksempel Måndalen skole 9
2.2.1.2. Eksempel Åndalsnes skole 10
2.2.2. Mobbing på skolen 11
2.2.2.1. Eksempel Åfarnes skole 12
2.3. Resultater 14
2.3.1. Tidlig innsats og «PPT tettere på» 15
2.3.2. Nasjonale prøver 5. trinn 16
2.3.2.1. Eksempel Isfjorden skole 17
2.3.3. Nasjonale prøver ungdomstrinn 18
2.3.4. Grunnskolepoeng 21
2.3.5. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk 22
2.3.6. Andre utviklingsmål 23
2.4. Gjennomføring 24
2.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO 24

3. SYSTEM FOR OPPFØLGING (INTERNKONTROLL) 25

4. KONKLUSJON 25

1. SAMMENDRAG

Elever og undervisningspersonale, lærertetthet, formalkompetanse og kompetansebehov

- Antall elever i kommunal skole har økt med 12 elever fra 2017 til 2018, og er høyest på flere år.
- Antall lærerårsverk er 84, som er omtrent på nivå med 2014.
- Undervisningspersonalet har høy deltakelse i videreutdanning, og andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning er på 94,5%. Dette er det laveste på flere år.
- Strategisk kompetanseplanlegging og satsing på formalkvalifisering i basisfag vil måtte ha høg prioritet framover. Alle skoler har høy fokus på dette.

Læringsmiljø

- Andel elever som opplever mobbing ligger på 8-9% felles for barne- og ungdomstrinnet. Grunnskolen i Rauma skal være mobbefri, og det er iverksatt nye planmessige tiltak for å sikre elevenes rett etter § 9 A.
- Elevene responderer høyere på læringskultur og utdanning- og yrkesveiledning enn resten av fylket.

Resultater

Nasjonale prøver

- Andelen elever på 5. trinn som skårer tilsvarende mestringsnivå 1 er betydelig redusert i perioden 2014-18.
- Resultatene for 8. og 9. klasse i lesing i 2018 gjennomgående noe svakere sammenlignet med fylkessnitt og nasjonalt, men resultat for engelsk og matematikk er noe høyere enn nevnte sammenligningsgrunnlag. I matematikk har vi høyere eller likt antall elever i de 3 høyeste mestingsnivåene.
- Det er behov for å vurdere tettere oppfølging av læringsutbyttet på mellomtrinnet sett i lys av resultatene på 8. trinn.
- Det er et gjennomgående nasjonalt trekk at nivå-spredningen er større blant gutter enn jenter.

Karakterer og grunnskolepoeng

- Karaktergrunnlaget til avgangselevene i Rauma er på høyde med gjennomsnitt i fylket og nasjonalt i perioden frem til 2018.
- Grunnskolepoengene til avgangselevene i Rauma er likt i 2018 med poeng i 2017, og er høyere enn gjennomsnitt for fylket og nasjonalt. Forskjellen mellom jenter og gutter har vært relativt konstant de siste årene.
- Det kan virke som om at det er relativt godt samsvar mellom fastsatte standpunktkarakterer og eksamensresultater (bruk av ekstern sensor).

Overgang grunnskole – videregående skole.

- 97,7 % av elevene som gikk ut av grunnskolen i 2018 starta i videregående opplæring.

System for oppfølging

- Det er utvikla resultatmål for tjenesteområdet og lederavtaler er utvikla og fulgt opp gjennom samtaler med vekt på resultatmål.
- Det er utvikla et helhetlig internkontrollsystem der opplæringslovas § 13-10 inngår
- Det er videre utvikla:
- Delegasjonsreglement for tjenesteområdet
- Handlingsplan for elevenes skolemiljø, inkl. kartleggingsmateriell, jf. endringer pr. 1.8.17
- Plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing på småskoletrinnet
- Plan for lederoppfølging 2018-19, inkl. kvalitetsårshjul
- Strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, 2019-22
- Plan for overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Konklusjon og aktuelle innsatsområder

- Det vil være nødvendig med faglig oppfølging av skoler/klasser som skårer lavt i ett eller flere fag og dessuten vil vi ha sterkere fokus på læringsmiljø (PPT, støttenettverk, skolesjef, ekstern kompetansebistand m.m.)
- Det er nødvendig med målretta kompetanseutviklingtiltak for bl.a. å styrke begynneropplæringa i lesing, rekning og engelsk, og for å sikre «undervisningskompetanse» i kjernefaga, jf. forskriftsendring 1.8.15.
- Det må videreutvikles nettverksstrukturer som sikrer "kommunal praksis".
- Tidlig innsats og tilpassa opplæring må fortsatt ha stor oppmerksomhet, som innebærer prioritering av ressursbruken inn mot småskoletrinnet - både ressurser til gruppedeling, generell styrking og dessuten ressurser som kan brukes fleksibelt der det måtte oppstå særskilte utfordringer. Det vi ser nå er at styrkingen skjer på mellomtrinnet, og da kan tiltakene være mer ressurskrevende.
- Det vil være nødvendig å styrke kontakten og samarbeidet mellom skole og hjem, mellom skole og PPT og mellom barnehage og skole. Spesielt vil det være viktig at PPT kan frigjøre ressurser til systemisk arbeid i grunnskolen som kan gi grunnlag for økt veiledning og støtte på skolenivå via «PPT tettere på».
- Bruke digitale verktøy mer aktivt og målrettet i læringsarbeidet, og indirekte vil det være økt behov for investeringer på det digitale området fremover.
- Kontinuerlig fokus på klasse- og læringsledelse
- Fortsatt arbeide aktivt og målretta med trivselsfremmende tiltak, og arbeidet mot mobbing må fortsatt ha høy fokus.
- Kontinuerlig fokus på skolelederrolla som aktør i det pedagogiske utviklingsarbeidet.
- Fortsatt styrke/vektlegge samhandlinga mellom grunnskole og videregående skole med tanke på økt gjennomføringsgrad, jf. IKO

2. HOVEDOMRÅDER OG INDIKATORER

2.1. Elever og undervisningspersonale

2.1.1. Antall elever og lærerårsverk

Antall elever
Indikatoren opplyser om tallet på elever som er registrert ved grunnskoler per 1. oktober det aktuelle skoleåret. Indikatoren omfatter barn og unge som etter opplæringsloven § 2-1 har rett og plikt til grunnskoleopplæring, og som får denne opplæringen ved en grunnskole. Tallene omfatter ikke voksne elever som får grunnskoleopplæring.

Årsverk for undervisningspersonale
Indikatoren viser sum årsverk for undervisningspersonalet. Summen inkluderer beregnede årsverk til undervisning og beregnede årsverk til annet enn undervisning. Årsverkene er beregnet ved å dividere årstimer på årsrammen. Det er benyttet 741 timer på barnetrinnet og 656 timer på ungdomstrinnet. I denne indikatoren inngår følgende delskår: Årsverk til undervisning.

Andel årstimer gitt av personale med godkjent utdanning
Indikatoren viser hvor stor andel av årstimer som er gjennomført av undervisningspersonale med godkjent utdanning i de fag og trinn de underviser i.

Lokale mål:

Rauma kommune skal ha andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning på 100%. Rauma kommune skal ha undervisningspersonale som er utdannet i det basisfaget de underviser i.

Indikator og nøkkeltall	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
Talet på elevar	834	843	850	869	877
Årsverk for undervisningspersonale	85,7	81,5	80,0	80,6	84,0
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	97,2	95,6	100,0	96,1	94,5

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Antall elever og lærerårsverk, Offentlig, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers vurdering:

I perioden 2013-17 har elevtallet stabilisert seg, og er for inneværende år 877. Rammene til grunnskoleopplæring er samtidig redusert i inneværende periode.

Antall lærere med kontaktlærerfunksjon er redusert i perioden 2013-17, dette til tross for stabilt elevtall, men vi ser at antallet for 2018-19 har økt. Dette kan henge sammen med lærernormen som er innført.

Vi ser at andel undervisning gitt av lærere med godkjent utdanning har gått noe ned – 94,5%, men det kan være både naturlige svningninger i personalet og at noen ansatte mangler et basisfag i utdanningen sin, men underviser i dette faget likevel.

Basisfag er norsk, matematikk og engelsk, som kommunen rapporterer inn i GSI.

2.1.2. Lærertetthet

Lærertetthet 1.-7. trinn og 8.-10. trinn
Indikatoren viser gjennomsnittlig lærertetthet på 1.- 7. trinn ned på skolenivå. Lærertetthet beregnes med utgangspunkt i forholdet mellom elevtimer og lærertimer, og gir informasjon om størrelsen på undervisningsgruppen. Indikatoren inkluderer timer til spesialundervisning og til andre lærertimer som tildeles på grunnlag av individuelle elevrettigheter.

Lærertetthet i ordinær undervisning
Lærertetthet i ordinær undervisning er en indikasjon på antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt språkopplæring ikke regnes med. I andre sammenhenger kalles dette målet gruppestørrelse 2. Mål på lærertetthet er heftet med usikkerhet. Dette kommer av at noen kommuner fører lærerressurser på kommunen sentralt mens andre kommuner fører det på skolen i GSI. Dette kan for eksempel være timer spesialundervisning eller særskilt norskopplæring.

Lokale mål:

Lærertetthet i skolene i Rauma kommune skal være innenfor gitt lærernorm på alle hovedtrinn.

Indikator og nøkkeltall	2014–15	2015–16	2016–17	2017–18	2018–19
Årsverk for undervisningspersonale >	89,4	85,5	84,0	85,1	88,5
Antall elever per årsverk til undervisning	10,8	11,4	11,9	11,8	11,3
Antall assistentårsverk i undervisningen	11	13	14	14	12
Antall elever per assistentårsverk i undervisningen	78,6	68,7	64,0	67,1	77,2
Antall assistentårsverk per hundre lærerårsverk	12,3	14,9	16,5	15,9	13,4
Lærertetthet 1.–7. trinn	11,7	11,8	12,0	12,1	11,9
Lærertetthet 8.–10. trinn	12,2	14,0	15,7	14,7	13,8
Lærertetthet i ordinær undervisning	13,7	15,0	15,7	15,7	15,6
Lærertetthet i ordinær undervisning 1.–4. trinn					14,7
Lærertetthet i ordinær undervisning 5.–7. trinn					13,9
Lærertetthet i ordinær undervisning 8.–10. trinn					18,6
Andel undervisning gitt av undervisningspersonale med godkjent utdanning	97,3	95,8	100,0	95,8	93,7
Lærertimer som gis til undervisning	56 884	54 807	53 162	54 787	57 275
Undervisningstimer totalt per elev	66	63	60	60	63

Rauma kommune, Grunnskole, Undervisningspersonell, Alle eierformer, Alle trinn, Begge kjønn

Skoleeiers vurdering:

Lærertettheten på både barne- og ungdomstrinnet var i høst 2018 innenfor den nye lærernormen. Etter reduserte rammer i vinter vil dette tallet se annerledes ut våren 2019. Som det går fram av tabellen over, er lærertettheten høyere på barnetrinnet enn på ungdomstrinnet, men her er lærernormen satt lavere.

Fra høsten 2018 skal gruppestørrelse 2 være:

16 elever på 1-4. trinn

21 elever på 5.-7. trinn

21 elever på 8.-10. trinn.

Gruppestørrelse 2 er en indikator som viser antall elever per lærer i ordinær undervisning, hvor ressurser til spesialundervisning og undervisning i særskilt norsk ikke skal regnes med. Lærernormen endres for høsten 2019.

2.1.3. Profesjonsutvikling

Profesjonsutvikling gjennom aksjonslæring

Åndalsnes ungdomsskole

I tråd med Raumaskolen sin strategi for utvikling, bruker ÅUS aksjonslæring som utviklingsverktøy. Aksjonslæring er knyttet til praksisfeltets handlinger og erfaringer, hvor en gjennom refleksjon og dialog kan skape ny forståelse og nye handlingsrom for lærere og skoleledere ved ÅUS.

Aksjonslæring er system for kontinuerlig skoleutvikling.

ÅUS bruker ståstedsanalysenverktøyet til Utdanningsdirektoratet når vi velger ut forbedringsområder. Ståstedsanalysen er et refleksjons- og prosessverktøy og et hjelpemiddel for skolebasert vurdering. Målet er å skape felles refleksjon over skolens praksis og hvilke områder skolen vil prioritere i utviklingsarbeidet sitt

Dette skoleåret har ÅUS gjennomført tre aksjoner:

1. Læringsfremmende underveisvurdering; Elevinvolvering og egenvurdering
2. God leseopplæring; lesing i alle fag.
3. Pedagogisk bruk av IKT

Aksjonslæringen anvendes som en strategi for å heve kvaliteten på punktene over. Gjennom deltakelse, involvering, ansvarliggjøring, kritisk refleksjon og forpliktelse er målet at alle skal lære av erfaringene sine.

ÅUS har en klar ambisjon om å drive med profesjonsutvikling på arbeidsplassen. Vi ønsker en samskapt skole der vi diskuterer vår praksis gjennom medvirking, utprøving, ansvarliggjøring og anerkjennelse.

Bjørn Nord

Rektor Åndalsnes ungdomsskole og voksenopplæring

2.2. Læringsmiljø

2.2.1. Elevundersøkelsen

Alle elever og lærlinger skal inkluderes og oppleve mestring. Skoleeiere og skoleledere er pålagt å gjennomføre Elevundersøkelsen for elever på 7. og 10. trinn og Vg1. Et utvalg av spørsmålene i Elevundersøkelsen er satt sammen til indekser som ligger i Skoleporten. Resultatene fra Elevundersøkelsen vises i en egen rapportportal. I tilstandsrapporten er disse læringsmiljøindekser obligatoriske:

Støtte fra lærer: Indeksen viser elevenes opplevelse av emosjonell og faglig støtte fra lærer.

Vurdering for læring: Indeksen kartlegger elevenes opplevelse av de fire prinsippene i vurdering for læring.

Læringskultur: Indeksen viser om elevene opplever at skolearbeidet er viktig for klassen og om det er rom for å gjøre feil i læringsarbeidet.

Mestring: Indeksen viser elevenes opplevelse av mestring i forbindelse med undervisning, lekser og arbeid på skolen.

Elevdemokrati og medvirkning: Indeksen viser elevenes opplevelse av mulighet for å medvirke i arbeidet med fagene, og om de får bli være med å bestemme klasseregler og delta i elevrådsarbeid.

Andel elever som mobbes (prosent): Se egne diagram.

Skala: 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntaket er andel mobbet som er i prosent.

Lokale mål

Skolene i Rauma kommune skal ha nulltoleranse for mobbing. Alle skolene skal arbeide etter «Handlingsplan mot mobbing». Skolene skal drive et aktivt forebyggende arbeid, som inkluderer kursing av personalet og et høyt fokus på elevenes skolemiljø.

Resultat elevundersøkelsen 7. trinn alle skolene:

Indikator og nøkkeltall	Rauma kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Møre og Romsdal fylke	Nasjonalt
Læringskultur	4,0	4,0	4,1	4,0
Elevdemokrati og medvirkning	3,9	3,8	3,8	3,8
Faglig utfordring	4,1	4,0	4,0	4,1
Felles regler	4,6	4,4	4,5	4,4
Trivsel	4,3	4,3	4,3	4,3
Mestring	4,0	4,0	4,0	4,1
Støtte fra lærerne	4,5	4,4	4,5	4,4
Motivasjon	3,9	3,8	3,8	3,8
Vurdering for læring	3,9	3,9	3,9	3,9
Støtte hjemmefra	4,3	4,4	4,3	4,4

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2018–2019, Trinn 7, Begge kjønn

Skoleeiers vurdering:

Årets nøkkeltall på de gitte indikatorene avviker ikke fra tidligere år i noen stor grad, og heller ikke sammenlignet med de nasjonale tallene. Likevel skal vi merke oss at det er et betydelig hopp på felles regler, fra 4,2 i fjor til 4,6 i år. Dette kan tyde på at skolenes forebyggende arbeid har god effekt, og at elevene oppfatter hvordan reglene er på skolen sin. Ellers generelt noe høyere score på flere pkt.

Under følger to eksempel på det forebyggende arbeidet vedr. skolemiljø fra Måndalen og Åndalsnes skole.

2.2.1.1 MÅNDALEN SKOLE:

Inkluderende miljø og krenkelser

I 2017 ble det gjort endringer i opplæringsloven kapittel 9A om elevenes skolemiljø. De nye bestemmelsene trådte i kraft 1.august samme år.

Målet med de nye reglene er å sikre et mer effektivt regelverk mot mobbing og en bedre håndheving av reglene.

For å ruste de ansatte til å bedrive vår virksomhet i tråd med endringene i opplæringsloven, meldte vi skolen på et nettkurs gjennom Høgskolen i Innlandet fra januar 2018 og frem til høsten 2019.

Formålet med kurset er å utvikle kompetanse slik at barna får oppfylt sin rett til et trygt og godt miljø fritt for krenkelser. I arbeidet med kurset har vi fått videreutviklet den enkeltes ansatte sin indivudelle kompetanse og organisasjonens kollektive praksis. Gjennom kurset har vi fått fine verktøy knytt til det å kartlegge og analysere skolemiljø. Vi har også fått erfare hvordan man håndterer krenkelser med tiltak mot enkeltindivid og gruppenivå, samt hvordan skolen skal fremme et inkluderende miljø.

Arbeidsmetoden har vært variert der de ansatte har lest fagstoff, sett videoseminar, individuelle refleksjonsoppgaver, teamoppgaver som har blitt levert skriftlig, elevundersøkelser, samtaler med elever og observasjon av elever og kolleger. Nettkurset har gjort at vi har fått belyst vår organisasjonen sitt system rundt Kap 9A i opplæringsloven og skolen har fått et løft i det å jobbe med et trygt og godt skolemiljø for våre elever.

Knut Øyvind Hoem

Rektor Måndalen og Vågstranda skule

2.2.1.2. ÅNDALSNES BARNESKOLE:

Tilstandsrapport

Elevundersøkelsen ved Åndalsnes barneskole viser at elevene trives godt ved skolen vår. Vi har positiv utvikling på alle indikatorer i undersøkelsen og ligger over gjennomsnittet sammenlignet med fylket/nasjonen. Grad av trivsel kan variere mellom trinn og mellom kjønn. Jentene ser ut til å trives og være mer motivert for skolearbeid enn gutter. Vi har det siste året hatt fokus på "Inkluderende skolemiljø".
Lærere og ledelse har deltatt i et nettkurs i regi av Høgskolen i Innlandet.

Kurset har fokusert på disse hovedområdene:

1. Kartlegging og analyse (regelverk og kunnskap, observasjon, spørreundersøkelser, samtaler)
2. Håndtering av krenkelser (tiltak miljø, tiltak individ, aktivitetsplan)
3. Fremme inkluderende miljø (eleven i utvikling, læringsledelse, bygge miljø)

Kurset har gitt oss nyttig kompetanse både teoretisk og praktisk, som vi kan ta i bruk i vårt daglige arbeid med det psykososiale arbeidet på skolen. Vi har innført gode rutiner på dokumentasjon av aktivitetsplikt samt å lage og gjennomføre aktivitetsplaner. Jf Opplæringsloven §9a.

Vi har utarbeidet et årshjul med utgangspunkt i "Handlingsplan for elevens psykososiale læringsmiljø i Rauma kommune". Her fokuserer vi på ulike tema og det gjennomføres trivselstiltak både klassevis og for hele skolen.

Vi har et aktivt elevråd som har ansvaret for flere ulike arrangement elevene ser frem til og gleder seg over. Opplevelsen av medbestemmelse er noe elevene setter stor pris på. Her kan nevnes Talentiade, Triatlon, Elevkafe, Kanonballturnering, Sjakkturnering, Lesekonkurranse mm.

Skolen har "Leikepatrulje" i friminuttene. Her har elever ansvar for ulike fysiske og sosiale aktiviteter. Dette aktiviserer mange elever. Friminuttene våre blir innholdsrike, inkluderende og fysisk aktive med Leikepatrulje.

Faglige kartlegginger viser at vi trenger å arbeide med de grunnleggende ferdighetene tidlig i skoleløpet. Vi har som mål å redusere antall elever som ligger på og under bekymringsgrensen i lesing og regning spesielt. Gode leseferdigheter motiverer for læring i de fleste fag og vi må sikre at den ordinære begynneropplæringen er av beste kvalitet. Vi trenger også et handlingsrom til å kunne bruke ekstra ressurser på intensive kurs og repeterende øvelser for elever som trenger dette spesielt.

Kommende skoleår vil vi ha fokus på digitale ferdigheter. Kompetanseheving blant ansatte, større elevaktivitet, mer elevproduksjon, mer interaktivitet i klasserommet samt tilgang på gode digitale ressurser og verktøy vil være sentrale områder vi ønsker å jobbe grundig med.

Nina E. Aandal
Rektor, Åndalsnes barneskole

Resultat elevundersøkelsen 10. trinn alle skolene:

Indikator og nøkkeltall	Rauma kommune skoleeier	Kommunegruppe 11	Møre og Romsdal fylke	Nasjonalt
Læringskultur	3,9	3,8	3,8	3,8
Elevdemokrati og medvirkning	3,3	3,4	3,4	3,4
Faglig utfordring	4,3	4,3	4,2	4,3
Felles regler	3,9	4,1	4,1	4,0
Trivsel	4,0	4,1	4,2	4,1
Mestring	3,8	3,9	4,0	3,9
Utdanning og yrkesveiledning	3,9	3,9	3,9	3,8
Støtte fra lærerne	3,9	4,1	4,0	4,0
Motivasjon	3,4	3,5	3,5	3,5
Vurdering for læring	3,3	3,3	3,3	3,3
Støtte hjemmefra	4,0	4,1	4,1	4,1

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Elevundersøkelsen, Offentlig, 2018–2019, Trinn 10, Begge kjønn

Det er ingen vesentlige avvik på nøkkeltallene på de ulike måleindikatorene fra elevundersøkelsen på 10. trinn. Noe lavere score på enkelte punkt, og det er faktorer vi kan vi være obs på fremover. Ellers fint å se at læringskultur og utdanning- og yrkesveiledning har fått litt bedre score.

2.2.2. Mobbing på skolen

Mobbing på skolen viser andelen elever som opplever å bli mobbet på skolen 2 eller 3 ganger i måneden eller oftere. Andelen elever som opplever mobbing er summen av andelen elever som har krysset av på svaralternativene «2 eller 3 ganger i måneden», «Omtrent 1 gang i uken» og «Flere ganger i uken». Andelen elever som har blitt mobbet på skolen sier med andre ord ingen ting om hvor ofte elevene opplever å bli mobbet.

Lokale mål

Skolene i Rauma skal ha nulltoleranse for mobbing. De skal aktivt drive et forebyggende arbeid, og ansatte skal kurses slik at de tar tak i og håndterer mobbesaker etter «Handlingsplan mot mobbing», og lovverket generelt for et god skolemiljø.

Tall fra 7. trinn alle skoler:

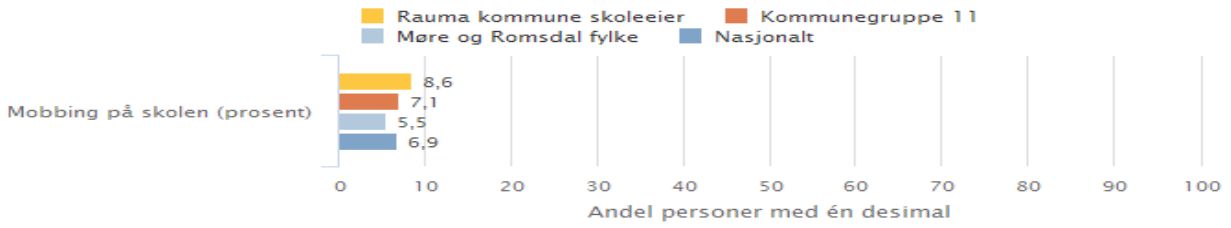

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Mobbing på skolen (prosent), Offentlig, 2018–2019, Trinn 7, Begge kjønn

Tall fra 10. trinn alle skoler:

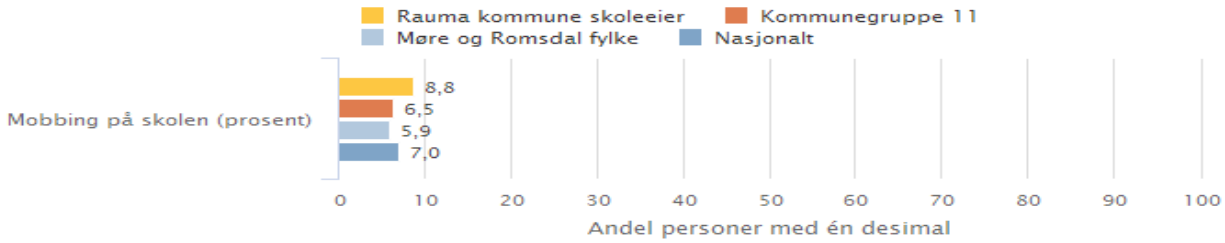

Rauma kommune skoleeier, Grunnskole, Mobbing på skolen (prosent), Offentlig, 2018–2019, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers vurdering:

Tall fra Rauma viser andelen elever som blir mobbet på skolen, både barnetrinn og ungdomstrinn, ligger mellom 8-9%. Dette er høyere enn alle grupper vi sammeligner oss med. Her må vi fortsette å øke fokus på arbeidet med et godt og inkluderende skolemiljø.

Under følger et eksempel fra Åfarnes skole på det forebyggende arbeidet med mobbing:

2.2.2.1. ÅFARNES SKOLE

Skolens innsatsteam mot mobbing

Våren 2018 ble Åfarnes skole med på prosjektet Skolens Innsatsteam mot mobbing (SIM). Dette er et prosjekt som ledes av Læringsmiljøsenteret. Målet med prosjektet er at mobbesaker avsluttes tidlig og ikke får utvikle seg på grunn av lite eller manglende kompetanse.

SIM-teamet på Åfarens skole består av rektor, inspektør og rådgiver. Denne gruppa har fått tilført god kompetanse til å forstå, avdekke og løse mobbing gjennom flere samlinger. Alle lærere ved skolen har også fått kunnskap om dette gjennom en planleggingsdag høsten 2018 og intern opplæring. Satsninga koordineres gjennom Kunnskapsnett Romsdal.

Målet med prosjektet er at mobbesaker avsluttes tidlig og ikke får utvikle seg på grunn av lite eller manglende kompetanse ved skoler.

Alle ansatte på skolene skal jobbe for at elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot mobbing. Dessverre er mange mobbesaker vanskelige å løse, og da har både lærere og skoleledelsen behov for støtte og hjelp fra noen som har god kunnskap om og er trent i å håndtere mobbing.

Alle ansatte på skolen skal jobbe for at elevene har et trygt og godt skolemiljø, og gripe inn mot mobbing. Alle lærere bør ha god kompetanse i å forstå, avdekke og løse mobbing, men det er dessverre mange mobbesaker som er vanskelige å løse. Da har både enkeltlærere og skoleledere

behov for støtte fra noen på egen skolen som er ekstra skolert og trent. Teamets kompetanse omfatter også oppfølging av saker etter at mobbingen er stoppet, slik som relasjonell rehabilitering av elever og klasser der mobbing har satt spor. Innsatsteamet inngår i nettverk med tilsvarende team på andre skoler i Romsdalsregioen og får gjennom det stadig tilførsel av kunnskap. Satsningen fortsetter i 2 år til.

Etter hvert som innsatsteamet jobber med konkrete saker vil dette gi erfaring og bygge mer kompetanse. I komplekse eller vanskelige mobbesaker, der det f.eks. er habilitetsutfordringer eller behov spesielt kraftige og virkningsfulle tiltak, kan det være aktuelt å involvere et innsatsteam på kommunalt eller regionalt nivå.

Idunn Frøyshov Pharo

Rektor Åfarnes skole

2.3. Resultater

Alle elever som går ut av grunnskolen skal mestre grunnleggende ferdigheter. Dette er ferdigheter som gjør dem i stand til å delta i videre utdanning og i arbeidslivet.

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten lesing slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter: Elevene skal vise at de kan:

1. finne informasjon, 2. forstå og tolke, 3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag.

De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

1. tall, 2. måling, 3. statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i ulike faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at elevene forstår hvordan de:

kan løse en gitt utfordring

kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner

kan vurdere om svarene er rimelige

kan ha effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene (på 5. trinn) er knyttet til disse ferdighetene:

finne informasjon

forstå hovedinnholdet i enkle tekster

forstå vanlige ord og uttrykk knyttet til dagligliv og fritid

forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i

bruke vanlige grammatiske strukturer, småord og enkle setningsmønstre

Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 5. trinn plasseres elevene på 3 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

2.3.1. Tidlig innsats og «PPT tettere på»

TIDLIG INNSATS OG «PPT TETTERE PÅ»

PP-tjenesten har i tillegg til det individrettede spesialpedagogiske arbeidet også en oppgave i det systemrettede arbeidet i barnehager og skoler. PPT er den instansen som i det lokale miljøet kan bidra til helhet og sammenheng i tiltak overfor barn og unge.

Når det gjelder det systemrettede

arbeidet har Utdanningsdirektoratet(UDIR) utarbeidd kvalitetskriterier for PP-tjenesten.

1. PP-tjenesten arbeider forebyggende
2. PP-tjenesten bidrar til tidlig innsats

Rauma PPT har tatt disse kriteriene videre og utarbeidd rutiner for samhandling og oppfyllelse av kravene.

Forebyggende gjennom «PPT tettere på»

I følge UDIR innebærer forebyggende arbeid at «*pp-tenesta bidreg til at barnehagar og skolar kjem i forkant av problem og lærevanskar ved å setje i gang tiltak. Det kan være universielle tiltak eller spesielle tiltak for barnehagar eller skolar med utfordringar.*

Dette kriteriet har PPT Rauma løst ved å gjennom «PPT tettere på». Utover samhandlingstida som allerede eksisterer mellom skolene og PPT, har PPT satt av regelmessige dager ute i skolene. Dette sikrer forutsigbarhet både for skole og PPT. Det er utarbeidd en modell der en prøver å dreie fokus fra individ til system og på den måten styrke det ordinære undervisningstilbudet og redusere behovet for spesialundervisning. . Ved å være så tett på skolene kan PPT bidra til strategier som fremmer tilpasset opplæring:

- Tydelig klasseledelse og undervisning
- Gode elev-lærerrelasjon
- En autorativ undervisning
- Høye og realistiske forventninger
- Variert og sammenholdt undervisning
- Et problemløsende og gjensidig støttende samarbeid mellom heim og skole

Tidlig innsats

UDIR har definert Tidlig innsats i PP-tjenestens arbeid slik: «*Tidleg innsats kan vere innsats på eit tidleg tidspunkt i eit barns liv og å gripe inn tidleg når problem oppstår eller blir avdekte før opplæringspliktig alder, eller i løpet av grunnopplæringa*».

Rauma kommune har utarbeidd en plan som omhandler alle som jobber med barn og unge i kommunen. Denne modellen er sammenfallende med Rauma PPT sin tanke om å være tett på.
Ut i fra PPT sin unike rolle ute i skolene, er det naturlig at tjenestene har en rådgivende rolle fra første bekymring.

Modellen har som formål å kvalitetssikre skoletilbudet for på den måten å kunne iverksette tiltak på et så tidlig tidspunkt som mulig. Metoden støtter også elevens rett til tilpasset undervisning og tilby hjelp i en tidlig fase av en mulig utvikling av en vanske.

Modellen har også som mål å implementere en systematisk innsats- både på individ og systemnivå.

PPT vurderer det slik at ved å bruke Tidlig innsats modellen bidrar det til:

- Fokus på hva som kan gjøres på egen enhet innenfor enhetens rammer
- Tidlig involvering av foresatte
- Effektivitet i tverrfaglig samarbeid

I denne modellen er det utarbeidd klare rutiner fra den første bekymring. I tillegg skjema som skal gjøre arbeidet effektivt og kvalitetssikkert. Ved bruken av denne modellen skal en sikre likeverdighet i kommunens skoler.

2.3.2. Nasjonale prøver 5. trinn

Lokale mål
Elevene i Rauma skal prestere minst på nasjonalt nivå i alle nasjonale prøver.

Engelsk - fordeling på mestringsnivåer

Last ned data | Hjelp til tolkning | Indikatorveiledning

Delskår	2014–15	2015–16	2016–17	2017–18	2018–19
Mestringsnivå 1	37,4	31,3	20,2	20,3	28,1
Mestringsnivå 2	41,8	47,5	56,0	50,0	51,7
Mestringsnivå 3	20,9	21,3	23,8	29,7	20,2

Rauma kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Lesing - fordeling på mestringsnivåer

Last ned data | Hjelp til tolkning | Indikatorveiledning

Delskår	2014–15	2015–16	2016–17	2017–18	2018–19
Mestringsnivå 1	40,0	35,0	28,9	29,3	30,7
Mestringsnivå 2	41,1	43,8	49,4	42,7	51,1
Mestringsnivå 3	18,9	21,3	21,7	28,0	18,2

Rauma kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Regning - fordeling på mestringsnivåer

Last ned data | Hjelp til tolkning | Indikatorveiledning

Delskår	2014–15	2015–16	2016–17	2017–18	2018–19
Mestringsnivå 1	33,0	30,0	20,0	19,7	16,9
Mestringsnivå 2	48,4	47,5	55,3	52,6	57,3
Mestringsnivå 3	18,7	22,5	24,7	27,6	25,8

Rauma kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver 5. trinn, Alle eierformer, Trinn 5, Begge kjønn

Resultat nasjonale prøver 5. Trinn alle skoler iRauma. Mestringsnivå 1 er svakeste resultat, og mestringsnivå 3 er best.

Skoleeiers vurdering:

På barnetrinnet ser vi svakere resultat i engelsk og norsk. Det er flere elever i nivå 1, og færre elever i nivå 3 enn tidligere år. Når det gjelder lesing har vi fått betydelig færre antall lesere i nivå 3, og i matematikk har vi fått flere elever i nivå 2. Skolene i Rauma må ha et økt fokus på leseferdighetene til elevene, kartlegginger viser at skolene må jobbe med de grunnleggende ferdighetene til elevene i enda større grad tidligere i skoleløpet. Alle skolene har som mål å redusere antall elever som ligger under bekymringsgrensene på de nasjonale kartleggingsprøvene. Dette gjelder norsk og matematikk spesielt.

«Gode leseferdigheter motiverer for læring i de fleste fag og vi må sikre at den ordinære begynneropplæringen er av beste kvalitet. Vi trenger også et handlingsrom til å kunne bruke ekstra ressurser på intensive kurs og repeterende øvelser for elever som trenger dette spesielt.» Sitat: Nina Aandal

Under følger et eksempel fra Isfjorden skole på hvordan de jobber med blant annet lesing og et samarbeidsprosjekt:

2.3.2.1.TILSTANDSRAPPORT FOR ISFJORDEN SKOLE – 2018

Innledning

I 2018 tok Isfjorden skole samarbeidet mellom hjem og skole opp minst ett nivå. Det kontruktive samarbeidet gjennom FAU og SU ledet oss helt konkret inn i to meget spennende områder som jeg velger å legge ord på under.

Dysleksivennlig skole

13. november 2017 fikk FAU presentert Isfjorden skoles ambisjon om å starte en prosess for å bli en såkalt «dysleksivennlig skole». Våren 2018 utformet vi en utfyllende søknad, og 5. september 2018 fikk skolen besøk fra Dysleksi Norge. På en fullstappet dag hadde Vidar Waaler fra Dysleksi Norge møter med ledergruppa, et utvalg av lærere, elever og foreldre, og med skolens ressursteam. I tillegg observerte han undervisningen på tre ulike trinn.

I etterkant av besøket fikk vi en statusrapport med aktuelle tiltak. Rapporten ga oss skryt på sentrale områder og gode råd på for å kunne heve kvaliteten på opplæringen ytterligere.

Høsten 2018 jobbet personalet med konkrete tiltak for å møte kravene i rapporten. Målet for skoleåret 2018/2019 er å utarbeide en foreldrebrosjyre om dysleksi tilpasset vår skole. I tillegg ønsker vi å revidere skolens plan for overganger mellom barnehage og skole, og planen for kartlegging av elevenes lese- og skriveutvikling.

Målet er at de prosessene som ble startet opp i 2018 skal gjøre Isfjorden skole til en dysleksivennlig skole. Våren 2019 vil vi sende inn en prosess- og statusrapport til godkjenning og endelig beslutning i landsstyret i Dysleksi Norge. Så langt er vi i rute med vårt arbeid.

Partnerskap for Marzigone skole

Isfjorden skole ønsker å innta en aktiv rolle i den verden vi lever i. Vi vil være en skole som både er opptatt av nærmiljøet, samtidig som vi også åpner øyne mot andre kulturer, tradisjoner og tankesett.

Marzigone skole ligger i en liten landsby nord i Pakistan. Utdanning er med på å gi barna i området en framtid. Initiativtakerne til prosjektet bor i Isfjorden og har barn på Isfjorden skole.

SU og FAU, Elevrådet, ledelse og tilsatte har i samarbeid med initiativtakerne Trym og Anette Sæland inngått et forpliktende partnerskap hvor skolen og hjem bidrar på ulike måter for å sikre driften av Marzigone skole. Intensjonen er et gjensidig samarbeid til det beste for elevene både i Isfjorden og i Marzigone. Målet er økt forståelse mellom de ulike kulturenene, tradisjonene og tankesettene.

Første aktivitet var en foreldrekafé 7. februar 2019, hvor Isfjorden skole samlet inn 25 506 kr til prosjektet. Høsten 2019 planlegges i tillegg en aktivitetsdag med fokus på Marzigone skole.

Isfjorden 19. mai 2019

Kim Hugo Nyheim

Rektor Isfjorden skole

2.3.3. Nasjonale prøver ungdomstrinn

Om lesing

Nasjonale prøver i lesing skal kartlegge i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med målene for den grunnleggende ferdigheten lesing, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i lesing ikke er en prøve i norskfaget.

De nasjonale prøvene i lesing omfatter tre aspekter ved lesing. Elevene viser at de kan:

1. finne informasjon, 2. forstå og tolke, 3. reflektere over og vurdere tekstens form og innhold

Om regning

Nasjonale prøver i regning kartlegger i hvilken grad elevenes ferdigheter er i samsvar med mål for den grunnleggende ferdigheten regning, slik den er integrert i kompetansemål i læreplaner for fag i LK06. Dette innebærer at nasjonale prøver i regning ikke er en prøve i matematikk som fag. De nasjonale prøvene i regning dekker tre innholdsområder:

1. tall, 2. måling, 3. statistikk

Prøvene i regning tar utgangspunkt i hvordan elevene anvender regning i faglige og dagligdagse sammenhenger. Dette innebærer at de:

forstår og kan reflektere over hvordan de best kan løse en gitt utfordring

kan løse problemet ved hjelp av regneoperasjoner

kan vurdere om svarene de får er rimelige

kan vise effektive strategier for enkel tallregning

Om engelsk

Engelsk er ikke en del av de grunnleggende ferdighetene som er integrert i kompetansemål i læreplanene i alle fag i LK06. Prøvene tar utgangspunkt i kompetansemål i ett fag – engelsk. Oppgavene for ungdomstrinnet er knyttet til disse ferdighetene:

finne informasjon

forstå og reflektere over innholdet i tekster av ulik lengde og forskjellige sjangere

beherske et ordforråd som dekker dagligdagse situasjoner

forstå betydningen av ord og uttrykk ut fra sammenhengen de er brukt i

forstå bruken av grunnleggende regler og mønstre for grammatikk og setningstyper Diagrammet viser gjennomsnittet av elevenes skalapoeng og usikkerheten knyttet til dette gjennomsnittet. Søylene viser intervallet på skalaen der hovedvekten (60 prosent) av elevene er. Dette er et mål på spredningen i elevenes resultater. På 8. trinn plasseres elevene på 5 mestringsnivåer, hvor mestringsnivå 1 er lavest. Presentasjonen viser en oversikt over prosentvis fordeling av elever på mestringsnivåer.

Lokale mål
Elevene i Rauma skal prestere minst på nasjonalt nivå i alle nasjonale prøver.

Resultat nasjonale prøver i lesing 8. og 9. trinn alle skoler i Rauma:

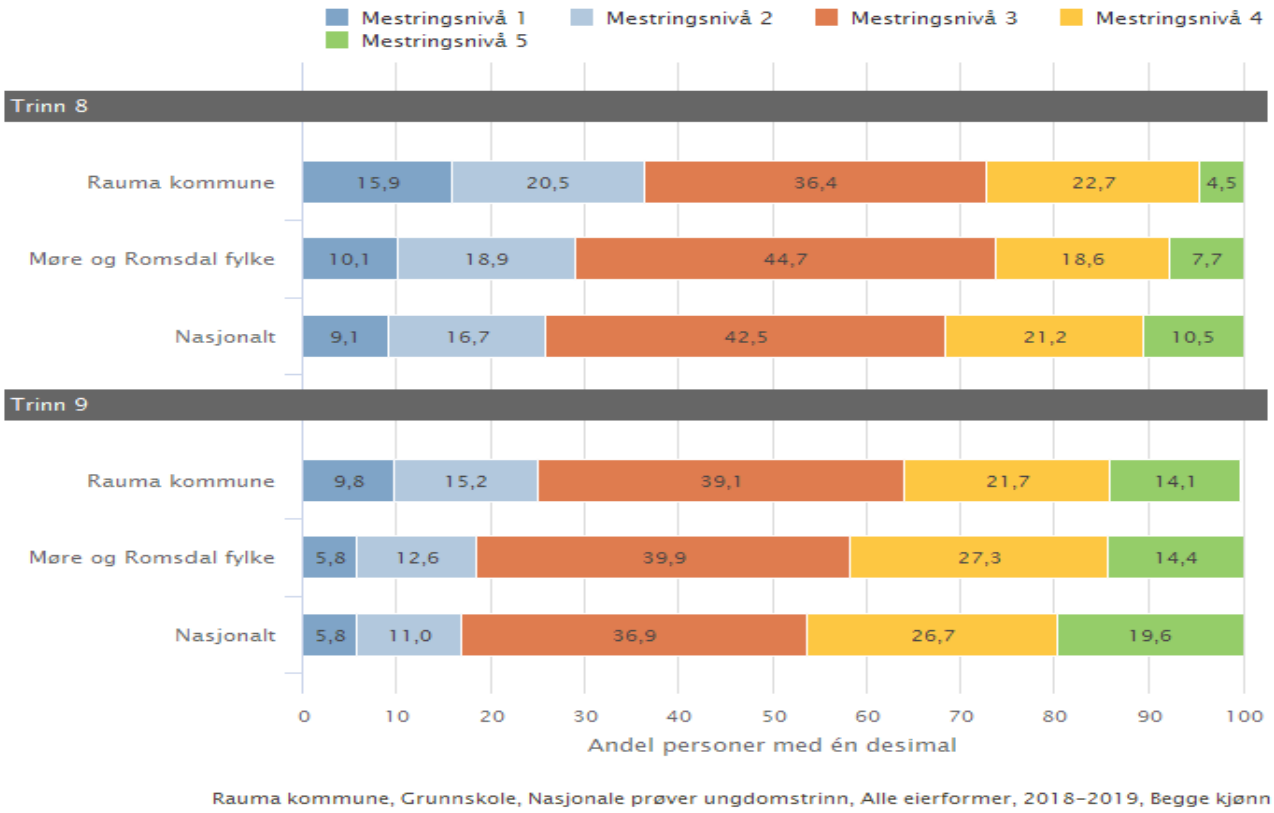

Mestringsnivå 1 er svakest (blå), og mestringsnivå 5 er best (grønn).

Resultat nasjonale prøver i engelsk 8. trinn alle skoler i Rauma:

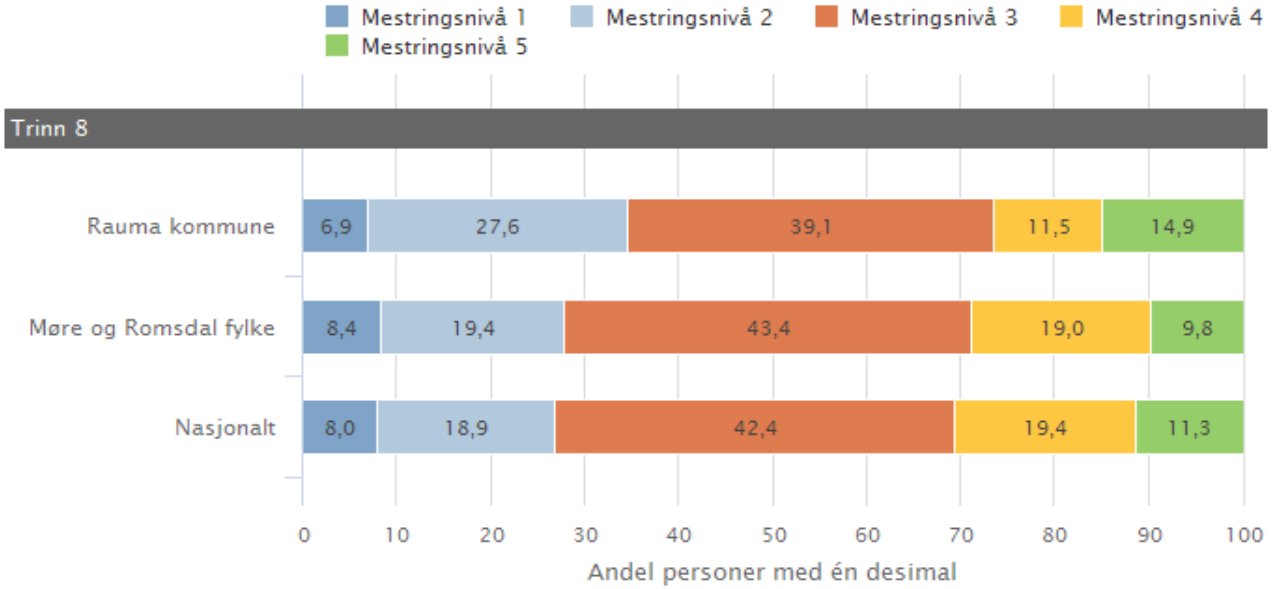

Rauma kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Alle eierformer, 2018-2019, Trinn 8, Begge kjønn

Resultat nasjonale prøver i matematikk 8. og 9. trinn alle skoler i Rauma:

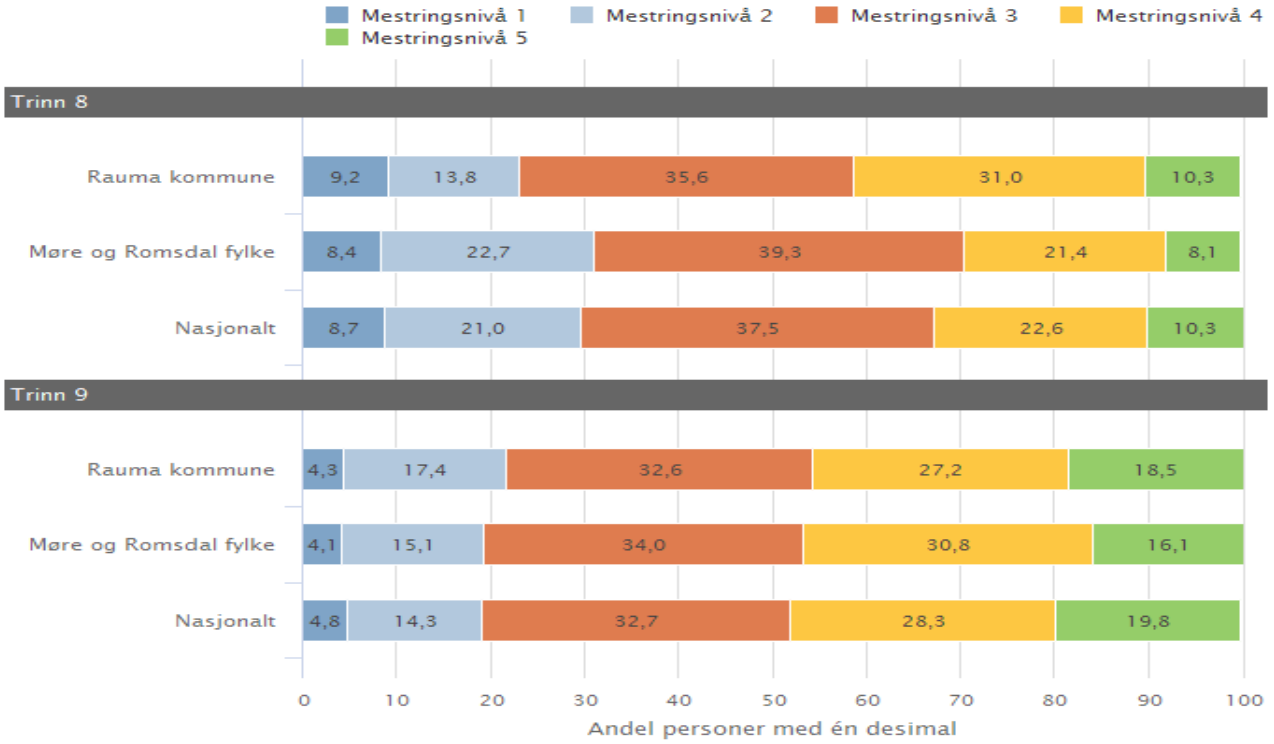

Rauma kommune, Grunnskole, Nasjonale prøver ungdomstrinn, Alle eierformer, 2018-2019, Begge kjønn

Mestringsnivå 1 er svakest (blå), og mestringsnivå 5 er best (grønn).

Skoleeiers vurdering nasjonale prøver ungdomstrinn:

Lesing: Resultatene på lesing i 8. og 9. trinn viser svakere resultat enn nasjonalt i alle mestringsnivå. Det vil si at på begge trinnene hadde Rauma kommune flest elever på de laveste mestringsnivåene, og vi hadde tilsvarende færre elever på de høyeste mestringsnivåene. Selv om resultatene bedrer seg til 9. trinn, ligger elevene i Rauma lavere i score på lesing. Her må vi se på tiltak i barneskolene på lesing, noe som allerede er iverksatt og beskrevet over.

Engelsk: Resultatene i engelsk viser svakere resultat i engelsk på 8. trinn. Det er flere elever på mestringsnivå 2, og færre elever på de høyeste mestringsnivåene. De svake resultatene i engelsk kan blant annet henge sammen med svake leseferdigheter. Tiltak i egngelsk må sees i sammenheng med lesing.

Matematikk: Resultatene i matematikk i 8. og 9. trinn er på linje med de nasjonale scorene. Vi har flere elever på mestringsnivå 4 og 5 på 8. trinn. Det er bra.

Alle skolene må fortsette med økt fokus på lesing i alle trinn. Lesing er ferskvare, så dette må terpes på både på skole og hjemme gjennom hele skoleløpet. Gode lesere gir gode faglige resultat i alle fag.

Skolene i Rauma må se på et felles løft for lesing. Dette vil bli beskrevet ved en senere anledning.

2.3.4. Grunnskolepoeng

Grunnskolepoeng er et mål for det samlede læringsutbyttet for elever som sluttvurderes med karakterer. Karakterene brukes som kriterium for opptak til videregående skole. Grunnskolepoeng er beregnet som summen av elevenes avsluttende karakterer, delt på antall karakterer og ganget med 10.

Hvis det mangler karakterer i mer enn halvparten av fagene, skal det ikke regnes ut poeng for eleven.

Grunnskolepoeng presenteres som karaktergjennomsnitt med én desimal.

Lokale mål

Elevene i Rauma skal prestere minst 41 poeng

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Grunnskolepoeng, gjennomsnitt					
Rauma kommune	41,9	41,8	40,9	42,5	42,5
Møre og Romsdal fylke	40,4	40,7	41,0	41,3	41,8
Nasjonalt	40,4	40,8	41,2	41,4	41,8

Rauma kommune, Grunnskole, Grunnskolepoeng, Alle eierformer, Trinn 10, Begge kjønn

Skoleeiers vurdering:

Elevene i Rauma har i snitt 42,5 grunnskolepoeng. Tallet viser god måloppnåelse for grunnskolepoeng.

2.3.5. Karakterer - matematikk, norsk og engelsk

Karakterer - matematikk, norsk og engelsk

Standpunktkarakterer og karakterer fra eksamen i grunnskolen og i videregående opplæring utgjør sluttvurderingen. Denne vurderingen gir informasjon om kompetansen eleven har oppnådd i faget. Vurderingen skal ta utgangspunkt i målene i læreplanverket. Graderingen beskriver at karakteren:

1 uttrykker at eleven har svært lav kompetanse i faget

2 uttrykker at eleven har lav kompetanse i faget

3 uttrykker at eleven har nokså god kompetanse i faget

4 uttrykker at eleven har god kompetanse i faget

5 uttrykker at eleven har meget god kompetanse i faget

6 uttrykker at eleven har svært god kompetanse i faget

Karakterskalaen er 1-6. Beste karakter er 6. Karakterene vises som gjennomsnitt.

Indikator og nøkkeltall	2013-14	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
Engelsk skriftlig standpunkt >	4,1	4,1	4,0	3,9	4,2
Engelsk muntlig standpunkt >	4,5	4,3	4,0	4,2	4,3
Spansk 1 standpunkt >	4,8	4,4	3,7	4,6	4,5
Tysk 1 standpunkt >	3,7	4,2	4,3	4,1	4,2
Kunst og håndverk standpunkt >	4,5	4,4	4,5	4,7	4,3
Kroppsøving >	4,6	4,5	4,3	4,5	4,6
Matematikk standpunkt >	3,6	3,3	3,5	3,7	3,6
Mat og helse standpunkt >	4,6	5,0	4,8	4,7	4,6
Musikk standpunkt >	4,4	4,5	4,3	4,5	4,9
Naturfag standpunkt >	4,1	4,0	4,0	4,1	4,3
Norsk hovedmål standpunkt >	4,1	4,0	3,9	4,1	4,0
Norsk sidemål standpunkt >	3,9	3,9	3,9	3,9	4,1
Norsk muntlig standpunkt >	4,5	4,3	4,1	4,3	4,3
Religion, livssyn og etikk standpunkt >	4,2	4,5			
Kristendom, religion, livssyn og etikk (KRLE) standpunkt >			4,1	4,4	4,6
Samfunnsfag standpunkt >	4,2	4,3	4,1	4,4	4,3

Rauma kommune, Grunnskole, Standpunktkarakterer, Alle eierformer, Trinn 10, Begge kjønn

Ingen Vis antall

Skoleeiers vurdering:

Standpunktkarakterene viser ingen store avvik mot foregående år. Tallene vise små naturlige svingninger, og det er ikke snakk om store avvik. I de fleste fag ligger standpunktkarakteren over 4,0 bortsett fra i matematikk, som igger på 3,6. Økt bruk av digitale hjelpemidler i matematikkfaget kan forhåpentlig vis ha positiv effekt på læring og karakterer.

2.3.6. Andre utviklingsmål

Eit av Vågstranda skule sine utviklingsmål dei siste 3 åra:

Den Naturlege Skulesekken: Utdanning for berekraftig utvikling i praksis.

natursekken.no
NATURFAGSENTERET

Vårt prosjekt, som har vorte samla i ei lokal læreplan heiter:

Frå hav og jord til bord

Den naturlege skulesekken (DNS) inngår som ein sentral del av den nasjonale satsinga som skal stimulere til berekraftig utvikling. Undervisinga skal inkludere fleire fag.

Gjennom deltaking i Den naturlege skulesekken får skulane økonomisk støtte til fagleg og didaktisk påfyll og rettleiing. Deltakarskular blir følgt opp av Naturfagsenteret og regionale kontaktar frå ulike institusjonar i lærarutdanninga.

Den naturlege skulesekken har som mål «å medverke til at elevane som framtidige arbeidstakarar får kunnskap og medvit om berekraftig utvikling og miljøutfordringane på kloden, og blir i stand til å forstå og utvikle løysingar på miljøproblema i dag og i framtida.»

I hovudavsnittet «Prinsipp for opplæringa» finn vi Læringsplakaten som i 11 punkt understrekar kva skulen skal. I siste punktet blir skulen pålagt å leggje til rette for at lokalsamfunnet blir involvert i opplæringa på ein meiningsfylt måte.

Jordet (2010) nemner tre vikige sider ved det:

1. Det nære miljøet som kjelde for kunnskap.
2. Nærområdet som arena for læring.
3. Samarbeid med ulike lokale aktørar som nærings- og arbeidsliv, kunst- og kulturliv, frie lag og foreiningar, institusjonar osv.

I LK06 Prinsipp for opplæringa, blir variasjon understreka som ein føresetnad og eit viktig trekk i tilpassa opplæring. Læringsplakaten pkt 6: «*Skulen skal fremje tilpassa opplæring og varierte arbeidsmåtar.*»

Hovudmål i vår lokale læreplan:

Praktisk, utforskande og fleirfagleg læring om primærnæringane i samarbeid med aktørar i næmiljøet. Alle klassar er involverte i eit eller fleire undervisningsopplegg gjennom året. Samarbeidspartane våre er: Bønder som driv med sau og storfe, lokale fiskarar, Gjermundnes landbruksmuseum, Gjermundnes videregåande skule, gartneriet på Gjermundnes, Hjelvik Settefisk, Salmar Genetic AS.

Korleis vi arbeider med eit tema:

1) Vi aktiverer elevane sine forkunnskapar og skape eit læringsbehov. Målet er å engasjere. Vi nyttar ulike strategiar som idemyldring, tankekart, problemstilling, aktuelt tema…..
2) Deretter er det utforskingsdelen, prøve å finne ut det elevane lurer på, finne svar eller argumentasjon i forhold til ei problemstilling. Her brukar vi «uterommet» som læringsarena. Våre samarbeidspartar er viktige i denne delen.

3) Etterarbeid med forklaring og arbeid med informasjon eller materiale. Døme: verkstad, skriveoppgåver tilpassa nivå, statistikkar, samtalar, diskusjonar.
4) Siste del er målet om at elevane utviklar djupare og breiare forståing, djubdelæring, sjå samanhengar mellom fagområder og utvikle evne til reflektere og tenkje kritisk.

Målet for læringsutbytte skal innehalde kunnskap, ferdigheiter og haldningar. Vi har vore med i Den Naturlege Skulesekken i snart tre år no. Vi håpar at denne satsinga kan hjelpe oss inn i forståinga av den nye læreplana på ein del områder som til dømes, djubdelæring, berekraftig utvikling, tverrfagleg arbeid og praktisk tilnærming i fag.

Mariann Kormeset Reistad

Avdelingsleiar Vågstranda skole

2.4. Gjennomføring

Gjennomføring

Alle elever og lærlinger som er i stand til det, skal gjennomføre videregående opplæring. Kompetansebeviset skal sikre dem videre studier eller deltakelse i arbeidslivet. Utdanningsdirektoratet anbefaler skoleeiere å ta med denne indikatoren:

2.4.1. Overgangen fra grunnskole til VGO

Lokale mål

Gjennomføringsgrad minst på nasjonalt nivå

Overgangen fra grunnskole til VGO

Indikator og nøkkeltall	2014	2015	2016	2017	2018
Elever (16 år) som er registrert i videregående opplæring samme år som avsluttet grunnskole					
Rauma kommune	97,8	100,0	100,0	100,0	97,7
Møre og Romsdal fylke	99,1	98,6	98,9	98,8	97,8
Nasjonalt	98,3	98,3	98,4	98,1	98,0

Rauma kommune, Grunnskole, Overgangar, Alle eierformer, Alle trinn, Begge kjønn

Ingen Vis nevner Vis teller

Skoleeiers vurdering:

Elever i Rauma kommune som starter VGO samme år som avsluttet grunnskole ligger på 97,7%. Dette er 0,3% under nasjonalt nivå. Noe svakere enn tidligere år. Det er grunn til å være obs, men ser vi på tidligere år har det vært stabilt på 100%.

3. SYSTEM FOR OPPFØLGING (INTERNKONTROLL)

Opplæringslovas § 13-10 krever bl.a. at skoleeier har et helhetlig system for kvalitetsvurdering av grunnskolevirksomheten. I tillegg til at systemet skal være forsvarlig og konsistent, skal det også kunne vurdere i hvilken grad organiseringa, tilrettelegginga og gjennomføringa av opplæringstilbud medvirker til å nå de mål som er fastsatte i læreplanverket for Kunnskapsløftet.

Et helhetlig internkontrollsystem med hjemmel i kommunelovas § 23 er tatt i bruk i 2014. Arbeidet med kvalitetsvurdering og kvalitetssikring har fortsatt i 2018. Læringsplattformen PediT har i 2018 blitt erstattet med Skooler. Her er vi i startgropen av innføringen og bruk, og PediT vil etter hvert fases ut.

Rauma kommune gikk fra 2-nivå organisering til tjenesteområdeorganisering i 2016 , med virkning 1.8. for tjenesteområde skole. I samband med omorganisering er det utvikla flere styringsdokumenter for bl.a. å sikre nevnte lovkrav.

Det blir bl.a. vist til:

- Delegasjonsreglement for tjenesteområdet
- Handlingsplan for elevenes skolemiljø, inkl. kartleggingsmateriell, jf. endringer pr. 1.8.17
- Plan for oppfølging av kartleggingsprøver i lesing på småskoletrinnet
- Plan for lederoppfølging 2018-19, inkl. kvalitetsårshjul
- Strategisk kompetanseplan for tjenesteområdet, 2019-22
- Plan for overganger mellom barnehage, grunnskole og videregående opplæring

Lovkrav og system forutsetter tett oppfølging både gjennom skriftliggjorte rutiner/prosedyrer og gjennom dialog. Lederoppfølgingsmøta skal ha et klart resultatperspektiv der resultat vurderes opp mot definerte målsetninger, i tillegg til å drøfte og fastsette nye målsetninger for den enkelte skole.

Lederoppfølgingsmøta skal gi nyttig og relevant informasjon og kunnskap for kommunenivået, og dessuten ha et tydelig utviklingsperspektiv. En viktig del av denne strategien er å kunne støtte den enkelte skoleleder i utviklingsarbeidet.

Månedlige lederoppfølgingsmøte er gjennomført som planlagt i 2018.

I tillegg til nevnte tiltak, er de månedlige fagmøtene gjennomført som planlagt i 2018. Skolelederne melder om at møtene oppleves som en god støttestruktur og en nyttig arena i det pedagogiske utviklingsarbeidet. Det arbeides kontinuerlig med å utvikle skolene kollektivt for å sikre kommunal standard på hele tjenesteområdet. Ekstra fokus fremover blir det på digital læring på alle trinn, og for alle ansatte.

4. KONKLUSJON

Skolene i Rauma arbeider svært godt på mange områder. Det blir hvert skoleår viet stor oppmerksomhet læringsresultater generelt og nasjonale prøver spesielt. I tillegg blir læringsmiljøet satt under lupa, og da med et særskilt fokus retta på mobbing i skolen.

Rauma-skolen har de siste årene prestert like under – på eller over gjennomsnittet målt mot fylket og landet ellers, både på nasjonale prøver og elevundersøkelser. Når karakterene i 10. klasse oppsummeres i grunnskolepoeng, ligger Rauma-skolen fortsatt på eller over gjennomsnittet. Dette betyr at det gjøres noe riktig i skolene våre. Vi kan likevel ikke hvile på våre laurbær, da slikt arbeid er ferskvare.

Elevundersøkelsen viser alt for høye forekomster av mobbing, og skolene har her satt i verk tiltak på systemnivå for å bedre det forebyggende arbeidet på skolene. Se beskrivelse fra Måndalen, Åndalsnes og Åfarnes skoler som eksempler.

Skolene er med i studier i regi av Høyskolen i Innlandet, og skoler er med i SIM opplæring, Skolens innsatsteam mot mobbing. Vi skaper ikke faglig dyktige elever uten at vi har etablert trygge og forutsigbare rammer for læring! Dette arbeidet må pågå kontinuerlig.

Det har tidligere blitt pekt på at det er forskjeller mellom skoler, trinn og mellom kjønn. Skoleledergruppen arbeider derfor sammen i utviklingsarbeidet for å heve kvaliteten på opplæringen ute på alle skolene.

Følgende ting peker seg ut fremover som vi sammen må ha økt fokus på:

1) Grunnleggende ferdigheter, spesielt leseferdigheter
2) Godt skolemiljø for elevene, spesielt med fokus på mobbing
3) Tidlig innsats, spesielt ved hjelp av PPT tettere på
4) Tilpasset undervisning, spesielt ved hjelp av PPT tettere på
5) Digital læring og økt bruk av digitale læremidler
6) Profesjons- og skoleutvikling ved hjelp av bla. aksjonslæring eller kollegabasert veiledning.

Det er mange rammefaktorer som må inngå i dette samspillet skal vi klare å realisere forkusområdene våre. I tillegg til det å kunne ha evne og vilje til å satse på økt ressursinnsats mot grunnleggende ferdigheter, er det nødvendig med en større bevissthet rundt vår egen praksis. Hva fungerer, hvordan eleven lærer – og hva som ikke fungerer! I samarbeid med hverandre på alle nivå i Raumaskolen, skal vi få det til.

Hver enkelt skole må se på egen praksis i de ulike fokusområdene, og drive et aktivt utviklingsarbeid på dette fremover.

Åndalsnes 23.05.19

Aina Øyen Henden

Skulesjef Rauma kommune

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	210
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	31.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 19/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

RAUMA KOMMUNE. TERTIALRAPPORT 1. TERTIAL 2019

Kontrollutvalget tar tertialrapport 1. tertial 2019 til orientering.

Saksopplysninger

Med hjemmel i kommunelova § 46 nr. 8, har Kommunaldepartementet gitt **Forskrift om årsbudsjett (for kommuner og fylkeskommuner).**

I § 10 i Forskrifta går det frem at administrasjonssjefen gjennom budsjettåret skal legge frem rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og utgifter i tråd med vedtatt årsbudsjett. Dersom administrasjonssjefen finner rimelig grunn til å tru at det kan oppstå store avvik i forhold til vedtatt eller regulert årsbudsjett, skal det i rapportene til kommunestyret legges frem forslag til nødvendige tiltak. Rapporteringen skal minimum skje to gonger pr. år jf. merknad til paragraf 10.

I § 11 går det frem at det skal gjøres endringer i årsbudsjettet når dette blir vurdert som nødvendig. Det er kommunestyret selv som skal vedta de nødvendige endringene i årsbudsjettet.

I § 12 går det fram at oversiktene skal inneholde inntekter, utgifter, avsettinger og bruk av avsettinger og bygge på samme grunnlag som vedtatt årsbudsjett.

Forskrift om kommuners- og fylkeskommuners finansforvaltning regulerer også rådmannen sin rapportering til kommunestyret.
I § 6 i forskrifta går det fram at administrasjonssjefen minst to gonger i året skal legge frem rapporter for kommunestyret som viser status for kommunen sin finans- og gjeldsforvaltning. I tillegg skal det ved året slutt legges frem en rapport som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

§ 7 i forskrifta beskriver hva rapporten skal inneholde.

Vedlagt følger:
- Rådmannens saksframlegg «Tertialrapport etter første tertial 2019»
- Rådmannens saksframlegg «Budsjettjustering nr. 2 i 2019»

VURDERING

Tertialrapport og budsjettkorrigeringssak skal behandles i formannskapet 5.6.2019 og i kommunestyrets møte 20.6.2019.

Rapporten for 1. tertial viser prognose på et merforbruk i 2019 på kr 12,25 mill. kroner. Totale netto lønnskostnader er pr april 13 mill. (9 %) over budsjett.

Rådmannen skriver at den største økonomiske utfordringen i driftsregnskapet er knytet til tjenesteområdet Helse og omsorg. Det kommenteres i tertialrapporten at det har vært arbeidet godt med tiltakene innen institusjonsdrift det siste året. Det fremkommer i rapporten at Helse og omsorg har et avvik hittil i år på 7,6 mill. kroner. Prognose for budsjettavvik på dette området uten nye tiltak, er 14,0 mill. kroner. Det kommenteres også at det er sterk vekst i kostnadene i botjenesten, som skyldes endring i brukersammensetning og økte behov.

Rauma Utbygging har prognose på et merforbruk på 2,5 mill. kroner. Dette skyldes bl.a. økte energipriser og kostnader ved bygg som står tomme.
Innen Helse og velferd er det ventet et merforbruk på 1,7 mill. kroner, som i stor grad er knyttet til utenforliggende forhold, som økte satser.
De øvrige områdene ventes å balansere mot budsjett.

I tertialrapporten fremgår det også at Rauma kommune vil få noe økte inntekter; økt utbytte Rauma Energi AS, økte kraftsalgsinntekter og økt eiendomsskatt fra kraftverk.

Rådmannen kommenterer at gjeldsnivået er vesentlig over anbefalt nivå, og at det det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene videre i årene fremover.

Det blir til kommunestyrets møte 20.6.2019 også lagt frem en budsjettkorrigeringssak. Investeringsbehovet i 2019 er noe redusert pga. utsatt vedtak av investeringsbudsjett, og noe senere realisering av større investeringsprosjekt.

For detaljer vises det til rådmannens saksfremlegg og tertialrapport som følger vedlagt. Sykefraværsrapport, oppfølging av politiske vedtak eldre enn 3 mnd. som ikke er gjennomført, er også rapportert i rådmannens saksframlegg. I tillegg inneholder tertialrapporten en HMS- og internkontrollrapport og rapport om finans- og gjeldsforvaltningen.

Sekretariatet vurderer at det er rapportert i forhold til forskriftens krav til rapportering når det gjelder kommunens finans- og gjeldsforvaltning.

Sekretariatet er ikke kjent med at det er feil eller mangler ved den fremlagte økonomi- og finansrapporten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Klikk her for å skrive inn tekst.

RAUMA KOMMUNE
SAKSPAPIR

Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr
Arbeidsmiljøutvalget		
Formannskapet	05.06.2019	
Kommunestyret		
Kontrollutvalget		

Saksbehandler	Arkiv:	Arkivsaknr
Mette Rye	Objekt:	2019001272

Tertialrapport etter første tertial 2019

Rådmannens innstilling:

Tertialrapport for 1. tertial tas til orientering. Rådmannen arbeider aktivt med tiltak for å avgrense merforbruket i størst mulig grad. Tidligere vedtatt stillingsstopp videreføres.

Bakgrunn

I hht kommuneloven og gjeldende økonomireglement skal det rapporteres til kommunestyret på måloppnåelse og utviklingen innen økonomi, gjelds-og finansforvaltning, sykefravær, oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd, HMS og Internkontroll samt eventuelle andre vesentlige avvik. I hovedsak vil måloppnåelse innenfor det økonomiske området rapporteres i årsrapport. I tertialrapporten vurderes løpende drift og investering.

Problemstillinger

Uten justeringer vurderes det å bli et merforbruk på anslagsvis 12,25 millioner kroner.

Faktagrunnlag

Rapporteringen baserer seg på opplysninger i regnskap pr april 2018, IK HMS statistikk, sykefraværstatistikk, rapport fra lederne, SSB`s kvartalstatistikk og Kommunal Rapports kommunebarometer.

Vurderinger

Tertialrapporten har en prognose for merforbruk i 2019 på 12,25 millioner kroner. Av nettoprognosen for merforbruk inngår advokatkostnadene påløpt til helsehusrettsaken, på 3 millioner kroner, som nå må kostnadsføres i drift. Helse- og omsorg har det største merforbruket, men også den største budsjettutfordringen. Vedtatt budsjettramme ligger 8 millioner kroner under beregnet gjennomsnittlig behov (Telemarksforsking).

Vedlagt tertialrapport gir mer detaljerte opplysninger om merforbruk og iverksatte tiltak innenfor de ulike områdene.

Forventet merforbruk i 2019 skaper videre utfordringer for arbeidet med budsjett og økonomiplan 2020-2023. Rammebetingelsene for 2020 innebærer både reduserte inntekter (eiendomsskatt) og økte kostnader (nye brukere og interkommunale samarbeid). Det må derfor settes i gang et arbeid med tanke på å avgrense merforbruket i 2019, samt å forberede oss på stammere budsjettrammer i 2020. Det er tidligere innført stillingsstopp. Denne videreføres. Dette innebærer konkret at alle utlysninger gjennomgår ei streng vurdering av behov.

Brutto gjeld er 870 millioner kroner, mens netto gjeld er om lag 645 mill.kr. Dette er fortsatt vesentlig over anbefalt nivå, men lavere enn i fjor. Det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene videre i årene fremover. Andelen av låneporteføljen i finansmarkedet som forfaller i sin helhet på 1-5 års sikt er 65% (570 mill.kr). Dette gir oss en vesentlig lavere rentekostnad, men en høyere refinansieringsrisiko. Vi vurderer allikevel denne risikoen for lav.

Det er positivt at vi har økt med 15 personer siden årsskiftet, og har nå 7502 innbyggere, og at NHO sitt kommunebarometer basert på 2018 tall viser en forbedring totalt og på alle områder.

Konklusjon

Det er ikke er tilstrekkelig disponible midler til å dekke all forventet merforbruk, og ytterligere tiltak må vurderes.

Vedlegg:

Tertialrapport 1 tertial-2019

Tertialrapport 1-19

Pr. 30.04.2019

Rauma kommune

Ändalsnes – Romsdal

Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

NASJONALPARK-KOMMUNE

INNHOLD

1. Rapportering på måloppnåelse 3
2. Økonomirapportering 9
3. Rapportering sykefravær 14
4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd 15
5. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik 16
6. Finansforvaltning 17
7. Andre vesentlige avvik 22

Tertialrapporten skal i følge økonomireglementet inneholde:

1. Måloppnåelse
2. Økonomi, drift og investering
3. Sykefravær
4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd
5. HMS og internkontroll
6. Finansforvaltning
7. Andre vesentlige avvik

1. Rapportering på måloppnåelse

Overordna visjon og strategier

Rauma kommunes overordnede styringsdokument er samfunnsplanen. Gjeldende samfunnsplan for Rauma kommune ble vedtatt i kommunestyret 13.12.2018. Dette er en revidert versjon av plana som ble vedtatt i 2013.

Visjonen ligger fast: Verdens beste kommune for naturglade mennesker!

Kommunens visjon er hele Raumasamfunnets visjon.
• Visjonen ble for første gang vedtatt i kommuneplanen 2006.
• Visjonen skal ha god forankring lokalt og er godt profilert eksternt.
• Visjonen skal være inkluderende for alle som bor eller besøker Rauma.
• Visjonen setter ingen krav til bestemt adferd og holdninger fra enkeltmennesker – bare at vi setter pris på omgivelsene våre.
• FNs bærekraftsmål skal være styrende for kommunens arbeid.

Planen har «Vekst og utvikling» som hovedambisjon konkretisert til

- 200 nye innbyggere
- 200 nye arbeidsplasser
- 200 nye boliger fram til 2030

De fem hovedstrategiene for å nå disse målene er:

- Samferdsel og regionale ambisjoner
- Tilflytting og attraktivitet
- Næringsliv og arbeidsplasser
- Lokal samfunnsutvikling og lokaldemokrati
- Miljø og folkehelse

Samfunnsplanens handlingsprogram konkretiseres i økonomiplanen og årsbudsjettet. Det juridisk bindende vedtak på bevilgninger er gitt i årsbudsjett, det første året i økonomiplanperioden.

Kommunestyret har en viktig rolle når det gjelder prioritering av kommunens økonomiske ressurser inn mot de 70 kommunale tjenestene/funksjonen, samt å gi tydelige politiske mål og føringer for hvordan tjenesteproduksjonen skal foregå.

Totalt er det vedtatt 14 overordna mål for den kommunale virksomheten
- 4 mål for økonomistyringen
- 4 mål for organisasjonsutviklingen
- 2 mål for tjenesteutvikling
- 4 mål for samfunnsutviklingen

Noen rapporteres på tertialvis og enkelte er naturlig å behandle årlig.

Økonomi:

Overordna mål	Rauma skal ha en bærekraftig kommunal økonomi			
Mål	Rauma kommune skal gå med overskudd hvert år	Ha reserver til å tåle renteøkning og uforutsette hendelser	Netto finansutgifter skal være rimelige og forsvarlige	Driften skal være kostnads-effektiv
Hvordan lykkes	Alle enheter må tilpasse driften til tildelt budsjett-ramme	Sette av til disposisjonsfond	Økte låneopptak må finansieres med innsparinger i driften	Kostnader må synliggjøres og sammenlignes i alle tjenester
Hvordan måle	Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter	Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter	Netto finanskostnader i prosent av brutto driftsinntekter	Produksjons-indekser fra TBU
Status 2018	0,9%	1,8% (12,1 mill)*	3,8%	108,6 (2017 tall)
Ambisjon 2022	Minimum 1,75 %	30 mill.kr.(4,7%)	Maksimum 5 %	Over 110
Resultatmål 2019	0,0 %	0,0% (avsetning)	5 %	111

* hvorav disp. fond knyttet til Flyktning var 4,1 mill. pr. 31.12.2018.

I hovedsak vil måloppnåelse innenfor det økonomiske området rapporteres i årsrapport. Økonomiplanen 2019-22 er lagt opp i hht disse målene. KOSTRA tall for 2018 viser at vi er innenfor måloppnåelse på netto finanskostnader, men ikke på netto driftsresultat. Kommentar fra kommunal rapport på disposisjonsfondet: «Disposisjonsfondet er ikke en fysisk bankkonto, men en størrelse i regnskapet som har stor betydning for handlingsrommet i budsjettet. Tallene viser en liten nedgang nasjonalt det siste året, men nivået ligger fortsatt høyt. Fondene i kommunene samlet er nå på 10,1 prosent av brutto driftsinntekter. Rauma har litt penger på disposisjonsfond, men det er ganske lite om det blir behov for å håndtere en økonomisk krise.»

For landet utanom Oslo, var netto driftsresultat 2,1 prosent av brutto driftsinntekter etter rapporteringa per februar. Siden 2015 har vi ligget under produktivitetsmålet vårt, målt ved teknisk beregningsutvalg. Men vi er blant de 115 beste kommunene på enhetskostnader i Kommunal Rapport sitt Kommunebarometer:

Økonomi

10 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste år, i prosent av brutto driftsinntekter	2,9	1,5	-1,7	334	1,6	4,6	2,9	2,4	2
DRIFTSMARGIN: Korrigert netto driftsresultat siste fire år, i prosent av brutto driftsinntekter	0	1	0,6	369	3	5,8	1,4	1,7	1,6
DRIFTSMARGIN: Brutto driftsresultat siste år i prosent av brutto driftsinntekter	2,8	2,4	0,4	254	2	10	3,1	3,2	2,8
DISPOSISJONSFOND: I prosent av brutto driftsinntekter	1	2,2	1,7	379	10,1	27	1,4	1,3	1,1
DISPOSISJONSFOND: Endring i disposisjonsfond siste år	2,6	1,2	-0,5	236	-1,3	7,9	3,8	3,4	3,7
GJELD: Netto renteeksponert gjeld i prosent av brutto driftsinntekter	57	87	70	342	34	-14,7	2,5	1	1,9
GJELD: Endring i renteeksponert gjeld siste år	17,4	31	-17,3	32	-2,3	-22	1,8	1	5,4
NETTO FINANSUTGIFTER: I prosent av brutto driftsinntekter, eksklusive avdrag	-0,4	0,2	0,2	129	0,5	-1,8	4,5	4	3,8
INVESTERINGER: Snitt siste fire år, som andel av brutto driftsinntekter	21	30	32	413	15	5,5	1,8	1	1
LÅN: Andel av investeringene som finansieres med lån, siste fire år	68	76	63	85	69	44	3,4	2,8	4,1
PREMIEAVVIK: Oppsamlet beløp i balansen, i prosent av brutto driftsinntekter	6	5,5	5,7	281	5,8	0,8	3,6	3,5	3,6

Kostnadsnivå

5 % vekt i barometeret	Kommunens nøkkeltall			Plass	Snitt	Topp	Kommunens karakter		
	KB 2017	KB 2018	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2019	KB 2017	KB 2018	KB 2019
GRUNNSKOLE: Netto utgifter til grunnskole per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	12897	13299	13587	71	14354	12745	5,3	4,8	4,7
PLEIE OG OMSORG: Netto utgifter til pleie og omsorg per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	17220	17737	20414	295	18822	15042	4,1	3,9	2,7
BARNEHAGE: Netto utgifter til barnehage per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	8499	7986	8023	42	8750	7737	4,2	5,1	5,3
BARNEVERN: Netto utgifter til barnevern per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	1365	1407	1696	60	2310	1166	5,3	5,4	4,8
SOSIALTJENESTE: Netto utgifter til sosialtjeneste per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2921	3359	2834	232	2934	1226	3,5	3,1	3,6
KOMMUNEHELSE: Netto utgifter til kommunehelse per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	2397	2493	2718	157	2864	2088	4,6	4,4	4
ADMINISTRASJON: Netto utgifter til administrasjon per innbygger, korrigert for utgiftsbehovet	3984	3476	4133	128	4192	3298	3,6	4,4	3,7

Kommuneorganisasjonen

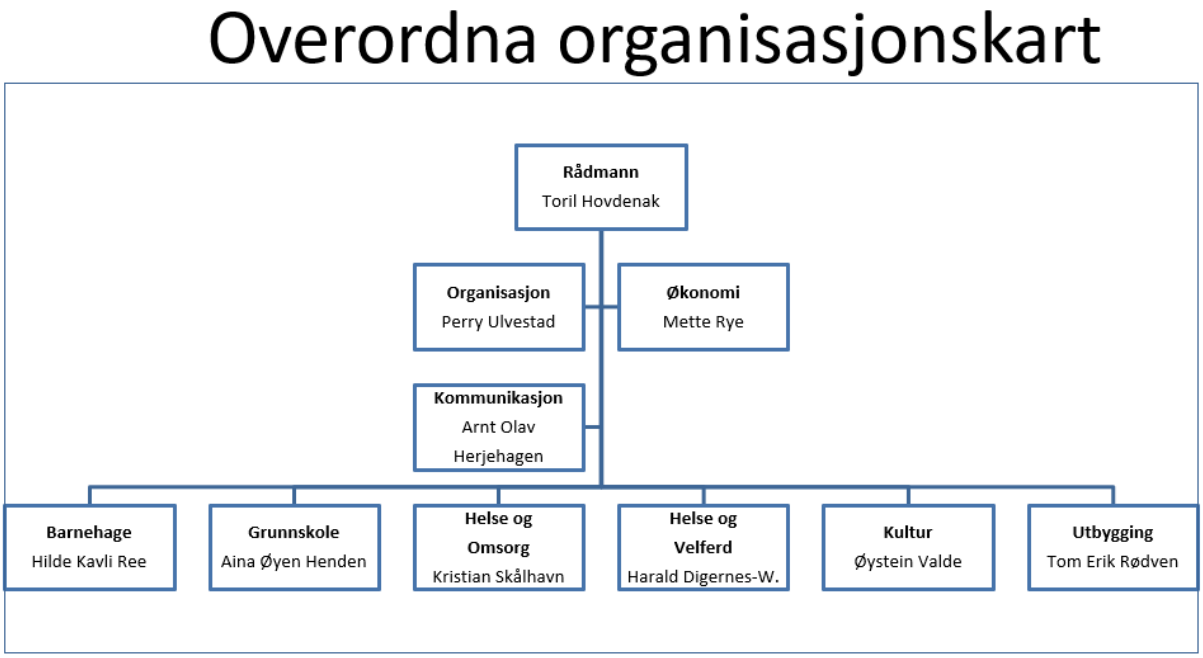

Mål for kommuneorganisasjonen

Utfordringsbildet for kommuneorganisasjonen er mange de nærmeste årene:

- Økonomisk omstilling vil utfordre kommuneorganisasjonen. Samtidig må ansattes kompetanse mobiliseres
- Gode ledere på alle nivå er avgjørende for å lykkes både i forhold til økonomistyring, omstilling, ansatte, tjenestene og brukerne
- Ny teknologi er på veg inn på stadig flere områder. Velferdsteknologi er ett eksempel på dette, men digitalisering griper inn i innbyggerkontakt og tjenesteproduksjon i stadig større grad og på flere områder i årene som kommer
- Sykefraværet har i flere år ligget på et for høyt nivå, men er nå på veg ned

Overordna mål	Rauma kommune skal være en profesjonell og framtidsretta organisasjon å jobbe i			
Mål	God ledelse	Kompetente medarbeidere	Lavt sykefravær	Heltid
Hvordan lykkes	Lederutvikling og lederoppfølging	Rekruttere, utvikle og mobilisere ansattes kompetanse mot oppgavene	Økt innsats og egen satsing på årsakene til sykefraværet	Organisere virksomheten basert på hele stillinger

Hvordan måle	Faktor 5 – Mestringsorientert ledelse	Faktor 4 – Bruk av kompetanse	Samla sykefravær Visma HRM – BI	Tilsette heltid av totalt antall tilsette
Status 2017	3,6	4,1	9,0 %	40 %
Status 2018	3,8	4,2	7,6 %	42 %
Resultatmål 2019	3,9	4.2	6,0 %	42 %
Ambisjon 2022	4,2	4.3	5,0 %	50 %

Målene for god ledelse og kompetente medarbeidere er knyttet til kommunens score på den såkalte 10-faktorundersøkelsen. 10-faktor er KS' nyeste medarbeiderundersøkelse og ble gjennomført for første gang i Rauma høsten 2016. Undersøkelsen ble fulgt opp av tilsvarende undersøkelse høsten 2018.

God ledelse på alle nivåer med evne til å mobilisere kompetente medarbeidere til effektiv tjenesteproduksjon i god dialog med brukerne, er den overordna utfordringa for den kommunale organisasjonen.

God ledelse er en sentral faktor i arbeidet med å redusere sykefraværet. Rauma kommune er derfor med i NED satsingen til KS og NAV. Denne satsingen har som målsetting å styrke deltakerne/lederne i mestringsorientert ledelse og forebyggende innsats.

Det er gjennomført lederutviklingsprogram som har hatt som mål å etablere effektive ledergrupper med teamledelse innenfor alle tjenesteområder. Det er også etablert en felles plattform for ledelse i hele kommunen

Når det gjelder økt andel heltid gjennomføres det i samarbeid med tillitsvalgte en gjennomgang og omlegging av arbeidstidsordningene innen turnusvirksomhetene. Hensikten er bl.a å kunne tilby ansatte større stillinger.

Tjenester/brukere:

Overordna mål	Rauma kommune skal yte tjenester til sine brukere i samsvar med innbyggernes behov og rettigheter. Tjenestene skal være utført på en kostnadseffektiv måte.	
Mål	Brukerne skal ha tjenester med god kvalitet og effektiv utførelse	Tjenestene skal kontinuerlig utvikles og forbedres
Hvordan lykkes	Økt fokus på brukermedvirkning, gjennomføring av brukerundersøkelser. Kultur for kontinuerlig forbedring i alle ledd.	Gode internkontrollsystemer og kultur for kontinuerlig forbedring. Måle brukertilfredshet gjennom brukerundersøkelser
Hvordan måle	KS' Kommunebarometer, plassering på rangeringen	KS' Kommunebarometer, andel nøkkeltall som er forbedret Brukerundersøkelser.
Status 2017	Plassering 189	50% av nøkkeltallene er forbedret
Status 2018	Plassering 333	43% av nøkkeltallene er forbedret
Status 2019	Plassering 275	45% av nøkkeltallene er forbedret
Mål 2020	Plassering 200	Minst 60% av nøkkeltallene er forbedret

Rapporten i 2019 er basert på KOSTRA tall fra 2018, osv. (oppgitt plassering er i sammenliknbar serie)

Kommunal Rapports Kommunebarometeret har ambisjoner om å vise kvalitet og omfang på kommunens tjenestetilbud. I årets foreløpige rapport kom vi samlet på en 275. plass justert for økonomiske forutsetninger. Indikatorene er endret og dette er en nedgang fra 333.plass dvs forbedring på 58 plasser fra i fjor. Det er fortsatt store forskjeller i plasseringene i de ulike tjenestene.

Utvikling over tid (sammenliknbar serie)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Nøkkeltallene alene	222	173	250	373	374	296	276	214	369	310
Totaltabellen - justert for økonomiske forutsetninger	222	150	239	370	353	273	263	189	333	275
Grunnskole				309	321	266	143	157	218	220
Pleie og omsorg	75	34	141	117	183	120	180	287	283	282
Barnevern					334	189	135	101	199	112
Barnehage						394	361	352	409	248
Helse	162	333	231	396	306	112	132	129	371	323
Sosial	85	95	97	130	202	292	247	63	172	177
Kultur	130	212	137	318	148	233	194	240	233	200
Miljø og ressurser	340	145	66	145	281	59	233	134	167	184
Saksbehandling	164	328	105	114	243	209	366	69	185	292
Vann og avløp	50	91	4	32	19	32	23	294	84	147
Økonomi	326	157	246	266	286	324	389	385	413	374
Kostnadsnivå					160	201	192	59	61	115
Nøkkeltall i bruk i barometeret	47	69	110	116	127	123	126	141	152	151
Antall kommuner rangert totalt	429	429	429	429	428	428	428	426	423	422

Samfunn:

Overordna mål	Rauma kommune skal være attraktiv kommune i vekst			
Mål	Rauma skal ha befolkningsvekst	Rauma skal ha næringsvekst	Rauma skal ha boligvekst	Rauma skal tilhøre den beste halvdelen av landets kommuner
Hvordan lykkes	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan	Oppfølging samfunnsplan
Hvordan måle	Årlig befolkningsvekst	Årlig antall arbeidsplasser	Årlig boligbygging	Rangering i NHO's Kommune-NM
Status 2018	7.487	3.478	21	124. plass
Ambisjon 2022	7.700	3.567	70 totalt i økonomiplan-perioden	100
Resultatmål 2019	7.525	3.385	17	115
1.kvartal 2019	7502			

SSB sin statistikk for 1. kvartal (publisert 20. mai) viser at vi har økt med 15 personer siden årsskiftet, og er 7502 innbyggere. Det var en netto innflytting på 21 personer men et negativt fødselsoverskudd reduserte folkemengden med 6 personer i første kvartal. I fjor var det et rekorlavt fødselstall. Antall fødte i første kvartal var 18, som er mer lik snitt senere år.

NHO sitt kommunebarometer basert på 2018 tall viser en forbedring totalt og på alle områder.

	Total	Næringsliv	Arbeidsmarked	Demografi	kompetanse	Kommuneøkonomi
2017	192	106	287	233	125	232
2018	124	88	103	230	121	224

2. Økonomirapportering

Driftsoversikt pr. 1. tertial

- Det er et vesentlig merforbruk i lønnskostnader sammenliknet med budsjett, og nivået er sammenliknet med i fjor, samme periode. Når en trekker i fra refusjoner er totale netto lønnskostnadene 13 mill. (9 %) over budsjett per april.
- Analysen av status pr. 1. tertial, hensyn tatt periodiseringer og forventet utvikling fremover gir en netto prognose på et merforbruk på 12,25 mill.kr totalt.

Fast lønn har et merforbruk pr. april i forhold til budsjett på 5,4% (5,7 mill.kr), og ligger 8,7% over samme periode i fjor. Sum lønnskostnader ligger netto 9% over budsjett og 7,5% over samme periode i fjor (når en trekker i fra refusjoner).

Det er vesentlig større merforbruk på netto variabel lønn, som per april ligger 18% over budsjett og 4,6% over samme periode i fjor. Især overtid og annen ekstrahjelp.

Prognosen på finansområdet pr. utgangen av april er mindreforbruk på 8,4 mill. i forhold til budsjett:

- Skatteinngangen inkl. utjevning ventes å balansere ut året. Skatteinngangen pr. april er på 63,9 mill.kr av totalt 200 mill. i år. KS sin siste prognose tilsier at Rauma kommune får 1,2 mill.kr mer i skatt og tilsvarende mindre i inntektsutjevning.
- Eiendomsskatteinntektene ventes 0,4 mill. over budsjett.
- Netto premieavvik ventes om lag som budsjett.
- Netto rentekostnader ventes om lag som budsjett.
- Økt vedtatt utbytte fra Rauma Energi med 7 millioner kroner til 12 mill.kr.

  I tillegg kommer en teknisk justering av motpost avskriving på 0,8 mill.

Risiki:

- Prognosen forutsetter at merforbruket i Helse og omsorg reduseres videre.
- Prognosen avhenger også noe av fortsatt høye kraftpriser

Kommentar resultat sektornivå:

	Regnskap 1.tertial	Periodebudsjett inkl. endring	Avvik hittil	Prognose budsjettavvik uten nye tiltak	I fjor samme periode
ALLE	**19 753 729**	**6 834 401**	**12 919 328**	**12 250 000**	**15 725 369**
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	1 635 096	1 423 316	211 780	200 000	1 551 980
SENTRAL ADMINISTRASJON	9 294 231	10 040 232	-746 000	-1 500 000	8 888 027
KULTUR	8 377 015	8 245 767	131 248	0	7 519 005
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	2 153 000	1 898 667	254 333	0	2 154 000
BARNEHAGE	21 387 107	20 984 168	402 939	0	22 956 419
SKOLE	41 627 931	40 885 580	742 351	750 000	40 673 543
HELSE OG VELFERD	20 747 209	19 146 454	1 600 755	1 700 000	17 408 537
HELSE OG OMSORG	75 115 165	67 493 376	7 621 788	14 000 000	70 541 109
UTBYGGING	-4 810 697	-4 695 768	-114 929	2 485 000	-4 221 195
FINANSOMRÅDE	-155 772 328	-158 587 390	2 815 062	-8 385 000	-151 746 055
Advokatutgift Helsehusrettsak				3 000 000	

Politisk styring og kontroll, Administrasjon, Kultur, Kirke og Barnehage ventes å balansere mot budsjett i 2019. Administrasjon venter en merinntekt på 1,5 mill. kr. knyttet til kraftsalg, men prisene flater nå ut og ventes noe ned. Området merker nå redusert kvalitet i tjenestene, av tiltak knyttet til stillinger som har måttet stå vakante som følge av stillingsstoppen.

De øvrige områdene har utfordringer med å holde rammen.

Det tar tid å omstille Helse- og omsorg til et lavere ressursnivå. Vi skal huske på at rammen på 170 millioner kroner er 22 millioner kroner lavere enn regnskap 2018, og nominelt på linje med regnskap 2017. Det vil si at vi sikter inn på et nivå som tilsvarer 4 millioner kroner mindre enn det Telemarkforsking beregnet som sektorens forventede behov i 2018 og 8 mill. under forventet behov i

2019. Vi forventer en effektivisering som finansierer Helsehusinvesteringen. Problemet er at denne omstillingen tar tid, og forhastede prosesser kan vise seg dyre.

Det har vært arbeidet godt med tiltakene det siste året, og dette gir seg også til syne økonomisk. I institusjonsdrift har lønnsutviklingen nominelt vært under 2018 nivå, i 4 av 5 måneder som vist i figuren nedenfor:

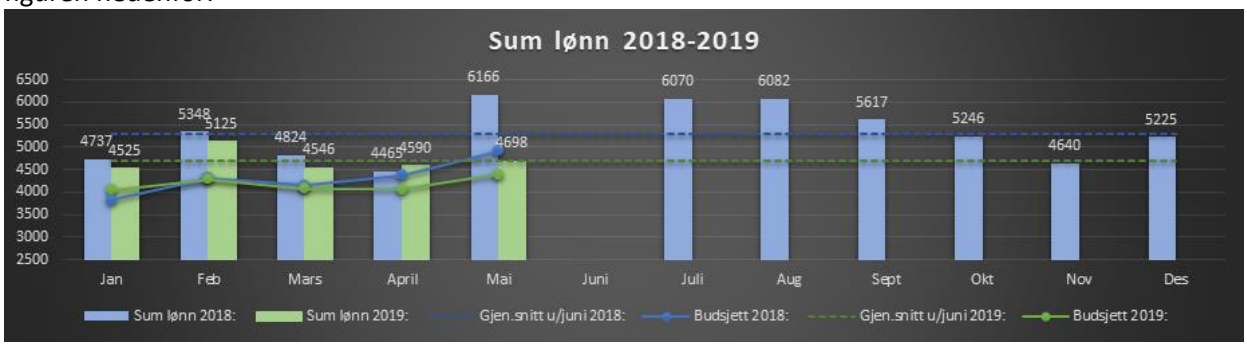

Det er nå gjennomført en midlertidig reduksjon av 7 kortidsplasser institusjon som vil gi ytterligere reduksjoner i andre halvår. I tillegg er det, med effekt fra april, innført en ny turnusordning med 14 timersvakter i institusjon hver 4. helg (med unntak av demensavdelingen). Dette er en viktig kvalitetsheving for brukerne, da det reduserer antall deltids-stillinger som gir færre å forholde seg til for beboere. Samtidig gir det positive effekter for økonomi og ledelse. Institusjonsdrift er på vei mot budsjettnivå, men klarer ikke ta igjen det tapte i 2019.

Innenfor hjemmebasert omsorg er det fortsatt stort trykk, og vi har ikke klart å iverksette de planlagte tiltakene i 1. tertial. Bruk av velferdsteknologi og ny turnusordning vil få effekter først i andre halvår. Likevel ser vi en positiv utvikling i lønnskostnader i april og mai, og det brukes ikke eksterne vikarer her.

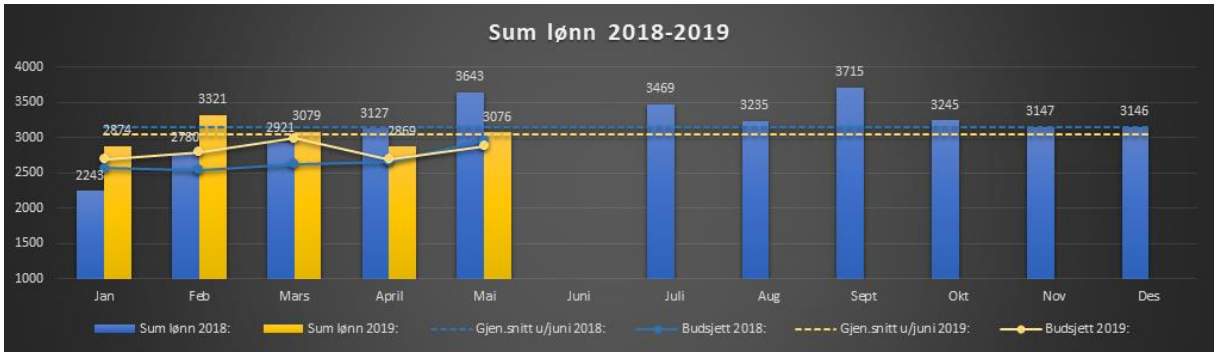

Det er imidlertid sterk vekst i kostnadene i botjenesten. Dette skyldes endring i brukersammensetning og økte behov. Behovene er lovpålagt og må håndteres. Tiltak her er endring av turnus. Refusjon for ressurskrevende brukere vil øke, men egenandelene er allikevel høy, og området ventes å gå 4 millioner kroner over budsjett i 2019. Det er registert 5 nye PU over 16 år i kommunen i 2019. Dette vil gi 3,4 millioner mer i inntekter i fra 2020, men kostnadene påløper allerede i år.

Det er derfor ikke realistisk å forvente at vi når dette rammenivået i 2019. Kanskje ikke heller i 2020. Prognosen er et merforbruk i 2019 innen helse- og omsorg på til sammen 14 mill.kr.

Rauma utbygging (Forvaltning,VAR, Formålsbygg og Kommunalteknikk) har en prognose på et merforbruk på 2,5 mill. kr. Økte energipriser er en viktig årsak, og ikke budsjetterte kostnader ved bygg som står tomme. I tillegg er det utløst ekstra krav til utdanning av brannvesen som må fordeles

over noen år, men som vi må koste, også i det nye IKS. Til sist er det et merforbruk på vintervedlikehold og feil i budsjettering av renhold og brann. Også rammen til Utbygging har vært kuttet mye over flere år.

Selv om rettsaken knyttet til Helsehuset er anket, er det slik at advokatkostnadene påløpt hittil (3 millioner kroner) må vi dekke selv, slik dommen i Lagmannsretten tilsa. Dette har i påvente av evt. tilkjente sakskostnader blitt utgiftsført i investeringsregnskapet. Dette må nå utgiftsføres i drift, og medfører en overføring fra drift til investering, og kan der nyttes til å redusere låneopptak i 2019 tilsvarende. Kostnaden vil utgiftsføres på Utbygging, og rammen må justeres tilsvarende, da de ikke kan ta dette innenfor oppsatt ramme.

Innen Helse- og velferd ventes et merforbruk på 1,7 mill.kr. Merforbruket er i stor grad knyttet til utenforliggende forhold slik som økt sats legevaktgodtgjøring (0,5 mill) som avtales etter at budsjett 2019 er vedtatt, og økte satser til private fysioterapeuter (0,1 mill), og økte satser for avlastningstjenester (0,7 mill) og at rammen ikke tok høyde for innføringen av kostnad ved utskrivingsklare pasienter innen psykisk helsevern og ekstrautgifter ved regelendring knyttet til arbeidsavklaringspenger. I tillegg ser vi økte kostnader innen barnevern (0,5 mill).

	2 019	2 019		2 019	2 018	fra R18
Økonomisk oversikt - drift	Regnskap	Reg. budsjett	Avvik	Oppr.budsjet	Regnskap i fjor	Avvik
Driftsinntekter	per april	per april	i %	per april	per april	i %
Brukerbetalinger	8 577 937	8 473 541	1,2 %	8 473 541	8 896 410	-3,6 %
Andre salgs- og leieinntekter	19 715 806	18 119 771	8,8 %	19 126 437	17 887 319	10,2 %
Overføringer med krav til motytelse	18 901 126	14 008 348	34,9 %	13 005 015	16 375 205	15,4 %
Rammetilskudd	91 039 785	94 528 000	-3,7 %	94 528 000	89 075 478	2,2 %
Andre statlige overføringer	2 803 614	2 399 570	16,8 %	3 375 987	2 545 450	10,1 %
Andre overføringer	2 087 885	-		-	45 700	4468,7 %
Skatt på inntekt og formue	63 866 848	61 136 960	4,5 %	61 136 960	60 108 743	6,3 %
Eiendomsskatt	7 586 362	7 050 000	7,6 %	7 050 000	6 246 631	21,4 %
Andre direkte og indirekte skatter	-	1 500 000	-100,0 %	930 000	-	
Sum driftsinntekter	214 579 364	207 216 190	3,6 %	207 625 940	201 180 936	6,7 %
Driftsutgifter						
Lønnsutgifter	135 897 173	124 018 552	9,6 %	124 081 358	125 927 251	7,9 %
Sosiale utgifter	30 428 778	27 737 769	9,7 %	27 624 239	28 482 805	6,8 %
Kjøp av varer og tj som inngår i tj.produksjon	52 392 406	51 800 384	1,1 %	38 335 868	50 082 871	4,6 %
Kjøp av tjenester som erstatter tj.produksjon	20 995 395	20 630 359	1,8 %	22 369 226	20 997 438	0,0 %
Overføringer	16 835 972	12 620 626	33,4 %	11 814 792	15 045 361	11,9 %
Avskrivninger	-	-		-	7 979	
Fordelte utgifter	-28 908 217	-28 380 145	1,9 %	-	-27 301 306	5,9 %
Sum driftsutgifter	227 641 507	208 427 545	9,2 %	224 225 482	213 242 399	6,8 %
Brutto driftsresultat	-13 062 143	-1 211 355	978,3 %	-16 599 542	-12 061 463	8,3 %
Finansinntekter						
Renteinntekter og utbytte	597 490	671 190	-11,0 %	671 190	249 537	139,4 %
Gevinst på finansielle instrumenter (omløpsmic	-	-		-	-	
Mottatte avdrag på utlån	16 630	66 667	-75,1 %	66 667	54 800	-69,7 %
Sum eksterne finansinntekter	614 120	737 857	-16,8 %	737 857	304 337	101,8 %
Finansutgifter						
Renteutgifter og låneomkostninger	6 468 515	5 334 237	21,3 %	5 334 237	2 528 902	155,8 %
Tap på finansielle instrumenter (omløpsmidler)	-	-		-	-	
Avdrag på lån	636 060	960 000	-33,7 %	6 720 000	1 186 060	-46,4 %
Utlån	35 249	66 667	-47,1 %	66 667	57 790	-39,0 %
Sum eksterne finansutgifter	7 139 824	6 360 903	12,2 %	12 120 903	3 772 752	89,2 %
Resultat eksterne finanstransaksjoner	-6 525 704	-5 623 047	16,1 %	-11 383 047	-3 468 416	88,1 %
Motpost avskrivninger	-	-		-	7 979	-100,0 %
Netto driftsresultat	-19 587 847	-6 834 401	186,6 %	-27 982 589	-15 521 900	26,2 %
Interne finanstransaksjoner						
Bruk av tidligere års regnsk.m. mindreforbruk	-	-		-	-	
Bruk av disposisjonsfond	-	-		-	-	
Bruk av bundne fond	1 963 305	-		-	143 171	1271,3 %
Sum bruk av avsetninger	1 963 305	-		-	143 171	1271,3 %
Overført til investeringsregnskapet	-	-		-	-	
Dekning av tidligere års regnsk.m. merforbruk	-	-		-	-	
Avsatt til disposisjonsfond	-	-		-	-	
Avsatt til bundne fond	2 129 187	-		-	346 640	514,2 %
Sum avsetninger	2 129 187	-		-	346 640	514,2 %
Regnskapsmessig mer/mindreforbruk	-19 753 729	-6 834 401	189,0 %	-27 982 589	-15 725 369	25,6 %

Investeringsregnskapet:

Økonomiske oversikter Regnskapsskjema 2A - investering	Regnskap pr. april. 19	Regnskap i fjor pr. april. 18
Investeringer i anleggsmidler	20 741 467	75 522 686
Utlån og forskutteringer	-	31 625 104
Kjøp av aksjer og andeler	-	2 100 000
Avdrag på lån	1 150 658	1 133 651
Dekning av tidligere års udekket	-	-
Avsetninger	-	-
Årets finansieringsbehov	21 892 125	110 381 441
Finansiert slik:		
Bruk av lånemidler	-	-
Inntekter fra salg av anleggsmidler	375 091	-
Tilskudd til investeringer	-	-
Kompensasjon for merverdiavgift	2 952 709	13 690 824
Mottatte avdrag på utlån og refusjoner	546 941	1 379 863
Andre inntekter	-	-
Sum ekstern finansiering	3 874 741	15 070 686
Overført fra driftsregnskapet	-	-
Bruk av tidligere års udisponert	-	-
Bruk av avsetninger	-	2 100 000
Sum finansiering	3 874 741	17 170 686
Udekket/udisponert	-18 017 384	-93 210 754

Endringsbehov investeringsbudsjett:

En større del av kostnaden ved Måndalen barnehage vil falle på 2020. Innen vann har vi motsatt tilfelle der kostnadsrammen må økes i 2019 grunnet raskere enn planlagt gjennomføring av prosjekt knyttet til oppgradering av vassverkene som ble overtatt i 2017. I tillegg kommer behov for styrking av IKT budsjettet knyttet til skole og arkiv, ekstra kostnader ved omlegging av kjøkkendrift i helsehuset, og enkelte mindre investeringer i uteområdetiltak. Prosjektene omtales og behandles i budsjettjusteringssaken.

3. Rapportering sykefravær

Visma BI – intern fraværsstatistikk fra HRM modulen

Sykefraværet gjelder for første tertial 2019 slik at det omhandler samme periode som tertialrapport 2018. Det er elektroniske fraværsregistrering både for egenmeldinger og sykemeldinger fra lege.

	01.01.18 – 30.04.18	01.01.19 – 30.04.19
Fravær alle virksomheter	**7,41 %**	**8,56 %**
Legemeldt fravær alle	6,96 %	8,26 %
Egenmeldt fravær alle	0,45 %	0,30 %

Legemeldt og egenmeldt fravær fordelt på tjenesteområder

	01.01.18 – 30.04.18	01.01.19 – 30.04.19
Stab	1,55 %	2,53 %
Kultur	2,50 %	4,32 %
Barnehage	12,53 %	10,49 %
Skole	5,97 %	6,69 %
Helse og velferd	4,88 %	6,73 %
Helse og omsorg	8,81 %	10,26 %
Utbygging	5,96 %	9,70 %

Sykefraværet i 2019 viser en økende tendens i forhold til samme periode i 2018 for alle tjenesteområder, med unntak av barnehage som har reduksjon i sykefraværet i 1. tertial. Det er det legemeldte langtidsfraværet som utgjør hovedtallene i statistikken.

Ambisjonen vår er et sykefravær på 6% og i samarbeid med KS og NAV er Rauma sammen med fem andre kommuner i fylket med på en større satsning for å redusere sykefraværet. I Rauma er barnehagesektoren og helse og omsorg særlige satsningsområder i denne «NED satsningen». I satsningen vektlegges mestringsorientert ledelse, forebygging og oppfølging av sykemeldte ute på avdelingsnivå. Prosjektet skal bidra til å holde sykefraværsarbeidet høyt og kontinuerlig på agendaen i kommunen. Vi har også utarbeidet og kommunisert nye rutiner for tettere oppfølging av sykemeldte.

4. Oppfølging av kommunestyrevedtak eldre enn 3 mnd

- Aktivitets- og arbeidstilbud for personer utenfor det ordinære arbeidsmarkedet – under planlegging
- Kunst og utsmykking i sentrum – mangler finansiering
- Permanent botilbud barn og unge – ombyggingsarbeid lokal utsatt pga. utsettelse av vedtak investeringsbudsjett
- Ombygging Åndalsnes sjukeheim for voksne – tidspunkt avklares ifbm Budsjett og økonomiplan for 2020-2023
- Framtidig lokalisering av brannstasjon – avklaring i budsjett og økonomiplan 2020-2023
- Skole Måndalen – avklaring i budsjett og økonomiplan 2020-2023

5. HMS – og Internkontroll: Rapportering på registrerte avvik

Gode prosedyrer og rutiner er en forutsetning for kvalitetssikring av tjenester, tilsatte og miljø. Gjennom et samspill mellom ledere og arbeidstakere kan vi skape trygge, forutsigbare, forsvarlige og stimulerende rammer som gir grunnlag for bedre tjenester, inkluderende arbeidsmiljø og høynet effektivitet. I 2016 oppgradert vi IKHMS modulene for kvalitetshåndtering i Sharepoint for lettere å kunne vedlikeholde prosedyrene, og for å kunne forbedre avvikshåndteringen. Det viser seg likevel at vi må ha et kontinuerlig fokus på forbedringsarbeid, prosedyrer og lukking av avvik. Dette vil få særlig oppmerksomhet i 2019. Innen flere tjenesteområder er det også et etterslep på sluttbehandling av avvik som må lukkes.

Internkontroll med hjemmel i kommunelovens § 23. Meldte og lukka avvik IK 1. tertial 2019 sammenholdt med tilsvarende periode 2018:

	1. tertial 2018		1. tertial 2019	
Område	**Meldte**	**Lukka**	**Meldte**	**Lukka**
Stab/Støtte	4	1	12	8
Barnehage	7	6	2	1
Skole	10	5	9	3
Helse og velferd	4	2	20	4
Helse og omsorg	10	2	154	132
Kultur	22	6	12	6
Utbygging	0	0	8	4
SUM	**57**	**22**	**220**	**161**

HMS Helse, miljø og sikkerhet med hjemmel i Arbeidsmiljølova. Registrerte avvik 1. tertial 2019
sammenholdt med tilsvarende periode 2018:

	1. tertial 2018		1. tertial 2019	
Område	**Meldte**	**Lukka**	**Meldte**	**Lukka**
Stab/Støtte	0	0	1	0
Barnehage	1	1	0	0
Skole	7	1	4	0
Helse og velferd	3	0	0	0
Helse og omsorg	9	2	30	20
Kultur	0	0	0	0
Utbygging	1	0	3	2
SUM	**21**	**4**	**38**	**22**

6. Finansforvaltning

Av kommunens økonomireglement går det fram at det skal rapporteres på finansforvaltning ved tertialrapportering. Det skal rapporteres på:
- Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål
- Kommunens gjeldsportefølje og øvrige finansavtaler
- Kommunens langsiktige finansielle aktiva.

I tillegg vurderes om forvaltningen er i tråd med gjeldende Finansreglement:

Krav i gjeldende reglement	Status
Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet	OK
Kommunen kan ha hele sin låneportefølje på flytende rente. Normalt vil rentebindingstid være 3 år. Enkelt-rentebindinger kan være lengre	OK
Gjeldsporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, men slik at likviditetsrisiko / refinansieringsrisiko begrenses	OK
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 40% av den samlede gjeldsportefølje	OK
Lån kan tas opp som avdragsfrie lån	OK
Gjennomsnittlig løpetid på lånene (tid til forfall) bør være mer enn ett år	OK
Låneforfallene må fordeles slik at årlige avdrag kan betales	OK

Rauma kommune har ingen langsiktige finansielle aktiva per 30.04.19. Rauma kommune har all ledig likviditet plassert i bank, pr. april. 122,7 mill.kr.

Vår hovedbankforbindelsen er Sparebank1 SMN. Rentebetingelsene på bankinnskuddene er knytt til et påslag på NIBOR.

Vi har liten/ingen kostnader ved at vi har høy likviditet. Faktisk er innskuddsrenten høyere enn lånerenten på de flytende rentene.

Total gjeld er 874,6 mill.kr pr. utgangen av april, som er en økning på 56,3 mill.kr. siden rapporteringen etter 3. tertial 2018. I tillegg kommer et lån i RKKAS på 13,7 mill. som vi betjener over Kulturbudsjettet.

Av de 874,6 mill.kr. er 48,4 mill. videreformidlingslån, og ca. 180 mill. er knyttet til selvkostområdene, ubrukte lånemidler og rentekompensasjons-ordninger. I tillegg har vi et utlån på 60 mill.kr.
Netto gjeld er dermed om lag 645 mill.kr.

Sentrale finansielle nøkkeltall. I prosent av brutto driftsinntekter 2016-2018. Kilde: KOSTRA (Konsern)

	Rauma			K-gr. 11	Landet
	2016	2017	2018	2018	2018
Brutto driftsresultat	2,8	2,4	0,4	1,4	2,0
Netto driftsresultat	3,4	2,4	0,9	1,5	2,5
Finansutgifter	2,4	3,2	3,3	4,3	4,2
Disposisjonsfond	0,7	1,2	3,9	7,5	10,2
Netto lånegjeld	86,4	114,8	97,5	91,9	79,8

For å sammenlikne oss med andre kommuner er det KOSTRA som gjelder. Det er klare sammenhenger mellom de ulike nøkkeltallene. Dersom kommunen klarer å forholde seg til et gitt mål på netto driftsresultat, vil dette gi muligheter for å nå målet om en økonomisk buffer i form av et gitt nivå på disposisjonsfondet. Nivået på finansutgifter og lånebelastning (netto lånegjeld) er også tett knyttet sammen. Dersom kommunen klarer å holde nede nivået på lånegjelden, vil også rente og avdragsbelastningen (finansutgifter) bli lavere. Denne tabellen fra Telemarkforsking, viser at netto gjeld (fratrukket videreformidlingslån, utlånet på 60 mill. til Rauma energi, og ordinære ubrukte lånemidler) er pr. utgangen av 2018 tilsvarende 97,5 prosent av brutto driftsinntekter, som fortsatt er vesentlig over anbefalt nivå, men lavere enn i fjor. Det er viktig å planlegge for å redusere låneopptakene videre i årene fremover. Kommunal rapport sin kommentar er: «Investeringsnivået har vært meget høyt i Rauma de fire siste årene. Knapt noen andre kommuner har investert så mye»

Største enkeltlån er på 130 mill.kr som er 15% av samlet gjeld, og er et obligasjonslån med fast 1,4% rente som forfaller i 2020.

Vi har fire lån i verdipapirmarkedet på til sammen 444,2 mill.kr. I tillegg kommer ett lån i Kommunalbanken på sertifikatvilkår på 127 millioner kroner som forfaller i januar 2020. Av verdipapirmarkedslånene er to obligasjonslån på tilsammen 230 mill. To er sertifikatlån. Ett av disse må refinansieres inneværende år, mens det andre refinansieres innen ett år.

65% av låneporteføljen er dermed i et marked der hele lånet forfaller i sin helhet på 1-5 års sikt og må refinansieres. Dette gir oss en vesentlig lavere rentekostnad, men en høyere refinansieringsrisiko. Vi vurderer allikevel denne risikoen for lav, da kommunesektoren anses som en trygg og solid betaler. Skal markedet tørke inn på dette området, så må det oppstå alvorlige økonomiske ubalanser i verden. Det er etter hvert mange kommuner som bruker dette markedet.
Resten av gjeldsporteføljen er ordinære lån. Se vedlegg for detaljer. Vi bruker Bergen Capital Management som forvalter og rådgiver på gjeldssiden.

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	481 247 265	55,03 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	347 470 720	39,73 %
Sum rentebinding	**828 717 985**	**94,76 %**
Flytende rente (p.t. vilkår)	45 858 823	5,24 %
SUM	**874 576 808**	**100,00 %**

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	481 247 265	55,03 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	393 329 543	44,97 %
SUM	**874 576 808**	**100,00 %**

Andelen flytende rente er 45% (rentebinding under ett år). Andelen fast rente er på 55% mot 47%, i 3. tertial 2018. I vedtatt finansreglement er det tillatt å ha hele porteføljen i flytende rente, men rentene ventes å øke, så vi har en relativt høy andel fastrentebindinger.

Gjennomsnittlig rente er nå på 1,68%, opp fra 1,54 ved årsskriftet og 1,49% i 1. tertial 2018. Rentenivået er økt noe i markedet med vi har også økt gjennomsnittlig kapitalbinding rentebindingstiden som gir økte rentekostnader.

Når det gjelder rentesensitivitet: Ett prosentpoengs økning i renten vil gi oss 3,9 mill. kr. i økte driftskostnader mot 6,1 millioner kroner i 1. tertial i fjor. Ett historisk «normalt» rentenivå ligger omlag 2 prosentpoeng over dagens nivå. To prosentpoengs økning i rentenivået vil i dag øke våre rentekostnader med 7,8 millioner kroner, og belaste driftsregnskapet.

Nøkkeltall	30.04.2019	01.01.2019	Forklaring
Total lånegjeld	**Kr. 874 576 808**	Kr. 818 289 746	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	**1,71 ÅR**	1,36 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.
Vektet gjennomsnittsrente	**1,68 %**	1,54 %	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.
Kapitalbinding	**3,20 ÅR**	2,93 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.

Markedskommentar fra vår gjeldsforvalter:

Markedskommentar pr. april 2019

På rentemøtet 21. mars vedtok Norges Bank å øke styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 1,00 prosent. Vurderingen var at utsiktene og risikobildet tilsier en gradvis oppgang i styringsrenten, der neste renteøkning kommer i løpet av det neste halvåret. Det er indikert en gradvis økning videre til 1,75 prosent (se figur) innen utgangen av 2022. Rentebanen ble oppjustert frem til begynnelsen av 2021 i forhold til forrige pengepolitiske rapport. Det er nå en sannsynlighet på rundt 50 prosent for både en øking av rentene i juni og også en i desember. Dette avviker noe fra markedets forventninger og det som tidligere er kommunisert. Det som kanskje er mer interessant er at Norges Bank anslår at renten flater ut på 1,75 prosent frem i tid, dette betyr implisitt at det forventes negative realrenter når en styrer etter inflasjonsmål på 2 prosent. Dette kan skje når inflasjonen er høy (prisstigning) og aktiviteten i økonomien er lav (negativ vekst). Der tegnes et dystert bilde av norsk økonomi dersom en ser noen år frem i tid. Usikkerhet om virkningen av en høyere rente taler uansett for å gå varsomt frem. Det bør likevel bemerkes at Norges Bank har gjort en skjønnsmessig vurdering (usikkerhet om utviklingen internasjonalt), og at særnorske forhold (valuta, etterspørsel, inflasjon og oljeinvesteringer) tilsier isolert sett en høyere styringsrente. Årets to annonserte renteøkninger kommer derfor høyst sannsynlig med mindre vi får en kollaps i internasjonal økonomi (se avsnitt 2, og figur).

Det er mange risikofaktorer som kan påvirke den globale veksten fremover, blant annet eskalering av handelskrig mellom USA og Kina, (dempet vekst, økt inflasjon og økte renter), redusert risikoappetitt fra investorer (pga. handelskrig og normalisering av pengepolitikk), svekket vekst i USA (går for fullt på lånte penger), stigende inflasjon, økt geopolitisk uro (bred politisk usikkerhet som er vanskelig å «kvantifisere» for markedene og som det kan ta lang tid å få avklaring på) og sist men ikke minst usikkerhet rundt hvorvidt land som Tyrkia, Hellas og Italia kan og vil betale og får refinansiert sin

statsgjeld til akseptable vilkår. Den amerikanske sentralbanken har siden 2015 hevet renten 9 ganger, og markedet begynner nå å bli usikker på om renten skal heves videre. Ut fra markedsprisene er det nå over 50 prosent sannsynlighet for rentekutt innenfor 6 måneder. Strammere finans- og pengepolitikk demper økonomisk vekst, rentehevningene virker. USA har nå fått en flatere rentekurve, med høyere kortrenter og lavere langrenter (se figur). En slik invertert rentekurve er ofte et godt resesjonsvarsel (siden 1955 har denne indikatoren vært korrekt 9 av 9 ganger).

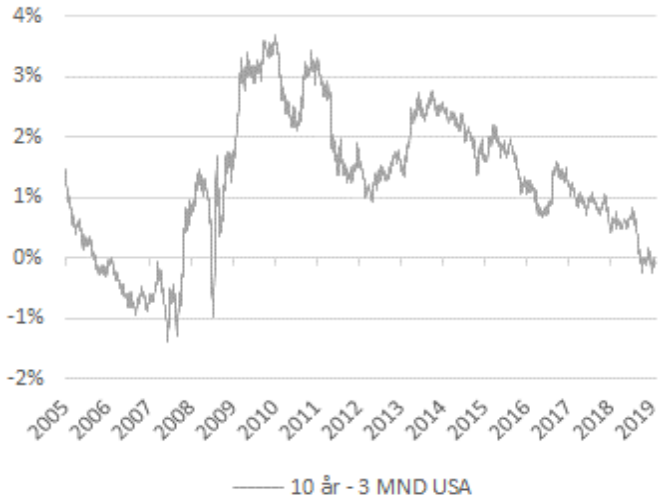

Faktiske fastrenter for kommunal sektor er nå på anslagsvis 2,00 %, 2,10 %, 2,25 %, og 2,65 % for 3, 4, 5 og 10 års løpetider. Det er marginal forskjell mellom løpetider på 3 til 5 år, renten kan bindes i 3 til 5 år på tilsvarende nivå som dagens PT rente i Kommunalbanken (økt til 2,15 % fra 23. april). Lengre rentebindinger i området rundt 2 prosentpoeng er historisk lavt, og bør vurderes på den delen av porteføljen som skal ha fastrente. For kortere rentebindinger anbefales 12 måneders FRN sertifikat. Et marginpåslag på 0,05 % mot 3 MND Nibor er gunstig sett opp mot historisk utvikling (nibormargin) på 3 måneders sertifikatlån. Ved å velge et FRN sertifikat kommer en gunstig ut dersom ikke renteøkningene fra Norges Bank blir like rask som annonsert (se avsnitt 2). De annonserte renteøkningene er allerede priset inn i dagens 12 måneders fastrente sertifikat på ca. 1,65 prosent.

Figur 1.1a Styringsrenten med usikkerhetsvifte[1].
Prosent. 1. kv. 2013 – 4. kv. 2022[2]

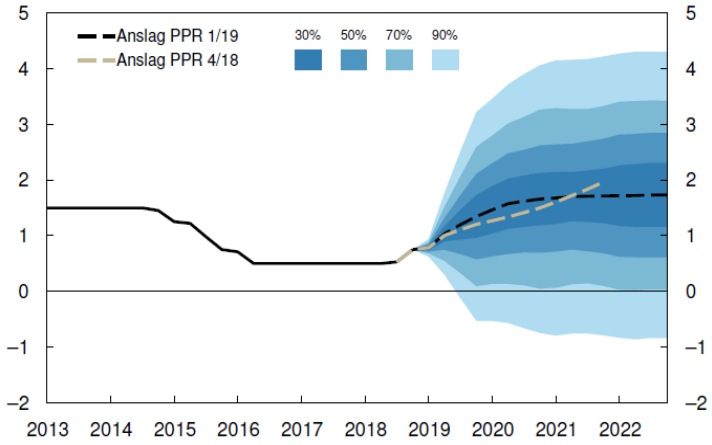

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Den tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.
2) Anslag for 1. kv. 2019 – 4. kv. 2022.
Kilde: Norges Bank

Se også vedlagt finansrapport fra Bergen Capital Management for detaljer rundt porteføljen.

7. Andre vesentlige avvik

Det er ikke rapportert om andre vesentlige avvik.

Finansrapport Rauma kommune

Forvaltning av gjeldsportefølje og finansieringsavtaler

Rapport 2019 1 januar til 30 april

(Rapportdato 30. april, utskrevet 2. mai 2019)

Innholdsfortegnelse

Side 3: Oppsummering og nøkkeltall – del I
Side 4: Oppsummering og nøkkeltall – del II
Side 5: Fordeling rentebinding
Side 6: Finansreglementets krav og strategi
Side 7: Porteføljens rentebindingstid og renterisiko
Side 8: Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko
Side 9: Utvikling i rentebindingstid
Side 10: Utvikling i gjennomsnittsrente
Side 11: Utvikling i lånegjeld
Side 12: Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden
Side 13: Forfall og renteregulering i perioden
Side 14: Motpartsoversikt lån
Side 15: Motpartsoversikt rentebytteavtaler
Side 16: Markedskommentar
Side 17: Ordliste, forklaringer og beregninger

Appendiks I: Oversikt rentebetingelser og rentekostnader
Appendiks II: Stamdataoversikt

Forbehold

Denne rapporten er utarbeidet av Bergen Capital Management AS (heretter BCM) i samsvar med forskrift om finansforvaltning og Kundens reglement for finansforvaltning. Rapporten baserer seg på kilder som vurderes som pålitelige, men BCM garanterer ikke at informasjonen i rapporten er presis eller fullstendig.

Uttalelsene i rapporten reflekterer oppfatninger på det tidspunkt rapporten ble utarbeidet, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten varsel.

Denne rapporten skal ikke forstås som et tilbud eller anbefaling om kjøp eller salg av finansielle instrumenter. BCM påtar seg intet ansvar for verken direkte eller indirekte tap eller utgifter som skyldes forståelsen av og/eller bruken av denne rapporten.

Denne rapporten er kun ment å være til bruk for våre klienter, ikke for offentlig publikasjon eller distribusjon, men BCM tar dog ingen forbehold om klienters eventuelle offentliggjøring. Ansatte i BCM kan eie verdipapirer i selskaper som er omtalt i rapporten, og kan kjøpe eller selge slike verdipapirer.

Rapporten er utarbeidet på et gitt tidspunkt, verdiendringene kan være store i låne- og verdipapirmarkedet slik at endelig resultat vil kunne avvike, det er brukt beste anslag på gitte tidspunkt som markedspriser i rapporten.

Historisk resultat i porteføljer forvaltet av BCM er ingen garanti for fremtidig resultat. Fremtidig resultat vil blant annet avhenge av markedsutviklingen, forvalters dyktighet, porteføljens risiko, samt kostnader ved forvaltning.

Rapporten inneholder kun gjeld som er forvaltet av BCM. Rapporten er utarbeidet på basis av opplysninger fra långivere og Kunde, BCM kan ikke ta ansvar for riktigheten av denne informasjonen oppgitt fra tredjeparter. Ved reproduksjon eller annen bruk av rapporten bør rapporten i sin helhet vedlegges. Rapporten gir et øyeblikksbilde på rapporteringstidspunkt, slik at porteføljens sammensetning og risiko p.t. kan være høyere eller lavere.

BCM vil sjekke av status mot Kundens finansreglement ved rapportering. Men BCM oppfordrer Kunden til å foreta nødvendige kontroller, da det er Kunden selv de facto som er ansvarlig for at gjeldsporteføljen er i henhold til vedtatt reglement. Dersom BCM ikke mottar innvendinger mot rapporten innen 10 virkedager etter utsendt rapport anses rapporten som korrekt og akseptert av Kunden.

Oppsummering og nøkkeltall – del I

Nøkkeltall	30.04.2019	01.01.2019	Forklaring	Kommentar
Total lånegjeld	**Kr. 874 576 808**	Kr. 818 289 746	Viser samlet lånegjeld ved utløpet av rapporteringsperioden. Inkluderer alle lån som er gjengitt i stamdataoversikten.	
Rentebindingstid (inkl. rentebytteavtaler med fremtidig oppstart dersom det finnes slike i porteføljen).	**1,71 ÅR**	1,36 ÅR	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige rentebindingstid. Tallet viser hvor lenge renten på sertifikat, lån og obligasjoner i porteføljen er fast, hensyntatt alle kontantstrømmer (rentebetalinger, avdrag og hovedstol). Dersom en låneportefølje uten avdrag og årlige rentebetalinger har rentebindingstid på 1 betyr det at porteføljen i gjennomsnitt har en rentebinding på 12 måneder. Rentebindingstid er et kontantstrøm basert nøkkeltall og benyttes fremfor durasjon som er basert på markedsverdier.	
Vektet gjennomsnittsrente	**1,68 %**	1,54 %	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kupongrente, effektiv rente vil avvike noe. Ved sammenligning mot referanserente må det tas hensyn til durasjon og rentesikringsstrategi.	
Kapitalbinding	**3,20 ÅR**	-	Måltallet angir porteføljens vektede gjennomsnittlige kredittbinding. Tallet viser hvor lang tid det i gjennomsnitt tar før renter, avdrag og hovedstol er nedbetalt eller forfalt til betaling. Desto høyere tall, desto mindre refinansieringrisiko har porteføljen alt annet like.	

Oppsummering og nøkkeltall - del II

Nøkkeltall	30.04.2019	01.01.2019	Forklaring	Kommentar
Derivat volum (i % av gjeld)	**0,00 %**	0,00 %	Andel derivater (rentebytteavtaler, FRA, etc.) i (%) forhold til lånevolum.	
Rentebinding under 1 år	**44,97 %**	53,29 %	Andel forfall av rentebinding kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som har renteregulering innenfor det nærmeste året.	
Kapitalbinding under 1 år	**27,07 %**	-	Andel forfall kommende år, dette nøkkeltallet viser hvor stor andel av porteføljen som kommer til forfall innenfor det nærmeste året.	
Rentesensitivitet (1 %-poeng økning)	**Kr. 3 933 295**	Kr. 4 360 827	Estimat på økt rentekostnad ved 1 % - poeng økning I det generelle rentenivået (total gjeld x Rentebinding under 1 år x 1 %).Viser hvor mye porteføljens rentekostnad kommer til å øke med p. a. 1 år frem i tid ved 1%- poeng økning i det generelle rentenivået. Måltallet er lineært.	

Fordeling rentebinding

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	481 247 265	55,03 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	347 470 720	39,73 %
Sum rentebinding	**828 717 985**	**94,76 %**
Flytende rente (p.t. vilkår)	45 858 823	5,24 %
SUM	**874 576 808**	**100,00 %**

Fordeling

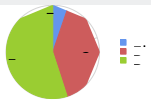

Fordeling	Saldo	Prosentvis av total
Rentebinding over 1 år (fastrente)	481 247 265	55,03 %
Rentebinding under 1 år (flytende rente)	393 329 543	44,97 %
SUM	**874 576 808**	**100,00 %**

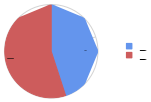

Forklaring til tabeller og grafer

Tabellene over viser fordelingen for gjeldsporteføljen angitt ved bruk av enkel rentebinding. Lån med rentebinding over 1 år er fastrentelån eller obligasjonslån med gjenværende rentebinding over 1 år på rapporteringsdato. Lån med flytende rente er sertifikat, obligasjoner og gjeldsbrevlån med gjenværende rentebinding under 1 år. Dersom porteføljen inneholder lån med p.t. vilkår har de 14 dagers rentevarsel og oppsigelsestid og en rentebinding på 14 / 365 = 0,04. Dersom porteføljen inneholder lån med Nibortilknytning (3 eller 6 MND) er de sortert som lån med rentebinding under 1 år. Det er til enhver tid gjenværende rentebinding som er utgangspunkt for beregning av om fastrentene er under eller over 1 år. Figurene viser grafisk fordeling av gjeldsporteføljen målt ved bruk av enkel rentebinding. Alle lån som er medtatt I beregningen er gjengitt I "stamdataoversikten" som er vedlagt denne rapporten.

Finansreglementets krav og strategi

Krav i gjeldende reglement	Status	Kommentar
Lån kan tas opp som direkte lån i offentlige og private finansinstitusjoner, samt i livselskaper. Det er også adgang til å legge ut lån i sertifikat- og obligasjonsmarkedet	OK	
Kommunen kan ha hele sin låneportefølje på flytende rente. Normalt vil rentebindingstid være 3 år. Enkelt-rentebindinger kan være lengre	OK	
Gjeldsporteføljen skal bestå av færrest mulig lån, men slik at likviditetsrisiko / refinansieringsrisiko begrenses	OK	
Enkeltlån skal ikke utgjøre mer enn 40% av den samlede gjeldsportefølje	OK	
Lån kan tas opp som avdragsfrie lån	OK	
Gjennomsnittlig løpetid på lånene (tid til forfall) bør være mer enn ett år	OK	
Låneforfallene må fordeles slik at årlige avdrag kan betales	OK	

Krav til forvaltning av gjeldsporteføljen i henhold til gjeldende finansreglement. Kommentar kun dersom det er avvik fra finansreglement.

Porteføljens rentebindingstid og renterisiko

Intervall	Pålydende i NOK	Rentebindingstid	Andel	Akkumulert andel	Økning i rentekostnad ved 1% renteøkning
Under 1 år	393 329 543	0,29	44,97%	44,97%	kr 3 933 295
1 til 2 år	272 783 477	1,60	31,19%	76,16%	kr 6 661 130
2 til 3 år	0	0,00	0,00%	76,16%	kr 6 661 130
3 til 5 år	208 463 788	4,54	23,84%	100,00%	kr 8 745 768
> 5 år	0	0,00	0,00%	100,00%	kr 8 745 768
SUM	**874 576 808**	**1,71**	**100,00%**		

Rentebindingsintervall i % av porteføljen

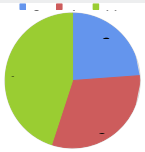

Rentebindingsintervall i NOK

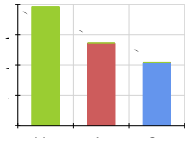

Kommentar

Rentebindingstid brukes ofte for å måle renterisiko. Det gir et uttrykk for hvor følsom kontantstrømmene til lånene er for en endring i markedsrentene. Man kan se på rentebindingstid som vektet gjennomsnittlig rentebinding for et lån eller en plassering. Porteføljens rentebindingstid er i tabellen målt ved slutten av rapporteringsperioden.
Rentebindingen er i tråd med finansreglement og rentesikringsstrategi, hvor forutsigbarhet i rentekostnadene er et viktig element. Porteføljer med rentebindingstid under 1 år vil være svært sensitive for bevegelser i markedsrentene. Porteføljer med rentebindingstid over 5 år vil ha svært forutsigbare rentekostnader i de kommende årene. Alt annet like vil en slik forutsigbarhet ha en pris / «forsikringspremie», som må vurderes opp mot reduserte rentekostnader. Kolonnen økning i rentekostnad ved 1 %- poeng renteøkning viser økt årlig rentekostnad om 1 år, om 2 til 3 år, om 3 til 5 år og om 5 år dersom renten stiger med 1%-poeng. Dvs. når alle bindingene i porteføljen er løpt ut vil økt rentekostnad være 1 % x total gjeld.

Porteføljens kapitalbinding og refinansieringsrisiko

Forfallsintervall	Pålydende i NOK	Kapitalbinding	Prosentvis andel av porteføljen
Under 1 år	236 712 417	0,45	27,07%
1 til 2 år	334 828 056	1,50	38,28%
2 til 3 år	2 494 375	2,63	0,29%
3 til 5 år	182 848 066	4,72	20,91%
>5 år	117 693 894	11,19	13,46%
SUM	**874 576 808**	**3,20**	**100,00%**

Forfallsintervall i % av porteføljen

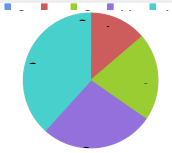

Forfallsintervall i NOK

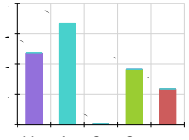

Kommentar

Tabellen viser gjenværende tid frem til forfallstidspunkt for lånene i porteføljen. Det er tatt hensyn til kapitalbevegelser som f.eks. avdrag i beregningene.

Desto høyere tall desto lavere refinansieringrisiko. Et 3MND sertifikat vil ved inngåelse ha 0,25 i kapitalbinding.

Figurene viser en grafisk fremstilling av refinansieringsrisikoen i porteføljen.

Porteføljer med kapitalbinding under 1 år har et stort kapitalbehov det kommende året.

Porteføljer med kapitalbinding over 5 år antas å ha en «normal» forfallsstruktur.

Porteføljens kapitalbinding må vurderes ut fra et kostnads , – rente og porteføljeperspektiv. Korte lån er normalt sett vesentlig billigere enn lengre lån.

Beregninger av nøkkeltall er gjort ved bruk av lånets nedbetalingsprofil, långiver har ofte en mulighet til å kreve førtidig innfrielse slik at juridisk løpetid kan avvike.

Utvikling i rentebindingstid

Utvikling i rentebindingstid

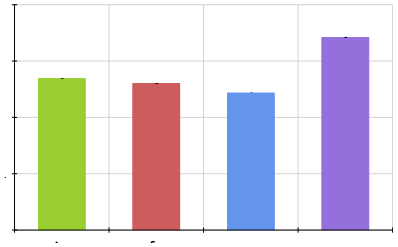

Kommentar

Rentebindingstid er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksen angir rentebindingstid i antall år.

Utvikling i rentebinding er beregnet eksklusiv rentebytteavtaler med fremtidig oppstart. Se side 3 for beregninger inklusiv fremtidige rentebytteavtaler.

Utvikling gjennomsnittsrente

Utvikling i gjennomsnittsrente

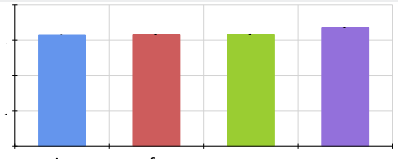

Kommentar

Vektet gjennomsnittsrente er målt ved utløpet av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksen angir gjennomsnittsrente i %.

Porteføljen og markedsrenter (Rentene er justert for kredittmargin (påslag), og indikerer derfor faktiske lånerenter for angitt løpetid)

Vektet gjennomsnittsrente	P.T.KBN	Norges Bank (foliorenten/styringsrenten)	3 MND	6 MND	12 MND	3 År	5 År
1,68 %	2,15 %	1,00 %	1,35 %	1,50 %	1,64 %	2,05 %	2,29 %
Markedsrenter og porteføljens betingelser	Ved utløpet av rapporteringsperioden						

Utvikling i lånegjeld

Utvikling lånegjeld

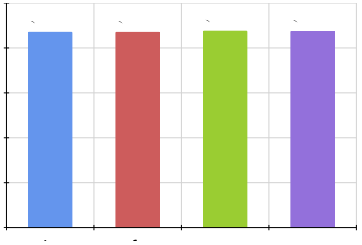

Kommentar

Lånegjeld er målt ved utgangen av hver måned i rapporteringsperioden.

Den venstre aksen angir lånegjeld i kroner.

Opptak av nye lån og refinansieringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
KBN	18.01.2019	126 781 520	1,456	20.01.2020	20190026	1 års FRN og 12 mnd sertifikat ble vurdert som en del av strategien. Kommunen valgte sertifikat.
Husbanken	21.03.2019	5 000 000	1,554	01.04.2039	14638761	
DNB	04.04.2019	100 000 000	2,045	04.04.2024	NO0010849219	En 5 års rentebinding ble valgt med utgangspunkt i finansreglement, forfallsstruktur og markedsrenter.

Egnethetsrapport

Ved rapportering per 30.06 og per 31.12 vil det her ligge en egnethetsrapport som beskriver hvordan transaksjonene og rådgivningen for det siste halve året har vært egnet for kunden.

Forfall og rentereguleringer i perioden

Ny långiver	Dato	Beløp	Rente	Forfall/renteregulering	Lånenummer	Kommentar
SEB MB	18.01.2018	74 330 000	0,968	18.01.2019	NO0010814338	
Nordea Mkts	04.04.2018	100 000 000	1,170	04.04.2019	NO0010820640	

Motpartsoversikt lån

Motpartsoversikt i prosent

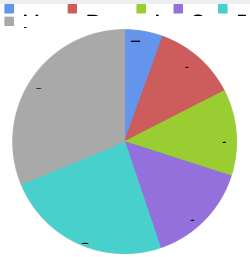

Motpartsoversikt i NOK

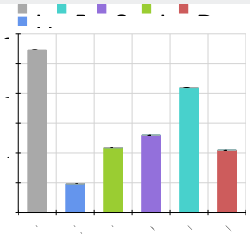

Motpartsoversikt rentebytteavtaler

Motpartsoversikt i prosent

Motpartsoversikt i NOK

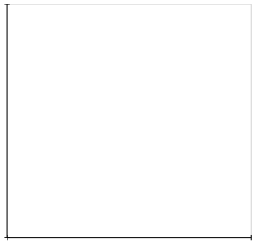

Dersom siden er tom, betyr det er kommunen ikke har aktive renteswapper.

Markedskommentar

På rentemøtet 21. mars vedtok Norges Bank å øke styringsrenten med 0,25 prosentenheter til 1,00 prosent. Vurderingen var at utsiktene og risikobildet tilsier en gradvis oppgang i styringsrenten, der neste renteøkning kommer i løpet av det neste halvåret. Det er indikert en gradvis økning videre til 1,75 prosent (se figur) innen utgangen av 2022. Rentebanen ble oppjustert frem til begynnelsen av 2021 i forhold til forrige pengepolitiske rapport. Det er nå en sannsynlighet på rundt 50 prosent for både en øking av rentene i juni og også en i desember. Dette avviker noe fra markedets forventninger og det som tidligere er kommunisert. Det som kanskje er mer interessant er at Norges Bank anslår at renten flater ut på 1,75 prosent frem i tid, dette betyr implisitt at det forventes negative realrenter når en styrer etter inflasjonsmål på 2 prosent. Dette kan skje når inflasjonen er høy (prisstigning) og aktiviteten i økonomien er lav (negativ vekst). Der tegnes et dystert bilde av norsk økonomi dersom en ser noen år frem i tid. Usikkerhet om virkningen av en høyere rente taler uansett for å gå varsomt frem. Det bør likevel bemerkes at Norges Bank har gjort en skjønnsmessig vurdering (usikkerhet om utviklingen internasjonalt), og at særnorske forhold (valuta, etterspørsel, inflasjon og oljeinvesteringer) tilsier isolert sett en høyere styringsrente. Årets to annonserte renteøkninger kommer derfor høyst sannsynlig med mindre vi får en kollaps i internasjonal økonomi (se avsnitt 2, og figur).

Det er mange risikofaktorer som kan påvirke den globale veksten fremover, blant annet eskalering av handelskrig mellom USA og Kina, (dempet vekst, økt inflasjon og økte renter), redusert risikoappetitt fra investorer (pga. handelskrig og normalisering av pengepolitikk), svekket vekst i USA (går for fullt på lånte penger), stigende inflasjon, økt geopolitisk uro (bred politisk usikkerhet som er vanskelig å «kvantifisere» for markedene og som det kan ta lang tid å få avklaring på) og sist men ikke minst usikkerhet rundt hvorvidt land som Tyrkia, Hellas og Italia kan og vil betale og får refinansiert sin statsgjeld til akseptable vilkår. Den amerikanske sentralbanken har siden 2015 hevet renten 9 ganger, og markedet begynner nå å bli usikker på om renten skal heves videre. Ut fra markedsprisene er det nå over 50 prosent sannsynlighet for rentekutt innenfor 6 måneder. Strammere finans- og pengepolitikk demper økonomisk vekst, rentehevningene virker. USA har nå fått en flatere rentekurve, med høyere kortrenter og lavere langrenter (se figur). En slik invertert rentekurve er ofte et godt resesjonsvarsel (siden 1955 har denne indikatoren vært korrekt 9 av 9 ganger).

Faktiske fastrenter for kommunal sektor er nå på anslagsvis 2,00 %, 2,10 %, 2,25 %, og 2,65 % for 3, 4, 5 og 10 års løpetider. Det er marginal forskjell mellom løpetider på 3 til 5 år, renten kan bindes i 3 til 5 år på tilsvarende nivå som dagens PT rente i Kommunalbanken (økt til 2,15 % fra 23. april). Lengre rentebindinger i området rundt 2 prosentpoeng er historisk lavt, og bør vurderes på den delen av porteføljen som skal ha fastrente. For kortere rentebindinger anbefales 12 måneders FRN sertifikat. Et marginpåslag på 0,05 % mot 3 MND Nibor er gunstig sett opp mot historisk utvikling (nibormargin) på 3 måneders sertifikatlån. Ved å velge et FRN sertifikat kommer en gunstig ut dersom ikke renteøkningene fra Norges Bank blir like rask som annonsert (se avsnitt 2). De annonserte renteøkningene er allerede priset inn i dagens 12 måneders fastrente sertifikat på ca. 1,65 prosent.

Figur 1.1a Styringsrenten med usikkerhetsvifte[1]. Prosent. 1. kv. 2013 – 4. kv. 2022[2]

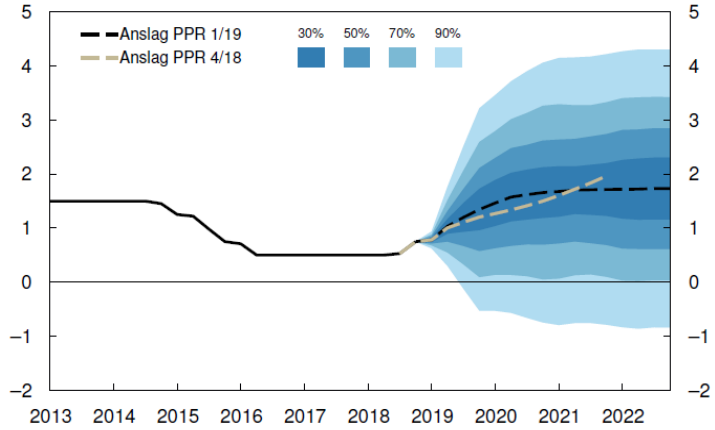

1) Usikkerhetsviften er basert på historiske erfaringer og stokastiske simuleringer fra vår makroøkonomiske hovedmodell, NEMO. Den tar ikke hensyn til at det eksisterer en nedre grense for renten.
2) Anslag for 1. kv. 2019 – 4. kv. 2022.
Kilde: Norges Bank

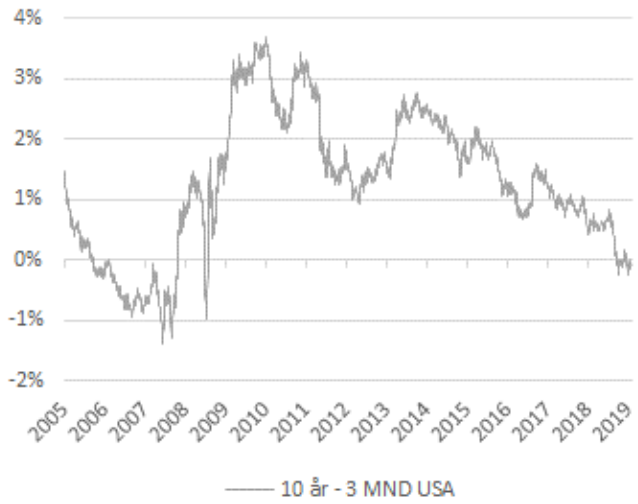

BCM | Pettersen / Norges Bank / Bloomberg, 30. april 2019

Ordliste, forklaringer og beregninger

Deflasjon er reduksjon i det generelle prisnivået på varer og tjenester. Det motsatte av deflasjon er inflasjon.

Derivatvolum er en betegnelse på beholdning av derivat i % av samlet gjeld. Et derivat er et verdipapir der verdi avhenger av et underliggende aktivum på et fremtidig tidspunkt. F.eks. rentebytteavtale eller FRA.

Durasjon er den vektede gjennomsnittstiden til renteregulering på et lån beregnet ut fra nåverdien på fremtidige kontantstrømmer. Durasjon måler prissensitivitet til et lån med hensyn til endringer i renten. Durasjonen til en fastrenteobligasjon er den tid det i gjennomsnitt tar før kontantstrømmene (renter og hovedstol) forfaller til betaling. Durasjonen (egentlig modifisert durasjon) gir i tillegg uttrykk for hvor følsom verdien av obligasjonen er for endringer i rentenivået, og forteller hvor mange prosent verdien av obligasjonen vil gå ned med dersom markedsrentene stiger med ett prosentpoeng. Lang durasjon betyr at obligasjonsverdien er følsom for renteendringer. Durasjon baseres på beregning av markedsverdi, rentebinding er mer kontantstrømbasert og antas å være mer egnet som risikomål i offentlig sektor.

Fastrente er definert som gjeldsbrevlån eller obligasjoner som har gjenværende rentebinding på over ett år.

Finansreglement gir en samlet oversikt over fullmakter, rammer og retningslinjer for finansforvaltningen. Det fastsetter rammene for en forsvarlig og hensiktsmessig finansiell risikoprofil.

Flytende rente er definert som gjeldsbrevlån, sertifikat og obligasjoner som har gjenværende rentebinding under ett år.

Forfallsdato er den spesifikke dagen en inn- eller utbetaling skal skje på (betalingsfrist).

Gjeldsbrevlån er den mest benyttede låneformen i bankene. Lån blir knyttet til et gjeldsbrev. Det er et dokument hvor låntaker erklærer å skylde penger. I gjeldsbrevet står det bestemmelser som regulerer forholdet mellom låntaker og långiver. Kommunalbanken og KLP Kommunekreditt utsteder gjeldsbrevlån med flytende – og fastrente samt gjeldsbrevlån med sertifikat og obligasjonsvilkår.

Inflasjon er vedvarende vekst i det generelle prisnivået. Inflasjon måles vanligvis ved veksten i konsumprisene. Norges Banks operative gjennomføring av pengepolitikken rettes inn mot lav og stabil inflasjon. Det operative målet for pengepolitikken er en årsvekst i konsumprisene som over tid er nær 2,5 prosent.

Kapitalbinding er volumveid gjennomsnitt av gjenværende tid frem til forfallstidspunktet for et gjeldsbrevlån, sertifikat eller obligasjon. F.eks. vil et 3 måneders sertifikat ha 0,25 i kapitalbinding på oppstartstidspunktet.

Konsumprisindeksen (KPI) er et mål for prisnivået til konsumprodukter og viser prisutviklingen på varer og tjenester som private husholdninger etterspør. Den prosentvise endringen i KPI brukes ofte som et generelt mål for inflasjon i en økonomi.

Kredittmargin (spread) er rentedifferansen mellom kredittobligasjonen og swaprente med samme løpetid. I det norske markedet benyttes swaprenten som målestokk, mens man i Euromarkedet noen ganger benytter statsrenten.

Kredittrisiko er risiko for at motpart ikke oppfyller sine forpliktelser. I et låneforhold består kredittrisikoen i at låntager ikke oppfyller låneavtalen.

Kupongrente er den faste renten på obligasjoner ved utstedelsestidspunktet. Når det generelle rentenivået synker vil en gitt kupongrente bli mer attraktiv og kursen på obligasjonen vil stige. Når det generelle rentenivået stiger blir effekten motsatt.

ISIN (lånenummer) er et nummer som brukes for å identifisere ulike verdipapirer, inkludert gjeldspapir, aksjer, opsjoner, derivater og rentederivater.

Markedskommentar er beskrivelse av dagens økonomiske situasjon og den fremtidige situasjonen basert på tolkninger av tilgjengelig informasjon. Uttalelsene reflekterer oppfatninger på det tidspunktet de ble laget, og BCM forbeholder seg retten til å endre oppfatninger uten forvarsel.

Markedsrisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av prisfluktuasjoner i finansielle markeder.

Motpartsrisiko er forstått å være den type og grad av risiko forbundet med hver part i en avtalefestet ordning og risiko for at den andre parten opprettholder sine forpliktelser. For lån antas motpartsrisikoen for låntager å være lav. For rentebytteavtaler må motpartsrisiko vurderes ved kontraktsinngåelse.

Nibor (Norwegian Interbank Offered Rate) er en samlebetegnelse på norske pengemarkedsrenter med ulike løpetider, som skal gjenspeile rentenivået som långiver krever for et usikret utlån i norske kroner med levering om to dager, «spot».

Nøkkeltall anvendes innen økonomi for å sammenligne selskaper eller organisasjoner og deres virksomhet. Nøkkeltall som er fremhevet i rapporten antas å være spesielt viktig for den aktuelle kommune eller kunde.

Obligasjon er et standardisert omsettelig lån med opprinnelig løpetid på minst ett år. Betingelsene ved et obligasjonslån, slik som løpetid, rente, utbetalingsdatoer og eventuelle rentereguleringer avtales ved utstedelsen av obligasjonen.

Oppgjørsrisiko er risiko for tap og likviditetsproblemer i forbindelse med avregnings- og oppgjørsfunksjonene. Oppgjørsrisiko omfatter kredittrisiko, likviditetsrisiko, juridisk risiko og operasjonell risiko. Risikoen som oppstår i et betalingssystem.

Oslo børs er Norges eneste regulerte markedsplass for omsetning av aksjer, egenkapitalbevis og andre verdipapirer, som derivater og obligasjoner.

P.a. rente er en enkel beregning for å vise forventet rentekostnad de neste 12 månedene. Beregnet som restgjeld x kupong.

P.t rente er en rente med kort renteregulering (vanligvis 14 dager) som vanligvis følger långivers innlånskostnader. Den følger også utviklingen i de korte pengemarkedsrentene og endres i takt med disse.

Påløpte renter viser akkumulerte, ikke betalte renter for det aktuelle lånet på rapporteringstidspunkt. Påløpte renter pr. 31. desember er således det rentebeløpet som skal anordnes til dette året. Påløpte renter i rapporten er beregnet med utgangspunkt i lånets stamdata. Husbanken har egne beregningsmetoder som ikke lar seg gjenskape på en enkel måte. Påløpte renter beregnet for Husbanklån kan derfor avvike noe. Påløpte renter er beregnet pr. t +1 på tilsvarende måte som for årsoppgaver.

Rapporteringsperiode er den aktuelle perioden som det rapporteres for. Rapporteringsdato og intervall er angitt på rapportens forside.

Refinansieringrisiko er risikoen for at lån som forfaller ikke får ny finansiering og dermed må innfris. For fylkeskommuner og kommuner gjenspeiles denne risikoen i stor grad i volatiliteten i kredittmarginen som kan endre seg ved hver refinansiering. Risikoen kan reduseres ved å forlenge løpetiden i låneporteføljen, og ha tilstrekkelig likviditet til å dekke forfall eller tilgang til andre former for kreditt.

Rentebetingelser er til enhver tid gjeldende betingelser knyttet til det enkelte lånet.

Rentebindingstid (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler.

Rentebinding inklusive forwardkontrakter (i år) er volumvektet gjennomsnitt av gjenstående rentebindingstid for lån og rentebytteavtaler. Denne varianten av nøkkeltallet tar hensyn til rentebytteavtaler som har oppstart frem i tid.

Rentebytteavtale (også kjent som renteswap) er en finansiell avtale om å bytte rentebetingelser for en periode. Et eksempel er å gå fra flytende rente til fastrente på et lån.

Rentefølsomhet sier noe om hvor mye kursen på et rentefond endres ved renteendringer. Måler prisfølsomheten til et fond ved mindre parallelle endringer på rentekurven.

Rentekostnad er kostnaden ved å låne penger. Betegnelse på den delen av betalte renter som skal anordnes på det spesifikke året.

Renteregulering er endring av lånerenten en eller flere ganger i låneperioden. Ny rente settes i forhold til renteregulerings klausulen i lånekontrakten.

Renterisiko kan deles i markedsbasert- og kontantstrømbasert risiko. Markedsbasert renterisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av endringer i renten. Kontantstrømbasert risiko er risiko før økte rentekostnader ved økninger i det generelle rentemarkedet.

Sertifikat er et rentebærende papir i likhet med obligasjoner. Forskjellen mellom papirene er at sertifikat har maksimal løpetid på ett år.

Stamdataoversikt viser en oppsummering av utvalgte sentrale betingelser og forutsetninger for de ulike lån, sertifikat og obligasjoner.

Styringsrenten er Norges Banks sentrale rente i utøvelsen av pengepolitikken. I Norge er dette representert ved foliorenten.

Swap (rentebytteavtale) er en avtale mellom to parter om å bytte fremtidige kontantstrømmer. For eksempel kan den ene parten betale den andre flytende rente, mens den selv mottar fast rente eller omvendt.

Tillitsmann i et obligasjonslån er en fellesrepresentant for obligasjonseierne hvis hovedoppgave er å ivareta deres interesser og rettigheter overfor låntaker. Tillitsmann i det norske markedet er vanligvis Nordic Trustee.

Total lånegjeld viser samlet lånegjeld som det rapporteres for. Samlet oversikt over lånene som inngår i rapporten finnes under kapittelet «stamdata».

Total rente er lånets gjeldende kupong, dvs. referanserente med tillegg av kredittmargin.

Valutakurs er prisen på et lands valuta målt mot andre lands valuta, for eksempel norske kroner per euro.

Valutarisiko er risiko for potensielt tap i form av redusert markedsverdi som følge av fluktuasjoner i valutakursen.

Vektet gjennomsnittsrente er volumvektet gjennomsnitt av kupongrenter for lån og rentebytteavtaler.

Verdipapirsentralen (VPS) er en privat, selveiende institusjon, opprettet ved lov om verdipapirsentral, som driver et elektronisk rettighetsregister for aksjer, obligasjoner og andre finansielle instrumenter med i hovedsak norske utstedere.

Oversikt rentebetingelser og rentekostnader

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Husbanken									
Lån	14620705	Husbanken	60 205	-303	1,554	0,000	1,554	936	0,01 %
Lån	14623890	Husbanken	177 692	-1 326	1,554	0,000	1,554	2 761	0,02 %
Lån	14628995	Husbanken	506 794	-2 548	1,554	0,000	1,554	7 876	0,06 %
Lån	14629857	Husbanken	293 056	-1 474	1,554	0,000	1,554	4 554	0,03 %
Lån	14630727	Husbanken	470 541	-1 765	1,554	0,000	1,554	7 312	0,05 %
Lån	14631365	Husbanken	337 869	-2 089	1,554	0,000	1,554	5 250	0,04 %
Lån	14632003.10	Husbanken	593 412	-4 427	1,554	0,000	1,554	9 222	0,07 %
Lån	14632003.40	Husbanken	1 056 300	-7 880	1,554	0,000	1,554	16 415	0,12 %
Lån	14632669	Husbanken	914 081	-4 596	1,554	0,000	1,554	14 205	0,10 %
Lån	14633299	Husbanken	913 354	-2 372	1,554	0,000	1,554	14 194	0,10 %
Lån	14633866.10	Husbanken	1 376 149	-1 758	1,554	0,000	1,554	21 385	0,16 %
Lån	14635197.40	Husbanken	1 761 024	-6 605	1,554	0,000	1,554	27 366	0,20 %
Lån	14633866.40.40	Husbanken	2 038 658	-2 496	1,574	0,000	1,574	32 088	0,23 %
Lån	14634518.1	Husbanken	4 280 287	-33 873	1,574	0,000	1,574	67 372	0,49 %
Lån	14635197.10.10	Husbanken	4 409 143	-20 177	1,851	0,000	1,851	81 613	0,50 %
Lån	14636146.10.10	Husbanken	4 681 610	-24 358	1,574	0,000	1,574	73 689	0,54 %
Lån	14636146.40.40	Husbanken	2 299 981	-11 967	1,574	0,000	1,574	36 202	0,26 %
Lån	14637102.1	Husbanken	4 666 964	-36 933	1,574	0,000	1,574	73 458	0,53 %
Lån	14637820.1	Husbanken	3 826 027	-5 018	1,574	0,000	1,574	60 222	0,44 %
Lån	14637820.40	Husbanken	4 807 395	-7 168	1,851	0,000	1,851	88 985	0,55 %
Lån	14638288.10	Husbanken	3 946 826	-29 852	1,554	0,000	1,554	61 334	0,45 %
Lån	14638761	Husbanken	5 000 000	-6 386	1,554	0,000	1,554	77 700	0,57 %
			48 417 368	-215 370				784 138	5,54 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, KLP									
Lån	8317.54.69292	KLP	80 550 090	-873 968	2,100	0,000	2,100	1 691 552	9,21 %
Lån	8317.52.42166	KLP	28 451 520	-206 155	1,750	0,100	1,850	526 353	3,25 %
			109 001 610	-1 080 123				2 217 905	12,46 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Kommunalbanken									
Lån	20060556	KBN	18 697 160	-176 312	2,310	0,000	2,310	431 904	2,14 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Kommunalbanken									
Lån	20100641	KBN	20 989 950	-47 857	4,320	0,000	4,320	906 766	2,40 %
Lån	20130713	KBN	6 461 200	-15 478	1,360	0,600	1,960	126 640	0,74 %
Lån	20180067	KBN	100 000 000	-257 344	1,748	0,000	1,748	1 748 000	11,43 %
Lån	20190026	KBN	126 781 520	-505 737	1,456	0,000	1,456	1 845 939	14,50 %
			272 929 830	-1 002 728				5 059 249	31,21 %

Instrument	Ref. nr	Motpart	Beløp	Påløpte renter	Rente	Margin	Tot rente	P.a. rente	i % av gjeld
Hovedbok, Verdipapirmarkedet									
Lån	NO0010830300	Danske Bank	104 535 000	-287 994	1,280	0,098	1,378	1 439 970	11,95 %
Lån	NO0010826423	DNB	109 693 000	-1 147 359	1,212	0,000	1,212	1 329 479	12,54 %
Lån	NO0010849219	DNB	100 000 000	-153 375	2,045	0,000	2,045	2 045 000	11,43 %
Lån	NO0010806227	SB1M	130 000 000	-1 110 912	1,405	0,000	1,405	1 826 500	14,86 %
			444 228 000	-2 699 640				6 640 949	50,79 %
		Total:	874 576 808	-4 997 862				14 702 240	100,00 %

Stamdataoversikt

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Husbanken						
Rauma - HB - Startlån	14620705	01.07.2019	60 205	0,01 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14623890	01.05.2020	177 692	0,02 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14628995	01.07.2023	506 794	0,06 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14629857	01.07.2021	293 056	0,03 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14630727	01.08.2025	470 541	0,05 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14631365	01.06.2023	337 869	0,04 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14632003.10	01.05.2024	593 412	0,07 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14632003.40	01.11.2024	1 056 300	0,12 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14632669	01.01.2026	914 081	0,10 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Stratlån	14633299	01.03.2026	913 354	0,10 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14633866.10	01.04.2027	1 376 149	0,16 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14635197.40	01.02.2045	1 761 024	0,20 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14633866.40.40	01.03.2033	2 038 658	0,23 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14634518.1	01.05.2043	4 280 287	0,49 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14635197.10.10	01.08.2044	4 409 143	0,50 %	1,851	01.03.2023
Rauma - HB - Startlån	14636146.10.10	01.07.2055	4 681 610	0,54 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14636146.40.40	01.01.2046	2 299 981	0,26 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14637102.1	01.05.2046	4 666 964	0,53 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14637820.1	01.04.2052	3 826 027	0,44 %	1,574	01.03.2021
Rauma - HB - Startlån	14637820.40	01.11.2047	4 807 395	0,55 %	1,851	01.03.2023
Rauma - HB - Startlån	14638288.10	01.05.2048	3 946 826	0,45 %	1,554	01.05.2019
Rauma - HB - Startlån	14638761	01.04.2039	5 000 000	0,57 %	1,554	01.05.2019
			48 417 368	5,54 %	1,620	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, KLP						
Rauma - KLP - Fastrente	8317.54.69292	25.10.2023	80 550 090	9,21 %	2,100	25.10.2023
Rauma - KLP - P.T. rente	8317.52.42166	08.12.2036	28 451 520	3,25 %	1,850	
			109 001 610	12,46 %	2,035	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Kommunalbanken						
Rauma - KBN - Fast	20060556	01.12.2034	18 697 160	2,14 %	2,310	01.12.2022
Rauma - KBN - Fast	20100641	12.10.2035	20 989 950	2,40 %	4,320	12.10.2020

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Kommunalbanken						
Rauma - KBN - 3 mnd NIBOR+ margin	20130713	16.12.2033	6 461 200	0,74 %	1,960	17.06.2019
Rauma - KBN - FAST 3 ÅR - 08.03.21	20180067	08.03.2021	100 000 000	11,43 %	1,748	08.03.2021
Rauma - KBN - SRT 12 mnd 20.01.2020	20190026	20.01.2020	126 781 520	14,50 %	1,456	20.01.2020
			272 929 830	31,21 %	1,854	

Navn	Ref. nr	Forf. dato	Restgjeld	i % av gjeld	Tot rente	Rentereg.dato
Hovedbok, Verdipapirmarkedet						
Rauma - Danske - 3 mnd NIBOR+ margin	NO0010830300	17.08.2020	104 535 000	11,95 %	1,378	20.05.2019
Rauma - DNB - Sertifikat	NO0010826423	20.06.2019	109 693 000	12,54 %	1,212	20.06.2019
Rauma - DNB - Fast 5 år - 04.04.2024	NO0010849219	04.04.2024	100 000 000	11,43 %	2,045	04.04.2024
Rauma - SpareBank 1 Markets - Obligasjon	NO0010806227	21.09.2020	130 000 000	14,86 %	1,405	21.09.2020
			444 228 000	50,79 %	1,495	
		Total:	874 576 808	100,00 %	1,681	

Klikk her for å skrive inn tekst.

RAUMA KOMMUNE
SAKSPAPIR

Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet	05.06.2019	
Kommunestyret		
Arbeidsmiljøutvalget		
Fellesråd for eldre, funksjonshemmede og likestillingssaker		

Saksbehandler	Arkiv:	Arkivsaknr
Mette Rye	Objekt:	2019001271

Budsjettjustering nr 2 i 2019

Rådmannens innstilling:

1. Endret driftsbudsjett for 2019 vedtas i henhold til vedlegg
2. Endret investeringsbudsjettet for 2019 vedtas i hht vedlegg
3. Låneopptaket justeres til inntil 50 millioner kroner.

Bakgrunn og problemstillinger

Flere av tjenesteområdene har til tross for godt arbeid med tiltakene som ble vedtatt 19.02.19 (KS-05/2019), store utfordringer med å holde vedtatt ramme for 2019. Det vises til tertialrapporten og varslet merforbruk i flere sektorer.

For enkelte tjenesteområder skyldes merforbruket nye brukere. Det har i tillegg påløpt uforutsette kostnader som er konsekvenser av lovendringer, som resultat av avtale med 3. part, vedtaksendringer eller som følger av inntektssystemet til kommunene. I mange tilfeller vil det heller ikke bli tilført nye midler til rammen som en konsekvens av Revidert nasjonalbudsjett og inntektssystemet. Endringene kommer som en ekstra økonomisk utfordring som er krevende å håndtere innenfor eksisterende ramme.

Faktagrunnlag

Det er behov for konsekvensjusteringer i budsjett 2019.

Budsjettjusteringsbehov på drift er:

Økte driftsinntekter:

- Økt utbytte Rauma Energi 7 mill.kr. (fra 5 til 12 mill.kr.)
- Kraftsalgsinntekter øker nettoinntekts-anslaget med 1,5 mill.kr. (fra netto 6,8 mill til 8,3 mill.kr. Dette forutsetter at snittprisen i 2019 blir om lag 40 øre/kwh.)
- Økt eiendomskatt fra kraftverk 0,4 mill, og redusert rentekostnad 0,3 mill.

Økte driftskostnader konsekvensjusteringer:

- 3,0 mill: dom i lagmannsretten, saksomkostninger må dekkes av driftsmidler
- 3,4 mill: økt antall PU over 16 år som justeres i inntekssystemet først i 2020
- 0,75 mill: anmodning fra fylkesmannen om justering av bemanning i hht norm i skolen, samt ekstrakostnader knyttet til Tøndergård skole.
- 0,5 mill: økt sats legevaktgodtgjøring (Helse og velferd)
- 0,7 mill: konsekvens av avlasterdommen (Helse og velferd)
- 0,11 mill: økt sats private fysioterapeuter (Helse og velferd)
- 0,1 mill: egenandel utskrivingsklare pasienter innen psykisk helsevern i rammetilskudd
- 0,09 mill: effekt av endring arbeidsavklaringspenger for NAV kommunal
- 0,04 mill: rammetilskudd barnehage knyttet til økt gratis kjernetid, behovsprøvd.
- 0,35 mill: krav til standard på opplæring brannvesen inn i nytt IKS
- 0,6 mill: økte strømkostnader formålsbygg
- 0,45 mill: kostnad formålsbygg ved tomme bygg, ikke tidligere kompensert i rammen

Budsjettjusteringsbehov på investering er:

Reduksjoner som følge av utsettinger eller forskyvinger:

- 14,5 millioner jfr kommunestyrevedtak 23.05.19 prosjekt Strandgata
- 20 millioner på prosjekt Måndalen barnehage forskyves til 2020
- 4,5 mill.kr ombygging i Snarveien 5 forskyves til 2020
- 3 mill. kr. av prosjekt kunstgrasbane Isfjorden forskyves til 2020

Økninger som følge av endret forløp i økonomiplanperioden eller ikke ferdigstilte bevilget i 2018:

- 8,3 mill: selvkostområdet, vann. Årsak til økt behovet er i hovedsak knyttet til at vi er foran skjema på oppgradering etter overtakelse private vannverk.
- 0,6 mill: Sluttføring av kunstgrasbane Åndalsnes (2018), og økte kostnader til drenering og isolering.
- 0,3 mill: rest sentrum Trinn 2 (finansieres av tidligere avsatte midler)
- 0,4 mill: oppgradering Rådhus, bevilget men ikke utført i 2018. Ombygging utenfor NAV, med forventet 0,3 mill. i delfinansiering fra NAV.

Nye/utvidede tiltak:

- 1,2 mill: Oppgradering og økt årlig IKT satsing på barnehage og skole, jfr. Strategiplan skole
- 1,5 mill: Pålegg fra Arkivtilsynet om avlevering av papirarkivet i rådhuskjelleren til IKA MR.
- 0,62 mill (hvorav 0,3 mill finansieres av spillemidler): Videreutvikling av nærmiljøanlegg på Åndalsnes barneskole. En multisportsarena som gjør at man kan man få flere idretter og mange aktiviteter på en og samme flate. Den skaper et attraktivt miljø og kan by på ulike ballaktiviteter som fotball, håndball, basket, volleyball, hockey, badminton. Anlegget vil være åpent for allmenn bruk og være universelt utformet.
- 0,6 mill: Skilting og uteområdetiltak i sentrum ved Tindesenteret hvorav 0,2 mill. i tilskudd fra fylket som bortfaller hvis dette ikke gjøres i år. Dette er i henhold til utbyggingavtale med Tindesenteret.
- 0,4 mill: Kartkostnader, oppdatering av databasen, jfr interkommualt samarbeid på området.

I sum innebærer endringene i investeringsbehov at rammen for låneopptak kan reduseres fra inntil 82,19 mill (vedtak KS-24/2019) til inntil 50 mill.

Det vises til også til vedlegget.

Alternativer

Driftsrammene er svært stramme. Det er allerede gjennomført to runder med kutt-tiltak for budsjett 2019. Det arbeides videre med tiltak. I den sammenhengen er det en utfordring at statlige bemanningsnormer legger sterke begrensninger på hvilke tiltak som kan vurderes innenfor de to store områdene barnehage og skole.

Konsekvensen ved ikke å justere, er et vesentlig mindre realistisk budsjett for 2019.

Vurderinger

At Rauma kommune har kraftrettigheter og eier eget kraftselskap gjør at kommunen får ekstra inntekter i år med relativt høye kraftpriser. Disse uforutsette inntektene gir rom for å justere for uforutsette kostnader i driftsbudsjettet. Vi justerer derfor driftsbudsjettet i første rekke for uforutsette kostnader som er konsekvenser av lovendringer, som resultat av avtale med 3. part, vedtaksendringer eller som følger i inntektssystemet til kommunene.

Helse- og omsorg har de største utfordringer men arbeider godt med tiltak. De står overfor nye utfordringer i botjenesten med økte behov og økt antall brukere. Justeringen i rammetilskuddet fra 2020 på 3,4 mill.kr knyttet til 5 ekstra PU over 16 år, er såpass vesentlig at det foreslås å konsekvensjusteres allerede i budsjett 2019. Da vil også budsjettrammen for Helse og omsorg nærme seg 5 millioner under beregnet behov etter inntektssystemmodellen. Da investeringen i Helsehuset ble vedtatt lå det en forutsetning om at samling av tjenesten i

nytt helsehus skulle gi effektiviseringsgevinst, og ambisjonen er fortsatt at vi kan tilpasse oss et driftsnivå som ligger under gjennomsnittet. Prognosen for 2019 ligger nok fortsatt 10 mill.kr over denne rammen.

Investeringsbehovet i 2019 er noe redusert pga utsatt vedtak av investeringsbudsjett, og noe senere realisering av større investeringsprosjekt. Det er da naturlig å redusere lånevedtaket da det etter kommuneloven ikke er anledning til å ta opp mer lån enn investeringene tilsier.

Konklusjon

Rådmannen anbefaler justeringer av budsjettet i hht vedlagt forslag for å styrke realismen i budsjettet.

Vedlegg:

Driftsbudsjett forslag til andre justering 2019
Investeringsforslag endring 1 tertial 2019

DRIFTSOVERSIKT (Tall i 1000 kr)	vedtatt	Revidert 1	Endrings forslag	Forslag Revidert 2
	2 019	**2 019**	**2 019**	**2 019**
Skatt på inntekt og formue	197 216	197 216	1 200	198 416
Naturressursskatt	3 000	3 000		3 000
Rammetilskudd inkl. inntektsutjevning	243 334	243 334	-1 200	242 134
Rammeinntekt i statsbudsjettet	**443 550**	**443 550**	**0**	**443 550**
Eiendomsskatt	28 200	28 200	400	28 600
Andre statlige overføringer	-	-		-
Rentekompensasjon husbanken	1 500	1 500		1 500
Havbruksfond	-	-		-
SUM FRIE INNTEKTER	**473 250**	**473 250**	**400**	**473 650**
Konsesjonsavgifter	2 068	2 068	102	2 170
Avsatt til kraftfondet	-2 068	-2 068	-102	-2 170
Motpost avskrivninger	18 703	18 703	896	19 599
Netto premieavvik	-5 300	-5 300		-5 300
Sum spesielle poster/korrigeringer	**13 403**	**13 403**	**896**	**14 299**
Renteinntekter	5 500	5 500		5 500
Utbytte Rauma Energi	5 000	5 000	7 000	12 000
Renteutgifter	-16 347	-16 347	279	-16 068
Netto renteutgifter/-inntekter	**-5 847**	**-5 847**	**7 279**	**1 432**
Renteutgifter formidlingslån	-800	-800		-800
Rente inntekter formidlingslån	800	800		800
Netto Formidlingslån	0	0	0	0
Avdragsutgifter	**-24 000**	**-24 000**		-24 000
NETTO RENTE- OG AVDRAGSUTGIFTER	**-29 847**	**-29 847**	**7 279**	**-22 568**
TIL FORDELING	**456 806**	**456 806**	**8 575**	**465 381**
POLITISK STYRING OG KONTROLLORGANER	-4 365	-4 333		-4 333
ADM. INKL. KRAFTSALG	-26 720	-26 507	1 500	-25 007
KIRKEN OG RELIGIØSE SAMFUNN	-5 696	-5 696		-5 696
KULTUR	-14 970	-14 874		-14 874
BARNEHAGE	-58 775	-58 361	-40	-58 401
SKOLE	-103 890	-102 838	-750	-103 588
HELSE OG OMSORG	-172 394	-170 129	-3 385	-173 514
HELSE OG VELFERD	-44 528	-44 158	-1 500	-45 658
UTBYGGING	-30 468	-29 909	-4 400	-34 309
Sum fordelt til driftsrammer	**-461 806**	**-456 806**	**-8 575**	**-465 381**
Disposisjoner:				
Inndekning av tidligere underskudd				
Avsetning til disposisjonsfond				
Avsetning rentesikringsfond				
Avsetning til bundne fond				
Bruk av disposisjonsfond	5 000	-		
Overføring investeringsbudsjett				
Netto disposisjoner	**5 000**			
Balanse	**0**	**0**	**0**	**0**

Ansv.	Investeringsformål	.2019		Endring	Nytt forslag 2019		Kommentar
omr.	m/finansiering	Invest.	Finans.	inkl.mva	Invest.	Finans.	
1210	Felles IKT-investeringer	2 000		1 200	3 200		Opprustning og økt årlig satsing på barnehage og skole, jfr. Strategiplan skole
1210	ROR IKT Andel	1 800		730	2 530		Jfr vedtak i styret i ROR IKT om overføring av mindreforbruk i 2018 til 2019
1240	Avlevering av papirarkiv			1 500	1 500		Pålegg fra Arkivtilsynet om avlevering av paprarkivet i rådhuskjelleren til IKA MR
1240	Digitalisering arkiv	1 500			1 500		
1710	Kirker -og kirkegårder	650			650		
2300	Nærmiljøanlegg Åndalsnes barneskole			620	620		
	Spillemidler			-300	-300		
2830	Turstier Trollstigen og Romsdalseggen	925			925		
	Tilskudd		-740			-740	
3400	Velferdsteknologi	2 500			2 500		
3400	Felles helse og omsorg	500		500	1 000		Vedtak om kok-server gir ekstra kostnad til serveringstraller mm
	Tilskudd			-150		-150	
6030	Kart og oppmåling	125		400	525		Kartleggingsutgift Romsdal 2018, Kartsamarbeid
6310	Brannvesen - kjøretøy	3 400			3 400		
	Tilskudd		-1 000			-1 000	
	salg av biler		-220			-220	
6950	Brannvesen - lukking av avvik			330	330		Lukking av avvik. Ikke ferdigstilt i 2018
6430	Tomtesalg		-500			-500	
	Avsetning kapitalfond		500			500	
6560	Næringsområder	1 000		600	1 600		Delprosjekt: ferdigstillelse av adkomst til Søndre kai forbi Elementpartner. Ikke ferdig 2018.
	Salg næringstomter		-250			-250	
6920	Felles maskindrift kommunalteknikk	1 000			1 000		
6710	Kunstgressbane Isfjorden	5 000		-3 000	2 000		Sansynlig ferdigstillelse vår 2020.
	Spillemidler		-1 650	1 650	1 650		
	Tilskudd		-1 200	1 200	1 200		
6710	Kunstgressbane Åndalsnes			600	600		0,4 mill over budsjett. Merkostnad på isolering, samt utfordringer knyttet til drenering.
7310	Utskifting armatur gatelys	3 000			3 000		
7310	Gang- sykkelveg	1 000			1 000		
7310	Hovedplan/oppgradering veg	2 500			2 500		
7310	Rest sentrum trinn 2	-		300	300		Avsatt i 2017, ikke utført i 2018, utføres i 2019 rest Sentrum trinn 2
7310	Kunst og skilting			600	600		Skilting i sentrum og utbyggingavtale med Tindesenteret om uteområdetiltak (tilskudd fra fylket
	Tilskudd				-200		
7310	Sentrumstiltak - strandgata deretter havneg	14 500		-14 500	-		Utgår i 2019 og vurderes på nytt i budsjett 2020
6950	Snarveien 5 (Åndalsens sjukeheim)	6 000		-4 500	1 500		Forskyves i tid: 1,5 mill i 2019, 4,5 mill i 2020
6950	Måndalen omsorgsenter	18 375			18 375		
	Tilskudd Husbank		-18 000			-18 000	
	Salg Måndalen omsorgsenter		-19 000			-19 000	
	Avsetning til kapitalfond		19 000			19 000	

6950	Øran brannstasjon og verksted	1 000					
6950	Oppgradering Formålsbygg	5 000		400	5 400		Ombygging Rådhus i forbindelse med omlegging NAV
	NAV sin andel til oppgradering Rådhus			-300		-300	
6950	Nybygg barnehage Måndalen	30 000		-20 000	10 000		Forskyve i tid: Kr. 10 mill i 2019, kr 20 mill i 2020. Uforandret totalramme før anbudsprosess.
SUM	**Investeringer kommune**	**101 775**	**-23 060**		**68 905**	**-20 660**	
6210	Rammebudsjett vann	5 000		8 300	13 300		Utskiftinger samt forsering av arbeider ifm utbygging av tidligere priv. vannverk.
6220	Rammebudsjett avløp	5 500			5 500		
6230	Rammebudsjett renovasjon	5 000			5 000		
SUM	**Investeringer SVARF**	**15 500**	**-**		**23 800**	**-**	
SUM	**Totalt Realinvesteringer**	**117 275**	**-23 060**		**92 705**	**-20 660**	
8750	Videreutlån formidlingslån	7 000			7 000		
8760	Egenkapital KLP	1 900			1 900		
	Bruk av kapitalfond		-1 900		-		
SUM	**Finansinvesteringer**	**8 900**	**-1 900**	**-**	**8 900**	**-**	
SUM	**Investeringsbudsjett**	**126 175**	**-24 960**		**101 605**	**-20 660**	

Investeringsbudsjett	**vedtatt**	**Endring**	**Forslag**
	2019	**2019**	**2019**
Investering kommune	101 775	-33 170	68 905
Investering SVARF	15 500	8 300	23 800
Finansinvesteringer	8 900	-	8 900
Brutto finansieringsbehov	**126 175**	**-24 870**	**101 605**
Refusjon mva	-19 025	6 340	-12 745
Netto finansieringsbehov	**107 150**	**-18 530**	**88 860**

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	216
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	29.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 20/19	Kontrollutvalget	29.5.2019

OPPFØLGING AV FORVALTNINGSREVISJONSPROSJEKT «INNKJØP OG OFFENTLIGE ANSKAFFLSER I RAUMA KOMMUNE»

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget ber til neste møte om tilbakemelding på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes:

- Hvilke rutiner er lagt for revisjon og jevnlig oppdatering av dokument som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser?
- Følges det opp at grunnopplæring og opplæring i e-handel faktisk blir gjennomført etter at den blir utsendt på e-post?
- Bare ca. halvparten av innkjøpern gjennomgikk grunnopplæring i anskaffelser. Hvordan følges den andre halvparten opp i forhold til at de har den nødvendige kunnskapen for å foreta innkjøp i henhold til regelverket?
- Vurderer rådmannen at en nå har et hensiktsmessig antall personer med bestillerfunksjon i kommunen, eller vurderes det ytterliggere reduksjoner?
- Følges det opp resultatene fra rapport over handel utenfor avtalene, og at det meldes avvik?

Saksopplysninger

Kontrollutvalgets oppgaver ved forvaltningsrevisjon følger av kommunelovens § 77, nr. 4 og Forskrifter for kontrollutvalg, kap. 5.

Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets vedtak i tilknytning til gjennomførte forvaltningsrevisjoner følges opp. Ved å legge vekt på mulighetene for forbedring og utvikling i oppfølgingen, kan dette bidra til en bedre kvalitet på tjenestene.

Kontrollutvalget behandlet i møte 5.3.2018 sak 3/18 Forvaltningsrevisjonsrapport «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune». Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret som behandlet saken i møte 22.3.2018 i k-sak 27/18.

<u>Kommunestyret gjorde følgende vedtak:</u>

Kontrollutvalget mener at rapporten ville ha blitt bedre med større svarprosent i spørreundersøkelsen. Før utarbeidelse av forvaltningsrevisjonsrapporten burde ledelsen sikret større involvering av ansatte ved grundig orientering om oppstart av prosjektet.

1. Rauma kommunestyre tar forvaltningsrevisjonsrapporten **Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune** til orientering og slutter seg til følgende anbefalinger:

- Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser revideres og oppdateres
- Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis
- Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik
- Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr. 100 000 og kr. 1,1 mill., og som hovedregel for anskaffelser under kr. 100 000. Kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres.
- Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.
- Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk.
- Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.
- Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.
- Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen.

2. Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at dette arbeidet gjennomføres.

3. Kommunestyret ber om at rådmannen gir kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene, slik at planen kan behandles i kontrollutvalgets møte 6. september 2018.

I kontrollutvalgsmøte 6.9.2018, sak 22/18 Rådmannen sin plan for oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune», fattet utvalget følgende vedtak:

Kontrollutvalget tar rådmannens plan til orientering.

Kontrollutvalget ber om en statusrapport for arbeidet våren 2019, med særlig fokus på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes.

Vedlagt følger:

- «Oppfølgingsrapport forvaltningsrapport Rauma kommune – innkjøp og offentlige anskaffelser», fra rådmannen i Rauma kommune til kontrollutvalget.
- Tiltaksplan etter forvaltningsrevisjon i Aukra og Rauma 2018, dokument utarbeidet av ROR Innkjøp

VURDERING

Kontrollutvalget fikk i e-post 29.4.2019, fra rådmann Torill Hovdenak, tilsendt dokumentet «Oppfølgingsrapport forvaltningsrapport Rauma kommune – innkjøp og offentlige anskaffelser». I rapporten opplyses det at Rauma kommune ikke lenger har egen ressurs knyttet til Innkjøpskoordinatorfunksjonen, men ansvaret ligger til Økonomisjefen. Det opplyses at Rauma kommune mer aktivt bruker ROR Innkjøp og tilknyttet resurs med ansvar for Rauma. Rådmannen har derfor også oversendt ROR Innkjøp sin gjennomgang av forvaltningsrevisjonsrapport i Rauma og Aukra og deres tiltak..

I rådmannens statusrapport som er sendt kontrollutvalget, er det tatt utgangspunkt i Plan for oppfølging av anbefalingene, som ble lagt frem fro kontrollutvalget høsten 2018. I dokumentet er det nå rapportert på status.

Sekretariatet påpekte ved fremleggelse av planen, at arbeidet ikke blir avsluttet med en slik plan og gjennomføringen av tiltakene som beskrevet. Arbeidet vil måtte være kontinuerlig. Det vil bli ansatt nye personer, som har behov for opplæring og de ansatte vil ha behov for påfyll og oppfriskning av kunnskap.

Det som sekretariatet savnet i planen, og også i statusrapporten, er informasjon om hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt sikre at rutinene brukes. Hvordan skal rådmannen sikre seg at tiltakene virker som planlagt?

På bakgrunn av statusrapporten vil sekretariatet anbefale at kontrollutvalget følger opp videre slik:

Anbefaling fra rapporten	Hvordan følges dette opp videre?
Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlege anskaffelser revideres og oppdateres	Hvilke rutiner er lagt for revisjon og jevnlig oppdatering?
Rauma kommune bør sikre seg at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæringen som gis.	Følges det opp at grunnopplæringen faktisk blir gjennomført etter at den ble utsendt på e-post? Bare ca. halvparten gjennomgikk grunnopplæring i anskaffelser, hvordan følges den andre halvparten opp?
Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik	
Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr. 10 000 og kr 1,1 mill, og som hovedregel for anskaffelser under kr. 100 000. kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres	Bare ca. halvparten gjennomgikk grunnopplæring i anskaffelser, hvordan følges den andre halvparten opp?
Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen.	Det opplyses at dette er delvis utfør. Vurderes det en ytterligere reduksjon?
Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.	
Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk	Bare ca. halvparten gjennomgikk grunnopplæring i anskaffelser, hvordan følges den andre halvparten opp?
Rauma kommune bø sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bø dokumentere den opplæringen som gis.	Følges det opp at opplæringen i e-handel faktisk ble gjennomført etter at den ble utsendt på e-post?
Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.	Følges det opp resultatene fra rapporten og at det meldes avvik.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Oppfølgingsrapport forvaltningsrapport Rauma kommune – innkjøp og offentlige anskaffelser

Anbefaling	Tilltak	Ansvarlig	Status, referanse
Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser revideres og oppdateres.	Sikre oppdaterte IK dokumenter: • Oversikt over gjeldende rammeavtaler • Grunnleggende om innkjøpsansvaret • Info og brukerveileding e-handel • Grunnleggende om anskaffelser og terskelverdier	MER/ROR-Innkjøp	Utført: Disse dokumenter ligger i IK-portalen (under Økonomi); samme inngang som time-registeringssystem; KS Bibliotek ROR-Innkjøp reviderer innkjøpsreglemet for innkjøpssamarbeidet når nødvendig. Terskelverdier endres med jevne mellomrom og bør ikke inngå spesifikt i innkjøpsreglementet. Reglementet vil bli revidert i løpet av våren 2019.
Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis	Opplæring av bestillere Dokumentere opplæring	MER	Del 1: selvstudium: grunn-opplæring utsendt på epost i juli 2018. Del 2: 11.09.2018: Grunnopplæring i anskaffelser gjennomført av ROR Innkjøp: 17 deltok av 38 inviterte. Videre satsing vil være KS Læring og ROR Innkjøp.
Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik.	IK systemet er tilrettelagt for melding om avvik Informasjon og opplæring må gis	MER	Utført Var en del av opplæring 11.09.18 Inngår i opplæring av IK/HMS system.

Rauma kommunen bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr. 100 000 og kr. 1, 1 mill., og som hovedregel for anskaffelser under kr. 100 000. Kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres.	Opplæring i gjennomføring av konkurranser til utvalgte personer (bestillere) Innføring av Mercell som konkurranseverktøy i samarbeid med ROR Innkjøp	MER/ ROR Innkjøp	Utført Var en del av opplæring 11.09.18 Videre satsing vil være KS Læring og ROR Innkjøp RORI ruller ut Mercell i løpet av 2019
Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen.	For mindre kjøp i hht rammeavtaler brukes e-handel, med løpende oversikt For kjøp over terskelverdier brukes Mercell der kun uvalge bestiller får lisens	MER/ROR	Delvis utført - Utarbeidet oversikt over bestillere - Opplæring og lisenser i Mercell må gjennomgåes **I hht Innkjøpsstrategi for ROR-Innkjøp skal alle anskaffelser i et sentralt konkurransegjennomføringsverktøy (p.t. Mercell KGV) samt at alle innkjøpsavtaler skal administreres i et sentralt kontraktsadministrasjonsverktøy (p.t. Mercell KAV).** ROR-Innkjøp legger til rette for full utrulling av Mercell KGV og Mercell KAV i løpet av 2019. Her vil det kunne legges inn krav om at KGV skal benyttes for alle kjøp over kr 100 000.
Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.	Utvikle maler i nytt saksbehandlingsprogram Fast tittel i sak/arkivssystem (Anskaffelsesprotokoll + *hva som anskaffes*)	MER ROR-Innkjøp	Utført, men ligger på y-området – bør flyttes til IK portalen ROR Innkjøp er nå i gang med å lage rutiner og maler for gjennomføring av anskaffelser i den enkelte kommune. I tillegg til Mercell ved anskaffelser over 100 000 integrert med sak/arkiv

Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk.	Tas det med i opplæringa, alt skal over i arkiv.	MER	Utført Var en del av opplæring 11.09.18 Videre satsing vil være KS Læring og ROR Innkjøp
Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.	Opplæring til bestillere	MER	Utført Alle bestillere har fått epost med informasjon og lenker til e-læring. Opplæringshefte er tilgjengelig på IK portalen Nye bestillere i e-handel får også tilsendt e-læring Videre satsing vil være KS Læring og ROR Innkjøp som skal satse mer på ehandel i 2019.
Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.	Kjøre ut rapporter mot reskontroposter, halvårlig. Regnskapsavdelingen må ha kjennskap til hvem vi har rammeavtaler med og kan melde avvik ved direkte anskaffelser	MER /ROR	Rapporter kjøres halvårlig Oversikt over ehandel andel og utenfor disse avtalene kjøres jevnlig, vesentlige avvik skal meldes. Rammeavtalene ligger i IK portalen ROR-Innkjøp har snart klar egen "intranettside" for samarbeidskommunene med oversikt over og opplysninger om alle rammeavtaler som er inngått på vegne av samarbeidskommunene. Ansatte i alle kommunene kan komme inn på denne "intranettsida".

Rauma kommune har ikke lenger egen ressurs knyttet til Innkjøpskoordinatorfunksjonen, men ansvaret ligger til Økonmisjef. Rauma bruker mer aktivt ROR Innkjøp og tilknyttet ressurs med ansvar for Rauma.

Vedlagt også ROR Innkjøp sin gjennomgang av forvaltningsrapport i Rauma og Aukra og deres tiltak i forhold til dette.

Tiltaksplan etter forvaltningsrevisjon i Aukra og Rauma 2018

Hvordan ser tilsvarende ut i Molde kommune?

Lnr	Grnr	Gruppering	Aukra	Rauma	Hva kan ROR-Innkjøp gjøre for Molde og de øvrige kommunene
1	1	Tiltak for etterleving av regelverket	Aukra kommune bør sikre at alle tilsette med bestillarfunksjon får skriftleg fullmakt med beløpsgrense.		**I hht Innkjøpsstrategi for ROR-Innkjøp skal alle virksomheter gjøre sine operative innkjøp via kommunenes eHandelsløsning (p.t. Visma eHandel). Dette gjelder alle innkjøp, ikke bare katalogbestillinger på eksisterende rammeavtaler.** ROR-Innkjøp legger til rette for full utrulling av Visma eHandel i 2019. Dette betyr at Visma eHandel benyttes for alle bestillinger, også der det ikke finnes eHandelskataloger eller punch-out-løsninger. En bestilling i Visma eHandel må normalt godkjennes av overordnet før den blir sendt som ordre til leverandøren. Alternativt kan det legges inn beløpsgrense for den enkelte bestiller.
2	1	Tiltak for etterleving av regelverket	Aukra kommune bør sikre at tilsett med bestillarfunksjon får naudsynt opplæring i regelverket om offentlege anskaffingar. Den opplæring som vert gitt bør dokumenterast.	Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får tilstrekkelig opplæring om innkjøp og offentlige anskaffelser. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.	ROR-Innkjøp skal gjennomføre opplæring i regelverket samt praktisk innkjøp i løpet av 2019.
3	10	Tiltak for etterleving av regelverket	Aukra kommune bør sikre at alle innkjøp/anskaffingar blir kontrollert.		ROR-Innkjøp legger til rette for full utrulling av Visma eHandel i 2019. Dette inkluderer at Visma eHandel benyttes for alle bestillinger, også der det ikke finnes eHandelskataloger eller punch-out-løsninger. En bestilling i Visma eHandel må godkjennes av overordnet før den blir til sendt som ordre til leverandøren. I tillegg er Visma eHandel og Visma fakturabehandling koblet på en slik måte at vi søker å oppnå "fakturamatch", dvs at dersom faktura og ordre stemmer overens, vil faktura bli kontert og betalt uten å gå via manuell fakturabehandling. En "fakturamatch" krever i tillegg til at vare og pris stemmer, at det er gjennomført og registrert fakturamottak i Visma eHandel.
4	2	Anskaffingar etter regelverket	Kommunen bør sikre at alle anskaffingar inntil 100 000 også blir gjort med konkurranse ved at det blir henta inn tilbod frå fleire tilbydarar. **DENNE GÅR UT I FLG JANE ASPEN.**	Rauma kommune bør sikre at det gjennomføres konkurranse for alle anskaffelser mellom kr 100 000 og kr 1,1 mill, og som hovedregel for anskaffelser under kr 100 000. Kommunen bør sikre at gjennomført konkurranse dokumenteres.	**I hht Innkjøpsstrategi for ROR-Innkjøp skal alle anskaffelser i et sentralt konkurransegjennomføringsverktøy (p.t. Mercell KGV) samt at alle innkjøpsavtaler skal administreres i et sentralt kontraktsadministrasjonsverktøy (p.t. Mercell KAV).** ROR-Innkjøp legger til rette for full utrulling av Mercell KGV og Mercell KAV i løpet av 2019. Her vil det kunne legges inn krav om at KGV skal benyttes for alle kjøp over kr 100 000.
5	3	Anskaffingar etter regelverket	Kommunen sitt innkjøpsreglement bør oppdaterast i forhold til beskriving av EØS sine terskelverdiar og det nye regelverket frå 1.1.2017.	Rauma kommune bør sikre at dokumenter som styrer innkjøp og offentlige anskaffelser revideres og oppdateres.	ROR-Innkjøp reviderer innkjøpsreglemet for innkjøpssamarbeidet når nødvendig. Terskelverdier endres med jevne mellomrom og bør ikke inngå spesifikt i innkjøpsreglementet. Reglementet vil bli revidert i løpet av våren 2019.
6	4	Anskaffingar etter regelverket	Aukra kommune bør dokumentere anskaffingsprosessane og utarbeide protokoll der det er krav om det etter regelverket.	Rauma kommune bør sikre at anskaffelsesprotokoll utarbeides der det er krav om dette.	Ved bruk av Mercell KGV er det krav om bruk av protokoll som ligger i verktøyet.
7	5	Anskaffingar etter regelverket	Kommunen bør følgje opp sine reglar om saksdokumentasjon knytt til ei kvar anskaffing under alle fasar av anskaffinga, skal oppbevarast samla, systematisk ordna i eit tenleg arkivsystem.	Rauma kommune bør sikre at dokumentasjon av anskaffelsesprosesser oppbevares samlet og systematisk.	All dokumentasjon i en anskaffelse lagres fortløpende i Mercell KGV. Mercell KGV vil på sin side bli integrert med nytt sak-/arkivsystem når dette er klart. Denne integrasjonen gir også fortløpende oppdatering av sak-/arkivsystemet.
8	11	Anskaffingar etter regelverket	Kommunen bør sikre at det blir tatt omsyn til miljømessige konsekvensar under planlegging av kvar enkelt anskaffing.		ROR-Innkjøp er nå i gang med å lage rutiner og maler for gjennomføring av anskaffelser i den enkelte kommune. I disse rutinene vil det ligge føringer på bruk av miljøkrav/-kriterier og hvordan gjøre dette.
9	6	Bruk av rammeavtalar	Kommunen bør sikre at alle tilsette med bestillarfunksjon veit kvar dei kan finne rammeavtalar og at dei blir oppmoda til å bruke desse ved bestilling av forbruksmateriell.	Rauma kommune bør innføre rutiner som sikrer betryggende kontroll med at ansatte nytter inngåtte rammeavtaler.	ROR-Innkjøp har snart klar egen "intranettside" for samarbeidskommunene med oversikt over og opplysninger om alle rammeavtaler som er inngått på vegne av samarbeidskommunene. Ansatte i alle kommunene kan komme inn på denne "intranettsida".
10	7	Bruk av rammeavtalar	Aukra kommune bør styrke opplæringa i e-handel og oppmode dei som bestiller til å bruke e-handel ved innkjøp av forbruksvarer.	Rauma kommune bør sikre at ansatte med bestillerfunksjon får opplæring i e-handel. Kommunen bør dokumentere den opplæring som gis.	ROR-Innkjøp legger til rette for full utrulling av Visma eHandel i 2019. Dette inkluderer at Visma eHandel benyttes for alle bestillinger, også der det ikke finnes eHandelskataloger eller punch-out-løsninger.
11	8	Organisering av området	Aukra kommune bør vurdere om organisering av innkjøpsområdet er tenleg, under dette tal på personar med bestillarfunksjon.	Rauma kommune bør vurdere om det er hensiktsmessig at så mange innehar bestillerfunksjon i kommunen.	**eHandel:** Som nevnt over, skal Visma eHandel benyttes til "all" bestilling av varer og tjenester i kommunene. I løsningen er det lagt opp til forskjellige roller bl.a. som BESTILLER og GODKJENNER. Det legges opp til at den enkelte enhet skal ha færrest mulig bestillere, men dog slik at det fungerer godt i hverdagen. **Konkurransegjennomføring:** Kun utvalgte bestillere/innkjøpere i kommuene vil få egen lisens for bruk av Mercell KGV. Antall bestillere/innkjøpere kan derfor styres i hht dette.
12	9	?		Rauma kommune bør legge til rette for at feil og mangler ved innkjøp og offentlige anskaffelser kan meldes som avvik.	Molde kommune benytter "Rettesnora" for melding av feil og avvik. Dette kan, om ønskelig, også benyttes til avviksrapportering i fbm anskaffelser.

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	047&58
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	29.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 21/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

GRUNNSKOLEOPPLÆRING FOR VOKSNE - TILSYNSRAPPORT

Sekretariatets innstilling

Kontrollutvalget konstaterer at internkontrollen på dette området ikke ser ut til å være tilfredsstillende. Rådmannens brev til fylkesmannen viser tiltak for å rette regelbruddene.

Utvalget vil holde seg orientert om fylkesmannens videre oppfølging av tilsynet.

Saksopplysninger

I henhold til lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 76 er det kommunestyret som har det øverste kontroll- og tilsynsansvaret med den kommunale forvaltning.

Kontrollutvalget er kommunestyrets eget kontroll- og tilsynsorgan og skal forestå det løpende tilsynet med kommunen og kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret. jfr. kommuneloven § 77.

I kontrollutvalgets møte 18.10.2018, sak 31/18 Eventuelt ble det tatt opp en henvendelse som nestleder Eirik Jenssen hadde mottatt om at det kunne være noen utfordringer knytet til hvordan enkeltvedtak om spesialundervisning i voksenopplæringa fattes, samt hvordan PPT gjennomfører kartleggingen av behov for spesialundervisning. Kontrollutvalget diskuterte innspillet og konkluderte med følgende:

> *Kontrollutvalget ber rådmannen om å gi en skriftlig tilbakemelding til kontrollutvalget om prosedyrer for hvordan enkeltvedtak om spesialundervisning for voksen fattes i Rauma kommune, inkludert informasjon om hvordan PPT gjennomfører kartleggingen av behov for spesialundervisning.*
> *Kontrollutvalget ønsker også å få en oversikt over hvor mange slike enkeltvedtak det er fattet det siste året, hvor mange klager på enkeltvedtak om spesialundervisning for voksne det er mottatt og resultatet av eventuell klagebehandling.*

Kontrollutvalget mottok tilbakemelding fra rådmannen, samtidig som sekretariatet var blitt kjent med at det var varslet tilsyn med Rauma kommune – voksenopplæring. Kontrollutvalget behandlet i møte 29.11.2018, sak *35/18 Vedtak om spesialundervisning voksenopplæring og samhandling med PPT*. Utvalget fattet følgende vedtak:

> *Kontrollutvalget tar informasjon fra rådmannen til orientering, og avventer resultat av fylkesmannens tilsyn.*

Rådmannen oversendte 10.5.2019 fylkesmannens endelige tilsynsrapport til kontrollutvalget, sammen med Rauma kommunes tilbakemelding til fylkesmannen i Møre og Romsdal

Vedlagt følger:

- Tilsynsrapport Grunnskoleopplæring for voksne – Rauma kommune – Voksenopplæring (5 regelbrudd), Fylkesmannen i Møre og Romsdal.
- Svar fra Rauma Voksenopplæring på endelig tilsynsrapport, brev datert 10.5.2019 fra Rauma kommune til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

VURDERING

Av rapporten fremkommer det at temaet for tilsynet er grunnskoleopplæring for voksne. Grunnlaget for tilsynet tar utgangspunkt i opplæringsloven kapittel 4A. Tilsynet omfatter ikke tilbud om mer grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4A-1 andre ledd.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kraven i regelverket når det gjelder å gi veiledning og behandle søknader, og til kommunes forsvarlige system.

Det fremgår også av rapporten at tilsynet med Rauma kommune og Rauma voksenopplæring ble åpnet gjennom varselbrev den 27.9.2018.

Fylkesmannen konkluderer i rapporten med at Rauma kommune og voksenopplæringen oppfyller lovkravene på noen av kontrollområdene. Men det er funnet mangler på følgende som fylkesmannen vurdere å komme med pålegg om retting på, om dette ikke er rettet innen fristen 10.5.2019:

Veilede og vurdere rettigheter

Veilede om retten til grunnskoleopplæring

1. *Kommunen må sørge for å gi veiledning om og vurdere om søkere har rett til grunnskoleopplæring for voksne, jf. opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2 og forvaltningsloven § 11. Kommunen må i den forbindelse se til at:*

   a) *det blir gitt veiledning om retten til realkompetansevurdering*

Kartlegge opplæringsbehov

Innhente informasjon for å tilpasse tilbudet til den voksnes behov

2. *Kommunen må sørge for å innhente informasjon for å tilpasse opplæringstilbudet til den voksnes behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2 og 4A-8, jf. 5-3. Kommunen må i den forbindelse se til at:*

   a) alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring får kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring i
   b) alle søkere som har rett på grunnskoleopplæring får kartlagt om de har behov for særskilt språkopplæring
   c) alle søkerne som har rett på spesialundervisning får kartlagt behov for spesialundervisning

Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten

Fatte vedtak som konkluderer, angir tilbudet og kan gi et forsvarlig utbytte

3. Kommunen må sørge for å fatte enkeltvedtak som oppfyller søkerens rett til opplæring tilpasset sitt behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2, 5-3, jf. forvaltningsloven § 2, 23 og 24. Kommunen må i den forbindelse se til at:

   a) alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

- om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring
- hvilken organisering opplæringen skal ha (tidspunkt på dagen, ukedager
- eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning

b) innholdet i opplæringstilbudet tilpasses den voksnes behov, slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen

Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse

4. Kommunen må sørge for å tilby, gjennomføre, dokumentere og fatte vedtak ved realkompetansevurdering, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, forskrift til opplæringsloven §§ 4-13 og 4- 33a, jf. forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17 og 23. Kommunen må i den forbindelse se til at:

a) det gjennomføres realkompetansevurdering dersom søkeren ønsker det.

Kommunens forsvarlige system

Veilede og behandle søknader

5. Kommunen må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at veiledning og behandling av søknader som gjelder grunnskoleopplæring for voksne, er i samsvar med kravene i regelverket, jf. opplæringsloven §§ 13-10 (opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2, forskrift til opplæringsloven og aktuelle paragrafer det vises til i forvaltningsloven under hvert tema i rapporten). Kommunen må i den forbindelse:

a) skaffe seg informasjon om:
   - hvordan veiledning om grunnskoleopplæring for voksne gis og hvordan vurdering av rett foretas
   - hvordan kartlegging av opplæringsbehov foretas
   - hvordan vurdering av realkompetanse gjennomføres og dokumenteres
   - innholdet i enkeltvedtak knyttet til grunnskoleopplæring for voksne
   - hvor raskt opplæringen igangsettes

b) Sørge for å bruke denne informasjonen til å vurdere om veiledning og behandlingen av søknader er i samsvar med regelverket

c) bruke disse vurderingene til å sørge for å gjøre om på praksis slik at veiledning og behandlingen av søknader blir i samsvar med regelverket

d) sørge for følge opp at eventuell ny praksis innarbeides

e) sørge for å innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket.

Sekretariatet ser det ikke som hensiktsmessig at kontrollutvalget har en egen oppfølging av tilsynet, siden dette nå blir fulgt opp av fylkesmannen. Kontrollutvalgets oppfølging blir å holde seg orientert om fylkesmannens oppfølging av tilsynet, og rådmannens håndtering av dette.

Det er mange regelbrudd som er avdekket i tilsynet. Dette må sees på som tegn på at internkontrollen på området ikke har vært god nok. I 2016 gjennomført fylkesmannen *Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole*, som også avdekket svært mange avvik. Det er derfor grunn til å være noe urolig for om internkontrollen i denne sektoren er godt nok ivaretatt. Forhåpentligvis bidra tilsynene til å bedre dette. Kontrollutvalget har allerede i bestilling forvaltningsrevisjonsrapport knyttet til kommunens internkontroll.

Jane Anita Aspen
daglig leder

Rauma kommune
ved rådmann Toril Hovdenak
Vollan 8A
6300 Åndalsnes

TILSYNSRAPPORT

Grunnskoleopplæring for voksne

Rauma kommune – voksenopplæring

Sammendrag

Denne tilsynsrapporten gir ikke en helhetlig vurdering av eieren av opplæringsstedet og opplæringsstedet. Rapporten handler bare om resultatene som er knyttet til temaene som er valgt og på det tidspunktet tilsynet er gjennomført.

Når det gjelder metoden for tilsynet etter opplæringsloven, har Utdanningsdirektoratet en egen håndbok[1] som Fylkesmannen skal benytte. Håndboken ligger på utdanningsdirektoratets nettside.

Tema og formål

Temaet for tilsynet er grunnskoleopplæring for voksne. Grunnlaget for tilsynet tar utgangspunkt i opplæringsloven kapittel 4A. Dette tilsynet omfatter ikke tilbud om mer grunnskoleopplæring etter opplæringsloven § 4A-1 andre ledd.

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket når det gjelder å gi veiledning og behandle søknader og til kommunens forsvarlige system.

Tilsynet med Rauma kommune og Rauma voksenopplæring ble åpnet gjennom varselbrev den 27.09.2018. Den 7.11.2018 gjennomførte vi et stedlig intervju med rektor og avdelingsleder ved voksenopplæringen, en representant fra PPT og skoleeier.

Avdekte regelverksbrudd

Fylkesmannen konkluderer med at Rauma kommune ved voksenopplæringen oppfyller lovkravene på noen av kontrollområdene. Vi har funnet mangler på kommunens ansvar for å veilede og behandle søknader. Vi fant også mangler på kommunens forsvarlige system for å vurdere og følge opp voksenopplæringen på de områdene tilsynet omhandler.

Status på rapporten og veien videre

Fylkesmannens vurderinger og konklusjoner er basert på intervju og skriftlig dokumentasjon. Se vedlegg. Denne rapporten er endelig.

Frist for kommunen for retting av brudd på regelverket er satt til fredag 10.05.2019.

[1] Metodehåndbok for tilsyn: https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/metode-for-tilsyn/

Innholdsfortegnelse

Sammendrag 2
1 Innledning 4
1.1 Kort om opplæringsstedet 4
1.2 Om gjennomføringen av tilsynet 4
1.3 Om tilsynsrapporten 5
2 Veilede og behandle søknader 6
2.1 Rettslige krav 6
2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner 9
3 Kommunens forsvarlige system 16
3.1 Rettslige krav 16
3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner 18
4 Frist for retting av regelverksbrudd 24
Vedlegg: Liste over dokumentasjon 26

1 Innledning

Vi fører tilsyn med offentlige skoler, jf. opplæringsloven § 14-1 første ledd, jf. kommuneloven kapittel 10 A.

I tilsyn kontrollerer vi om skolene oppfyller opplæringsloven med forskrifter.
Dersom kommunen/opplæringsstedet ikke følger regelverket, kan vi pålegge retting etter at kommunen har fått en frist for å rette.

Det er kommunen som har det overordnede ansvaret for at kravene i opplæringsloven blir overholdt, jf. opplæringsloven § 13-10 første ledd. Vi gir derfor eventuelle pålegg i tilsynet til kommunen som har ansvaret for at skolen retter opp brudd på regelverket.

Våre tilsyn er offentlig myndighetsutøvelse, noe som innebærer at vi skal gjennomføre tilsynet i samsvar med reglene i forvaltningsretten og offentlighetsloven.

1.1 Kort om opplæringsstedet

Rauma voksenopplæring er en kommunal voksenopplæring med ansvar for norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere. Rauma voksenopplæring gjennomfører grunnskole for voksne i Åndalsnes ungdomsskole sine lokaler. Det er 17 deltagere i grunnskoleopplæringen etter § 4A-1 (hentet fra GSI).

1.2 Om gjennomføringen av tilsynet

Vi åpnet tilsyn med Rauma kommune i brev av 27.09.2018. Dere ble bedt å levere dokumentasjon til oss. Vi har fått dokumentasjonen for å gjennomføre tilsynet.
Grunnskoleopplæring for voksne er temaet for tilsynet. Vi har kontrollert følgende undertemaer:

1. veilede og behandle søknader, jf. forvaltningsloven § 11, opplæringsloven § §§ 4A-1 og 4A-2 og forskrift til opplæringsloven § 4-13
2. Kommunens forsvarlige system jf. opplæringsloven § 13-10

Formålet med tilsynet er å kontrollere om kommunen oppfyller kravene i regelverket når det gjelder å

- gi veiledning og vurdere rettighetene til voksne som ønsker/søker om grunnskoleopplæring
- kartlegge behovet for opplæring og gjennomføre realkompetansevurdering av den enkelte voksne
- fatte enkeltvedtak med et korrekt innhold, tilpasset den enkelte voksne, og å igangsette opplæringen
- ha et forsvarlig system for å følge opp veiledning, søknadsbehandling og gjennomføring av grunnskoleopplæringen

Vi har ikke sett på hvordan dere oppfyller andre krav i regelverket.

I denne rapporten presenterer vi våre vurderinger og konklusjoner.

1.3 Om tilsynsrapporten

Våre vurderinger i denne rapporten baserer seg i hovedsak på opplysninger som kommer frem i:

- dokumentasjonen dere har sendt inn (se oversikt i vedlegg)
- informasjonen fra våre egne systemer og offentlige registre
- informasjonen på kommunen/skolens nettsted
- intervjuene med representant for eier, rektor, avdelingsleder og PPT

Tilsynsrapporten inneholder informasjon om hvilke pålegg det er aktuelt å vedta etter at rettefristen etter kommuneloven § 60 d er over.

Tilsynsrapporten er et offentlig dokument. Vi publiserer våre tilsynsrapporter på hjemmesiden til Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

2 Veilede og behandle søknader

2.1 Rettslige krav

Veilede og vurdere rettigheter

Veilede om retten til grunnskoleopplæring

Kommunen skal oppfylle retten til grunnskoleopplæring for alle voksne som er bosatt i kommunen. Alle voksne som henvender seg til kommunen om grunnskoleopplæring, skal få nødvendig veiledning. Veiledningen må kunne gi informasjon om hvem som har rett til opplæring, hva som kan være innholdet i og organiseringen av opplæringen, retten til realkompetansevurdering, retten til spesialundervisning, hva opplæringen kan føre frem til, og hvordan den voksne skal gå frem for å søke om opplæring. Kommunen kan benytte både muntlig og skriftlig informasjon for å ivareta denne veiledningen. (Fvl. § 11, oppl. 4A-1 og 4A-2 og forskrift til oppl. § 4-13).

Vurdere om søkerne oppfyller kravene til å ha rett til grunnskoleopplæring

For å kunne ha rett til grunnskoleopplæring for voksne må søkeren være over 15 år, ikke ha rett til videregående opplæring for ungdom og ha lovlig opphold. Asylsøkere under 18 år kan også omfattes av retten til grunnskoleopplæring. Kommunen må kontrollere at søkere oppfyller disse kriteriene. I tillegg må kommunen vurdere og konkludere med at søkeren trenger grunnskoleopplæring for at søkeren skal ha rett til slik opplæring. Kommunen må vurdere det behovet søkeren selv har, og om eventuell tidligere opplæring er likeverdig og tilfredsstillende ut fra dagens krav. Når det er en sakkyndig vurdering som har utredet den voksne søkerens behov for grunnskoleopplæring, må kommunen vektlegge denne i vurderingen av om den voksne trenger slik opplæring (Oppl. §§ 4A-1 og 4A-2).

Kartlegge opplæringsbehov

Innhente informasjon for å tilpasse tilbudet til den voksnes behov

Alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, har også rett til rådgiving for å kartlegge hvilken opplæring de har behov for. Realkompetansevurderingen kan være en del av kartleggingen. Kartleggingen må avdekke hvilket mål og kompetanse den enkelte ønsker å oppnå, for eksempel om målet er grunnskolevitnemål for voksne eller opplæring i grunnleggende ferdigheter. Kartleggingen bør også avdekke om den voksne har behov for spesialundervisning eller særskilt språkopplæring dersom dette kan avklares før opplæringen tar til. Når kartleggingen avdekker behov for spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering av hvilket opplæringstilbud kommunen skal gi. Målet med rådgivningen og kartleggingen skal være å finne ut hvilket tilbud som passer ut fra søkerens ønsker, livssituasjon og kompetanse (Oppl. §§ 4A-1, 4A-2, 4A-8 og 5-3).

Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten

Fatte vedtak som konkluderer, angir tilbudet og kan gi et forsvarlig utbytte

Kommunen må behandle søknadene fortløpende. Kommunen kan ikke samle opp søknader og gjennomføre en vurdering av søknadene bare én gang i året. Dersom behandlingen av søknaden tar mer enn en måned, må søkeren få et foreløpig svar.

Alle søkere skal motta et individualisert, skriftlig enkeltvedtak som konkluderer med om søkeren har rett eller ikke rett til grunnskoleopplæring. Dersom den voksne er vurdert til å ha behov og rett til spesialundervisning, skal dette komme frem i vedtaket. Kommunen kan også velge å lage et separat vedtak om spesialundervisning.

Når konklusjonen er at søkeren har rett til grunnskoleopplæring, må vedtaket angi hvilket tilbud den voksne skal få. Vedtaket skal opplyse om innholdet i opplæringen, og det skal redegjøre for hvilke fag, deler av fag eller grunnleggende ferdigheter opplæringen skal omfatte. Det kan være grunnleggende ferdigheter slik de fremgår av læreplanene i Kunnskapsløftet, eller spesialundervisning for å utvikle eller vedlikeholde grunnleggende ferdigheter. Dersom den voksne skal ha spesialundervisning, må også de faglige målene for denne opplæringen gå frem av vedtaket.

Vedtaket skal også tydelig opplyse om organiseringen og omfanget av opplæringen. Dette kan for eksempel være om opplæringen skal skje på en skole eller organiseres som fjernundervisning, tidspunkt på dagen, ukedager, timer i uken med mer. Dersom den voksne skal ha spesialundervisning, må det også gå frem av vedtaket om opplæringen skal skje i grupper, som eneundervisning eller på et annet sted enn på skolen (alternativ arena).

Dersom den voksne skal ha spesialundervisning, og undervisningen krever særlig kompetanse, skal dette gå frem av vedtaket. Det må også gå frem av vedtaket dersom det skal gjøres unntak for kravene til undervisningspersonalets kompetanse. Kommunen må gi en begrunnelse i de tilfeller der vedtaket om spesialundervisning inneholder avvik fra den sakkyndige vurderingen, enten det gjelder innhold, organisering, omfang eller personalets kompetanse.

Dersom den voksne er vurdert til å ha behov for særskilt språkopplæring, skal dette komme frem i vedtaket. Tilpasning gjennom særskilt språkopplæring følger av den voksnes rett til å få et tilbud tilpasset sitt behov.

Kartleggingen og rådgivningen knyttet til den enkelte søkeren skal danne grunnlaget for å tilpasse opplæringen til den voksnes behov. Det vedtaket angir skal være opplæringens innhold, organisering og omfang, må gjenspeile en slik tilpasning. Kommunen kan avveie egen ressursbruk opp mot optimal tilpasning til den voksnes behov, så sant det kan gi den voksne et forsvarlig utbytte av opplæringen. Forsvarlig utbytte betyr at den voksne kan nå målene som er satt for opplæringen. Kommunen må for eksempel tilby de fagene som den voksne trenger for å få vitnemål, dersom dette er målet for opplæringen (Oppl. §§ 4A-1, 4A-2, 4A-12 og 5-3, jf. 4A-8 og 5-1 og forvaltningsloven §§ 2, 11a, 23 og 24).

Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse

Tilby realkompetansevurdering og gjennomføre dette på en forsvarlig måte

Kommunen kan ikke ha søknadsfrister for realkompetansevurdering, men må uten ugrunnet opphold gjennomføre vurderingen for alle søkere som ønsker det. Dersom kommunen bruker mer enn en måned på å behandle søknaden, må søkeren få et foreløpig svar.

For å opplyse saken på en forsvarlig måte må kommunen først sørge for å kartlegge utdanning, kompetanse fra annen opplæring og kompetanse fra arbeid og fritid. Den voksnes samlede

kompetanse kan slik deles i formell, ikke-formell og uformell kompetanse. Den samlede kompetansen ses opp mot målene i læreplanene for fag for å vurdere om den voksnes kompetanse er likeverdig med disse målene. Realkompetansevurderingen skal konkludere med om den voksnes kompetanse er godkjent eller ikke godkjent i hele eller deler av fag (Oppl. § 4A-1, forskrift til oppl. § 4-3, 4-4, 4-13 og fvl. §§ 11 a og 17).

Fatte vedtak om realkompetansevurdering og skrive ut kompetansebevis

Dersom den voksne har blitt realkompetansevurdert, skal resultatet av vurderingen enten inngå i vedtaket om innholdet i opplæringen eller i et eget vedtak. Alle som har fått godkjent realkompetanse, skal i tillegg få et eget kompetansebevis. Vedtaket må angi hvilken kompetanse som er godkjent eller vise til et vedlagt kompetansebevis. Også de som ikke får godkjent fag eller deler av fag i vurderingen, skal ha et vedtak som opplyser om dette (Forskrift til oppl. §§ 4-3, 4-4, 4-13 og 4-33a og fvl. § 2 og kapittel IV og V).

Oppfylle kravene til enkeltvedtak

Oppfylle forvaltningslovens generelle krav til innhold i enkeltvedtakene

Enkeltvedtak som omhandler rettigheter knyttet til grunnskoleopplæring for voksne, må oppfylle forvaltningslovens bestemmelser for å ivareta rettssikkerheten til voksne søkere og deltakere. Vedtaket må angi hvilke lovbestemmelser avgjørelsen bygger på. De faktiske forholdene det er lagt vekt på må komme frem av vedtaket. Videre skal vedtakene inneholde opplysning om klageadgang, klagefrist og klageorgan, og hvor klagen skal sendes. Opplysning om klage gjelder så sant ikke vedtaket fullt ut på alle områder innvilger det søkeren ba om. Vedtaket skal også opplyse om retten til å se sakens dokumenter (Fvl. §§ 24, 25 og 27).

Sette i gang opplæringen

Sette i gang opplæringen innen rimelig tid

Kommunen må kunne bruke noe tid til å områ seg før opplæringen settes i gang. Men alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, skal få et tilbud innen rimelig tid. Når søkeren oppfyller vilkårene, er retten individuell. Kommunen kan ikke la være å gi et tilbud ved å henvise til manglende prioritering, ressurser eller kompetanse, eller at det er for få interesserte søkere (Oppl. §§ 4A-1 og 4A-2).

2.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Veilede og vurdere rettigheter

Veilede om retten til grunnskoleopplæring

Undersøkelse og vurdering

Det er dokumentert i egenvurderingsskjemaet fra skoleeier og rektor og ved intervju at det blir gitt veiledning om retten til grunnskoleopplæring. Dette blir gjort gjennom kartleggingssamtaler. En kan også finne informasjon om rettighetene på kommunen sin hjemmeside. Søknadsskjema for grunnskoleopplæring og spesialundervisning for voksne ligger tilgjengelig for søking på hjemmesiden til Rauma kommune.

I intervjuet kommer det fram at veiledning om retten til realkompetansevurdering ikke blir gjennomført, siden det er ingen som etterspør dette. Det ble også opplyst om at ansvaret for introduksjonsprogrammet og realkompetansevurdering er det Flyktningetjenesten i kommunen eller Astero AS som har. Voksenopplæringen gjennomfører bare grunnskoleopplæring for voksne. Fylkesmannen bemerker at selv om tjenestene er satt bort til andre aktører er det kommunen som har ansvaret for tjenestene sitt innhold og at rettighetene til søkerne blir ivaretatt ut i fra gjeldende regelverk.

Ansvaret for veiledningen er delegert til daglig leder for voksenopplæringen og kommunen benytter både muntlig og skriftlig informasjon for å ta hånd om veiledningen.

Uti fra disse opplysningene vurderer Fylkesmannen at Rauma kommune ikke oppfyller lovkravet. Kommunen veileder om retten til grunnskoleopplæring, men ikke om retten til realkompetansevurdering.

Konklusjon

Kommunen veileder om retten til grunnskoleopplæring, men ikke om retten til realkompetansevurdering

Vurdere om søkerne oppfyller kravene til å ha rett til grunnskoleopplæring

Undersøkelse og vurdering

Det er dokumentert gjennom egenvurderingsskjemaet og gjennom kartleggingssamtaler at Rauma kommune har rutine for å undersøke om søkerne oppfyller kravene til grunnskoleopplæring for voksne før vedtak.

Kommunen må vurderer om søkeren trenger grunnskoleopplæringen. Dere må da drøfte ulike hensyn. Å vurdere søkerens behov krever at dere innhenter og vurderer grunnene søkeren selv fører opp for at han eller hun ønsker grunnskoleopplæring. Har søkeren grunnskoleopplæring fra før, enten fra Norge eller utlandet, må dere vurdere om denne opplæringen er tilfredsstillende ut i fra dagens krav.

I egenvurderingen formidles det at kommunen kontrollerer søkerens opplevde behov gjennom søknadsskjema og kartleggingssamtaler. I intervjuet nevnes det at veiledningen ikke har vært god nok og at det ikke er gode nok rutinebeskrivelser for innhenting av tidligere kartlegging av opplæring. Det er heller ikke lagt ved dokumentasjon for dette i egenvurderingen. Fylkesmannen vurderer ut i fra de opplysningene som er tilgjengelig at man med fordel kunne utarbeidet bedre rutiner for å kartlegge tidligere opplæring.

Når det gjelder om kommunen vektlegger den sakkyndige vurderingen om behov for spesialundervisning før dere konkluderer med om søkeren trenger grunnskoleopplæring, svarer både skoleeier og rektor at det blir gjort i egenvurderingsskjemaet. Søknadskjemaet for spesialundervisning ligger tilgjengelig på hjemmesiden. Dette er også dokumentert med innsendt søknadskjema, sakkyndig vurdering og faktiske vedtak. Dette ble i tillegg orientert om gjennom intervju med representant for PPT.

Formelle krav skal være oppfylt før kommunen starter vurderingen av om den voksne trenger grunnskoleopplæring. De tre vilkårene må være oppfylt for at søkeren skal ha rett til opplæring. I tillegg må det fjerde vilkår om å trenge grunnskoleopplæring være oppfylt for å ha rett.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at kommunen vurderer om søkeren oppfyller kravene om rett til grunnskoleopplæring.

Kartlegge opplæringsbehov

Innhente informasjon for å tilpasse tilbudet til den voksnes behov

Undersøkelse og vurdering

I dokumentasjonsgrunnlaget har vi mottatt vedtak om grunnskoleopplæring og vedtaket er begrunnet ut i fra rettsgrunnlaget. I vedtaket finner vi også hvilke fag det gis opplæring i, men det kommer ikke frem hvorfor det gis opplæring i akkurat disse fagene ut i fra kartlegging. I søknadskjemaet kan man krysse av for hvilke fag man ønsker opplæring i. Man kan ikke krysse av om søkeren ønsker grunnskolevitnemål, for videre å kartlegge hvilket tilbud søkeren må ha for å få grunnskolevitnemål

I egenvurderingen nevnes det at det blir kartlagt hvilke fag eller ferdigheter søkeren har behov for, før det blir fattet vedtak om grunnskoleopplæring for voksne. Dette blir gjort gjennom samtaler. Det er ikke dokumentert at det blir gjort en realkompetansevurdering eller tester med ulike kartleggingsverktøy som en del av denne vurderingen. Gjennom intervjuet opplyses det om at realkompetansevurdering ikke blir gjennomført ved voksenopplæringen.

Konklusjon

Fylkesmannen mener ut i fra dette at alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, ikke får kartlagt hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring i.

Behov for særskilt språkopplæring

Undersøkelse og vurdering

Søkere med annet morsmål enn norsk og samisk kan ha behov for særskilt språkopplæring dersom de ikke har utbytte av det ordinære opplæringstilbudet for voksne. Dette innebærer særskilt opplæring i norsk, og ved behov også tospråklig fagopplæring eller morsmålsopplæring. I egenvurderingen svarer representant fra voksenopplæringen at denne vurderingen blir kartlagt gjennom samtaler. Videre kommer det fram i intervju at dette også er en skjønnsmessig «kartlegging» i samtalene, men det er ikke aktuelt på nåværende tidspunkt da det ikke er elever i denne kategorien. Det er ikke lagt ved dokumentasjon eller rutine som tilsier at behovet for særskilt språkopplæring blir ivaretatt i denne fasen. Fylkesmannen vurderer det som ikke sannsynlig at det er en innarbeidet rutine for dette.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at alle søkere som har rett på grunnskoleopplæring ikke får kartlagt om de har behov for særskilt språkopplæring.

Behov for spesialundervisning

Undersøkelse og vurdering

Dersom det blir bedt om eller avdekket mulige behov for spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering. Søknadskjemaet ligger tilgjengelig på hjemmesiden og det er mulig å søke i denne fasen, før vedtak. PPT orienterte i intervju om utarbeiding av sakkyndig vurdering når det foreligger en søknad. Behovet for spesialundervisning blir derimot ikke kartlagt fra voksenopplæringen sin side før søkerne blir sendt til PPT for utredning. I egenvurderingen blir det svart at dette blir kartlagt gjennom samtaler og ved å se på tidligere undervisning. Det er ikke lagt ved dokumentasjon på dette.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at alle søkerne som har rett på spesialundervisning ikke får kartlagt behov for spesialundervisning

Sakkyndig vurdering av opplæringstilbud i spesialundervisning

Undersøkelse og vurdering

Søkere som ikke kan få et forsvarlig utbytte av det ordinære opplæringstilbudet har rett til spesialundervisning. Det samme har voksne som har behov for å utvikle eller vedlikeholde grunnleggende ferdigheter. Kommunen må ut fra informasjonen i søknaden og/eller i kartleggingen vurdere om søkeren kan ha slikt behov for opplæring, og følge opp dette videre.

PPT skal i den sakkyndige vurdering beskrive hvilket opplæringstilbud som gir et forsvarlig utbytte av opplæringen. Dette ble bekreftet i intervju med PPT. Både søknadskjema, vedtak om spesialundervisning og sakkyndig vurdering er lagt ved som dokumentasjon. Rektor og avdelingsleder redegjorde også for dette i intervju.

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at ved behov for spesialundervisning utarbeider PPT en sakkyndig vurdering for hvilket opplæringstilbud som bør gis.

PPT skal i tillegg vurdere hvilket opplæringstilbud som skal gis, som videre danner grunnlaget for vedtaket. Kommunen må se rådgivning i sammenheng med hvilken opplæring som den voksne trenger, tilpasninger til livssituasjonen, særlige behov og realkompetanse. Formålet er å se hvilket tilbud som kan være egnet ut i fra søkerens behov på ulike områder.

I egenvurderingen svarer skoleeier og skoleledelsen ulikt på dette spørsmålet. I intervjuet bekrefter rektor at dette blir gjort gjennom samtaler med den enkelte søker og behovet blir ivaretatt ut i fra disse samtalene. I den sakkyndige vurderingen finner vi også tilråding av opplæringstilbud som bør gis. Fylkesmannen vurderer det til at søkeren sannsynligvis får nødvendig rådgivning tilpasset søkerens situasjon.

Konklusjon
Fylkesmannen konkluderer med at alle søkere med rett til grunnskoleopplæring får nødvendig rådgiving for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon.

Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten

Fatte vedtak som konkluderer, angir tilbudet og kan gi et forsvarlig utbytte

Undersøkelse og vurdering
Kommunen må sørge for å fatte enkeltvedtak som oppfyller søkerens rett til opplæring tilpasset sitt behov. Søknader om grunnskoleopplæring for voksne skal behandles fortløpende og det skal fattes vedtak uten ugrunnet opphold. Kommunen kan ikke ha søknadsfrist og vente med behandling til etter dette.

I dokumentasjonens rutine for saksgang ved søknad om opplæring på grunnskolenes område finner vi søknadsfrist for hovedopptak ved voksenopplæringen. Både egenvurderingen, datert søknad og datert vedtak viser likevel at søknadene blir behandlet fortløpende. Dette bekreftes også gjennom intervju med skoleledelsen.

Kommunen skal fatte et vedtak som konkluderer med at søkeren ikke har rett for alle som ikke oppfyller vilkårene. Det er ikke sendt inn dokumentasjon fra kommunen der det ut fra en kartlegging og vurdering har kommet fram til at søkeren ikke oppfyller de formelle kravene. Både i egenvurderingen og i intervju blir det derimot opplyst at dette er en rutine som gjennomføres. Vi finner det ut i fra tilgjengelige opplysninger sannsynliggjort at dette blir gjennomført.

Konklusjon
Fylkesmannen konkluderer med at kommunen gjør vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt, og at kommunen fatter et skriftlig enkeltvedtak som konkluderer med at søkeren ikke har rett for alle som ikke oppfyller vilkårene.

Opplyse om innholdet i opplæringen

Undersøkelse og vurdering

Kravet til å opplyse om innholdet i opplæringen gjelder enten det er ordinær opplæring for voksne, eller om opplæringen skal inneholde spesialundervisning eller særskilt språkopplæring.
Når søkeren skal ha spesialundervisning i deler av opplæringen, må det gå tydelig fram av vedtaket hvilke deler dette omfatter. Ved innsendt dokumentasjon finner vi vedtak om rett til grunnskoleopplæring for voksne og rett på spesialundervisning. Denne dokumentasjonen inneholder imidlertid bare omfang av undervisningen. Hvordan den skal organiseres (sted og tidspunkt) er ikke tatt med i vedtaket.

Rauma kommune skal fatte eget enkeltvedtak om rett til grunnskoleopplæring og om rett til spesialundervisning. Begge disse vedtakene kan være samlet i samme dokument, men det må opplyses om klagerett for hver enkelt av dem. Voksenopplæringen fatter egne enkeltvedtak på spesialundervisning, som ligger i det innsendte dokumentasjonsgrunnlaget. Vi finner det derfor sannsynliggjort at søkere som har fått innvilget rett til grunnskoleopplæring også får kartlagt behov for spesialundervisning.

Konklusjon

Fylkesmannen finner det sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

a) *Konklusjon om at søkeren har rett*
b) *Om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning*

Særskilt språkopplæring følger av retten til at tilbudet skal være tilpasset den enkelte, jf. 4A-1. Dersom behovet for særskilt språkopplæring avdekkes underveis, fattes et oppdatert vedtak om grunnskoleopplæring der dette innholdet tas inn.

I dokumentasjonsgrunnlaget finner vi ikke oppdaterte vedtak om grunnskoleopplæring der den voksne skal ha særskilt språkopplæring som er avdekket underveis. Vi har heller ikke fått klarhet i om det er en innarbeidet rutine for å avdekke behov for særskilt språkopplæring underveis i opplæringen, og så fornye vedtaket eller fatte nytt vedtak der de nye opplysningene tas inn. På bakgrunn av tilgjengelig dokumentasjon vurderer fylkesmannen at det ikke er rutiner for dette.

Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

c) Om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring

I dokumentasjonsgrunnlaget finner vi vedtak om grunnskoleopplæring for voksne som inneholder opplysninger om hvilke fag de får opplæring i. Vi har derimot ikke vedtak som sier noe om innholdet i opplæring i fag eller deler av fag. I intervju uttrykkes det at dette blir gjort når det er aktuelt. Vi vurderer ut i fra dette at de skriftlige enkeltvedtakene inneholder hva opplæringen skal være.

Fylkesmannen finn det sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

d) hva innholdet i opplæringen skal være (fag, deler av fag, grunnleggende ferdigheter m.m.)

Vedtakene som ligger vedlagt i dokumentasjonsgrunnlaget, både for grunnskoleopplæring og spesialundervisning, viser hvilket omfang opplæringen skal ha. Dette er uttrykt i timer pr uke.

Fylkesmannen finn det sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

e) hvilket omfang opplæringen skal ha (timer i uken eller annen angivelse)

I enkeltvedtakene som er vedlagt fremgår det ikke hvilken organisering undervisningen skal ha, verken i vedtak om spesialundervisning eller i vedtak om grunnskoleopplæring.

Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

f) hvilken organisering opplæringen skal ha (tidspunkt på dagen, ukedager)

I vedtak om spesialundervisning skal det opplyses om hvilken kompetanse den/de som skal gjennomføre de ulike delene av spesialundervisningen skal ha. I vedtak om spesialundervisning som er sendt inn kommer dette fram i enkelte vedtak, mens det i andre vedtak mangler. Den sakkyndige vurderingen opplyser hva som kreves av undervisningspersonalet som skal gjennomføre undervisningen. Fylkesmannen vurderer ut i fra dette at det ikke er god nok rutine for å opplyse om kompetansen til den/de som skal gjennomføre de ulike delene av spesialundervisningen.

Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:

g) hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning

Vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering

Undersøkelse og vurdering

I vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering skal kommunen begrunne med å vise hvorfor den voksne likevel kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen. Vi finner ingen vedtak i dokumentasjonsgrunnlaget som avviker fra den sakkyndige vurderingen. Fylkesmannen har således ikke grunnlag for å vurdere dette.

Konklusjon

Fylkesmannen har ikke grunnlag for å vurdere om kommunen begrunner vedtak som avviker fra sakkyndig vurdering.

Tilpasning av opplæringstilbud

Undersøkelse og vurdering

I vedtakene skal både det formelle og det reelle innholdet være på plass slik at det faktisk er tilpasset den voksnes behov. Gjennom kartlegging av den voksne, og eventuelt gjennom realkompetansevurdering, vil kommunene få informasjon om hvordan opplæringen bør tilpasses den voksnes behov. Opplæringstilbudet skal gjenspeile dette. I intervjuet sier avdelingsleder at dette blir gjort, men det er mer rettet mot organisering av tilbudet. Rektor mener dette kan sprike og er en utfordring for kommunen. Ut i fra intervjuet og tilgjengelig dokumentasjon finner vi ikke at kommunen kartlegger behovet til den voksne før vedtak blir gjort. Realkompetansevurdering blir heller ikke gjennomført som en del av kartlegging av behov for opplæring før vedtak blir gjort.

Vår vurdering er at det ikke er innarbeidet framgangsmåte for vurdering av den voksnes sitt behov for å få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Konklusjon

Kommunen finner det ikke sannsynliggjort at innholdet i opplæringstilbudet er tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen.

Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse

Tilby realkompetansevurdering og gjennomføre dette på en forsvarlig måte

I egenvurderingen svarer voksenopplæringen og skoleeier ulikt på dette temaet. Ved intervju kommer det fram at voksenopplæringen bare gjennomfører grunnskoleopplæring for voksne, mens det er flyktningetjenesten i Rauma kommune og Astero AS som har ansvaret for introduksjonsordningen og eventuelt realkompetansevurdering. Det har heller ikke vært aktuelt med realkompetansevurdering siden det ikke er noen som har etterspurt dette. Vi finner heller ikke informasjon om realkompetansevurdering på hjemmesiden til kommunen. Ut i fra dokumentasjonen og gjennom intervju vurderer Fylkesmannen at kommunen ikke vurderer og fatter vedtak om realkompetanse eller fatter vedtak om realkompetansevurdering og utsteder kompetansebevis

Konklusjon

Fylkesmannen konkluderer med at kommunen ikke gjennomfører realkompetansevurdering dersom søkeren ønsker det.

Fylkesmannen bemerker at selv om det ikke er søkere som etterspør realkompetansevurdering skal kommunen ha rutiner og prosedyrer på plass slik at dette blir fulgt opp på en forsvarlig måte. Har ikke kommunen egen kompetanse for gjennomføring av realkompetansevurdering, må kommunen innhente dette eller samarbeide med nærliggende kommuner.

Oppfylle kravene til enkeltvedtak

Oppfylle forvaltningslovens generelle krav til innhold i enkeltvedtakene

Undersøkelse og vurdering

Kommunen må sørge for at saksbehandlingen ved enkeltvedtak som gjelder grunnskoleopplæring, oppfyller forvaltningslovens krav til enkeltvedtak. I intervjuet kommer det fram at voksenopplæringen følger kommunen sin mal eller standardskjema for enkeltvedtak. De vedtakene

kommunen har sendt inn, både for grunnskoleopplæring og spesialundervisning, innvilger søkeren rett og lovgrunnlaget som vedtaket bygger på er tatt med i vedtakene. Det går også fram hvilke faktiske forhold det er lagt vekt på, og opplysninger om klagegang, tidsfrister, klageorgan og hvor klagen skal sendes. Vedtakene inneholder også opplysninger om retten til å se sakens dokumenter. At dette blir gjennomført bekreftes gjennom intervju med voksenopplæringen.

Til opplysning er kravet om at det skal gis informasjon om klagerett ikke gjelder dersom søkeren har fått innvilget alt det ble søkt om.

Konklusjon
Fylkesmannen finner det sannsynliggjort

- at det går fram av vedtakene hvilke lovbestemmelser avgjørelsen bygger på
- hvilke faktiske forhold som er vektlagt
- at det i enkeltvedtak som ikke innvilger en søknad fullt ut er opplyst om klageadgang, klagefrist, klageorgan og hvor klagen skal sendes
- at vedtakene inneholder informasjon om retten til å se sakens dokumenter

Sette i gang opplæringen

Sette i gang opplæringen innen rimelig tid

Undersøkelse og vurdering
I innsendt rutine for saksgang ved søknad om opplæring på grunnskolens område ved Rauma voksenopplæring finner vi søknadsfrist for hovedopptak. I intervjuet blir dette korrigert til at alle som søker grunnskoleopplæring blir behandlet fortløpende uavhengig av tidspunkt på året. I søknadskjema og de vedtakene som er sendt inn, ser vi at dato for søknad og enkeltvedtak for grunnskoleopplæring ligger nært i tid og kommunen oppfyller slik sett vilkårene.

Konklusjon
Fylkesmannen konkluderer med at kommunen setter i gang grunnskoleopplæringen innen rimelig tid etter vedtak om rett til grunnskoleopplæring?

3 Kommunens forsvarlige system

3.1 Rettslige krav

Kommunen skal ha et forsvarlig system for å vurdere om kravene i opplæringsloven med forskrifter blir oppfylt. Videre skal kommunen ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra disse vurderingene. Dette følger av opplæringsloven § 13-10.

Systemets utforming og omfang kan kommunen bestemme på bakgrunn av lokale forhold, egne risikovurderinger og kommunens organisering. For at et system skal være forsvarlig, må det være egnet til å avdekke forhold som er i strid med lov og forskrift. Systemet må også sikre at det blir satt i gang tiltak som er tilstrekkelige til å rette opp i slike forhold.

Skaffe seg informasjon

Kommunen må sørge for å ha oppdatert kunnskap om egen praksis innenfor grunnskoleopplæring for voksne, slik at kommunen kan vurdere om praksisen oppfyller kravene i opplæringsloven med forskrifter. Informasjonen som blir innhentet, må være relevant og dekkende for kravene i regelverket på det området som skal vurderes.

Vurdere praksis opp mot regelverket

Kommunen må bruke informasjonen de innhenter om egen praksis, til å vurdere om praksisen er i samsvar med opplæringsloven med forskrift. Kommunen må vite hvilke krav regelverket stiller på ulike områder, og de må ha en riktig forståelse av kravene. Dette betyr at kommunen må skaffe seg tilstrekkelig regelverkskompetanse.

Sørge for varige endringer når praksis bryter med regelverket

Kommunen må sette i verk egnede tiltak for å rette opp egen praksis når praksis ikke er i samsvar med regelverket. For at tiltak skal være egnet og gi varig endring, må de være innrettet slik at de bidrar til at bruddet ikke skjer på nytt. En årsak til brudd på regelverket kan være at de som gjennomfører eller forvalter grunnskoleopplæringen, ikke har tilstrekkelig kunnskap om regelverket. En annen årsak kan være at de mangler kompetanse i å anvende regelverket i praksis. Kommunen må i slike tilfeller vurdere og eventuelt iverksette tiltak for å øke kunnskapen eller å øke kompetansen. Videre må kommunen følge opp at tiltakene faktisk fører til endret praksis i samsvar med kravene i regelverket, slik at endringene blir reelle og varige. Dette betyr at kommunen både må hente inn informasjon om at tiltak blir iverksatt, og at de virker i samsvar med intensjonen. Kommunen må følge opp helt til praksis på det gjeldende området er blitt i samsvar med opplæringsloven med forskrifter.

Innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis

Kommunen må innhente nok informasjon for på en forsvarlig måte å kunne vurdere om praksis er i samsvar med regelverket. Videre må kommunen også innhente nok informasjon til å kunne følge opp at tiltakene har gitt reelle endringer. Hva som er tilstrekkelig informasjon, vil avhenge av hvilke funn kommunen gjør i de ulike faser av informasjonsinnhentingen. Dette krever at kommunen har et minimum av informasjon fra alle områder som er regulert av regelverket. Dersom innhentet informasjon indikerer at praksis ikke er i samsvar med regelverket, må kommunen skaffe seg mer informasjon for å få avklart dette.

Kommunen må jevnlig innhente og vurdere informasjon om praksis. For å ha et effektivt system som er treffsikkert og innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok, må kommunen foreta gode vurderinger av risiko. Områder der kommunen tidligere har sett at det har vært brudd på regelverket, kan indikere høy risiko. Det samme gjelder områder der kommunen har utarbeidet få retningslinjer for praksis, eller har hatt få tiltak for å øke kompetansen i forståelse og bruk av regelverket. Kommunen må også i sine vurderinger legge stor vekt på kontroll av områder der manglende etterlevelse av regelverket kan få store konsekvenser for de voksne. Basert på slike avveininger av sannsynlighet og konsekvens må kommunen ta stilling til hvor ofte og hvor omfattende kommunen skal kontrollere skolenes praksis på ulike områder. Dersom brudd på regelverket foregår over lang tid uten å bli avdekket og fulgt opp av kommunen, vil ikke kommunens risikovurderinger og system være forsvarlig.

Å ha et system betyr at kommunen må arbeide systematisk og kunne dokumentere og begrunne de valg og prioriteringer som kommunen har gjort.

3.2 Våre observasjoner, vurderinger og konklusjoner

Veilede og behandle søknader

Kommunen må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at veiledning og behandling av søknader som gjelder grunnskoleopplæring, er i samsvar med kravene i regelverket, jf. opplæringsloven § 13-10.

Undersøkelse og vurderinger

Fylkesmannen intervjuet skolesjef, rektor ved Åndalsnes ungdomsskole og avdelingsleder for voksenopplæringen om dette. Rektor ved ungdomsskolen er også rektor for voksenopplæringen i kommunen. Rektor har fått delegert ansvar for å fatte vedtak om grunnskoleopplæring og eventuelt spesialundervisning for voksne. Avdelingsleder ved voksenopplæringen veileder, vurderer retten til og kartlegger behovet for opplæring. Disse tre personene har i tillegg svart på egenvurderingsskjema i RefLex, med tilhørende dokumentasjon til Fylkesmannen**.** Vi intervjuet også leder for PP-tjenesten.

Kommunen skaffer seg informasjon om:

a) hvordan veiledning om grunnskoleopplæring gis og hvordan vurdering av rett foretas.

Skolesjefen formidlet at skoleeier skaffer seg informasjon om hvordan veiledning om grunnskoleopplæring for voksne gis og hvordan vurdering av rett foretas gjennom faste møter med rektor for voksenopplæringen. Som dokumentasjon er det lagt ved et årshjul for oppfølging av skolene generelt i kommunen, et kvalitetssystem oppbygd etter krav fra opplæringsloven § 13-10. Dette skal sikre at kommunen oppfyller kravene til å veilede og behandle søknader. Skolesjefen formidler videre at skoleeier og alle skoleledere i kommunen har tilgang og bruker dette. I intervju ble det likevel foreslått av skolesjef å lage et eget årshjul for oppfølging av voksenopplæringen i kommunen, da mye av de faste månedlige oppfølgingspunktene ikke passer inn med voksenopplæringens virksomhet, samt at voksenopplæringen skal ha løpende opptak ved forespørsel og søknad. At kommunen har et løpende opptak bekrefter alle tre som ble intervjuet, men i den skriftlige informasjonen opereres det likevel med søknadsfrist. Det er også lagt ved en sakliste og møteplan for skoleledere for høsten som dokumentasjon på samarbeid, informasjonsinnhenting og dialog med leder for enheten.

Det er ikke dokumentert fra noen av partene at det er faste samarbeidsstrukturer mellom rektor for voksenopplæringen og avdelingsleder. Det er lagt ved en rutine for saksgang ved søknad om opplæring på grunnskolens område ved Rauma voksenopplæring, men den er strukturert i tid, hva som skal gjøres og hvem som skal gjøre det. Her er det også søknadsfrist tidfestet til februar. Det står også at voksenopplæringa fatter vedtak i mai.

Kommunen må behandle søknader fortløpende og kan ikke samle opp søknader og gjennomføre en vurdering av søknadene bare en gang i året. Dersom behandlingen av søknaden tar mer enn en

måned, må søkeren få et foreløpig svar. Dette fordrer et samarbeid mellom avdelingsleder og rektor, da den ene veileder og vurderer rett og den andre skal sende et foreløpig svar eller et enkeltvedtak. Det står ikke oppført faste samarbeidsmøter mellom den som skal fatte eventuelle vedtak og den som gir veiledning og vurderer rett i saksgangsdokumentet.

Kommunen har opplysninger om rett til grunnskoleopplæring og eventuell spesialundervisning for voksne på kommunens hjemmeside, men de har ikke opplysninger om retten til realkompetansevurdering. Det er heller ikke dokumentert skriftlig eller via intervju at det blir veiledet om retten til realkompetansevurdering. Kommunen har veiledningsinformasjon og søknadsskjema på kommunens nettside for grunnskoleopplæring og spesialundervisning, der avdelingsleder er oppgitt som kontaktperson for mer informasjon, veiledning og eventuelle andre spørsmål. Det er også informert om at en kan søke gjennom hele året på nettsiden.

Søknadskjema om grunnskoleopplæring som er sendt inn, har likevel en søknadsfrist. Det er heller ikke mulig å skrive under på skjema uten å måtte samtykke til at PP-tjenesten skal gjøre en sakkyndig vurdering om retten til spesialundervisning. Det må være mulig å kunne søke om grunnskoleopplæring for voksne uten å bli utredet av PP-tjenesten. Skjemaet har heller ikke en utkryssingsmulighet for ønske om realkompetansevurdering.

Skolesjef har ikke dokumentert møter eller faste besøk på voksenopplæringen gjennom for eksempel møteprotokoller, eller via rektor for voksenopplæring som sikrer samarbeid og informasjon mellom den som veileder og vurderer retter og den som fatter enkeltvedtak.

Ut i fra disse opplysningene vurderer vi at skoleeier ikke har skaffet seg gode nok opplysninger om hvordan veiledning om grunnskoleopplæring gis. Skoleeier må også sikre at skolen har den nødvendige habiliteten, kompetanse, oversikt og kapasitet til å fatte vedtak når skoleeier har delegert myndighet til å fatte enkeltvedtak til skolen ved rektor. Oppgavefordelingsstrukturen som skoleeier her har valgt, fordrer et tett samarbeid og informasjonsflyt mellom involverte parter.

Det er ikke dokumentert hvordan det kontrolleres at søkeren har rett etter gitte kriterier. Det er heller ikke dokumentert hvordan kommunen vurderer og konkluderer med at søkeren trenger grunnskoleopplæring for at søkeren skal ha rett til slik opplæring.
Kommunen vurderer det behovet søkeren selv har gjennom utkrysning av fag mm. på søknadskjema og gjennom samtaler med avdelingsleder. De etterspør også kopi av vitnemål og eventuelle utredninger fra faginstanser fra tidligere skolegang.

Når det er en sakkyndig instans som har utredet den voksnens behov for grunnskoleopplæring, må kommunen vektlegge denne vurderingen av om den voksne trenger slik opplæring.

Det er ikke etablert faste samarbeidsmøter mellom PP-tjenesten og kommunens voksenopplæring, men det er faste møter med skoleeier blir det formidlet via intervju. Rutine for saksgang ved søknad om opplæring viser heller ikke til treffpunkt med PP-tjenesten på voksenopplæringen. Det står at det skal være et samarbeidsmøte i juni, men ikke hvem som skal delta. Det er viktig med dialog mellom involverte parter for å sikre god flyt i saksgang og oppfølging av de som har behov for

spesialundervisning. Det er ikke etablert treffpunkt mellom den som vurderer rett og den som gir råd.

Ut i fra disse opplysningene vurderer vi at skoleeier ikke har skaffet seg tilstrekkelig informasjon om hvordan vurdering av rett foretas.

b) Hvordan kartlegging av opplæringsbehovet foretas

I følge dem som ble intervjuet er det avdelingsleder som kartlegger opplæringsbehovet til søkere. I følge rutine for saksgang ved søknad om opplæring for grunnskolens område er det avdelingsleder som har ansvar for kartleggingsmøte, og som vurderer rett til opplæring. Avdelingsleder sender også henvisninger til PP-tjenesten. Leder for PP-tjenesten formidler i intervju at PP-tjenesten ønsker at voksenopplæringen i kommunen skal kartlegge opplæringsbehov før de henviser personer til PPT. Ved tettere samarbeidsstrukturer kan en få avklart gjensidige forventninger og avklaringer om mandat.

Ved intervju ble det formidlet at kommunen ikke har tilbudt realkompetansevurdering, da det ikke er meldt behov for det eller at noen har søkt om dette. Skolesjef kjenner ikke til om realkompetansevurdering blir tilbudt som en del av kartleggingen. Skolesjef kjente heller ikke til om andre kartleggingsverktøy var i bruk. Avdelingsleder og rektor viser til kartleggingssamtaler, men ikke til spesifikk kartlegging utover dette. Kartleggingen bør også avdekke om den voksne har behov for spesialundervisning eller særskilt språkopplæring, dersom dette kan avklares før opplæringen tar til. Når kartleggingen avdekker behov for spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering av hvilket opplæringstilbud kommunen skal gi.

Kartleggingen skal avdekke hvilke mål og kompetanse den enkelte ønsker å oppnå. Søkerens ønske blir kartlagt både gjennom søknadsskjema og samtale.

Da skolesjef og rektor ikke kjenner til hvilken type kartlegginger, og med hvilket formål dette blir foretatt av avdelingsleder ved voksenopplæringen, vurderer vi at skoleeier ikke skaffer seg tilstrekkelig informasjon om hvordan kartlegging av opplæringsbehovet foretas.

c) Hvordan vurdering av realkompetansevurdering gjennomføres og dokumenteres

Voksne skal få tilbud om realkompetansevurdering før inntak til grunnskole, slik at opplæringen kan tilpasses den enkeltes behov. Det kan være en del av kartlegging av søkers behov for opplæring. All dokumentasjon både muntlig og skriftlig, dokumenterer at det ikke gjennomføres realkompetansevurdering. Kommunen har ikke informasjon om retten til realkompetansevurdering, hvordan vurdering av realkompetanse gjennomføres og dokumenteres tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Skoleeier og leder kan bekrefte at dette ikke er blitt gjort eller tilbudt. Det er heller ikke dokumentert at dette informeres om på andre måter. Søknadskjema er ikke tilgjengelig på hjemmesida til kommunen. Det er heller ikke vært behandlet søknader på andre dokumenterte måter.

Ut ifra disse opplysningene vurderer vi at skoleeier ikke skaffer seg informasjon og sikrer at realkompetansevurdering gjennomføres og dokumenteres ved behov, ei heller hvordan.

d) Innholdet i enkeltvedtak knyttes til grunnskoleopplæring for voksne

Kommunen har plikt til å fatte et enkeltvedtak når den voksne har søkt om grunnskoleopplæring etter opplæringsloven kapittel 4A. Saksbehandlingsreglene i forvaltningsloven setter rammer for enkeltvedtaket. I enkeltvedtaket skal det gå frem om den voksne har rett etter opplæringsloven § 4A-1 eller ikke. Dersom den voksne har rett til grunnskoleopplæring, skal det være klart og tydelig hva slags opplæring den voksne får tilbud om. Den voksne kan klage på enkeltvedtaket. Klagen skal sendes til kommunen. Dersom kommunen ikke er enig i klagen og ikke gjør om vedtaket, skal de sende klagen til Fylkesmannen.

Dersom den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 (første eller andre ledd), skal det fattes et eget enkeltvedtak om det i tillegg til enkeltvedtaket om rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1.

Kommunen kan samle enkeltvedtak om rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1 og enkeltvedtak om spesialundervisning etter § 4A-2 i samme dokument. Den voksne har klagerett på begge enkeltvedtakene. Dette skal det opplyses om i underretningen om vedtakene.

I et innsendt enkeltvedtak, under vurdering, konkluderes det med at retten faller inn under § 4A-2 andre ledd kun etter søknadsskjema. Det vises ikke til kartlegging av behov, ei heller i forkant av henvisning til PPT. Videre gis det rett etter opplæringsloven kapittel 4A. Det står ikke noe om hva slags opplæring den voksne skal få tilbud om, annet enn timeantall og at dette er spesialundervisning. Som nevnt, skal det fattes eget enkeltvedtak dersom den voksne har rett til spesialundervisning etter § 4A-2 (første eller andre ledd), i tillegg til enkeltvedtaket om rett til grunnskoleopplæring etter § 4A-1. En har også klageadgang på begge enkeltvedtakene. Det gis det ikke anledning til i innsendt dokumentasjon.

Ut i fra dette vurderer vi at skoleeier ikke har skaffet seg tilstrekkelig informasjon om innholdet i enkeltvedtaket knyttes til grunnskoleopplæring for voksne.

e) hvor raskt opplæringen igangsettes

Fylkesmannen har ikke fått inn dokumentasjon og eksempel på foreløpig svar, dersom behandlingen tar mer enn en måned. I følge rutine for saksgang ved søknad om opplæring på grunnskoleområde er søknadsfristen i januar, men vedtak har vedtaksfrist i mai. I intervju formidles det at de setter i gang opplæring så fort kommunen har fått på plass et tilpasset opplæringstilbud. Det er ikke formidlet hvordan skoleeier skaffer seg informasjon som avdekker hvor raskt opplæringen igangsettes, fra noen kontakter kommunen til eventuelt tilbud etter rett til opplæring gis. Det følges heller ikke opp om skolen gir foreløpig melding om det er behov for dette.

Ut i fra dette vurderer vi at kommunen ikke skaffer seg tilstrekkelige opplysninger om hvor raskt opplæringen igangsettes.

Konklusjon

<u>Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort</u>

a) <u>at kommunen skaffer informasjon om hvordan veiledning om grunnskoleopplæring for voksne gis og hvordan vurdering av retter foretas</u>

b) hvordan kartlegging av opplæringsbehovet foretas
c) hvordan vurdering av realkompetanse gjennomføres og dokumenteres
d) innholdet i enkeltvedtak knyttes til grunnskoleopplæring for voksne
e) hvor raskt opplæringen igangsettes

Vurdere praksis opp mot regelverket

Undersøkelse og vurdering
Kommunen må bruke informasjonen som hentes inn om opplæringsstedets praksis til å vurdere om praksisen er i samsvar med opplæringsloven med forskrift. Kommunen må ha tilstrekkelig regelverkskompetanse gjennom å vite hvilke krav regelverket stiller til de ulike områdene og igjen ha riktig forståelse av kravene.

Det ligger ikke ved en rutinebeskrivelse for hvordan eier vurderer praksis opp mot regelverket. Selv om kommunen bruker et eget kvalitetssystem oppbygd etter krav i opplæringsloven § 13-10, er det som skolesjefen formidler via intervju kanskje ikke nok. Det vurderes å lage et eget årshjul for voksenopplæringen, da årshjulet de har nå er generelt for alle grunnskoler i kommunen.

Konklusjon
Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at kommunen bruker den informasjon som er innhentet til å vurdere om veiledning og behandling av søknader er i samsvar med regelverket.

Sørge for varige endringer når praksis bryter med regelverket

Undersøkelse og vurdering
Skoleeier har møter og er i dialog med rektor for voksenopplæringen, men de har ikke dokumentert en innarbeid framgangsmåte for å følge opp at ny praksis blir innarbeidet. Skriftlig eksempel på slik informasjonsinnhenting, tilbakemeldinger og oppfølging ligger ikke ved i dokumentasjonsgrunnlaget. En slik rutine eller framgangsmåte er heller ikke formidlet via intervju. Kommunens eget kvalitetssystem er formidlet å skulle fange opp dette, samt voksenopplæringens egen rutine for saksgang, men som det formidles på intervju skal det vurderes å lage et eget årshjul for voksenopplæringen for å blant annet sikre varig endring når praksis bryter med regelverket. Besøk ved opplæringsstedet som tiltak er ikke nevnt, men faste møter med rektor fra voksenopplæringen skal sikre dette.

Ut i fra formidlet rutine/framgangsmåte vurderer vi at dette pr. dato ikke er godt nok for å sørge for varig endringer når praksis bryter med regelverket.

Konklusjon
Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at kommunen bruker disse vurderingene til å sørge for å gjøre om på praksis slik at veiledning og behandling av søknader blir i samsvar med regelverket, eventuelt følger opp at ny praksis blir innarbeidet.

Hente inn tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis

Undersøkelse og vurdering

Ut i fra intervju med skolesjef og innsendt skriftlig dokumentasjon vurderer vi det slik at kommunen ikke innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket. Da spesielt vektlagt å innhente tilstrekkelig informasjon, sett i sammenheng med hvordan kommunen skaffer seg informasjon jf. punkt a-e i denne rapporten. Kommunen skal ha et forsvarlig system for å vurdere om kravene i opplæringsloven med forskrift blir oppfylte. Kommunen skal også ha et forsvarlig system for å følge opp resultatene fra disse vurderingene. For at systemet skal være forsvarlig, må det være egnet til å avdekke forhold som er i strid med lov og forskrift. Systemet må sikre at det blir satt i gang tiltak som er tilstrekkelig til å rette opp i slike forhold.

Prosessen i sin helhet er ikke egnet til å avdekke og følge opp brudd på regelverket.

Konklusjon

Fylkesmannen finner det ikke sannsynliggjort at kommunen innhenter tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar med regelverket.

4 Frist for retting av regelverksbrudd

I kapitlene ovenfor har vi konstatert at dere ikke oppfyller regelverket på alle områder. Vi gir dere en frist til å rette regelverksbruddene, jf. kommuneloven § 60 d.

Frist for retting er **10.05.2019.** Før fristen må dere sende oss en erklæring om at forholdene er rettet og en redegjørelse for hvordan bruddene er rettet.

Hvis dere ikke har rettet regelverksbruddene før rettefristen, vil vi vedta pålegg om retting. Et pålegg om retting er et vedtak som dere kan klage på, jf. forvaltningsloven kapittel VI.

Følgende pålegg er aktuelle å vedta etter utløp av rettefristen:

Veilede og vurdere rettigheter

Veilede om retten til grunnskoleopplæring

1. *Kommunen må sørge for å gi veiledning om og vurdere om søkere har rett til grunnskoleopplæring for voksne, jf. opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2 og forvaltningsloven § 11. Kommunen må i den forbindelse se til at:*

    a) *det blir gitt veiledning om retten til realkompetansevurdering*

Kartlegge opplæringsbehov

Innhente informasjon for å tilpasse tilbudet til den voksnes behov

2. *Kommunen må sørge for å innhente informasjon for å tilpasse opplæringstilbudet til den voksnes behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2 og 4A-8, jf. 5-3. Kommunen må i den forbindelse se til at:*

    a) alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring får kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring i
    b) alle søkere som har rett på grunnskoleopplæring får kartlagt om de har behov for særskilt språkopplæring
    c) alle søkerne som har rett på spesialundervisning får kartlagt behov for spesialundervisning

Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten

Fatte vedtak som konkluderer, angir tilbudet og kan gi et forsvarlig utbytte

3. Kommunen må sørge for å fatte enkeltvedtak som oppfyller søkerens rett til opplæring tilpasset sitt behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2, 5-3, jf. forvaltningsloven § 2, 23 og 24. Kommunen må i den forbindelse se til at:

    a) alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder:
        - om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring
        - hvilken organisering opplæringen skal ha (tidspunkt på dagen, ukedager
        - eventuelt hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning

    b) innholdet i opplæringstilbudet tilpasses den voksnes behov, slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen

Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse

4. Kommunen må sørge for å tilby, gjennomføre, dokumentere og fatte vedtak ved realkompetansevurdering, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, forskrift til opplæringsloven §§ 4-13 og 4-33a, jf. forvaltningsloven §§ 2, 11a, 17 og 23. Kommunen må i den forbindelse se til at:

   a) det gjennomføres realkompetansevurdering dersom søkeren ønsker det.

Kommunens forsvarlige system

Veilede og behandle søknader

5. Kommunen må sørge for å ha et forsvarlig system for å vurdere og følge opp at veiledning og behandling av søknader som gjelder grunnskoleopplæring for voksne, er i samsvar med kravene i regelverket, jf. opplæringsloven §§ 13-10 (opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2, forskrift til opplæringsloven og aktuelle paragrafer det vises til i forvaltningsloven under hvert tema i rapporten). Kommunen må i den forbindelse:

   a) skaffe seg informasjon om:
      - hvordan veiledning om grunnskoleopplæring for voksne gis og hvordan vurdering av rett foretas
      - hvordan kartlegging av opplæringsbehov foretas
      - hvordan vurdering av realkompetanse gjennomføres og dokumenteres
      - innholdet i enkeltvedtak knyttet til grunnskoleopplæring for voksne
      - hvor raskt opplæringen igangsettes

   b) Sørge for å bruke denne informasjonen til å vurdere om veiledning og behandlingen av søknader er i samsvar med regelverket
   c) bruke disse vurderingene til å sørge for å gjøre om på praksis slik at veiledning og behandlingen av søknader blir i samsvar med regelverket
   d) sørge for følge opp at eventuell ny praksis innarbeides
   e) sørge for å innhente tilstrekkelig informasjon ofte nok til å vurdere og følge opp praksis som ikke er i samsvar regelverket

Vedlegg: Liste over dokumentasjon

- Rutine for saksgang ved søknad om opplæring på grunnskolens område ved RVO
- Søknad om opplæring på grunnskolens område
- Søknadsskjema om voksenopplæring
- Vedtak om opplæring på grunnskolens område
- Vedtak om opplæring på grunnskolens område for skoleåret 2017-2018
- Vedtak om rett til grunnskoleopplæring
- Sakkyndig vurdering
- Pedagogisk rapport for voksenopplæringen
- Vedtak om tildeling av spesialundervisning for skoleåret 2018/2019
- Vedtak om rett til grunnskoleopplæring
- Kvalitetssystem skole Rauma
- Saksliste skoleledermøte 17.10.18

Det ble gjennomført stedlig tilsyn 7. november 2018

Det ble gjennomført intervju med:

- Rektor ved Åndalsnes ungdomsskole
- Avdelingsleder for voksenopplæringen
- Representant for PPT
- Representant for skoleeier

Rauma kommune

Telefon: 71 16 66 00
Vollan 8a, 6300 Åndalsnes

Grunnskole
Besøksadresse: Rauma rådhus, Vollan 8

Vår ref: 2018001794 – 5
Deres ref:

Dato: 10.05.2019

Svar fra Rauma Voksenopplæring på endelig tilsynsrapport

Vedlagt følger svar på endelig tilsynsrapport fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal.

Svaret fra Voksenopplæringen inneholder nye rutiner for veiledning og behandling av søknader til opplæring for voksne.

Følgende tema:

1. Veilede og behandle søknader
2. Kartlegge opplæringsbehov
3. Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten
4. Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse
5. Oppfylle kravene til enkeltvedtak
6. Sette i gang opplæringen

De nye rutinene for Voksenopplæringen er vedlagt i dokumentet og vil gjelde fra dd.

Mvh.

Aina Øyen Henden
Skolesjef
6300 Åndalsnes
Tlf. 71 16 64 45/48 89 19 38
aina.henden@rauma.kommune.no

Rutine for behandling av søknader til Rauma voksenopplæring

Lov grunnlag		Sjekkliste	Vi vurderer dette:
1. Grunnskoleopplæring for voksne: veilede og behandle søknader			
Veilede og Vurdere rettigheter		Kommunen skal sørge for å gi veiledning om og vurdere om søkere har rett til grunnskoleopplæring for voksne, jf. opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2 og forvaltningsloven § 11.	
Forvaltningsloven § 11 , opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2 og forskrift til opplæringsloven § 4-13	1.1	Alle som henvender seg, skal få nødvendig veiledning om retten til grunnskoleopplæring og realkompetansevurdering	Interessenter som henvender seg, må få grunnleggende informasjon om søkning og hva retten innebærer. Avhengig av den enkeltes spørsmål, innebærer dette: hva som kreves for å få grunnskolevitnemål, om retten til spesialundervisning, hva realkompetansevurdering kan gi, og hvordan den gjennomføres, mulige tilpasninger i opplæringen til voksnes behov, generelle vilkår for inntak og fremgangsmåte for søkning. Skriftlig materiell som søkere får / blir henvist til, kan også vurderes i tillegg til direkte veiledning
Opplæringsloven § 4A-1	1.2	Kontrollerer om søkerne er: a) over opplæringspliktig alder? b) ikke har rett til videregående opplæring etter opplæringsloven § 3-1? c) har lovlig opphold i Norge?	De formelle kravene som skal være oppfylt før vi starter vurderingen av om den voksne trenger grunnskoleopplæring. Angående punkt c: Asylsøkere mellom 16 og 18 år vil kunne ha rett til opplæring, jf. § 4A-1 fjerde ledd. Alle tre vilkårene må være oppfylt for at søkeren skal ha rett til opplæring. I tillegg må det fjerde vilkåret som fremgår av neste spørsmål, være oppfylt for å ha rett kan likevel velge å gi et tilbud til de som har behov, men ikke rett, jf. § 4A-1 andre ledd.
Opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	1.3	Kontrollerer før vedtak om søkerne trenger grunnskoleopplæring ved å legge vekt på: a) Søkerens opplevde behov b) kartlegging av om tidligere opplæring var	Vurderingstemaene som er mest aktuelle når vi vurderer behov for grunnskoleopplæring, og som de minimum må se på. Andre forhold/informasjon kan også være aktuell for å vurdere behovet. Det vil variere fra

		likeverdig og er tilfredestillende ut i fra dagens forholdskrav c) sakkyndig vurdering av behov for spesialundervlsning hvis dette foreligger	søknad til søknad hvor mye vi skal vektlegge de ulike delene. Dersom det er en sakkyndig vurdering av behovet (jf. Punkt c), kan vurderingstemaene i a og b være ivaretatt i denne, særlig dersom det er retten etter andre ledd i 4A-2 vurderingen omhandler. Vi kan ikke avvise søkere som har behov, på bakgrunn av manglende kunnskap i norsk. Se rundskriv Udir-3-2012, punkt 2.1.4 for utdypning av likeverdlg opplæringstilbud. Her er vurderingstemaet blant annet om tidligere opplæring manglet fag som inngår i dagens krav til grunnskolevitnemål. Søkere med utenlandsk opplæring må vurderes etter behov de har etter dagens norske forhold.
2. Kartlegge opplæringsbehov			
Kartlegging og rådgiving		Kommunen må sørge for å innhente informasjon for å tilpasse opplæringstilbudet til den voksnes behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2 og 4A-8, jf. 5-3.	
Opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	2.1	Alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, skal få kartlagt i hvilke fag eller ferdigheter de har behov for opplæring?	Kartlegging må avdekke hvilke fag, deler av fag eller ferdigheter søkeren har behov for opplæring. Realkompetansevurdering kan være en form for kartlegging, og det samme kan den sakkyndige vurderingen, jf. spørsmål 2.3. Kommunen kan bruke tester til å kartlegge opplæringsbehovet i fag. Kartleggingen må avklare om den voksne ønsker vitnemål for grunnskoleopplæring og hvilke fag som da søkeren må ha opplæring i.
Opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	2.2	Alle søkere som har rett til grunnskoleopplæring, skal få kartlagt om søkeren har behov for a) særskilt språkopplæring b) spesialundervisning	Vi skal undersøke om det er mulig å avdekke behov før vi gir tilbud. Vi kan også vurdere dette underveis i opplæringen dersom den første kartleggingen ikke avdekker behovet. Dersom det bes om eller avdekkes mulig behov for spesialundervisning, skal PPT utarbeide en sakkyndig vurdering, jf. spørsmål 2.3.
Opplæringsloven §§ 5-3,jf. 4A-2	2.3	Ved behov for spesialundervisning, utarbeider PPT en sakkyndig vurdering av	I tillegg til å vurdere om søkeren har behov, jf. spørsmål 1.3 c, skal PPT

		hvilket opplæringstilbud som bør gis	vurdere hvilket opplæringstilbud som skal gis. Dette danner grunnlaget for vedtaket.
Opplæringsloven §§ ,4A-8, jf.,4A-1 og 4A-2	2.4	Alle søkere med rett til grunnskoleopplæring skal få nødvendig rådgivning for å se hvilket tilbud som passer for søkerens situasjon	Vi må se rådgivningen i sammenheng med hva slags opplæring den voksne trenger. Tilpasninger til livssituasjon, særlige behov og realkompetanse.
3. Fatte vedtak som oppfyller opplæringsretten			
Vedtak om rett og innhold	3.1	Kommunen må sørge for å fatte enkeltvedtak som oppfyller søkerens rett til opplæring tilpasset sitt behov, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, 4A-2, 5-3, jf, forvaltningsloven § 2, 23 og 24.	
Forvaltningsloven § lla og opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	3.2	Vi fatter vedtak om grunnskoleopplæring uten ugrunnet opphold etter at søknad er mottatt	Søknader om grunnskoleopplæring for voksne skal behandles fortløpende når de kommer inn. Vi kan ikke ha en søknadsfrist og vente med behandling tll etter dette. Dersom saksbehandlingen tar mer enn en måned, må søkeren få et midletidig svar
Forvaltningsloven §§ 2 og 23 og opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	3.3	Alle søkere som blir vurdert å ha rett, får et skriftlig enkeltvedtak som inneholder: a) konklusjon om at søkeren har rett b) om den voksne eventuelt skal ha spesialundervisning c) om den voksne eventuelt skal ha særskilt språkopplæring d) hva innholdet i opplæringen skal være (fag, deler av fag, grunnleggende ferdigheter m.m.)? e) hvilken organisering opplæringen skal ha, tidspunkt på dagen, ukedager m.m f) hvilket omfang opplæringen skal ha (timer i uken eller annen angivelse) g) Hvilken kompetanse undervisningspersonalet skal ha ved spesialundervisning	Særskilt språkopplæring følger av retten til at tilbudet skal være tilpasset den enkelte, jf. 4A-1. Dersom behov for særskilt språkopplæring avdekkes underveis, fattes et oppdatert vedtak om grunnskoleopplæring der dette innholdet innbakes. Vedtak om spesialundervisning kan også være et eget vedtak, når dette avdekkes underveis i opplæringen, jf. hjemmel i 4A-2 første ledd.
Opplæringsloven §§ ,4A-1 og ,4A- 2, jf. ,4A-8	3.4	Vedtaket skal gi et opplæringstilbud tilpasset den voksnes behov slik at den voksne kan få et forsvarlig utbytte av opplæringen	Vi vurderer om det reelle innholdet faktisk er tilpasset den voksnes behov.

			Gjennom kartlegging av den voksne, og eventuelt gjennom realkompetansevurdering, vil vi få informasjon om hvordan opplæringen bør tilpasses den voksnes behov. Opplæringstilbudet skal gjenspeile dette. Tilpasninger i opplæringens innhold, organisering og omfang må kunne gi den voksne et «forsvarlig utbytte». Det betyr at vi kan avveie egen ressursbruk opp mot optimal tilpasning til deltakerens behov og livssituasjon, så sant tilpasningene gir deltakeren et forsvarlig utbytte av opplæringen sett i forhold til planlagt kompetanse / de mål det er realistisk å sette opp for den enkelte. Med tilpasning livssituasjon menes her: omfanget av opplæringen, opplæringsperiode, tidspunkt på dagen for opplæring, heltids-/ deltidstilbud og lignende. Med tilpasninger i innhold menes blant annet at opplæringen må tilpasses kartleggingen av tidligere kompetanse og forutsetninger og eventuell realkompetansevurdering. Vi må kunne tilby de fagene som den voksne trenger for å få vitnemål dersom dette er den voksnes behov.
4. Vurdere og fatte vedtak om realkompetanse			
Realkompetansevurdering	Kommunen må sørge for å tilby, gjennomføre, dokumentere og fatte vedtak ved realkompetansevurdering, jf. opplæringsloven §§ 4A-1, forskrift til opplæringsloven §§ 4-13 og 4-33a, jf. forvaltningsloven §§ 2, IIa, 17 og 23.		
Opplæringsloven § 4A-1 og forskrift til opplæringsloven § 4-13	4.1	Vi gjør en realkompetansevurdering ved å: a) kartlegge den voksnes formelle, ikke- formelle og uformelle kompetanse b) vurdere den voksnes kompetanse etter kompetansemålene for fag i LK06?	Vi må sørge for at det blir klargjort hvilken kompetanse den voksne har. Likeverdig betyr ikke lik. For å foreta en forsvarlig belysning av saken, jf. forvaltningsloven, og ha et grunnlag for å vurdere likeverdighet, må vi sammen med den voksne sørge for å innhente relevant dokumentasjon knyttet til den

		c) vurdere om kompetansen er likeverdig med kompetanse fra grunnskoleopplæring d) konkludere om den voksnes kompetanse er godkjent eller ikke i hele eller deler av faget/fagene	voksnes formelle, ikke-formelle og uformelle kompetanse. Realkompetansen må tilsvare minst karakteren 2 for at faget / deler av fag skal bli godkjent.
Forskrift til opplæringsloven § 4-13 og forvaltningsloven §§ 2 og 23	4.2	Vi fatter enkeltvedtak for alle som har fått vurdert sin realkompetanse	Enkeltvedtaket kan inngå som del av vedtak om rett/innhold i opplæringen. Kravet gjelder både når den voksne får godkjent realkompetanse, og når den ikke får noe godkjent.
Forskrift til opplæringsloven § 4-13 og forvaltningsloven §§ 2 og 23	4.3	Enkeltvedtaket om realkompetansevurdering må vurderes om den voksnes kompetanse er godkjent til å tilsvare fag eller deler av fag	Gjelder ikke dersom ikke noe kompetanse er godkjent. Vedtaket kan eventuelt vise til vedlagt kompetansebevis der dette skal gå frem.
Forskrift til opplæringsloven § 4-33a	4.4	Den voksne som har fått godkjent realkompetanse, skal den få et kompetansebevis?	Avgjørelsen om godkjenning av realkompetansen er et enkeltvedtak, Kravet om et kompetansebevis gjelder ikke dersom den voksne ikke har fått godkjent noe kompetanse (hverken fag eller deler av fag)
5. oppfylle kravene til enkeltvedtak			
Generelle krav til enkeltvedtak	Rauma kommune skal sørge for at saksbehandlingen ved enkeltvedtak som gjelder grunnskoleopplærin oppfyller forvaltningslovens krav til enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven [§§, 24, 25 og 27].		
Forvaltningsloven §§ 24 og 25	5.1	Enkeltvedtakene som gjelder grunnskoleopplæring, det må komme frem hvilke lovbestemmelser avgjørelsene bygger på?	Kravene gjelder uavhengig av konklusjonen i vedtakene. Gjelder enten det fattes separate vedtak eller om vedtakene samles i ett vedtak når det gjelder: - rett/ikke rett til opplæring - Rett til spesialundervisning - Innholdet i opplæringen, inkludert om det skal gis særskilt norskopplæring - Realkompetansevurdering Det må gå frem av begrunnelsen at den voksnes behov er bli lagt vekt på i utforming av vedtak. Kravet om at det skal gis informasjon om klage gjelder ikke dersom søkeren har fått innvil_get alt det ble søkt om.
Forvaltningsloven §§ 24 og 25	5.2	Det må komme fram av enkeltvedtakene hvilke faktiske forhold det har blitt lagt vekt på	
Forvaltningsloven § 27	5.3	Enkeltvedtak som ikke innvilger en søknad fullt ut må få opplyst om klageadgang, klagefrist, klageorgan og hvor klagen skal sendes	
Forvaltningsloven § 27, jf. forvaltningsloven § 18 og 19	5.4	Enkeltvedtakene må inneholde informasjon om retten til å se sakens dokumenter	
6. Sette i gang opplæringen			

Sette i gang innen rimelig tid	Kommunen må sørge for 3 gi opplæring til alle som oppfyller vilkårene for rett til grunrtskoleopplæring, jf. opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2. Kommunen må i den forbindelse (se til at [navn instans]):		
Opplæringsloven §§ 4A-1 og 4A-2	6.1	Vi må sette i gang grunnskoleopplæringen innen rimelig tid etter vedtak om rett til grunnskoleopplæring	Kommunen kan ikke av økonomiske eller praktiske grunner la være å sette i gang opplærlng dersom konklusjonen er at søkeren har rett. Kommunen må kunne bruke rimelig tid til å områ seg før tilbudet igangsettes. Rimellg tid må vurderes ut fra det enkelte tilfellet.

Aina Øyen Henden
Skolesjef tlf. dir. 71166445

Dette dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	033
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	31.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 22/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

OPPFØLGINGSLISTE

Sekretariatets innstilling

I oppfølgingslisten gjøres følgende endringer:

Saksopplysninger

Vedlagt følger:
- ajourført oppfølgingsliste pr 30.4.2019.
- «Oppstart av arbeid med Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)», rådmannens saksfremlegg til formannskap og kommunestyre.

I dette møtet er det lagt opp til orientering fra administrasjonen knyttet følgende saker på oppfølgingslisten.
- **Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune».** Det vises til egen sak, 20/19 Oppfølging av forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune».
- **Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole -** Kontrollutvalget har ønsket at skolesjefen er tilstede når utvalget får fremlagt den årlige tilstandsrapporten., jf. OS 05/19

VURDERING

Dersom det er saker utvalget ønsker å kommentere, stille spørsmål ved eller ta opp i dette møtet eller i et senere møte, kan disse bli fremmet for oppføring på oppfølgingslisten.

Jane Anita Aspen
daglig leder

KONTROLLUTVALGET I
RAUMA KOMMUNE

SAKSOPPFØLGING

(ajourført pr 30.4.2019)

Saker som er tatt opp:	Merknad:	Status:
18.04.16 **Helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune** Ansvar: Adm./sekr	I KU-møte 01.02.16 OS 02/16 hadde rådmannen en orientering og gjennomgang av underveisevaluering av hjemmebasert helse- og omsorgstjeneste i Rauma kommune. Rådmannen sa at det nå var hovedprioritet å få på plass systemer, rutiner og praksis som sikrer forsvarlige helsetjenester, samt jobbe med felles holdninger og retning på tjenesten. Kontrollutvalget ønsker å følge tett med på utviklingen innen helse- og omsorgstjenester i Rauma kommune.	**24.10.16:** Kontrollutvalget ønsker også å ta med seg videre at det må følges opp at det er gode tilbud på alle trinn i «omsorgstrappen». **28.11.16:** Kontrollutvalget ønsker orientering om status i første møte i 2017. **20.02.17:** Helse og omsorgssjef Greta Hanset orienterte i dagens møte jf. OS 09/17. **05.03.18**: Kontrollutvalget ønsker et virksomhetsbesøk på Helsehuset høsten 2018. **06.09.18**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte orientering fra rådmannen om den økonomiske situasjonen innen helse og omsorg med prognose for stort merforbruk jf. OS 07/18. Utvalget ber om en ny statusrapport i kontrollutvalgsmøte 18.10.18. **18.10.18**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte statusrapport fra økonomisjefen om den økonomiske situasjonen innen helse og omsorg. jf. OS 08/18. Kontrollutvalget vil følge utviklingen nøye fremover og vil påpeke at det er systemavvik (i rapporteringssystemene) som burde ha vært registret og aktivt fulgt opp av rådmannen. Utvalget ber i forbindelse med kontrollutvalgets virksomhetsbesøk på Helsehuset 29.11.18 om å få en statusrapport for drifts- og økonomisk situasjon innen Helse- og omsorg. **29.11.18**: Utvalget hadde i forbindelse med dagens møte virksomhetsbesøk på Rauma helsehus, jf. OS 10/18. Orienteringen som ble gitt av helse og omsorgssjef Kristian Skålhavn inneholdt bl.a. en statusrapport for drifts- og økonomisk situasjon innen Helse- og omsorg.
20.02.17 **Barneverntjenesten i Rauma kommune** Ansvar: Adm./rev./sekr.	Kommunestyret behandlet forvaltningsrevisjonsrapporten «Barnevernstjenesten i Rauma kommune» og vedtok enstemmig kontrollutvalgets innstilling i møte 8.3.2016, k-sak 29/16. I tillegg ble det gjort en tilføying om at «Kommunestyret er bekymret over bemanning og budsjettering i barnevernstjenesten, og ber om at saka tas opp på nytt i forkant av neste budsjettbehandling.» I samme kommunestyremøte ble det lagt frem	**23.05.17**: Kontrollutvalget behandlet oppfølging av rapporten i dagens møte jf. sak 12/17. Utvalget ønsker å få en status rapport i første møte i 2018. Til neste møte gis det tilbakemelding om tilgang på fosterhjem. Sekretær følger opp dette. **19.06.17**: Utvalget fikk i dagens møte, sak 19/17, fremlagt e-post fra barnevernsleder Sylvia Vik Mittet med svar på spørsmål om tilgang på fosterhjem i kommunen. **05.03.18:** Helse- og velferdssjef Harald Digernes-Westby orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 01/18. Utvalget ønsker å avslutte oppfølging av denne saken. **17.01.19:** Barnevernsleder Sylvia Mittet og helse og velferdssjef Harald Digernes-Westby

	«Tjenesteanalyse av barneverntjenesten i Rauma kommune». Analysen er laget i forbindelse med at kommunen har deltatt i effektiviseringsnettverk for barneverntjenester gjennom Kommunenes Sentralforbund. I kommunestyremøte 15.12.16 sak 134/2016 ble det lagt frem en statusrapport fra barnevernet pr. november 2016. Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporten ble gjennomført vår 2017. Kontrollutvalget hadde egentlig avsluttet oppfølgingen av Barnevernstjenesten våren 2018. Men i desember 2018 gjennomførte Bufdir, på oppdrag fra Barne- og likestillingsdepartementet, en gjennomgang av enkelte indikatorer for å vurdere risikobildet i kommunale barneverntjenester. I denne gjennomgangen kommer barnevernstjenesten i Rauma kommune ut med «Rød-lys», i forhold til de indikatorene som er undersøkt. Utvalget ønsker derfor å fortsette oppfølgingen av Barnevernstjenesten.	orienterte utvalget i dagens møte jf. OS 02/19.
23.05.17 **Rauma Energi AS** Ansvar: sekr.	Rauma Energi AS står overfor store utfordringer i tiden fremover. Det gjelder både Herje kraftverk, Verma utbyggingen og fiberutbygging. Kontrollutvalget ønsker derfor å følge med på utviklingen.	**19.06.17:** Kontrollutvalget ønsker i neste møte å få en oppdatering fra Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk. **18.09.17**: Kontrollutvalget fikk i dagens møte en oppdatering fra Adm. direktør Alf Vee Midtun, Rauma Energi AS om situasjonen knyttet til Herje kraftverk, jf. OS 22/17. **05.03.18:** Kontrollutvalget ønsker i løpet av høsten en ny statusrapport, særlig med fokus på Herje kraftverk og Verma utbyggingen. **06.09.18:** Kontrollutvalgets leder informerte utvalget om at han hadde deltatt på en befaring ved Verma kraftverk utbyggingen. Det var ikke rapportert om økonomiske avvik og ingen personskader i byggeperioden. Etter planen skal det settes i gang prøvedrift i desember. **18.10.18:** Kontrollutvalget ønsker at statusrapport fra Rauma Energi AS utsettes til første møte 2019. **29.11.18**: Utvalgsleder informerer om at han har forstått det slik, at oppstart av Vermakraftverket etter utbyggingen er utsatt. Utvalget ber om at statusrapporten fra Rauma

		Energi AS må inneholde en orientering om status for Verma utbyggingen. **17.01.19:** Daglig leder Alf Vee Midtun gav utvalget en statusrapport i dagens møte jf. OS 01/19. Utvalget ønsker en ny statusrapport i møte 12.09.19.
18.09.17 **Tilsyn med Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen- Rauma kommune – Åndalsnes ungdomsskole** Ansvar: adm./sekr	Tilsynet fra fylkesmannen førte til 11 pålegg om utbedringer. Fristen for Rauma kommune til å rette brudd på regelverket er satt til 1.12.2017. Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18. Kontrollutvalget ønsker å følge med på utviklingen, bl.a. ved årlig få fremlagt tilstandsrapport for grunnskolen.	**18.09.17:** Kontrollutvalget diskuterte rapporten i dagens møte. Utvalget ser alvorlig på at det er så mange brudd på regelverket. Utvalget ønsker når fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til fylkesmannen og fylkesmannens vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.11.17**: Kontrollutvalget ønsker i neste møte en orientering fra skolesjefen om hvordan det sikres at brudd på regelverket ikke skjer i de andre skolene i kommunen. Utvalget ønsker også å orienteres om hvor samkjørte skolene er på rutiner og retningslinjer. **06.12.17**: Kontrollutvalget fikk orientering fra skolesjefen i dagens møte jf. OS 24/17. Utvalget ønsker å følge saken videre og ber også om å få tilsendt fylkesmannens svar på kommunens plan for lukking av avvik. **05.03.18:** Fylkesmannen har avsluttet tilsynet jf. brev til Rauma kommune datert 20.02.18 vedlagt sak 07/18. Kontrollutvalget ønsker å få fremlagt Tilstandsrapport for grunnskoleopplæringen når den foreligger. **06.09.18:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte fremlagt Tilstandsrapport for grunnskoleopplæringen 2017, jf. RS 32/18. Utvalget ønsker å følge med på den videre utviklingen. **30.04.19**: Kontrollutvalget ønsker at skolesjefen er tilstede når kontrollutvalget får fremlagt den årlige tilstandsrapporten.
18.09.17 **Tilsyn med arkivholdet i Rauma kommune** Ansvar: adm./sekr.	Tilsynet fra Arkivverket førte til 9 pålegg om utbedringer. Rauma kommune arbeider med å rette opp bruddene på regelverket. Kontrollutvalget vil følge med på arbeidet til det som Arkivverket har påpekt, er kommet på plass.	**18.09.17**: Utvalget ønsker når fristen går ut, få tilsendt kommunens svar til Arkivverket og Arkivverkets vurdering av de tiltak som kommunen har iverksatt. **06.12.17**: Utvalget ønsker en orientering om oppfølging av tilsynet i første møte i 2018. **05.03.18:** Rådmannen bad i e-post 22.02.18 om at orienteringen utsettes til neste kontrollutvalgsmøte. **19.04.18:** Liv Jorunn Horgheim og Arnt Olav Herjehagen orienterte utvalget om oppfølging av tilsynet, jf. OS 03/18. Utvalget ønsker å få en ny statusrapport høsten 2018. **18.10.18:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte, jf. OS 09/18, statusrapport fra arkivansvarlig Liv Jorunn Horgheim om oppfølging av tilsynet. Utvalget fikk også en omvisning i arkivlokalene. Utvalget ønsker å få tilsendt informasjon om arkivverkets oppfølging av tilsynet.

		29.11.18: Sekretær følger opp om det foreligger tilbakemelding fra arkivverket på oppfølging av tilsynet, ettersom de fleste av fristene i rapporten nå er utløpt. **17.01.19:** Utvalget fikk i dagens møte jf. RS 05/19 fremlagt Rauma kommunes brev til Arkivtilsynet datert 10.09.18, og Arkivtilsynets brev datert 10.10.18 Påminnelse-Utbedring av pålegg 4,5,7 og 10, jf. RS 06/19. **30.04.19:** Kontrollutvalget fikk ny statusrapport og omvisning fra arkivleder Liv Jorunn Horgheim, jf. OS 03/19.
06.09.18 **Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Innkjøp og offentlige anskaffelser i Rauma kommune»** Ansv.: Adm/sekr	Kontrollutvalget behandlet i møte 5.3.2018 sak 3/18 forvaltningsrevisjonsrapporten. Kontrollutvalget innstilte til kommunestyret som behandlet saken i møte 22.3.2018 k-sak 27/18. Det var 9 anbefalinger som kommunestyret sluttet seg til. Kommunestyret ber rådmannen om å sørge for at anbefalingene blir fulgt og påse at arbeidet gjennomføres. Rådmannen har gitt kontrollutvalget en skriftlig plan for oppfølging av anbefalingene.	**06.09.18:** Rådmannens plan for oppfølging av anbefalingen behandles i dagens møte. Kontrollutvalget ber om en statusrapport for arbeidet våren 2019, med særlig fokus på hvordan system og kunnskap skal vedlikeholdes og oppdateres, samt hvordan en skal sikre at rutinene brukes. **30.04.19:** Sekretariatet mottok 29.04.19 statusrapport fra oppfølgingen av anbefalingene. Det blir forberedt sak til neste møte
06.09.18 **Rapport fra tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelbruk og psykisk liding** Ansv.: Adm./sekr	(2 lovbrudd), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 20.6.2018. 1)Det er avdekt manglar ved kommunen si styring av det systematiske arbeidet som skal sikre at personar med ROP-lidingar får samanhengande, koordinerte og forsvarlege helse- og sosialtjenester. 2)Rauma kommune sørgjer ikkje for at tenesta opplysning, råd og rettleieing etter sosialtjestelova § 17 blir tildelt, gjennomført og følgt opp.	**06.09.18:** Kontrollutvalget fikk fremlagt rapporten i dagens møte jfr. RS 33/18. Utvalget ber om å få tilsendt rådmannens plan for å lukke tilsynet og fylkesmannens oppfølging av dette. Utvalget ønsker å føre opp saken på oppfølgingslisten for videre oppfølging. **18.10.18:** Sekretariatet har mottatt rådmannens plan for å lukke tilsynet. Kontrollutvalget ønsker at denne legges frem for utvalget når det også er mottatt fylkesmannens tilbakemelding på planen. **29.11.18:** Sekretær følger opp om det foreligger tilbakemelding fra fylkesmannen på kommunes plan på oppfølging av tilsynet. **17.01.19:** Kontrollutvalget fikk i dagens møte jf. RS 07/19 fremlagt kommunes svar til fylkesmannen datert 15.10.18 og Fylkesmannens avslutning av tilsynet, jf. 08/19.
06.09.18 **Rapport etter tilsyn med Kommunal beredskapsplikt** Ansv.: Adm./Sekr.	(2 avvik, 2 merknader), Fylkesmannen i Møre og Romsdal, datert 21.6.2018 . 1)Rauma kommune sin heilskaplege ROS-analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava til innhald	**06.09.18:** Kontrollutvalget ber om å få tilsendt rådmannens plan for lukking av avvik. Fylkesmannen viser til at kommunes plan forutsetter at alle avvikene skal være lukket i løpet av juni 2019, jf. RS 35/18. Kontrollutvalget ønsker da en statusrapport fra rådmannen.

	2)Rauma kommune har ikkje med utgangspunkt i den heilskaplege ROS-analysen fastsett langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeid.	
29.11.18 **Tilsyn Rauma kommune Brannvesenet – Arbeidstilsynet** Ansv.: Adm./Arbeidstilsynet/sekr.	I Arbeidstilsynets rapport datert 15.3.2018 foreligger det 2 pålegg med fristutsettelse. Det vises i rapporten til vedtak om pålegg av 1.9.2016 og tilbakemelding fra Rauma kommune av 9.3.2018. Kontrollutvalget ønsker å følge opp prosessen med lukking av avvikene som er knyttet til etablering av tilfredsstillende arbeidslokaler, inkludert personalrom for ansatte ved Rauma brannvesen.	
17.01.19 **Nytt personvernregelverk** Ansv: Adm./sekr.	I 2018 har Norge fått en ny personopplysningslov. Loven består av nasjonale regler og EUs personvernforordning (GDPR - General Data Protection Regulation). Forordningen er et sett regler som gjelder for alle EU/EØS-land. Gjennom å ha god internkontroll og god informasjonssikkerhet kan kommunen sikre at den behandler personopplysninger lovlig, sikkert og forsvarlig. Det er interessant for kontrollutvalget å skaffe seg informasjon om hvordan kommunen har innrettet seg etter de nye personvernopplysningsreglene.	

Klikk her for å skrive inn tekst.

RAUMA KOMMUNE
SAKSPAPIR

Styre, utvalg, komite m.m.	Møtedato	Saksnr
Formannskapet		
Kommunestyret		

Saksbehandler	Arkiv:	Arkivsaknr
Harald Digernes-Westby	Objekt:	2019001325

Oppstart av arbeid med Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS)

Rådmannens innstilling:

Kommunestyret gir sin tilslutning til å iverksette arbeidet innenfor de rammer som skisseres i saken.

Bakgrunn

Rauma kommune hadde tilsyn med kommunal beredskapsplikt fra Fylkesmannen i mai 2018 og fikk to avvik:

Avvik nr. 1

Rauma kommune sin heilskaplege ROS-analyse oppfyller ikkje alle forskriftskrava til innhald.

Regelverkstilvising: Sivilbeskyttelseslova § 14 og forskrift om kommunal beredskapsplikt § 2 første ledd, litra e), f) og 2. ledd.

Utdjupande kommentar: ROS-analysen manglar ei systematisk framstilling av risiko og sårbarheiter og korleis desse påverkar kommunen. ROS-analysen manglar ei vurdering av kommunen si evne til å oppretthalde si verksemd etter at uønskte hendingar har skjedd, og ei vurdering av behovet for befolkningsvarsling og evakuering. Det manglar ei skildring av i kva grad kommunen har invitert relevante offentlege og private aktørar med i arbeidet med heilskapleg ROS-analyse.

Avvik nr. 2

Rauma kommune har ikkje med utgangspunkt i den heilskaplege ROS-analysen fastsett langsiktige mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging av samfunnstryggleik- og beredskapsarbeidet.

Regelverkstilvising: Forskrift om kommunal beredskapsplikt § 3, første ledd, litra a) og b).

Utdjupande kommentar:

Rauma kommune manglar overordna forankring av arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap. Mål, strategiar, prioriteringar og plan for oppfølging er ikkje fastsett i kommunen sine overordna strategiske planar.

Problemstillinger

Tidligere beredskapssjef sendte over en plan for lukking av avvikene til Fylkesmannen. Siden det nå har vært bytte av beredskapssjef og det brukes mindre ressurser på oppgaven har Fylkesmannen fått beskjed om at arbeidet med å lukke avvikene vil ta lengre tid en først kommunisert. Fylkesmannen vil ikke følge opp vårt videre arbeid før ved neste tilsyn.

Mye av kunnskapen om og arbeidet med beredskap har tidligere ligget hos kriseledelsen i kommunen og spesielt hos forrige beredskapssjef.

Regjeringen peker på at Beredskapsarbeidet skal bygge på fire grunnleggende prinsipper:

1. Ansvarsprinsippet
Den organisasjon som har ansvar for et fagområde i en normalsituasjon, har også ansvaret for nødvendige beredskapsforberedelser og for å håndtere ekstraordinære hendelser på området.

2. Likhetsprinsippet
Den organisasjon man opererer med under kriser, skal i utgangspunktet være mest mulig lik den organisasjonen man har til daglig.

3. Nærhetsprinsippet
Kriser skal organisatorisk håndteres på lavest mulig nivå.

4. Samvirkeprinsippet
Myndigheter, virksomheter og etater har et selvstendig ansvar for å sikre et best mulig samvirke med relevante aktører og virksomheter i arbeidet med forebygging, beredskap og krisehåndtering.

I det videre arbeidet med Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse ønsker vi derfor å involvere og ansvarliggjøre en større del av kommuneorganisasjonen. Arbeidet vil bli ledet av Helse og velferdssjef/beredskapssjef Harald Digernes-Westby og Stian Kvarsnes (jobber ved NAV Rauma og har solig erfaring med ROS-analyser). Det er opprettet en styringsgruppe som består av Rådmannens ledergruppe og Kriseledelsen. De enkelte uønskede hendelsene (se vedlegg) som skal analysereres vil få hver sin ansvarlige i kommuneorganisasjonen. Oppgaven blir da, etter en mal fra DSB (se vedlegg), å analysere den uønskede hendelsen sammen med andre relevante personer og instanser (internt/eksternt). Resultatene vil så

sammenfattes og det vil bli laget et dokument som tilfredsstiller forskrift om kommunal beredskap 2. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse.

Dette dokumentet kommer til politisk behandling ila. vinteren 2020.

I kommunenorge brukes det litt ulike variabler for sannsynlighet og konsekvens i ROS matrisen. For det videre arbeidet i Rauma har vi lagt til grunn DSB sin «Veileder til helhetlig risiko og sårbarhetsanalyse i kommunen» (se vedlegg). Den eneste tilpasningen som er gjort er en tilpasning av summer for materielle skader på konsekvensskala. Til selve analysen brukes skjema «Analyseskjema helhetlig ROS». Etter analysen er gjennomført lages det et «plott» der de uønskede hendelsene legges inn ROS matrisen. Før analysen gjennomføres deles ROS matrisen inn i grønne, gule og røde felt:

Rød: Høy risiko. Risiko må reduseres.
Gul: Middels risiko. Risikoreduserende tiltak må vurderes.
Grønn: Lav risiko. Risikoen håndteres gjennom opprettholdelse av eksisterende beredskap og tiltak.

DSB sin veileder sier ikke noe om hvor grensene skal gå for hva som skal aksepteres. Skal vi for eksempel si at over 10 døde (kategori 5 på Liv og helse) er «Rød: Høy risiko. Risiko må reduseres» uansett grad av sannsynlighet? Risikoreduserende tiltak kan få store økonomiske konsekvenser. I vedlegget «ROS-matrise og uønskede hendelser» ligger ROS-matrisen som er tenkt å bruke. Denne og listen over uønskede hendelser er grundig drøftet i styringsgruppen. Det kan likevel komme til innspill i den videre prosessen som gjør at vi må justere underveis.

Faktagrunnlag

Overordnet beredskapsarbeid skal inngå i kommunens planstrategi i kommuneplanens samfunnsdel.

Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal revideres min hvert 4. år og beredskapsplaner skal revideres årlig.

Den Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse skal svare ut følgende:

§ 2. Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse

Kommunen skal gjennomføre en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse, herunder kartlegge, systematisere og vurdere sannsynligheten for uønskede hendelser som kan inntreffe i kommunen og hvordan disse kan påvirke kommunen.

Den helhetlige risiko- og sårbarhetsanalysen skal forankres i kommunestyret.

Analysen skal som et minimum omfatte:

a) eksisterende og fremtidige risiko- og sårbarhetsfaktorer i kommunen.

b) risiko og sårbarhet utenfor kommunens geografiske område som kan ha betydning for kommunen.

c) hvordan ulike risiko- og sårbarhetsfaktorer kan påvirke hverandre.

d) særlige utfordringer knyttet til kritiske samfunnsfunksjoner og tap av kritisk infrastruktur.

e) kommunens evne til å opprettholde sin virksomhet når den utsettes for en uønsket hendelse og evnen til å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet.

f) behovet for befolkningsvarsling og evakuering.

Kommunen skal påse at relevante offentlige og private aktører inviteres med i arbeidet med utarbeidelse av risiko- og sårbarhetsanalysen.

Rauma kommune har kommet langt i utarbeidelse av beredskapsplaner. Disse må imidlertid gås gjennom i etterkant av at den Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalysen er gjennomført da denne danner grunnlag for behov/tiltak.

Konklusjon

Rauma kommune må gjennomføre en Helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse (ROS) grunnet to avvik fra Fylkesmannen. Uavhengig av avvikene vil det ligge mye god læring i prosessen og det er viktig å involvere og ansvarliggjøre en større del av kommuneorganisasjonen. Risiko og sårbarhetsanalysen bør gjennomføres i samsvar med vedlagte ROS-matrise og med utgangspunkt i de uenskede hendelsene som fremgår her.

Vedlegg:

ROS matrise og uønskede hendelser vedlegg KS
veileder-til-helhetlig-risiko-og-sarbarhetsanalyse-i-kommunen
analyseskjema_helhetlig_ros

RAUMA KOMMUNE
Kontrollutvalget

Saksmappe:	2019-1539/03
Arkiv:	033
Saksbehandler:	Jane Anita Aspen
Dato:	29.5.2019

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
PS 23/19	Kontrollutvalget	11.6.2019

EVENTUELT

Statusrapport bestilt forvaltningsrevisjonsprosjekt
Siden rapporten er planlagt behandlet først i møte i september, så har kontrollutvalget bedt om statusrapport i de øvrige møtene på våren.

Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma
Det blir anledning til å oppdatere tiltaksplanen i møte.

Referat fra Forum for kontroll og tilsyn (FKT) årsmøte og fagkonferanse
https://www.fkt.no/konferanser/fagkonferanse-og-aarsmoete-2019

TILTAKSPLAN 2019

KONTROLLUTVALGET I RAUMA KOMMUNE

Oppdatert 17.01.19

Tilsyn med forvaltningen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med forvaltningen
Fortløpende rapportering	• Kontrollutvalgsmedlemmene skal ha tilgang til dokumenter fra alle politiske utvalg. • Torbjørn Bruaset og Eirik Jenssen er kommunestyrets representanter i kontrollutvalget. • Når det gjelder å følge med på saker i andre utvalg som er av interesse for kontrollutvalget, har utvalget fordelt ansvar slik: - Saker i formannskapet – Lars Ramstad - Saker knyttet til plan forvaltning- Eirik Jenssen • Rapporter fra andre tilsynsorganer og kommunens svar/oppfølging • Sykefravær (i tertialrapporteringen) • Oppfølging av politiske vedtak (i tertialrapporteringen) • Sluttregnskap (i terialrapporteringen) • Anmeldelser og varslinger
Aktuell informasjon/orienteringer	I den grad temaer/områder ikke blir undersøkt gjennom bestilling av forvaltningsrevisjon, kan det være aktuelt å be om tilbakemeldinger fra administrasjonen på ulike områder, bl.a. ut fra overordnet analyse for forvaltningsrevisjon. Slik informasjon blir spesifisert under hvert enkelt møte. Saker til oppfølging vil også fremgå av kontrollutvalgets oppfølgingsliste
17.01.19	• Tiltaksplan 2019 – Kontrollutvalget i Rauma • Statusrapport Barnevernstjenesten i Rauma kommune.
30.04.19	• Skatteoppkreverens årsrapport for 2018 og kontrollrapport fra Skatteetaten til orientering • Orientering om plan- og byggesaksbehandling
11.06.19	• Økonomirapport 1. tertial • Status for oppfølging av tilsyn beredskap • Revidering av kontrollutvalgets reglement
12.09.19	•
22.10.19	• Økonomirapport 2. tertial
10.12.19	•

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med regnskapsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til regnskapsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er i all hovedsak relatert til bestemmelsene i kap. 4 i forskrift om kontrollutvalg..
17.01.19	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2018.
30.04.19	• Kontrollutvalgets uttalelse til årsregnskapet for 2018, Rauma kommune, • Årsavslutningsbrev for revisjonsåret 2018.
11.06.19	•
12.09.19	• Kommunikasjons-/revisjonsplan 2019
22.10.19	• .
10.12.19	• Interimrapport regnskapsrevisjon, regnskapsår 2019 (ev. i det første møte i 2020).

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med forvaltningsrevisjon.

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for forvaltningsrevisjon og bestemmelsene i kap. 5 i forskrift om kontrollutvalg.
17.01.19	• Prosjektplan forvaltningsrevisjonsrapport «Internkontroll i Rauma kommune»
30.04.19	• Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapport «Innkjøp og offentlige

Møte	Oppgaver knyttet til forvaltningsrevisjon
	anskaffelser i Rauma kommune»
11.06.19	• Forvaltningsrevisjonsrapport «Internkontroll i Rauma kommune»
12.09.19	•
22.10.19	•
10.12.19	• . Bestilling av overordnet analyse for forvaltningsrevisjon 2020-2024

Kontrollutvalgets oppgaver i forbindelse med selskapskontroll.

Møte	Oppgaver knyttet til selskapskontroll
	Utgangspunktet for oppgavene er plan for selskapskontroll og bestemmelsene i kap. 6 i forskrift om kontrollutvalg
17.01.19	• Orientering fra Rauma Energi AS
30.04.19	•
11.06.19	•
12.09.19	• Orientering fra Rauma Energi AS
22.10.19	•
10.12.19	•

Tilsyn med revisjonen

Møte	Oppgaver knyttet til tilsyn med revisjonen
	Revisjonen rapporterer om sin virksomhet ved behov. Revisjonens plan for Rauma kommune og er til enhver tid tilgjengelig for kontrollutvalget. Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsene i koml. § 77 nr. 4.
17.01.19	
30.04.19	•
11.06.19	• Valg av revisor fra 2020
12.09.19	• Åpenhetsrapport fra revisjonen • Vedlegg til oppdragsavtalen «Honorar for gjeldende år» (2019) gjennomgås. • Vurdering av kontrollutvalgets tilsynsansvar for regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon, jf.FKT/ NKRFs veiledere.
22.10.19	• Oppdragsansvarlig regskapsrevisors habilitetserklæring for Rauma kommune for revisjonsåret 2019.
10.12.19	•

Budsjettbehandlingen

Møte	Oppgaver knyttet til budsjettbehandlingen
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i forskrift om kontrollutvalg § 18.
17.01.19	
30.04.19	•
11.06.19	•
12.09.19	• Forslag til budsjett for kontroll- og tilsynsarbeidet for 2020 behandles av kontrollutvalget.
22.10.19	•
10.12.19	•

Kontrollutvalgets rapportering

Møte	Oppgaver knyttet til kontrollutvalgets rapportering
	Utgangspunktet for oppgavene er bl.a. relatert til bestemmelsen i koml. § 77 nr. 6.
17.01.19	• Kontrollutvalgets årsrapport for 2018 behandles og oversendes deretter kommunestyret til behandling. • Oppfølging av anbefalinger i forvaltningsrevisjonsrapporter/selskapskontroller skal gå fram av kontrollutvalgets årsrapport
30.04.19	•
11.06.19	• Kontrollutvalgets rapport til kommunestyret om utvalget sin virksomhet i valgperioden 2016-2019
12.09.19	•
22.10.19	•
10.12.19	•